

UCHWAŁA NR L/462/2022
RADY MIEJSKIEJ W PYSKOWICACH

z dnia 27 października 2022 r.

w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) art. 3 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.) w związku z uchwałą Rady Miejskiej w Pyskowicach nr XII/114/2019 z dnia 26 września 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice, na wniosek Burmistrza Miasta uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. Uchwała się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice.

2. Studium, o którym mowa w ust. 1, obejmuje obszar w granicach administracyjnych miasta Pyskowice.

3. Integralną częścią uchwały są:

- 1) załącznik nr 1 - Tom I uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- 2) załącznik nr 2 - Rysunek IA uwarunkowania ładu przestrzennego - stan ładu przestrzennego i struktury przestrzennej;
- 3) załącznik nr 3 - Rysunek IB uwarunkowania ładu przestrzennego - stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 4) załącznik nr 4 - Rysunek IC uwarunkowania ładu przestrzennego - stan środowiska przyrodniczego oraz kulturowego;
- 5) załącznik nr 5 - Tom II kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- 6) załącznik nr 6 - Rysunek II kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- 7) załącznik nr 7 - Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę dla miasta Pyskowice;
- 8) załącznik nr 8 - Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do wyłożonego do publicznego wglądu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice;
- 9) załącznik nr 9 – Dane przestrzenne.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XL/384/2001 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 26.09.2001 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice oraz uchwały w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego: uchwała nr XLI/325/2014 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 26 marca 2014 r., uchwała nr LIII/403/2018 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 27 września 2018 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Pyskowice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Jolanta Drozd

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr L/462/2022
Rady Miejskiej w Pyskowicach
z dnia 27 października 2022 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

TOM I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I USTALENIA OGÓLNE	6
§1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	6
§2. ZAKRES I STRUKTURA TOMU I	6
ROZDZIAŁ II INFORMACJE O MIEŚCIE, MIASTACH SĄSIEDNICH I REGIONIE	8
§3. INFORMACJE O MIEŚCIE	8
§4. INFORMACJE O GMINACH SĄSIEDNICH	9
ROZDZIAŁ III UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW	11
§5. IDENTYFIKACJA STANU ISTNIEJĄCEGO	11
§6. UŻYTKI GRUNTOWE	11
§7. INWENTARYZACJA URBANISTYCZNA I DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW	12
§8. INWENTARYZACJA UZBROJENIA TERENU	16
ROZDZIAŁ IV UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO	17
I WYMOGU JEGO OCHRONY	17
§9. IDENTYFIKACJA STANU ISTNIEJĄCEGO	17
§10. WYMOGI OCHRONY ŁADU PRZESTRZENNEGO	18
ROZDZIAŁ V UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY	18
§11. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY	18
ROZDZIAŁ VI UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	20
§12. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	20
§13. OCHRONA PRAWNA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	25
§14. KLIMAT	27
§15. RZEŻBA TERENU I GEOMORFOLOGIA	30
§16. BUDOWA GEOLOGICZNA I STRATYGRAFIA	31
§17. GLEBY	32
§18. WODY POWIERZCHNIOWE I ICH JAKOŚĆ	34
§19. KRAJOBRAZ	36
ROZDZIAŁ VII STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	38
§20. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW	38
§21. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	56
ROZDZIAŁ VIII WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	57
§22. LUDNOŚĆ	57
§23. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	64
§24. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	65
§25. EDUKACJA	67
§26. KULTURA, SPORT I REKREACJA	69

§27.	OŚRODKI USŁUGOWE, W TYM OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m ²	71
§28.	RYNEK PRACY.....	72
§29.	WARUNKI MIESZKANIOWE, W TYM STANDARDY ZAMIESZKANIA	73
§30.	OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI	75
ROZDZIAŁ IX ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA		77
§31.	ZAGROŻENIA PORZĄDKU PUBLICZNEGO, PRZESTĘPCZOŚĆ I NARUSZENIA PRAWA.....	77
§32.	ZAGROŻENIE WYNIKAJĄCE Z WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ.....	79
§33.	ZAGROŻENIE POWODZIOWE	79
§34.	ZAGROŻENIE OSUWISKAMI.....	79
§35.	ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z EKSPLOATACJĄ GÓRNICZĄ.....	79
ROZDZIAŁ X		80
POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY		80
§36.	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	80
§37.	SYTUACJA EKONOMICZNA.....	83
§38.	SYTUACJA SPOŁECZNA.....	86
§39.	SYTUACJA ŚRODOWISKOWA.....	88
§40.	PROGNOZA DEMOGRAFICZNA	90
ROZDZIAŁ XI STAN PRAWNY GRUNTÓW.....		93
§41.	ANALIZA STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	93
ROZDZIAŁ XII WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....		93
§42.	OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	93
ROZDZIAŁ XIII WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH		94
§43.	OSUWISKA	94
ROZDZIAŁ XIV WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH, UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA ORAZ WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH, WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....		95
§44.	ZŁOŻA KOPALIN	95
§45.	WODY PODZIEMNE I ICH JAKOŚĆ	95
§46.	UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA.....	98
ROZDZIAŁ XV STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI		99
§47.	SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ I KOLEJOWEJ.....	99
§48.	SYSTEM KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ	100
§49.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA.....	100
§50.	ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY	100
§51.	ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	101
§52.	ZAOPATRZENIE W WODĘ I SIEĆ WODOCIĄGOWA.....	101
§53.	SIEĆ KANALIZACYJNA I GOSPODARKA ŚCIEKOWA	102

§54. GOSPODARKA ODPADAMI.....	102
ROZDZIAŁ XVI ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	103
§55. ZADANIA PUBLICZNE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.....	103
ROZDZIAŁ XVII WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	104
§56. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ.....	104
ROZDZIAŁ XVIII WNIOSKI I WYTYCZNE.....	105
§57. UWARUNKOWANIA ROZWOJU	105
§58. WYTYCZNE WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	106

SPIS TABEL

Tab. nr 1: Użytkowanie gruntów.....	12
Tab. nr 2: Wykaz obowiązujących planów miejscowych na terenie miasta.....	13
Tab. nr 3: Inwentaryzacja urbanistyczna - użytkowanie terenów.	15
Tab. nr 4: Pomniki przyrody na terenie miasta Pyskowice.	25
Tab. nr 5: Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości na obszarze miasta Pyskowice.	41
Tab. nr 6: Inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	44
Tab. Nr 7 Inne zabytki wyznaczone przez burmistrza miasta w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.....	53
Tab. nr 8: Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze Pyskowic.	54
Tab. nr 9: Ludność wg płci	57
Tab. nr 10: Gęstość zaludnienia.	58
Tab. nr 11: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.....	60
Tab. nr 12: Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.....	60
Tab. nr 13: Przyrost naturalny.....	62
Tab. nr 14: Migracje ludności	63
Tab. nr 15: Obiekty handlowe.	72
Tab. nr 16: Pracujący.....	73
Tab. nr 17: Bezrobotni zarejestrowani.	73
Tab. nr 18: Zasoby mieszkaniowe.	74
Tab. nr 19: Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON.	84
Tab. nr 20: Podmioty gospodarki narodowej wg PKD.	85
Tab. nr 21: Prognoza demograficzna dla miasta Pyskowice do 2050 r. dla poszczególnych grup wieku.....	91
Tab. nr 22: Prognoza demograficzna dla miasta Pyskowice w podziale na ruchy ludności do 2030 r.	92

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1: Liczba ludności Pyskowic w latach 1995 – 2020.....	57
Wykres nr 2: Procentowa struktura wieku.....	58
Wykres nr 3: Struktura wieku z podziałem na płeć.	59
Wykres nr 4: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.....	61
Wykres nr 5: Przyrost naturalny.....	62
Wykres nr 6: Mieszkania oddane do użytku w latach 2000-2020.....	75
Wykres nr 7: Przedmiot zgłoszeń mieszkańców i interwencji podjętych przez Straż Miejską w Pyskowicach w 2020 r.....	77
Wykres nr 8: Podmioty gospodarki narodowej ogółem w latach 1995 - 2020.....	84

**SPIS RYSUNKÓW STUDIUM – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO:**

RYSUNEK IA - STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I STRUKTURY PRZESTRZENNEJ

RYSUNEK IB - STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

RYSUNEK IC - STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ KULTUROWEGO

ROZDZIAŁ I USTALENIA OGÓLNE

§1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

1. Przedmiotem opracowania jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice”, w granicach wyznaczonych na rysunkach studium, zgodnie z uchwałą nr XII/114/2019 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 26 września 2019 r. o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice.
2. Studium sporządzono dla obszaru w granicach administracyjnych miasta, dla terenu o powierzchni ok. 31,14 km² (Raport o stanie gminy Pyskowice 2020 r.).
3. Zakres studium jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
4. Ujawnione na podstawie porównania (z różnych źródeł informacyjnych) dane o powierzchniach i liczbie ludności są rozbieżne w granicy dopuszczalnego błędu i nie mają znaczenia dla podejmowanych w studium rozstrzygnięć

§2. ZAKRES I STRUKTURA TOMU I

1. Tom I - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego zawiera informacje dotyczące stanu miasta wraz z wytycznymi do części Kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2. Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Tom I zawiera:
  - 1) Informacje o regionie, mieście i miastach sąsiednich (Rozdział II),
  - 2) Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu (Rozdział III),
  - 3) Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony (Rozdział IV),
  - 4) Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego (Rozdział V),
  - 5) Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (Rozdział VI),
  - 6) Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia oraz zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Rozdział VII),
  - 7) Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia (Rozdział VIII),
  - 8) Potrzeby i możliwości rozwoju gminy (Rozdział IX),
  - 9) Stan prawny gruntów (Rozdział X),
  - 10) Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych (Rozdział XI),

- 11) Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych (Rozdział XII),
- 12) Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych, udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz występowanie terenów górniczych, wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych (Rozdział XIII),
- 13) Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami (Rozdział XIV),
- 14) Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych (Rozdział XV),
- 15) Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej (Rozdział XVI).

ROZDZIAŁ II

INFORMACJE O MIEŚCIE, MIASTACH SASIEDNICH I REGIONIE

§3. INFORMACJE O MIEŚCIE

1. Miasto Pyskowice jest położone w południowo-zachodniej Polsce, w zachodniej części województwa śląskiego, w północno-wschodniej części powiatu gliwickiego, nad rzeką Dramą. Powierzchnia gminy wynosi 31,14 km², co stanowi 4,69 % powierzchni powiatu.
2. Miasto graniczy:
  - od południa z miastem Gliwice,
  - od strony zachodniej z gminami powiatu gliwickiego: Rudziniec, Toszek,
  - od wschodu z należąca do powiatu tarnogórskiego gminą Zbrostawice.
3. W skład Pyskowic wchodzi 4 dzielnice:
  - Czerwionka
  - Dzierżno
  - Mikuszowina
  - Zaolszany.
4. W 2020 roku miasto zamieszkiwały 16 465 osoby (stan na 31.12.2020 na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pyskowicach), z czego 52,0% stanowią kobiety, a 48,0% mężczyźni.
5. Pyskowice uzyskały prawa miejskie około 1260 roku, a tym samym są jednym z najstarszych miast Górnego Śląska.
6. Pyskowice leżą przy trasach na Poznań i Opole, w pobliżu autostrady A4 i A1, w sąsiedztwie dużych aglomeracji miejskich. Miasto posiada zwarty i dobrze rozwinięty układ drogowy. Przez teren Pyskowic przebiegają dwie drogi krajowe: nr 40 i 94 o łącznej dł. 8,1 km, droga wojewódzka nr 901 relacji Wielowieś – Gliwice o dł. 5,5 km, a także drogi powiatowe o dł. 7 km i gminne o dł. 65 km. Z północnego zachodu na południowy wschód przez miasto przebiega linia kolejowa nr 132 relacji Bytom – Wrocław Główny, która na odcinku Pyskowice PKA – Paczyna jest linią magistralną o znaczeniu państwowym, a na odcinku Zabrze Mikulczyce – Pyskowice PKA linią drugorzędną. W kierunku południowym odgałęzia się linia magistralna nr 135 relacji Gliwice Łabędy – Pyskowice o znaczeniu państwowym.
7. Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne wg Kondrackiego zachodnia część Pyskowic przynależy do makroregionu Niziny Śląskiej i mezoregionu Kotliny Raciborskiej, natomiast wschodnia do makroregionu Wyżyny Śląskiej i mezoregionu Wyżyny Katowickiej. Środkową część miasta stanowią głównie tereny zurbanizowane, otoczone terenami rolnymi. Obszar zurbanizowany dzieli się zwyczajowo na tzw. Pyskowice Południe (południowa część) i Nowe Pyskowice (północna część), przedzielone rzeką Dramą i obwodnicą. Poza centralną częścią miasta znajdują się obręby: Dzierżno, Mikuszowina, Zaolszany i Czerwionka. W południowo zachodniej części miasta zlokalizowane są dwa sztuczne zbiorniki – Dzierżno Małe i część Dzierżna Dużego. Pomiedzy zbiornikami przeprowadzony jest Kanał Gliwicki.
8. Walorem Pyskowic jest zabytkowy zespół urbanistyczny starego miasta z rynkiem. Wartościowe zespoły zabudowy mieszkaniowej znajdują się również na południu miasta oraz na północ od centrum. Wśród walorów krajobrazowych należy wymienić otwarte tereny

rolne, tereny zielone doliny Dramy oraz zbiorniki wodne Dzierżno Małe i Dzierżno Duże. Z uwagi na wymienione walory oraz położenie na obrzeżach aglomeracji górnośląskiej, w tym bezpośrednio sąsiedztwo z miastem Gliwice, Pyskowice są atrakcyjnym miejscem do stałego zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej oraz turystyki i wypoczynku.

§4. INFORMACJE O GMINACH SĄSIEDNICH

1. Od południa Pyskowice graniczą z miastem Gliwice, które posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice*, zatwierdzone uchwałą nr XXXI/956/2009 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2009 r.

Obszar przygraniczny objęty jest:

- miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru obejmującego „osiedle Czechowice”, zatwierdzonym uchwałą nr XLIII/906/2014 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 8 maja 2014 r.
- miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla terenu obejmującego dzielnicę Łabędy, zatwierdzonym uchwałą nr XIII/395/2007 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 20 grudnia 2007 r.

Obszar stykowy po stronie Gliwic w rejonie Łabęd obejmuje tereny przemysłu, baz i składów (istniejące Zakłady Mechaniczne Bumar-Łabędy SA), tereny usługowo-produkcyjne i tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (niezabudowane), a w rejonie Czechowic tereny rolnicze.

2. Od wschodu Pyskowice graniczą z gminą Zbroślawice w powiecie tarnogórskim (miejscowościami Łubie, Jaśkowice, Zawada i Przechlebie), która posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbroślawice*, zatwierdzone uchwałą nr XXXXI/455/2018 Rady Gminy Zbroślawice z dnia 27 czerwca 2018 r.

Obszar przygraniczny objęty jest następującymi planami miejscowymi:

- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbroślawice dla obszaru sołectwa Zawada, zatwierdzona uchwałą nr XXX/508/06 Rady Gminy Zbroślawice z dnia 22 lutego 2006 r.,
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbroślawice dla obszaru sołectwa Jaśkowice, zatwierdzona uchwałą nr XXIX/501/05 Rady Gminy Zbroślawice z dnia 29 grudnia 2005 r.,
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbroślawice dla obszaru sołectwa Łubie, zatwierdzona uchwałą nr XXX/510/06 Rady Gminy Zbroślawice z dnia 22 lutego 2006 r.

Obszar stykowy obejmuje głównie tereny rolne oraz tereny leśne i zieleni nieurządzonej.

3. Od zachodu i północnego zachodu Pyskowice graniczą z gminą miejsko-wiejską Toszek (miejscowościami Paczyna i Pniów), która posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Toszek* w granicach administracyjnych miasta i gminy Toszek zatwierdzone uchwałą nr XXVIII/195/2016 z dnia 30 listopada 2016 r.

Obszar przygraniczny objęty jest w całości miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Toszek, zatwierdzony uchwałą nr XVI/174/2004 Rady

Miejskiej w Toszku z dnia 21 maja 2004 r. Plan ten objęty jest licznymi zmianami. Przy granicy z Pyskowicami obowiązują następujące zmiany:

- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zainwestowanych i rozwojowych sołectwa Pniów, zatwierdzony uchwałą nr XXXVII/465/2010 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 19 października 2010 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Toszek dla terenów położonych w sołectwach Boguszyce, Ciochowice, Kotliszowice, Kotulin, Ligota Toszecka, Paczyna, Paczynka, Pisarzowice, Płużniczka, Pniów, Sarnów, Wilkowiczki oraz w mieście Toszek, zatwierdzony uchwałą nr XV/242/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 18 grudnia 2019 r.,
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje obszar położony na terenie Gminy Toszek w rejonie Sroczej Góry, zatwierdzona uchwałą nr IX/106/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 26 czerwca 2019 r.

Obszar stykowy po stronie gminy Toszek obejmuje głównie tereny rolnicze, leśne i zieleni nieurządzonej. Na niewielkiej części (w rejonie Sroczej Góry) znajdują się tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami.

4. Od zachodu i południowego zachodu Pyskowice graniczą z gminą wiejską Rudziniec (miejscowościami Rzeczyce, Ligota Łabędzka, Taciszów, Bycina), która posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rudziniec* zatwierdzone uchwałą nr XII/125/2011 Rady Gminy Rudziniec z dnia 28 września 2011r.

Obszar przygraniczny objęty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (4 plany miejscowe):

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmującego tereny sołectwa Bycina, zatwierdzony uchwałą nr XXV/247/2004 Rady Gminy Rudziniec z dnia 23 grudnia 2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragmenty sołectwa Bycina, zatwierdzony uchwałą nr XLV/565/2014 Rady Gminy Rudziniec z dnia 10 lipca 2014 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragmenty sołectwa Taciszów, zatwierdzony uchwałą nr XLV/569/2014 Rady Gminy Rudziniec z dnia 10 lipca 2014 r.,
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Rudziniec dla obszaru, który obejmuje tereny sołectwa Taciszów, zatwierdzony uchwałą nr XIV/133/04 Rady Gminy Rudziniec z dnia 23 lutego 2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Rudziniec, zatwierdzony uchwałą nr XIX/174/04 Rady Gminy Rudziniec z dnia 5 lipca 2004 r.

Obszar stykowy po stronie gminy Rudziniec obejmują głównie tereny zbiornika Dzierżno Duże, oraz tereny wód, tereny rolnicze, leśne i zieleni nieurządzonej.

ROZDZIAŁ III
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA,
ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW

§5. IDENTYFIKACJA STANU ISTNIEJĄCEGO

Identyfikacja istniejącego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów dla potrzeb Studium została przeprowadzona z uwzględnieniem aktualnego stanu ewidencji użytków gruntowych oraz aktualnej inwentaryzacji urbanistycznej terenów.

§6. UŻYTKI GRUNTOWE

1. Użytki gruntowe wykazane w ewidencji, zgodnie z Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa, z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. 2019 poz. 393), z pominięciem użytków niewystępujących w ewidencji w granicach miasta Pyskowice, zostały podzielone na następujące grupy:

1) grunty rolne, w tym:

- R – grunty orne,
- S – sady,
- Ł – łąki trwałe,
- Ps – pastwiska trwałe,
- Br – grunty rolne zabudowane,
- Wsr – grunty pod stawami,
- W – grunty pod rowami,
- N – nieużytki;

2) grunty leśne, w tym:

- Ls - lasy
- Lz – grunty zadrzewione i zakrzewione;

3) grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:

- B – tereny mieszkaniowe,
- Ba – tereny przemysłowe,
- Bi – inne tereny zabudowane,
- Bp – zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy,
- Bz – tereny rekreacyjno – wypoczynkowe,
- dr – drogi,
- Tk – tereny kolejowe;

4) grunty pod wodami, w tym:

- Wp – grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi,
- Ws – grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi;

5) tereny różne Tr.

2. Powierzchnie poszczególnych użytków gruntowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. nr 1: Użytkowanie gruntów.

L.p.	Użytki gruntowe	Powierzchnia w ha	Udział w całości gminy
1	ogólna powierzchnia miasta		3 089 100%
2	grunty rolne		1 858 60,15%
3	w tym	R – grunty orne	1 448 46,88%
		S – sady	3 0,10%
		Ł – łąki trwałe	231 7,48%
		Ps – pastwiska trwałe	47 1,52%
		Br – grunty rolne zabudowane	18 0,58%
		Wsr – grunty pod stawami	1 0,03%
		W – grunty pod rowami	6 0,19%
		N – nieużytki	104 3,37%
4	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione		246 7,96%
5	w tym	Ls – lasy	191 6,18%
		Lz – grunty zadrzewione i zakrzewione	55 1,78%
6	grunty zabudowane i zurbanizowane		653 21,14%
7	w tym	B – tereny mieszkaniowe	198 6,41%
		Ba – tereny przemysłowe	108 3,50%
		Bi – inne tereny zabudowane	41 1,33%
		Bp – zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	36 1,17%
		Bz – tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	25 0,81%
8	w tym tereny komunikacyjne	dr – drogi	125 4,05%
		Tk – tereny kolejowe	120 3,88%
9	grunty pod wodami		327 10,59%
10	w tym	Wp – grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	208 6,73%
		Ws – grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	119 3,85%
11	tereny różne	Tr -tereny różne	5 0,16%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z 2014 r.

§7. INWENTARYZACJA URBANISTYCZNA I DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW

- Przeznaczenie terenów zostało określone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Obowiązującymi planami objęty jest obszar o łącznej powierzchni 27 93 tys. ha (ok. 90% pow. miasta). Obszary dla których obecnie brak jest miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stanowią ok. 10% powierzchni miasta i obejmują głównie tereny rolnicze, łąk, pastwisk i wód (w tym zbiornik Dzierżno Małe i Duże), a także tereny zamknięte (na podstawie Decyzji nr 3 z dnia 24 marca 2014 r. Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych Dz. U. z 2014 r. poz. 25). Poniżej zamieszczono wykaz planów miejscowych obowiązujących na terenie miasta.

Tab. nr 2: Wykaz obowiązujących planów miejscowych na terenie miasta.

L.p.	Nr uchwały i data podjęcia	Przedmiot regulacji	Obszar planu
1	Uchwała Nr XVIII/130/2016 z dn. 25.02.2016 r. Dz. U. Woj. Śl. 2016, poz.1385 z dn. 02.03.2016 r. (nieobowiązujący dla części obszaru)	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Dzielnicy Pyskowice – Południe	Obszar objęty opracowaniem: zachodnia strona ul. Gliwickiej, na południe od rzeki Dramy, na północny - wschód od torów kolejowych (w tym dworca PKP)
2	Uchwała Nr XLIV/342/2018 z dnia 22 lutego 2018 r. DZ. URZ. WOJ. ŚLA 2018.1239 Ogłoszony: 28.02.2018 (nieważność w części) Rozstrzygnięcie nadzorcze nr IFIII.4131.1.27.2018 Wojewody Śląskiego z dnia 28 marca 2018 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ul. Młyńskiej	Teren zlokalizowany po południowej stronie jeziora Dzierżno Małe, po północnej stronie Kanału Gliwickiego oraz ul. Piaskowej Rozstrzygnięcie stwierdza nieważność w części dotyczącej zapisu §13 ust. 3 pkt 7.
3	Uchwała Nr XIII/126/1999 z dn. 28.07.1999 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 7, poz. 92 z dn. 25.02.2000 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Miasta Pyskowice	Teren zlokalizowany na północny – zachód od torów kolejowych (ul. Wolności), od strony południowej graniczący z miastem Gliwice
4	Uchwała Nr XXVII/261/2000 z dn. 12.07.2000 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 34, poz 512 z dn. 30.09.2000 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice.	Teren zlokalizowany na północny zachód od ul. Piaskowej, oddalony o ok. 1,5 km od ul. Wolności, w stronę Dzierżna
5	Uchwała Nr XLV/427/2002 z dn. 20.02.2002 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 31/2002, poz.1121 z dn. 15.05.2002 r	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice	Teren zlokalizowany po północno – zachodniej stronie torów kolejowych (ul. Wolności), przylegający od strony zachodniej do Dzierżna
6	Uchwała Nr XLIII/409/2001 z dn. 19.12.2001 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 19, poz.601 z dn. 19.03.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice dla obszaru strefy aktywizacji zawodowej	Opracowanie obejmujące obszar położony na południowy wschód od ul. Piaskowej, tereny zlokalizowane przy ul. Kolonia Pyskowicka i ul. Poddębnie
7	Uchwała Nr XLII/395/2001 z dn. 21.11.2001 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 19, poz.599 z dn. 19.03.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice - dzielnica Dzierżno	Obszar opracowania obejmuje tereny położone przy ul. Polnej Piaskowej i Wiejskiej, przylegający od strony południowo – zachodniej do Kanału Gliwickiego
8	Uchwała Nr XLII/396/2001 z dn. 21.11.2001 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 19, poz.598 z dn. 19.03.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru stare miasto z otoczeniem	Obszar obejmuje centrum miasta – tereny położone na północ od ul. Toszeckiej, na zachód od ul. Wyzwolenia, na południe od ul. Strzelców Bytomskich z wyłączeniem terenów sklepu Lidl
9	Uchwała Nr LI/506/2002 z dn. 30.09.2002 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 81, poz.2906 z dn. 02.12.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice dla strefy rekreacji nad jeziorem Dzierżno Małe	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane w obrębie jeziora Dzierżno Małe
10	Uchwała Nr XLIII/408/2001 z dn. 19.12.2001 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 19, poz. 600 z dn. 19.03.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice obszaru obejmującego tereny położone po północnej stronie ul. Strzelców Bytomskich pomiędzy drogą wojewódzką nr 901 i ul. Wyzwolenia	Obszar obejmuje tereny budownictwa wielorodzinnego (bloki), położone na północ od ul. Strzelców Bytomskich, na zachód od ul. Wyzwolenia, na południe od ul. Józefa Wieczorka
11	Uchwała Nr VI/45/2011 z dn. 23.03.2011 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 124, poz. 2395 z dn. 09.06 2011 r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru obejmującego tereny położone po wschodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 901 (ul. Poznańska), po północnej stronie byłej linii PKP do granicy administracyjnej gminy Pyskowice w rejonie Sroczej Góry	Tereny położone po wschodniej stronie ul. Poznańskiej, obejmujące tereny przemysłowe (DB Schenker, Rossmann)
12	Uchwała nr XLIII/336/2018 z dnia 25 stycznia 2018 r. DZ. URZ. WOJ. ŚLA 2018.606 Ogłoszony: 30.01.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego na południe od drogi zbiorczej, łączącej ul. Poznańską z ul. Wyzwolenia	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane na południe od drogi zbiorczej, łączącej ul. Poznańską z ul. Wyzwolenia

L.p.	Nr uchwały i data podjęcia	Przedmiot regulacji	Obszar planu
13	Uchwała Nr XVIII/131/2016 z dn. 25.02.2016 r. Dz. U. Woj. Śl. 2016, poz.1386 z dn. 02.03.2016 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice w rejonie strefy komercyjnej po zachodniej stronie ulicy Gliwickiej	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane na zachód od ul. Gliwickiej, na południe od ul. Czechowickiej, aż do granicy administracyjnej z miastem Gliwice
14	Uchwała Nr L/485/2002 z dn. 28.08.2002 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 74, poz.2643 z dn. 29.10.2002 r	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice dla obszaru obejmującego tereny położone przy ul. Toszeckiej	Obszar obejmuje tereny budownictwa położone na północ od ul. Toszeckiej, na zachód od ul. Poznańskiej, aż do granicy administracyjnej z Gminą Toszek
15	Uchwała nr III/31/2018 z dn. 20 grudnia 2018 r. DZ. URZ. WOJ. ŚLA 2019.31 Ogłoszony: 03.01.2019	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego	Tereny zlokalizowane po północnej i południowej stronie ul. Kard. St. Wyszyńskiego
16	Uchwała Nr XXVIII/279/2005 z dn. 23.02.2005 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 38, poz.1052 z dn. 08.04.2005 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice w rejonie ulicy Mickiewicza	Tereny zlokalizowane po północnej i południowej stronie ul. Adama Mickiewicza
17	Uchwała Nr XIV/157/2003 z dn. 26.11.2003 r. (nieobowiązujący dla części obszaru) Dz. U. Woj. Śl. Nr 8,poz. 310 z dn. 11.02.2004 r	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice w rejonie Zaolszan	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane po południowej stronie ul. Zaolszany oraz północnej stronie ul. Rzecznej (częściowo teren składowiska odpadów)
18	Uchwała Nr XIV/156/2003 z dn. 26.11.2003 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 8, poz 309 z dn. 11.02.2004 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice w rejonie ulicy Mickiewicza	Obszar obejmuje tereny tzw. Ptasiego Osiedla – Mikoszowina
19	VI/44/2011 z dn. 23.03.2011 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 124, poz. 2394 z dn. 09.06 2011 r. (nieobowiązujący dla części obszaru)	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru obejmującego tereny położone po zachodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 901 (ul. Poznańska) po północnej stronie byłej linii PKP do granicy administracyjnej gminy Pyskowice z gminą Toszek	Tereny położone po zachodniej stronie ul. Poznańskiej – od cmentarza komunalnego do granicy administracyjnej z Gminą Wielowieś
20	Uchwała Nr XXI/223/2004 z dn. 30.06.2004 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 75, poz. 2230 z dn. 11.08. 2004 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice dla obszaru przeznaczonego pod lokalizację przemysłu nieuciążliwego i składów, strefy komercyjno – produkcyjnej wraz z zielenią towarzyszącą oraz komunikacją	Tereny przemysłowe położone po północnej stronie ul. Adama Mickiewicza, na południe od ul. Toszeckiej
21	Uchwała Nr XLI/380/2006 z dn. 26.04.2006 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 71, poz. 2007 z dn. 14.06.2006 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Stare miasto z otoczeniem"	Obszar opracowania położony jest po wschodniej stronie ul. Poznańskiej i zachodniej stronie ul. Wielowiejskiej - obejmuje teren sklepu Lidl
22	Uchwała Nr XLVI/429/06 z dn. 25.10.2006 r. Dz. U. Woj. Śl. nr 154, poz. 4891 z dn. 29.12.2006 r.	w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice w rejonie Czerwionki	Obszar opracowania obejmuje tereny położone w rejonie Kanału Gliwickiego oraz tereny zlokalizowane przy ul. Czerwionka i ul. Wiejskiej, aż do granicy administracyjnej z miastem Gliwice
23	Uchwała Nr XXXIV/251/2017 z dn. 27.04.2017 r. Dz. U. Woj. Śl. 2017, poz. 2924 z dn. 08.05.2017 r. (nieważność w części) Rozstrzygnięcie nadzorcze nr IFIII.4131.1.66.2017 Wojewody Śląskiego z dnia 2.06.2017 r. Tekst jednolity: DZ. URZ. WOJ. ŚLA 2018.3199 Ogłoszony: 09.05.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru strefy komercyjnej, położonego po wschodniej stronie ulicy Gliwickiej	Obszar opracowania położony jest po wschodniej stronie ulicy Gliwickiej – poniżej składowiska odpadów Rozstrzygnięcie stwierdza nieważność w części dotyczącej zapisu § 7 ust. 9 pkt 4

L.p.	Nr uchwały i data podjęcia	Przedmiot regulacji	Obszar planu
24	Uchwała Nr XL/298/2017 z dn. 26.10.2017 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2017.5760 Ogłoszony: 02.11.2017 (nieważność w części) Rozstrzygnięcie nadzorcze nr IFIII.4131.1.106.2017 Wojewody Śląskiego z dnia 30.11.2017 r. Tekst jednolity: DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.3200 Ogłoszony: 09.05.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice w rejonie Zaolszan	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane na południe od ul. Bytomskiej, na wschód od ul. Gliwickiej Rozstrzygnięcie stwierdza nieważność w części dotyczącej zapisu § 8 ust.3 pkt 1 lit. a, b i e, oraz § 23 pkt 1 lit. e.
25	Uchwała nr XLII/324/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 21 grudnia 2017 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.104 Ogłoszony: 04.01.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu terenu położonego na zachód od drogi wojewódzkiej nr 901 – ul. Poznańskiej	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane na zachód od drogi wojewódzkiej nr 901 - ul. Poznańskiej
26	Uchwała nr XLII/323/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 21 grudnia 2017 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.103 Ogłoszony: 04.01.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego po zachodniej stronie ulicy Magazynowej	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane po zachodniej stronie ul. Magazynowej
27	Uchwała nr LIII/389/2018 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 6 września 2018 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.5623 Ogłoszony: 12.09.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru położonego w rejonie ul. Nowej	Teren zlokalizowany po północnej stronie ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego oraz wschodniej stronie ul. Nowej
28	Uchwała nr LIII/404/2018 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 27 września 2018 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.6047 Ogłoszony: 03.10.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla terenów pokolejowych przy ul. Wolności	Teren pokolejowy zlokalizowany przy ul. Wolności od strony południowej ograniczony terenami kolejowymi
29	Uchwała nr IX/91/2019 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 27 czerwca 2019 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2019.5154 Ogłoszony: 09.07.2019 (nieważność w części) Rozstrzygnięcie nadzorcze nr IFIII.4131.1.55.2019 Wojewody Śląskiego z dnia 2.08.2019 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego po północno-wschodniej stronie Gminy Pyskowice	Teren zlokalizowany po północnowschodniej stronie Gminy Pyskowice Rozstrzygnięcie stwierdzające nieważność w części dotyczącej zapisu: - § 15 ust.2 pkt 2 lit. a; - § 15 ust.3 pkt 2.
30	Uchwała nr XVIII/160/2020 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 27 lutego 2020 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2020.1877 Ogłoszony: 04.03.2020	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru położonego w rejonie ul. Wrzosowej	Teren zlokalizowany w obrębie składowiska odpadów

źródło: opracowanie własne na podstawie BIP Urzędu Miejskiego w Pyskowicach

- Na potrzeby Studium sporządzono inwentaryzację urbanistyczną, w której dokonano klasyfikacji użytkowania terenów w oparciu o skategoryzowane użytki gruntowe. Na tej podstawie wyznaczono obszar zurbanizowany i obszar niezurbanizowany stanu istniejącego. W inwentaryzacji wyodrębniono następujące kategorie użytkowania terenów:

Tab. nr 3: Inwentaryzacja urbanistyczna - użytkowanie terenów.

L.p.	Użytkowanie terenów
1.	tereny zabudowy mieszkaniowej (wielorodzinnej, jednorodzinnej, zagrodowej)
2.	tereny budowlane niezabudowane
3.	tereny zabudowy usługowej

4.	tereny zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej
5.	tereny infrastruktury
6.	tereny zieleni miejskiej (parki, skwery, i pozostała zieleń urządzona i towarzysząca zabudowie)
7.	tereny cmentarzy
8.	tereny sportowo-rekreacyjne
9.	tereny ogrodów działkowych (oznaczone w klasyfikacji gruntów R)
10.	tereny rolne (tereny upraw rolnych i tereny niezabudowane oznaczone w klasyfikacji gruntów R)
11.	tereny łąk, pastwisk, zakrzewień i zadrzewień (tereny zieleni nieurządzonej i tereny niezabudowane oznaczone w klasyfikacji gruntów Ł, Ps, Lz)
12.	tereny wód powierzchniowych
13.	tereny kolejowe
14.	tereny dróg

źródło: opracowanie własne

Przeznaczenie i zagospodarowanie stanu istniejącego zostało przedstawione na rysunku IA.

§8. INWENTARYZACJA UZBROJENIA TERENU

1. Inwentaryzacja stanu istniejącego w zakresie infrastruktury technicznej została przeprowadzona z wykorzystaniem mapy zasadniczej oraz odpowiedzi właścicieli i dysponentów poszczególnych rodzajów infrastruktury technicznej na obszarze Pyskowice, uzyskanych po zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzenia Studium.
2. Dotychczasowe uzbrojenie terenów obejmuje sieci i obiekty infrastruktury technicznej energetyki, gazownictwa, wodociągów, kanalizacji, ciepłownictwa oraz teletechniki.
3. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej, stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami są jedną z wytycznych dla określenia kierunków przeznaczenia terenów oraz zasięgu planowanych terenów zurbanizowanych.

ROZDZIAŁ IV
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO
I WYMOGU JEGO OCHRONY

§9. IDENTYFIKACJA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Oceny stanu ładu przestrzennego (rozumianego zgodnie z treścią ustawy, jako: „*takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczne, gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne*”) dokonano dla całego obszaru gminy na podstawie analizy: lokalizacji elementów przestrzennych w skali gminy, sposobów formowania struktury przestrzennej, przeznaczeń i funkcji terenów (budynków), stosunku terenów zainwestowanych do niezainwestowanych i intensywności zainwestowania terenów, sąsiedztwa, przebiegu dróg, sytuacji planistycznej, w tym obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
2. Krajobraz naturalny obszaru miasta jest mało urozmaicony, a rzeźba terenu cechuje się niewielkim pofałdowaniem powierzchni. Brak jest obszarów na tyle cennych przyrodniczo, by objęte zostały obszarowymi formami ochrony przyrody.
3. Pyskowice charakteryzują się stosunkowo zwartą strukturą przestrzenną, wykształconą w wyniku stopniowego rozwoju terenów zurbanizowanych wokół historycznie rozplanowanego centrum. Obszar zurbanizowany jest jednak wyraźnie podzielony przez naturalną barierę, którą stanowiła dolina rzeki Dramy. W północnej części obszaru zurbanizowanego położona jest najstarsza część miasta, jaką jest rozplanowana w układzie szachownicowym starówka z rynkiem. Od północy otoczona jest zabudową wielorodzinną z lat pięćdziesiątych i późniejszych (Osiedle Wieczorka), a następnie zabudową jednorodziną. W południowej części znajduje się zabudowa z lat dwudziestych i powojenne Osiedle Traugutta oraz zespoły zabudowy jednorodzinnej. Pozostała zabudowa mieszkaniowa zgrupowana jest wzdłuż ulicy Mickiewicza i Stefana Wyszyńskiego (Zaolszany) oraz w obrębach Pyskowic: Dzierżno, Mikuszowina i Czerwionka. Tereny inwestycyjne o przewadze funkcji produkcyjno-usługowych zlokalizowane są na północny zachód od centrum oraz na południu przy drodze wojewódzkiej prowadzącej do Gliwic. Tereny zurbanizowane otoczone są rozległymi terenami rolnymi, oddzielającymi miasto od sąsiednich miejscowości. Z uwagi na różnorodność zespołów zabudowy oraz ich rozlokowanie, strukturę przestrzenną miasta należy uznać za dość uporządkowaną i czytelną, zwłaszcza w części północnej. Struktura miasta pod względem funkcjonalnym jest uporządkowana.
4. Cechą charakterystyczną układu przestrzennego miasta jest występowanie komponowanych zespołów zabudowy i osiedli mieszkaniowych pochodzących z różnych okresów oraz licznych zabytków. Ważnym elementem kompozycyjnym, pomimo uregulowanego koryta, jest rzeka Drama. W przestrzeni miasta zwraca również uwagę obecność zieleni towarzyszącej zabudowie, w tym w postaci parków miejskich.
5. Miasto posiada wystarczającą ilość połączeń komunikacyjnych z sąsiednimi gminami. Jednak z uwagi na silne relacje Pyskowic z Gliwicami, połączenie drogą wojewódzką nr 901

(ul. Gliwicką) jest obciążone dużym ruchem komunikacyjnym. Wewnętrzna sieć dróg zbiorczych i lokalnych zapewnia obsługę terenów zabudowanych.

6. W związku z tym, że plany miejscowe obowiązują dla ok 90% powierzchni miasta, rozwój zagospodarowania przestrzennego odbywa się w sposób zaplanowany i stosunkowo uporządkowany. Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową obejmują jednak obszary dotychczas niezabudowane, co pomimo obowiązywania planów może sprzyjać rozpraszaniu zabudowy, a dla miasta stanowi duże wyzwanie w zakresie obsługi terenów przez komunikację drogową i infrastrukturę techniczną. Miasto wyznaczyło również tereny przeznaczone pod zabudowę usługowo-produkcyjną i produkcyjno-usługową w północno-zachodniej i południowo-wschodniej części swojego obszaru, przy czym istniejąca zabudowa obejmuje na razie niewielką ich część. W obowiązującym studium oraz w planach miejscowych uwagę zwraca również sąsiedowanie ze sobą terenów zabudowy mieszkaniowej i terenów zabudowy usługowo-produkcyjnej i produkcyjno-usługowej.

§10. WYMOGI OCHRONY ŁADU PRZESTRZENNEGO

Wymogiem ochrony ładu przestrzennego jest przyjęcie polityki przestrzennej zmierzającej do wytworzenia dobrze zaplanowanego terenu zurbanizowanego oraz utrzymania istniejących terenów otwartych - pól uprawnych i terenów zieleni. Studium winno zagwarantować niedopuszczanie do powstawania konfliktów przestrzennych związanych z kierunkami przeznaczenia terenu czy intensywnością jego zagospodarowania. Z uwagi na rozległość terenów przeznaczonych pod zabudowę, spełnieniem wymogów ochrony ładu przestrzennego jest w tym wypadku dokładne rozplanowanie poszczególnych terenów z uwzględnieniem wystarczającej obsługi w zakresie infrastruktury drogowej i technicznej oraz odpowiednie kształtowanie wskaźników zabudowy i zagospodarowania, w tym dążenie do zachowania jak największej powierzchni biologicznie czynnej w terenach zabudowanych. Pozostałe wymogi ochrony ładu przestrzennego to ustalenie odpowiednich zasad kształtowania zabudowy i elementów zagospodarowania terenu, pozwalających na ochronę historycznego układu urbanistycznego centrum i innych komponowanych zespołów zabudowy mieszkaniowej oraz wpływanie na charakter nowopowstającej zabudowy, a tym samym kształtowanie przyjaznego i komfortowego obszaru zamieszkania.

ROZDZIAŁ V

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

§11. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

1. Uchwałą z dnia 29 sierpnia 2019 r. Rada Miejska w Pyskowicach przyjęła *Strategię Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030*. Dokument ten został przyjęty przed wejściem w życie ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, która zobowiązuje podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju do przygotowania diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. Niemniej, *Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030* zawiera diagnozę sytuacji

społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, na podstawie której przeprowadzono analizę SWOT.

2. Na podstawie diagnozy społecznej opracowano następujące wnioski:

- spadek liczby mieszkańców miasta,
- malejący wskaźnik przyrostu naturalnego,
- rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta – konieczność zwrócenia uwagi na potrzeby osób starszych,
- niewystarczająca ilość podmiotów opiekuńczo-wychowawczych,
- niskie wykształcenie zawodowe kobiet (ponad 40% z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym),
- niewystarczająca liczba miejsc do rekreacji, uprawiania sportu – atrakcyjnego spędzania wolnego czasu,
- niekorzystanie mieszkańców z oferty sportowo-rekreacyjnej miasta,
- niski poziom wykorzystania nowych technologii w zarządzaniu miastem / usługach miejskich,
- wysoki poziom identyfikowania się i przywiązania mieszkańców do miasta,
- wzrost poziomu bezpieczeństwa,
- prężna działalność Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu,
- prężna działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- rozbudowana infrastruktura MOKiS (zarówno kulturalna jak i sportowa),
- duża liczba funkcjonujących w mieście instytucji /grup zainteresowań / stowarzyszeń,
- znaczna liczba imprez o charakterze kulturalnym organizowanych w mieście,
- bogata oferta klubów sportowych,
- dobra dostępność do usług publicznych,
- dobra dostępność do obiektów związanych z kulturą, rozrywką i sportem,
- dobra jakość oferowanych w mieście usług edukacyjnych,
- rosnące zainteresowanie społeczeństwa miastem,
- rosnącą liczbą organizacji pozarządowych działających na terenie miasta,
- służba zdrowia w mieście znajduje się na zadowalającym poziomie.

3. Na podstawie diagnozy gospodarczej opracowano następujące wnioski:

- rosnąca liczba podmiotów gospodarczych,
- wzrost aktywności zawodowej mieszkańców miasta,
- dostępność atrakcyjnie zlokalizowanych terenów inwestycyjnych,
- konkurencyjne koszty prowadzenia działalności gospodarczej w stosunku do okolicznych miast przy zachowaniu wysokiej atrakcyjności lokalizacyjnej,
- otwartość miasta na współpracę z przedsiębiorcami,
- niskie zainteresowanie inwestycyjne ze strony podmiotów zewnętrznych,
- niewystarczająca liczba dużych podmiotów gospodarczych oferujących stałe miejsca pracy,
- niewystarczająca infrastruktura terenów inwestycyjnych,
- brak funkcjonującej w mieście instytucji otoczenia biznesu wspomagającej rozwój przedsiębiorczości we współpracy z miastem.

4. Na podstawie diagnozy przestrzennej i technicznej opracowano następujące wnioski:
- dogodne położenie,
  - dogodne połączenie komunikacyjne z Gliwicami (bliskość Gliwic),
  - dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa,
  - zabytkowy układ urbanistyczny Starego Miasta,
  - atrakcyjne tereny zielone, w tym zagospodarowanie na cele rekreacyjno-turystyczne zalewu Dzierżno Małe,
  - dobry poziom jakości świadczenia usług komunalnych,
  - zły stan techniczny dróg,
  - niski odsetek dróg rowerowych w mieście,
  - niewydajny i nieefektywny system transportowy,
  - chaos przestrzenny,
  - niska atrakcyjność tkanki mieszkaniowej,
  - duża powierzchnia terenów wymagających rewitalizacji,
  - wysoki stopień degradacji terenów pokolejowych,
  - niski poziom estetyki terenów zielonych,
  - wysokie koszty rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wynikające z tworzenia funkcji mieszkaniowych na obszarach dotychczas niezurbanizowanych,
5. W strategii przeprowadzono również diagnozę środowiska. Na jej podstawie opracowano następujące wnioski:
- położenie na terenie miasta zalewów Dzierżno Małe i Duże,
  - zagospodarowanie na cele rekreacyjno- turystyczne zalewu Dzierżno Małe,
  - duża powierzchnia terenów zielonych w mieście,
  - proekologiczna polityka władz samorządowych,
  - zanieczyszczenie rzeki Dramy,
  - zanieczyszczenie wody zalewu Dzierżno Duże, uniemożliwiające jego zagospodarowanie na teren rekreacyjno- turystyczny,
  - zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
  - wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza,
  - nieuregulowana gospodarka wodno- ściekowa w niektórych częściach miasta,
  - niewykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych miasta.

ROZDZIAŁ VI

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

§12. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska zostały opracowane na podstawie *Warunków ekofizjograficznych Miasta Pyskowice*, Przedsiębiorstwo Usługowe Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2012 r. oraz *Programu ochrony środowiska dla gminy Pyskowice na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*, Ecoen,Consult Sp. z o.o., 2016 r..

Charakterystyka siedliskowo-florystyczna

1. Obszar miasta Pyskowice położony jest zgodnie z regionalizacją geobotaniczną Polski w Prowincji Niżowo-Wyżynnej, Dziale Bałtyckim, Pododdziale Pasa Wyżyn Środkowych, Krainie Wyżyny Śląskiej, Okręgu Zachodnim. Środowisko miasta Pyskowice jest środowiskiem antropogenicznym z wyraźnym ukierunkowaniem na produkcję rolniczą. Szata roślinna obszaru powiązana jest ze strukturą użytkowania powierzchni miasta, zgodnie z którą 60,15% powierzchni stanowią grunty rolne, w tym 9,00% łąki i pastwiska trwałe, a 7,96% lasy i zadrzewienia (dane GUS z 2014 r.). Szata roślinna została dość mocno zmieniona na skutek działalności człowieka i odbiega od układów pierwotnych roślinności potencjalnej, będąc połączeniem zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych. W krajobrazie dominują pola uprawne, wykształcone na rozległych powierzchniach wysoczyzn. W wyniku prowadzonej gospodarki rolniczej ukształtowany został ekosystem intensywnych upraw polowych i łąkowych.
2. Zbiorowiska leśne mają stosunkowo niski udział w powierzchni miasta. Wzdłuż doliny Dramy w rozproszeniu występuje zbiorowisko lasów łąkowo-jesionowych, zajmujące siedlisko wilgotne, na glebach hydrogenicznych oraz bagiennych. Zespół ma budowę jednowarstwową, gdzie warstwę drzew tworzą olsza czarna z niewielką domieszką dębu szypułkowego (*Quercus robur*), brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*), czasami topoli osiki (*Populus tremula*). Runo jest skąpe w typowe rośliny łąkowe, występują tam gatunki nitrofilne takie jak: glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*) i podagrycznik zwyczajny (*Aegopodium podagraria*). Lasy te są wybitnie zantropogenizowane. Występują także wzdłuż doliny cieku Pniówka, na północ od zbiornika Dzierżno Małe, w zachodniej części miasta, we w dolinie potoku z Łubia wschodniej części miasta. Zbiorowiskom łąkowym towarzyszą miejscami zarośla łożowe, w których najczęściej spotykanymi gatunkami są wierzba szara (*Salix cinerea*) i wierzba uszata (*Salix aurita*), a w runie występują gatunki olsowe. Na północo-wschód od zbiornika Dzierżno Małe i na południe od Paczynki występują natomiast jedyne na terenie miasta niewielkie fragmenty kompleksów leśnych, stanowiące las mieszany o charakterze antropogenicznym. W zbiorowisku tym dominuje głównie brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), w domieszce spotkać można dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb czerwony (*Quercus rubra*), topolę osikę (*Populus tremula*), świerka pospolitego (*Picea abies*), modrzewia europejskiego (*Larix decidua*). Wiek niektórych drzew szacuje się na około 70 lat. Na tym terenie, wzdłuż drogi, występuje także topola biała (*Populus alba*) i robinia akacjowa (*Robinia pseudacacia*). Warstwę krzewów stanowią: leszczyna pospolita (*Corylus avellana*), trzmielina zwyczajna (*Euonymus europaeus*), wierzba krucha (*Salix fragilis*), dziki bez czarny (*Sambucus nigra*). W runie występuje zawilec gajowy (*Anemona nemorosa*), fiolek leśny (*Viola reichenbachiana*) oraz w dużej ilości pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*). Na południowo-zachodnim krańcu zbiornika Dzierżno Małe, na terenie ośrodka wypoczynkowego i w jego okolicach, obserwuje się celowe nasadzenia sztuczne: wprowadzono tam gatunki rodzime - sosnę zwyczajną (*Pinus sylvestris*), brzozę brodawkowatą (*Betula pendula*), robinie akacjową (*Robinia pseudacacia*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), jak i obce - sosnę czarną (*Pinus nigra*), sosnę wejmutkę (*Pinus strobus*), dąb czerwony (*Quercus rubra*).
3. W otoczeniu zbiorników wodnych i cieków występują zbiorowiska szuwarowe. Szuwar trzcinowy (*Phragmites communis*) zajmuje siedliska od ubogich (głębokie zbiorniki) do

bogaty (tereny okresowo zalewane z licznymi gatunkami łąkowymi) i w większości przypadków zdominowanym przez trzcinę pospolitą. Zbiorowisko to występuje w strefie brzegowej zbiornika Dzierżno Małe i na terasie zalewowej rzeki Dramy. Szuwar pałki szerokolistnej (*Typhetum latifoliae*) występuje gdzieś w oczkach wodnych oraz fragmentarycznie wzdłuż krawędzi cieków i zbiornika wodnego i jest na ogół ubogi florystycznie. Szuwary wielkoturzycowe to zbiorowiska wysokich roślin bagiennych, najczęściej składające się z różnych gatunków turzyc. Zbiorowisko wysokich turzyc ze związku *Magnocaricion* zajmuje najczęściej siedliska w obrębie płątów trzcinę pospolitej. Porasta strefy litoralne zbiornika Dzierżno Małe. Wśród gatunków dominujących odnotowano turzycę zaostrzoną (*Carex gracilis*), turzycę dzióbkową (*Carex rostrata*) i turzycę błotną (*Carex acutiformis*). Zbiorowisko mozgi trzcinowatej (*Phalaridetum arundinaceae*) występuje wzdłuż brzegów wód płynących, w płątach trzcinę pospolitej, w dolinie Dramy i na brzegach zbiorników wodnych. Z innych zbiorowisk związanych z takimi siedliskami występują: szuwar z manną jadalną i jeżogłówką gałęzistą (*Sparganio-Glycerietum fluitantis*), który występuje wzdłuż czystych wód płynących; szuwar z manną fałdowaną (*Glycerietum plicatae*), zbiorowisko z tojeścią pospolitą (*Lysimachia vulgaris*) oraz krwawnicą pospolitą (*Lythrum salicaria*) i jaskrem rozłogowym (*Ranunculus repens*), które porasta brzegi wód.

4. Wśród łąk wyróżnić można łąki wilgotne, świeże, suche i ciepłolubne. Łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia* zajmują niewielkie obszary dolin rzecznych (Pniówka, potok z Łubia, Drama) w miejscach, w których niegdyś wykarczowano lasy łąkowe. Łąki te odznaczają się obecnością bujnej warstwy zielonej. Należą do nich następujące zbiorowiska: z ostrożeniem warzywnym (*Cirsio-Polygonetum*), z ostrożeniem zwisłym (*Cirsietum rivularis*), zespół sitowia leśnego (*Scirpetum silvatici*), zbiorowisko z sitem rozpierzchłym (*Epilobio-Juncetum effusi*), zbiorowisko z wiązówką błotną i bodziszkiem błotnym (*Filipendulo-Geraniatum*) oraz zbiorowisko z wiązówką błotną i sitami (*Junco-Molinietum*). Łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* są najważniejsze gospodarczo. Przeważają na nich miękkolistne trawy darniowe - głównie rajgras wyniosły (*Arrhenatherum elatius*), a oprócz niego inne gatunki: tymotka łąkowa (*Phleum pratense*), tomka wonna (*Anthoxanthum odoratum*), stokłosa miękka (*Bromus hordeaceus*), kostrzewa łąkowa (*Festuca pratensis*), kłosówka wełnista (*Holcus lanatus*), kłosówka miękka (*Holcus mollis*), konietlica łąkowa (*Trisetum flavescens*) oraz barwnie kwitnące byliny: chaber łąkowy (*Centaurea jacea*), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus*), złocień właściwy (*Leucanthemum vulgare*), bodziszek łąkowy (*Geranium pratense*) i wiele innych. Łąki te są częstsze od wilgotnych i mniej zagrożone, ale w obrębie Pyskowic ich zróżnicowanie jest zakłócone z powodu podsiewania gatunkami innych traw i roślin motylkowych. Z kolei łąki suche i ciepłolubne zajmują wyniesienia. Na łące ciepłolubnej (kserotermicznej) egzystują kwitnące byliny związane z podłożem o odczynie zasadowym, wśród których odnotowano występowanie szeregu rzadkich i objętych ochroną prawną roślin m.in. goryczki krzyżowej (*Gentiana cruciata*), dziewięcisiła bezłodygowego (*Carlina acaulis*) i pierwiosnka lekarskiego (*Primula veris*).
5. Tereny agrocenozy są zróżnicowane na obszary upraw wielkopowierzchniowych oraz obszary o tradycyjnej strukturze rozdrobnionej. Częste i intensywne stosowanie środków ochrony roślin spowodowało niemal całkowity zanik chwastów, które zgrupowano w tzw. zbiorowiska segetalne, oddzielne dla upraw zbożowych i dla roślin okopowych. Grupa

zbiorowisk segetalnych, czyli chwastów upraw to: zbiorowisko z komosą białą (*Chenopodium album*) i rdestem kolankowatym (*Polygonum nodosum*), stanowiące zbiór chwastów upraw okopowych, zbiorowisko z chabrem bławatkiem (*Centaurea cyanus*), makiem polnym (*Papaver rhoeas*) i ostróżeczką polną (*Consolida regalis*), stanowiące grupę chwastów upraw zbożowych i zbiorowiska porębowe, będące wstępnym etapem procesu wtórnej regeneracji lasu. Azotolubne zbiorowiska okazałych bylin i pnączy występują na siedliskach ruderalnych i nad brzegami wód. Zbiorowisko wrotycza i bylicy pospolitej (*Tanacetum-Artemisium*) to wysokie byliny rosnące na miedzach i przydrożach śródpolnych, które mają duże zapotrzebowanie na związki azotowe. Są to najpospolitsze zbiorowiska na terenie miasta. Wielkopowierzchniowe płaty tego zespołu spotkać można w okolicy wiaduktu kolejowego nad Dramą. Zbiorowisko z ostrożeniem lancetowym i polnym (*Cirsium lanceola-Cirsium arvense*) zajmuje obszary nieużytków. Zbiorowiska z trzcinnikiem piaskowym (*Calamagrostis epigejos*), nawłocią kanadyjską (*Solidago canadensis*) i nawłocią późną (*Solidago gigantea*) odznaczają się dużą ekspansywnością, eliminując przy tym inne gatunki łąkowe. Zbiorowisko jeżyny fałdowanej porasta brzegi lasów, obwałowania zbiornika Dzierżno Małe, przydroża i towarzyszy rzadkim śródpolnym zakrzewieniom. Zbiorowisko to świadczy o zaburzeniach siedliskowych w danym regionie.

6. Na terenie miasta prawie nie występują zbiorowiska śródpolne wielogatunkowych zarośli (*Pruno-Crataegetum*). Jedynie kilka kęp można spotkać na północno-wschodnim krańcu miasta, w okolicy Sroczej Góry. Najczęstsze ich postaci mieszczą się w ramach wielogatunkowych z udziałem tarniny (*Prunus spinosa*), głogu (*Crataegus*), leszczyny (*Corylus avellana*), grabu (*Carpinus betulus*) oraz szeregu innych gatunków leśnych, zarówno drzewiastych jak i zielnych. Dodatkowo występują zadrzewienia śródpolne, które mogą być pozostałościami po większych kompleksach leśnych (zwłaszcza grądach). Współcześnie zadrzewienia śródpolne rozwijają się na terenach nieużytków porolnych.
7. Wśród terenów zieleni urządzonej Pyskowic wyróżnić należy zieleni parkową, zieleni towarzyszącą obiektom publicznym, zieleni na terenach spółdzielni mieszkaniowych, ogrodów działkowych, cmentarzy, wspólnot mieszkaniowych i prywatnych podmiotów. Licznie reprezentowana jest również zieleni przyuliczna i przydrożna. Wśród zieleni o charakterze parkowym występują:
  - Park Miejski przy ul. Powstańców Śląskich – położony pomiędzy drogą krajową a historycznym centrum miasta, utworzony na początku XX w., z aleją jesionową i kasztanową i pozostałymi nasadzeniami: świerk kłujący, sosna wejmutka, sosna czarna, topola czarna, topola kanadyjska, robinia akacjowa, klon jesionolistny, wierzba biała, klony tatarskie, cyprysiki, żywotniki, tawuły, jaśminowce,
  - Park przy Placu Józefa Piłsudskiego – położony w centrum miasta, pomiędzy ul. Strzelców Bytomskich i Ignacego Padewskiego, z tężnią solankową, z m.in. klonami tatarskimi, głogami, wierzbami płaczącymi,
  - Ogródek Jordanowski – położony pomiędzy ul. Strzelców Bytomskich i Poniatowskiego, z atrakcjami dla dzieci, z następującymi nasadzeniami: jesiony, robinie akacjowe, klony, jawory, wiązy, wiśnie, śliwy ozdobne, lipy, różaneczniki, żywotniki, cisy, świerki, jałowce.
8. Na obszarze Pyskowic występują rośliny objęte całkowitą i częściową ochroną gatunkową. Gatunki objęte całkowitą ochroną to: barwinek pospolity (*Vinca minor*); bluszcz pospolity

(*Hedera helix*), cis pospolity (*Taxus bacata*), goryczka krzyżowa (*Gentiana cruciata*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis latifolia*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), skrzyp olbrzymi (*Equisetum telmatea*), storczyk szerokolistny (*Dactylorhiza majalis*) oraz wawrzynek wilczczyko (*Daphne mezereum*). Gatunki objęte ochroną częściową to: kalina koralowa (*Viburnum opulus*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), przylaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), marzanka wonna (*Asperula odorata*) i pierwiosnka lekarska (*Primula veris*), goździk kropkowany (*Dianthus deltoides*).

Fauna

1. Występowanie zwierząt uzależnione jest od dostępnych siedlisk oraz sposobów użytkowania terenu. Na obszarze Pyskowic występują obszary silnie zurbanizowane, tereny zieleni miejskiej, tereny ogrodów działkowych, tereny mieszkaniowe o niższej intensywności oraz tereny rolne i nieużytków, z udziałem terenów łąkowych i przywodnych. Na terenie miasta wyróżnić można główne trzy typy siedliskowe: tereny otwarte (uprawy rolnicze, nieużytki, łąki) – dominujący, lasy oraz siedliska wodne. Szczególne znaczenie mają tu siedliska związane z zbiornikami wodnymi: Dzierżno Małe i Dzierżno Duże.
2. Wszystkie ssaki należące do *Insectivora* są na obszarze Pyskowic prawnie chronione. Są to: jeż wschodni (*Erinaceus europeus*), kret (*Talpa europea*), ryjówka aksamitna (*Sorex areneus*) i ryjówka malutka (*Sorex minutus*). Większość przedstawicieli *Rodentia* na obszarze badań jest związanych z siedliskami otwartymi np. zajęc szarak (*Lepus europaeus*), nornica ruda (*Myodes glareolus*), polnik zwyczajny (*Microtus arvalis*), mysz polna (*Apodemus agrarius*) i mysz zaroślowa (*Apodemus sylvaticus*). Z innych ssaków można tu spotkać także sarnę (*Capreolus capreolus*). Z badań przeprowadzonych na obszarze miasta (przez RDOŚ Katowice w 2008 r. i 2021 r.) stwierdzono ślady występowania dwóch gatunków zwierząt, związanych ze środowiskiem wodnym, objętych ochroną: bobra europejskiego (*Castor fiber*) i wydry (*Lutra lutra*).
3. Z płazów zostały stwierdzone: traszka zwyczajna (*Lissotriton vulgaris*), ropucha szara (Bufo bufo), żaba jeziorowa (*Pelophylax lessonae*), żaba wodna (*Pelophylax esculentus*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*). Gatunki te związane są przede wszystkim z terenami podmokłymi, wodami i oczkami wodnymi.
4. Gady są reprezentowane przez pospolicie występujące jaszczurki (zwinka (*Lacerta agilis*), żyworodna (*Zootoca vivipara*) oraz jadowitą żmiję zygzakowatą (*Vipera berus*).
5. Dla charakterystyki ornitofauny posłużono się danymi pochodzącymi z rozpoznania przeprowadzonego na terenie gminy Zbrosławice przez P. Cempulika (Waloryzacja przyrodnicza gminy Zbrosławice, 1998), gdzie stwierdzono 98 gatunków ptaków lęgowych, wśród których 29 jest zagrożonych na tym obszarze. Oznacza to, że jeśli wyznaczone powierzchnie przyrodniczo cenne ulegną dalszym niekorzystnym przekształceniom (zmienia swój charakter użytkowania), to ptaki te nie znajdą na terenie gminy warunków do rozrodu, tzn. odpowiednich miejsc do założenia gniazd oraz miejsc żerowiskowych. Stwierdzono również, że spośród ptaków lęgowych wykazujących spadek liczebności w skali Europy Środkowej gnieździ się w tej gminie 21 gatunków, z których 15 jest w niej zagrożonych

(Tomiałojć L., Ptaki Polski – rozmieszczeni i liczebność, 1990). Są to między innymi: perkoz (*Tachybatus ciconia*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), czernica (*Aythya Fuligua*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), pustułka (*Falco tinnunculus*), kobuz (*Falco subbuteo*), derkacz (*Crex crex*), łyska (*Fulica atra*), sieweczka rzeczna (*Charadrius dubius*), czajka (*Vanellus vanellus*), krętogłów (*Jynx torquilla*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł zielony (*Picus viridis*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), świergotek łąkowy (*Anthus pratensis*), strumieniówka (*Locustella fluviatilis*), trzcinniczek (*Acrocephalus scirpaceus*), remiz (*Remiz pendulinus*) i czyż (*Carduelis spinus*). Występowanie na obszarze Pyskowice dużych akwenów wodnych skutkuje znacznie większą ilością gatunków ptactwa wodnego. W ich rejonie mamy do czynienia z największą różnorodnością gatunków.

§13. OCHRONA PRAWNA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

1. Obszar miasta Pyskowice znajduje się poza granicami obszarowych form ochrony przyrody. Na terenie miasta istnieje 31 pomników przyrody, ustanowionych uchwałami Rady Miejskiej w Pyskowicach. Ochrona cennych obiektów przyrodniczych odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody.

Tab. nr 4: Pomniki przyrody na terenie miasta Pyskowice.

L.p.	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód [cm]	Nr działki ewidencyjnej	Lokalizacja
1.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	420	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
2.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	345	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
3.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	300	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
4.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	328	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
5.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Robinia akacjowa (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	330	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
6.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Olcha czarna (<i>Alnus glutinosa</i>)	235	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
7.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	234	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
8.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	333	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
9.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	285	446/9	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37

10.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	300	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich /Poniatowskiego, przy wyjściu na ul. Poniatowskiego;
11.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Brzoza biała (<i>Betula pendula</i>)	253	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
12.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Topola kanadyjska (<i>Populus canadensis</i>)	380	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
13.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Topola kanadyjska (<i>Populus canadensis</i>)	365	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
14.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Wierzba biała (<i>Salix alba</i>)	272	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
15.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Platan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>) - "Mikołaj", okazałe drzewo o wyjątkowych walorach estetycznych i charakterystycznym kolorze kory	200	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich/Poniatowskiego, w pobliżu kościoła;
16.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>) - "Dominik Savio" okazałe drzewo o wyjątkowych walorach estetycznych i rozłożystej koronie	250	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich/Poniatowskiego;
17.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Św. Jan Nepomucen" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie idealnie komponujące się z jednym z najważniejszych zabytków miasta - kapliczce Św. Jana Nepomucena	250	611/15	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., w pobliżu kapliczki i Dramy;
18.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>) - "Franciszek" okazały dąb o dobrze rozwiniętej, rozłożystej koronie, posiada charakterystyczne niesymetryczne odgałęzienie	326	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
19.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>) - "Rafał" okazały dąb o dobrze rozwiniętej, rozłożystej koronie	247	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
20.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Wojciech" okazały, wysoki jesion o nadzwyczaj dużej koronie (ponad 12 metrów średnicy)	246	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
21.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Lonek" bardzo okazały o wyjątkowych walorach estetycznych i bardzo rozwiniętej koronie	382	897/381	przy ul. Żużlowej;
22.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Lutozat" bardzo okazały o charakterystycznym krótkim i skarlowaciałym pniu i bardzo rozwiniętej koronie	347	122	przy ul. Polnej
23.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Cyprian" bardzo okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	340	1013/90	przy ul. Polnej
24.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Witold" bardzo okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością	293	1007/97	przy ul. Polnej

		konarów o wyraźnie skróconym pniu i charakterystycznym rozwidleniu			
25.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Kasztanowiec pospolity (Aesculus hippocastanum) - "Jadwiga" okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	273	239/10	Zespół Szkół Specjalnych przy ul. Poniatowskiego 2
26.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Kasztanowiec pospolity (Aesculus hippocastanum) - "Józef" okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	240	1358/196	Szkoła Podstawowa nr 3 ul. Strzelców Bytomskich 1
27.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior) - "Wiktor" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie i rozłożystej koronie	275	187/20	Szkoła Podstawowa nr 3 ul. Strzelców Bytomskich 1
28.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior) - "Jan" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie i rozłożystej koronie	270	695/1	Miejski Ośrodek Kultury i Sportu przy ul. Kardynała Wyszyńskiego
29.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Klon jesionolistny (Acer negundo) - "Fryderyk" posiada charakterystyczną pofałdowaną korę pokrytą dużą ilością narośli, korona drzewa jest rozrośnięta tworząc kształt dużej kuli o unikatowej na skalę Gminy estetyce	240	2/62	przy ul. Szopena
30.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Platan klonolistny (Platanus acerifolia) - "Maria" posiada charakterystyczny mocny pień o charakterystycznym ubarwieniu	347	1363/8	Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 37
31.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Wiąz szypułkowy (Ulmus laevis) - "Stanisław" gatunek bardzo okazały o podwójnym pniu i charakterystycznym zgrubieniu pnia w dolnej części pnia oraz o bardzo dobrze rozwiniętej koronie	247+212	266/3	obok kościoła Św. Stanisława przy ul. Armii Krajowej

źródło: „Warunki ekofizjograficzne miasta Pyskowice”, Przedsiębiorstwo Usługowe Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2012 r.

§14. KLIMAT

1. Według podziału rolniczo-klimatycznego Polski R. Gumińskiego obszar miasta Pyskowice zlokalizowany jest w środkowej części dzielnicy XV (częstochowsko-kieleckiej). Położenie miasta w środkowym pasie południkowym Polski sprawia, że docierają tu masy powietrza wilgotnego znad Atlantyku i masy suchego powietrza kontynentalnego ze wschodu. Ścieranie się tych mas powoduje przejściowość klimatu w regionie, wyrażającą się dużą zmiennością warunków pogodowych. Dzielnicę XV charakteryzują następujące warunki:

- średnia temperatura stycznia wynosi $-3,0^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura lipca około $17,2^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura roczna $7,6-7,7^{\circ}\text{C}$,
- dni z przymrozkami od 112 do 130, dni mroźnych ok. 20-40,
- ostatnie przymrozki wiosenne występują najczęściej w końcu kwietnia lub na początku maja,
- czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 50 dni,
- okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni,
- opady atmosferyczne zróżnicowane, do 800 mm/rok,
- przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie.

2. Przy charakterystyce klimatycznej szczególnie istotne są warunki opadowe na analizowanym obszarze, od których zależy ilość wody pozostającej w obiegu. Z uwagi na to, iż w obrębie Pyskowic nie ma żadnego posterunku opadowego IMiGW, w opracowaniu ekofizjograficznym dla scharakteryzowania stosunków opadowych wybrano 4 posterunki opadowe położone poza granicami miasta: Czekanów, Zbrostawice, Łubie Górne, Taciszów. Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych w analizowanym rejonie kształtują się w granicach od 671 mm (Czekanów) do 762 mm (Łubie Górne). Stosunek maksymalnych do minimalnych rocznych sum opadów jest bardzo wyrównany, co wskazuje na dużą stabilność warunków występowania opadów w skali regionu. W ostatnich latach szczególnego znaczenia zaczynają nabierać krótkotrwałe opady nawalne z uwagi na skutki jakie powodują.
3. Warunki anemologiczne, szczególnie istotne dla przewietrzania obszaru i stanu sanitarnego powietrza (przemieszczanie zanieczyszczeń), są uzależnione od kierunku napływu głównych mas powietrza oraz modyfikowane przez rozkład zasadniczych elementów orograficznych w analizowanym obszarze. Położona najbliżej miasta Pyskowice stacja meteorologiczna posiadająca dane anemometryczne reprezentatywne dla regionu znajduje się w Czekanowie (rys. 3). Z danych IMiGW za lata 1973-1990 wynika, iż w regionie dominują wiatry z sektora zachodniego (od SW do NW, ok. 56,6 % przypadków), znacznie mniejszy (ok. 20,1 %) jest udział wiatrów wschodnich (rys. 2). Są to jednocześnie wiatry o największej sile. Najczęściej występują wiatry o prędkości do 2 m/s (39,2 % przypadków) oraz od 2,0 m/s do 5,0 m/s (31,4 % przypadków). Około 16,3 % przypadków stanowią cisze.
4. Warunki topoklimatyczne miasta Pyskowice zostały szczegółowo opracowane w „Warunkach ekofizjograficznych...”. Na obszarze miasta Pyskowice dominuje typ topoklimatów charakterystyczny dla obszarów nachylonych położonych poza dnami dolin. Są to głównie obszary upraw polowych lub z zabudową wiejską. Brak zwartej pokrywy roślinnej umożliwia podgrzewanie dolnych warstw powietrza, co powoduje zmniejszenie częstości występowania przymrozków w okresach wiosennych i jesiennych. Jest to grupa klimatów korzystnych zarówno dla upraw polowych, jak i zabudowy. Brak intensywnego urzeźbienia obszaru sprzyja dobremu przewietrzaniu terenu już przy bardzo słabych wiatrach. Zaś nachylenie powierzchni nie sprzyja stagnowaniu powietrza i tworzeniu się zimnych zastoisk. W obrębie tego typu topoklimatu dodatkowa ilość ciepła uwarunkowana jest wystawą dosłoneczną powierzchni i otrzymywaniem przez nie dodatkowych ilości ciepła w wyniku wzmoczonego promieniowania słonecznego w porze dziennej. Ten typ topoklimatu tworzy rozległe zwarte powierzchnie w północnej i południowej części miasta. Uzupełniają go również korzystne typy topoklimatu występujące na niewielkich powierzchniach wierzchołków i działów międzydolinnych.
5. Drugą przeciwstawną grupę topoklimatów stanowią topoklimaty den dolinnych, które na obszarze miasta zajmują znaczny odsetek. Duża ilość wilgoci w podłożu dolin i dobre przewietrzanie powoduje, że wzrasta tam znacznie parowanie, które pobiera ciepło. Pod koniec dnia tego ciepła zaczyna brakować i dochodzi do wychłodzenia podłoża. Na skutek spływania chłodnego i wilgotnego powietrza z obszarów wyżej położonych, w dolinach tworzą się zastoiska chłodnego powietrza i dochodzi do powstawania mgieł. Przy dalszym spadku temperatury w nocy na skutek wypromieniowania zaczyna brakować ciepła i dochodzi do pojawienia się tzw. przymrozków radiacyjno-adwekcyjnych. Jest to grupa topoklimatów niekorzystnych szczególnie dla stałego zamieszkiwania ludzi. Na terenie

miasta Pyskowice występuje rozległa powierzchnia form wklęsłych związana z terasą zalewową doliny Dramy i znacznie mniejsze powierzchnie związane z jej dopływami. Nieco wyżej nad dnami dolin położone są powierzchnie należące do topoklimatów średniokorzystnych.

6. W terenach zabudowanych obserwuje się wpływ czynnika antropogenicznego podgrzewania atmosfery, głównie wpływ zanieczyszczeń powietrza pochodzących z indywidualnych palenisk domowych zwłaszcza w okresach grzewczych. Topoklimat zabudowy zlokalizowanej w obszarach otwartych i suchych jest korzystniejszy ponieważ obszary te są lepiej przewietrzane. Natomiast w obszarach położonych nisko i wilgotnych dochodzi do łączenia się zanieczyszczeń z wilgocią zawartą w powietrzu i powstawania zjawiska smogu. Zwiększona zawartość zabudowy przyczynia się do większej kumulacji zanieczyszczeń pochodzących z emisji niskiej (ogrzewania domów) i zanieczyszczeń komunikacyjnych. Szczególnie niekorzystnie położona jest zabudowa Pyskowic znajdująca się nad Dramą wzdłuż ulicy Mickiewicza i Wyszyńskiego.
7. Niewielki obszar miasta stanowią obszary leśne i zadrzewione, dla których charakterystyczne są topoklimaty obszarów zalesionych. Występują również tereny zbiorników wodnych i ich pobrzeży - położone w południowo-zachodniej części Pyskowic tereny zbiornika Dzierżno Małe, na którego pobrzeżach są zlokalizowane ośrodki rekreacyjno-wypoczynkowe oraz zbiornika Dzierżno Duże, gdzie brak jest jakiegokolwiek zabudowy. Na terenach tych występują mniejsze dobowe amplitudy powietrza z uwagi na dużą pojemność cieplną wody, co jest wyczuwalne szczególnie wieczorem i w nocy, kiedy to w pobliżu zbiorników wodnych jest cieplej, niż na otwartych powierzchniach lądowych.

Jakość powietrza

1. Monitoring jakości powietrza w województwie śląskim prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie Województwa Śląskiego wyznaczono 5 stref, w ramach których dokonuje się corocznej oceny jakości powietrza. Pyskowice przynależą do strefy śląskiej, ale na terenie miasta brak jest stacji pomiarowej. Zgodnie z opracowaną przez WIOŚ na bazie pomiarów *Oceną jakości powietrza na terenie województwa śląskiego w 2019 roku*, strefa śląska pod względem ochrony zdrowia została zakwalifikowana do klasy C jakości powietrza z powodu wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, poziomu docelowego benzo(α)piranu i poziomu celu długoterminowego ozonu. Pod względem ochrony roślin gminy leżące w strefie śląskiej zostały zakwalifikowane do klasy C z uwagi na przekroczenie poziomu docelowego ozonu oraz do klasy D2 z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego.
2. Źródła zanieczyszczeń powietrza występujące na terenie miasta Pyskowice można podzielić na obszarowe, punktowe i liniowe (głównie drogowe). Źródłem obszarowym są tereny zabudowy z indywidualnym ogrzewaniem, powodujące tzw. niską emisję. Źródłami punktowymi są emisje przemysłowe, powstające w trakcie procesów technologicznych. Na terenie miasta występuje 11 zakładów, dla których Starosta Gliwicki wydał decyzję zezwalającą na emisję zanieczyszczeń do powietrza lub które zgłosiły instalacje wprowadzające zanieczyszczenia do powietrza (nie wymagające pozwolenia ale

wymagające zgłoszenia). Źródłem niezorganizowanej emisji zanieczyszczeń, głównie pyłowych jest również proces przetwarzania odpadów przemysłowych pozyskanych ze zwałowiska na kruszywa drogowe.

§15. RZEŻBA TERENU I GEOMORFOLOGIA

1. Zgodnie z podziałem na jednostki geomorfologiczne obszar miasta Pyskowice położony jest w obrębie regionu Wysoczyzny Przywżyżenne, należącego do mezoregionu Kotlina Raciborska i prowincji Kotlina Raciborsko-Oświęcimska. Na obszarze miasta Pyskowice wydzielają Wysoczyzny Przywżyżenne dzielą się na subregion Wysoczyzna Proboszczowicka, który obejmuje część miasta położoną na północ od doliny Dramy oraz subregion Wysoczyzna Czechowicka, który obejmuje część miasta położoną na południe od doliny Dramy.
2. Obszar Wysoczyzn Przywżyżenne na obszarze Pyskowic charakteryzuje się płaskimi lub falistymi wierzchołkami wysoczyzn, leżącymi na wysokości ok. 250-255 m n.p.m. Opadają one zazwyczaj stromym stokiem do otaczających je dolin. Krawędzie wysoczyzn w wielu miejscach rozcięte są głębokimi dolinami dopływów rzek głównych, co nadaje rzeźbie charakter pagórkowaty.
3. Strop podłoża czwartorzędowego leży w wysokości od 140 do 240 m n.p.m. W spągu osadów czwartorzędowych występują zazwyczaj piaski lub żwiry fluwioglacjalne przykryte gliną morenową miejscami o znacznej miąższości. Ponad dolnym poziomem gliny morenowej występują osady piaszczysto-żwirowe lub ilaste, przykryte drugim poziomem gliny morenowej. Ta ostatnia buduje duże powierzchnie wysoczyzn. Górną glinę morenową pokrywają miejscami piaski (Wysoczyzna Czechowicka) lub gliny pylaste (Wysoczyzna Proboszczowicka). Doliny rozcinające poziom wysoczyznowy mają płaskie i miejscami podmokłe dna ograniczone stromymi zboczami. Zawilgocenia powierzchni, płytkie zaleganie poziomu wód gruntowych lub wypływy wody mogą pojawiać się na stokach na kontakcie utworów gliniastych i piaszczystych, zwłaszcza w obrębie Wysoczyzny Czechowickiej.
4. Rzeźba powierzchni na obszarze gminy Pyskowice w generalnych zarysach nawiązuje do budowy geologicznej obszaru. Wyrazem tego jest występująca współczesna dolina Dramy, której przebieg nawiązuje do przebiegu doliny kopalnej, ukształtowanej w podłożu czwartorzędu w okresie trzeciorzędowym. Cechą charakterystyczną jest jej wyraźne ograniczenie krawędziami (skarpmi) od terenów sąsiednich. Szerokość doliny jest zmienna, w rozszerzeniach osiąga 300 m. Na powierzchni dna doliny odłożone są holoceńskie namuły rzeczne. Litologicznie są to najczęściej piaski gliniaste lekkie pylaste przechodzące w kierunku wschodnim w piaski gliniaste lekkie. Duża przepuszczalność wodna wyścielających dno osadów powoduje jej niewielką podmokłość, co nie sprzyja gromadzeniu się substancji organicznych. Dodatkowo dolinę Dramy osuszają rowy melioracyjne. Przeprowadzenie regulacji Dramy spowodowało powstanie w obrębie płaskiego dna doliny bardziej wilgotnych zagłębień bezodpływowych.
5. Powierzchnie przylegające do doliny Dramy mają rzeźbę z wyraźnym piętnem procesów glacialnych i współczesnych. W okresie plejstoceniowym powstała rozległa powierzchnia zasypana materiałem glacialnym i fluwioglacjalnym. Powierzchnia ta jest wyraźnie nachylona w kierunku południowo-zachodnim. Wysoczyzny przecięte są dopływami Dramy, które

tworzą stosunkowo wąskie i głęboko wcięte doliny wysłane materiałem znoszonym z wysoczyzn. W miejscach bardziej wilgotnych w dnach dolin występują nagromadzenia substancji organicznej. Rozgałęzienia dopływów Dramy tworzą najczęściej nieckowate obniżenia denudacyjne. Na terenach o zwiększonej pylastości podłoża pojawia się tendencja do kształtowania form wązowych typowych dla obszarów lessowych. Na terenie miasta na wschód od jego centrum występuje przykład takiej formy o nazwie lokalnej „Wąwóz”. Duża pylastość piasków i glin może być także powodem pojawiania się na bardziej nachylonych stokach procesów sufozyjnych, szczególnie niebezpiecznych dla budownictwa i infrastruktury. Proces ten powoduje wzmożone wymywanie frakcji pylastej z podłoża powodując powstawanie pustek wzdłuż np. ciągów kanalizacyjnych, wodociągów, fundamentów itp. Zjawisko sufozji widoczne jest także na terenach wysoczyznowych lub spłaszczeniach powierzchni, gdzie występują zagłębienia bezodpływowe.

6. Antropogeniczne zmiany powierzchni terenu oraz krajobrazu związane są z rozwojem rolnictwa i osadnictwa. W południowo-zachodniej części miasta występują wyrobiska popiaskowe, obecnie pełniące funkcję zbiorników wodnych – Dzierżno Małe i Dzierżno Duże.

§16. BUDOWA GEOLOGICZNA I STRATYGRAFIA

1. Najstarszymi utworami geologicznymi stanowiącymi fundament geologiczny miasta Pyskowice są utwory karbonu górnego (namur). Stwierdzono je w wierceniach na głębokościach 227,3-285,7 m. Są to ilowce, mułowce, piaskowce i węgiel kamienny warstw pietrkowickich, gruszowskich, jakłowieckich i porębskich. Osady karbonu zostały w końcowej fazie orogenezy hercyńskiej (górnego karbonu) silnie sfałdowane i zuskokowane, a następnie poddane silnej denudacji w okresie permu. Na utworach karbońskich występują pochodzące z początku ery mezozoicznej warstwy piasków i ilów czerwonych i pstrych należącej do piętra środkowego pstręgo piaskowca. Następnie obszar został zalany ciepłym morzem triasowym, w którym osadziły się miększe serie wapieni i dolomitów głównie wapienia muszlowego. Miąższość ich w otworach wiertniczych przekracza 200 m. Na obszarze miasta Pyskowice nie są znane bezpośrednie odsłonięcia tych utworów. Wszędzie występują one albo w podłożu czwartorzędowym albo w pod osadami trzeciorzędowymi. Największe rozprzestrzenienie na terenie miasta Pyskowice mają serie wapienia muszlowego (trias środkowy). Występują one powszechnie w podłożu utworów kenozoicznych. Najstarszą serią wapienia muszlowego są warstwy gogolińskie, budowane przez wapień, margle i dolomity. Na terenie miasta występują one klinem rozciągającym się od drogi do Gliwic w kierunku zachodnim. Budują one podłoże czwartorzędowe także pod centralną częścią miasta (rynek) i zalegają one na głębokości ok. 60 m. Na warstwach gogolińskich zalegają warstwy gorazdeckie (górażdzańskie), terebratulowe i karchowickie, które budują powierzchnię podczwartorzędową na północ od doliny Dramy. Natomiast na południe od doliny Dramy zalegają dolomity diploporowe i dolomity margliste warstw tarnowickich. Zespół wapienia muszlowego (triasu środkowego) kończą warstwy boruszowickie.
2. W południowej części miasta pod utworami czwartorzędowymi występują osady okresu trzeciorzędowego w postaci piasków, ilów, mułków i zlepieńców morza bałtyckiego (neogen – miocen), które zalało tę część Pyskowic. W pobliżu zbiornika Dzierżno Duże niewielką powierzchnię zajmują sarmackie utwory warstw kędzierzyńskich wykształconych w postaci

iłów i piasków z syderytami. Osady trzeciorzędowe na terenie Pyskowic dochodzą do ok. 50 m miąższości. Utwory trzeciorzędowe na powierzchni współczesnej nie występują. Po ustąpieniu morza rozpoczął się długotrwały okres kształtowania rzeźby w warunkach lądowych, który trwa do dziś.

3. W trzeciorzędzie ukształtowała się monoklinalna struktura geologiczna, tzw. monoklina śląsko-krakowska. Powstanie tej struktury spowodowało, że warstwy osadów zostały nachylone w kierunku północno-wschodnim pod niewielkim kątem (do 5°). Struktura monoklinalna obejmuje północną część miasta Pyskowice zbudowaną z utworów triasowych. Z kolei ruchy tektoniczne spowodowały powstanie licznych uskoków i struktur tektonicznych. Skutkiem tych procesów jest występowanie tych samych warstw skalnych na różnych poziomach. Natomiast wzdłuż linii tektonicznych zaczęły rozwijać się kopalne doliny rzeczne (m.in. Dramy), doprowadzając do uformowania się sieci rzecznej.
4. Ponad połowa powierzchni przykryta jest warstwą utworów czwartorzędowych o zróżnicowanej miąższości. Największe miąższości czwartorzędu występują w obrębie form kopalnych, gdzie miąższość ich dochodzi do ok. 60-70 m. Są to głównie fluwioglacjalne piaski i żwiry gliniaste podścielone warstwą glin zwałowych zlodowacenia sanu (krakowskiego) i Odry (środkowopolskiego). Największą miąższość glin zwałowych (ok. 50 m) stwierdzono w dolinie Dramy. Sekwencję osadów zlodowacenia odry kończy seria piasków i żwirów fluwioglacjalnych, widoczna jedynie w zachodniej części miasta w okolicach Mikoszowiny. W czasie kolejnego zlodowacenia (Wisły) obszar miasta Pyskowice znajdował się w strefie klimatu peryglacjalnego. Panujące wówczas warunki sprzyjały zrównywaniu form pozostawionych przez poprzednie zlodowacenie i transformacji osadów w trakcie procesów stokowych. O rozwoju procesów eolicznych w tym czasie świadczy występowanie w pobliżu Czerwionki i Czechowic utworów eolicznych (wydmowych).
5. Po ustąpieniu lądolodów plejstoceniowych zaczął się holoceniowy cykl rozwoju środowiska. Cykl ten szczególnie zaznaczył się w obrębie den dolinnych, w których akumulowane są namuły rzeczne, a w miejscach bardziej wilgotnych odłożyły się torfy. Większe powierzchnie torfowisk występują na lewym brzegu doliny Dramy w pobliżu Kolonii Pyskowice.

§17. GLEBY

1. Budowa geologiczna i rzeźba gminy Pyskowice znalazły swoje odzwierciedlenie w wykształceniu się pokrywy glebowej. Powszechność występowania utworów czwartorzędowych na powierzchni obszaru spowodowała, iż występujące tu typy gleb związane są głównie z tymi utworami, a ich zróżnicowanie zależne jest przede wszystkim od warunków wilgotnościowych. Stąd na terenach wyżej położonych zbudowanych z glin pylastych, piasków i żwirów glacialnych na suchym podłożu wykształciły się gleby bielcowe i pseudobielcowe. Zwarte ich płaty występują niemal na całym obszarze miasta. Natomiast na utworach bardziej gliniastych i przy płytszym zaleganiu wody gruntowej wykształciły się gleby brunatne wylugowane. Zwarte powierzchnie tych gleb występują na wysoczyznach w południowo-wschodniej części miasta i na skłonie wzgórz nad potokiem Pniówka w północno-zachodniej części miasta.
2. Nieznaczne powierzchnie na obszarze miasta Pyskowice zajmują czarne ziemie zdegradowane. Wykształciły się one w miejscach obniżzeń z płytkim poziomem wód

gruntowych i pod lasami na utworach piaszczysto-gliniastych. Na obszarze miasta występują one zwartymi płatami pod użytkami zielonymi, w miejscach o podwyższonym zawilgoceniu oraz w obrębie wilgotnych den dolinnych.

3. W dolinie Dramy, Potoku z Łubia oraz potoku przepływającego przez osadę Dzierżno występują typowe dla dolin rzecznych mady. Tak duża ich ilość także świadczy o intensywnej denudacji obszaru i akumulacji nanosów mineralnych w dnach dolin rzecznych.
4. Wśród kompleksów rolniczej przydatności gleb przeważa kompleks pszenny dobry i żytni bardzo dobry. Szczególnie zwarte i rozległe powierzchnie zajmują one w południowej i zachodniej części miasta. Udział poszczególnych kompleksów rolniczej przydatności gleb ornych na terenie Pyskowic jest następujący: pszenny dobry – 31,4,0%, pszenny wadliwy – 1,2%, żytni bardzo dobry – 30,8%, żytni dobry – 19,2%, żytni słaby – 11,3%, żytni bardzo słaby – 1,4%, zbożowo-pastewny mocny – 4,1%, zbożowo-pastewny słaby – 0,6%. Wśród kompleksów użytków zielonych przeważają użytki zielone średnie, położone wzdłuż dolin – 87,2%.
5. Udział użytków rolnych w powierzchni Miasta Pyskowice wynosi 60,15 % (1754 ha), z czego 46,88% to grunty orne, a 9,00% łąki i pastwiska trwałe. Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych przedstawia się następująco: II - 0,4% gruntów ornych, III A – 21,6%, III B – 13,7%, IV A – 32,8%, IV B – 18,3%, V – 11,8%, VI - 1,4 %. Udziały użytków zielonych są następujące: II – 2,0 %, III - 51,6 %, IV - 35,0 %, V - 10,7 %, VI - 0,7 % użytków zielonych. Pozostała część gruntów niezurbanizowanych zajęta jest głównie przez lasy i grunty zadrzewione (7,76%), tereny pod wodami (10,59%), nieużytki (3,37%).

Stan czystości gleb

1. Na terenie miasta w ostatnich latach nie były prowadzone badania gleb w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W 2007 r. Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach na terenie Pyskowic przeprowadziła badania gleb na zawartość metali ciężkich tj. ołów (Pb), kadm (Cd) i cynk (Zn). Badaniem objęto użytki rolne o powierzchni 1910 ha, pobierając łącznie 39 próbek glebowych. Zawartość metali ciężkich w 35 próbkach mieściła się w granicach wartości dopuszczalnej, wskazując na pełną przydatność badanych gleb do produkcji rolniczej i ogrodniczej. W przypadku dwóch próbek przekroczone zostały wartości dopuszczalne ołowiu i 2 cynku. Badania te wykazały, że najbardziej narażone w sposób ciągły na zanieczyszczenia metalami ciężkimi, tlenkami azotu oraz węglowodorami są tereny wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych gminy.
2. Potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń na terenie miasta są niewłaściwie składowane odpady w tym tzw. „dzikie wysypiska”, emisja pyłów z przemysłu jak i motoryzacji, nieprawidłowo prowadzona gospodarka wodno-ściekowa, w tym nieszczelne szamba. Zagroženiem dla środowiska glebowego, ale i wodnego jest również nieczynne składowisko odpadów komunalnych przy ul. Wrzosowej. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na przełomie 2014 i 2015 wykonał badania próbek gleb z terenu przylegającego do składowiska oraz próbek wód odciekowych. Te drugie wykazały znaczne przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń określonych w przepisach z zakresu ochrony środowiska.

§18. WODY POWIERZCHNIOWE I ICH JAKOŚĆ

1. Pyskowice położone są w obrębie zlewni prawostronnego dopływu Odry Kłodnicy. Dolina Kłodnicy na terenie miasta została przekształcona w duże wyrobisko i zrekultywowana jako zbiornik wodny Dzierżno Duże. Funkcję rzeki Kłodnicy pełni w tym rejonie Kanał Gliwicki oraz Zbiornik Dzierżno Duże. Kłodnica na terenie Gliwic część wód oddaje do Kanału Gliwickiego, natomiast część przepływa przez zbiornik Dzierżno Duże. Z obszaru miasta wody powierzchniowe odprowadzane są do ujściowego odcinka rzeki Dramy, będącej głównym ciekim miasta (prawostronny dopływ Kanału Gliwickiego) i do niewielkich potoków płynących przez Dzierżno i Czerwionkę uchodzących do Kanału Gliwickiego. Drama wpływa na teren miasta od wschodu na granicy z wsią Zawada. Szerokość dna doliny nie jest jednakowa na całej długości i wynosi 200-600 m, charakterystyczne są liczne przewężenia i rozszerzenia. Koryto potoku na całej długości jest uregulowane i umocnione. W ujściowym odcinku Drama skierowana została do zbiornika przepływowego Dzierżno Małe. Następnie, po wypływie ze zbiornika i przepłynięciu odcinka ok. 1,1 km sztucznym korytem, uchodzi do Kanału Gliwickiego. Powierzchnię północnej części miasta odwadnia stały Potok z Łubia (Srocza) płynący częściowo wzdłuż wschodniej granicy miasta i uchodzący do Dramy w Karchowicach oraz płynący wzdłuż zachodniej granicy miasta potok Pniówka. Natomiast południową część miasta odwadniają dwa potoki stałe uchodzące bezpośrednio do Kanału Gliwickiego. Jeden z nich przepływa przez osadę Dzierżno, drugi w pobliżu osady Czerwionka. Część powierzchni miasta odwadniana jest potokami okresowymi w czasie wzmożonych opadów i roztopów.
2. Na podstawie analizy danych regionalnych można stwierdzić, iż potoki miasta Pyskowice mają reżim wyrównany z wezbraniem wiosennym i bardzo słabym drugorzędym wezbraniem letnim oraz zasilaniem gruntowo-deszczowo-śnieżnym. Zgodnie z tak wyrażonym reżimem potoki na obszarze miasta przez cały rok zasilane są z odpływu gruntowego, natomiast podwyższone przepływy spowodowane są topnieniem śniegu wiosną lub opadami letnimi.
3. Powierzchniową sieć hydrograficzną uzupełniają występujące na obszarze miasta Pyskowice zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego. Największymi z nich są zbiorniki Dzierżno Małe i Dzierżno Duże, które powstały w wyniku zalania w wyrobisk popiaskowych. Pierwszy z nich położony jest w całości w granicach miasta, a drugi częściowo. W tym samym kompleksie wyrobisk popiaskowych znajduje się cały szereg różnej wielkości zbiorników. Poza tym w południowo-zachodniej części miasta znajduje się wiele zbiorników wypełniających wyrobiska po surowcach ilastych (glinianki).
4. Rzeki, kanał i zbiorniki retencyjne występujące na obszarze Pyskowic wchodzi w skład tzw. hydrowęzła Kłodnicy i Kanału Gliwickiego dostarczając wody i umożliwiając sterowanie zasobami wodnymi dla potrzeb transportu wodnego realizowanego przez Kanał Gliwicki. Oprócz funkcji transportowych, dla których został zbudowany, zastępuje on w obrębie miasta Pyskowice częściowo Kłodnicę.
5. Zgodnie z obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na obszarze miasta znajdują się następujące zlewnie JCWP:

- Drama od Grzybowickiego Potoku do Pniówki (kod JCWP: PLRW60000911667) – w środkowej części miasta,
- Pniówka (kod JCWP: PLRW60006116689) – w północno-zachodniej części miasta,
- Drama do Grzybowickiego Potoku włącznie (kod JCWP: PLRW60006116669) – obejmująca północno-wschodni skraj miasta,
- Kanał Gliwicki z Kłodnicą od Kozłówek do Dramy (kod JCWP: PLRW6000011659) – obejmująca południową część miasta,
- Drama od Pniówki do ujścia (kod JCWP: PLRW6000011659) – obejmująca niewielką powierzchnię przy ujściu Pniówki do Dramy.

Jakość wód

1. Ocena stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do tzw. jednolitych części wód. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach, na podstawie monitoringu badań prowadzonych w 2012-2016 roku, dokonał klasyfikacji elementów jakości wód, stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz na oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych (źródło: *Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych województwa śląskiego za 2016 rok*, WIOŚ w Katowicach, 2017 r). Klasyfikacja JPWC przedstawia się następująco:

- Drama od Grzybowickiego Potoku do Pniówki (kod JCWP: PLRW60000911667) – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany, stan chemiczny dobry, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Pniówka (kod JCWP: PLRW60006116689) – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Drama do Grzybowickiego Potoku włącznie (kod JCWP: PLRW60006116669) – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany, stan chemiczny dobry, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Kanał Gliwicki z Kłodnicą od Kozłówek do Dramy (kod JCWP: PLRW6000011659) – stan/potencjał ekologiczny słaby, stan chemiczny poniżej dobrego, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Drama od Pniówki do ujścia (kod JCWP: PLRW6000011659) – stan/potencjał ekologiczny dobry, stan chemiczny dobry, ocena stanu jcwp - dobry stan wód,

2. W 2014 dokonano także oceny wód w 11 zbiornikach zaporowych w województwie śląskim, wśród nich znalazł się zbiornik Dzierżno Małe (JCWP: Drama od Grzybowickiego Potoku do Pniówki, punkt kontrolny: Zbiornik Dzierżno Małe - w rejonie zapory) uzyskując następujące oceny: potencjał ekologiczny umiarkowany, stan chemiczny dobry, stan zły.

3. Podsumowując stan wód powierzchniowych Gminy Pyskowice nadal nie jest zadowalający. Rzeka Drama wpływając na obszar Gminy Pyskowice niesie ze sobą zanieczyszczenia z sąsiednich gmin (Tarnowskie Góry, Zbroslawice). W wodach zbiornika Dzierżno Małe wody tej rzeki ulegają znacznemu oczyszczeniu. Sam zbiornik stanowiąc swojego rodzaju osadnik dla zanieczyszczeń niesionych przez rzekę wymaga systematycznych zabiegów oczyszczania. Stan rzeki Dramy na przestrzeni ostatnich ulega poprawie, na co ma niewątpliwie wpływ wspólne działanie gmin Tarnowskie Góry, Zbroslawice i Pyskowice, które

w ostatnich latach znacząco uregulowały gospodarkę wodno-ściekową na swoich terenach. W przypadku zbiornika Dzierżno Duże, którego część leży na obszarze Gminy Pyskowice należy stwierdzić, że jego wody aktualnie nadal są w złym stanie, co wynika przede wszystkim z niezadawalającego stanu wód rzeki Kłodnicy, która w głównej mierze zasila wody tego zbiornika. Porównując wyniki badań wód tej rzeki w punkcie, w którym wpływa ona do zbiornika Dzierżno Duże można stwierdzić, że ich stan z biegiem lat stopniowo się poprawia pod względem zanieczyszczenia substancjami biogennymi. Nadal problemem jest duże zasolenie wód spowodowane odprowadzaniem wód kopalnianych.

4. Dla rozwiązania problemu zanieczyszczenia zasobów wód powierzchniowych podejmowane są przez Miasto inicjatywy zmierzające do poprawy istniejącego stanu poprzez rozbudowę kanalizacji i oczyszczanie ścieków. Do prawidłowego spełniania funkcji konieczna jest zbiorcza sieć wodociągowa, kanalizacyjna, oczyszczalnia ścieków, sieć gazowa, drogowa, telefoniczna oraz zorganizowany odbiór wytwarzanych i segregowanych w miejscu wytwarzania odpadów komunalnych.
5. Bardzo istotnym elementem gospodarki wodno-ściekowej jest jakość wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Woda dostarczana jest głównie przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gliwicach. Oprócz PWiK w Gliwicach do części mieszkańców wodę dostarcza Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (Mikoszowina) oraz Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A (budynki mieszkalne przy ul. Nad Kanałem). Jakość dostarczonej wody spełnia wszelkie normy przydatności jej do picia.

§19. KRAJOBRAZ

1. Walorem krajobrazowym Pyskowic jest szeroka dolina Dramy, otwarte przestrzenie pól uprawnych i łąk oraz powierzchnie leśno-jeziorne Dzierżna. Krajobraz naturalny obszaru miasta jest mało urozmaicony, dość jednolity i tworzy równiną, lekko pofałdowaną powierzchnię. Przez środek obszaru miasta przebiega dolina rzeki Dramy, która tworzy średnio zarysowaną w rzeźbie formę dolinną. Najbardziej wyraźnym elementem rzeźby w rejonie centrum są skarpy wyznaczające zasięg szerokiej, płaskiej doliny. Na wschód od centrum miasta występują natomiast wąwozy urozmaicające powierzchnię ziemi
2. Antropogeniczne zmiany powierzchni terenu oraz krajobrazu związane są głównie z rozwojem rolnictwa i osadnictwa, w tym szlaków komunikacyjnych oraz infrastruktury przemysłowej i komunalnej. Rejon w południowo-zachodniej części miasta został silnie przekształcony w wyniku powstania wyrobisk po eksploatacji piasku i ich późniejszego zalania. Obszar zbiornika Dzierżno Małe pełni obecnie funkcje rekreacyjne. Znaczącym przekształceniem doliny Kłodnicy była również realizacja Kanału Gliwickiego, przepływającego pomiędzy zbiornikami Dzierżno Duże i Dzierżno Małe. W obrębie wyrobisk położonych na południe od Dramy w Zaolszanach widoczne stają się wyraźne wzgórza składowiska odpadów. Jednak właściwie prowadzona sukcesywna rekultywacja składowiska powoduje, iż nie stanowi ono elementu dysharmonicznego. Elementem wyznaczającym się w krajobrazie jest również hałda w Czerwionce.
3. Cennym walorem krajobrazowym miasta jest układ zabudowy historycznego śródmieścia, na który składa się rynek otoczony prostokątną siatką kwartałów zabudowy kamienicowej. Na

krajobraz miasta składają się również komponowane zespoły zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej z lat 20-tych i 50-tych, z wyraźnym udziałem zieleni. Walorem krajobrazowym miasta jest także obecność licznych obiektów zabytkowych, które koncentrują się w śródmieściu.

4. Ważnym elementem kompozycji przestrzennej terenów zurbanizowanych są tereny zieleni miejskiej, na który składają się parki, skwery, zieleń przyuliczna, zieleń na terenach mieszkaniowych, ogrody działkowe i sady. W śródmieściu położone są trzy parki: Park Miejski w Pyskowicach, Park przy Placu Józefa Piłsudskiego i Ogródek Jordanowski. Walorem krajobrazowym jest duża liczba drzew pomnikowych rosnących w centrum Miasta.
5. Wartościowym elementem krajobrazu jest występowanie poza obszarami zurbanizowanymi licznych terenów otwartych, do których zalicza się: pola uprawne, nieużytki i lokalne zadrzewienia. Umożliwiają one obecność wielu pospolitych gatunków roślin i zwierząt. Tereny pól uprawnych znajdują się na obrzeżach miasta, głównie w jego południowej, wschodniej i północnej części.

ROZDZIAŁ VII
STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY
WSPÓŁCZESNEJ

§20. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

1. Na dziedzictwo kulturowe miasta Pyskowic składają się wartości materialne, takie jak układ osadniczy i obiekty zabytkowe, krajobraz kulturowy oraz wartości niematerialne, do których należą: historia, zwyczaje i obrzędy, źródła nazewnictwa, insygnia, znane postacie itp. Diagnozy stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków dokonano w oparciu o analizę:
  - 1) układu osadniczego miasta,
  - 2) dziedzictwa niematerialnego, w tym historii miasta,
  - 3) obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków,
  - 4) obiektów i obszarów ujętych w gminnej ewidencji zabytków,
  - 5) stanowisk archeologicznych,
  - 6) dóbr kultury współczesnej.

Układ osadniczy miasta

1. Układ osadniczy Pyskowic powstawał wokół średniowiecznego starego miasta, ulokowanego nieopodal rzeki Dramy. Zespół starego miasta ukształtowany został jako szachownicowy układ kwartałów z centralnie ulokowanym, prostokątnym rynkiem z ratuszem. Kwartały zabudowy otoczone były pierścieniem fosy i wału ziemnego, na miejscu których znajdują się dziś biegnące po owalu ulice Sienkiewicza i ks. Poniatowskiego. Z uwagi na trakt handlowy przecinający miasto ze wschodu na zachód, zabudowa lokalizowała się również wzdłuż dzisiejszych ulic Mickiewicza i Stefana Wyszyńskiego, a ważną rolę odgrywały dwie bramy: tarnogórska i toszecka. W 1822 roku doszło do rozległego pożaru, który objął większość ówczesnej zabudowy. Z tego powodu zabudowa ścisłego centrum, w tym w rynku, pochodzi głównie z XVIII i XIX wieku i w większości jest klasycystycznymi, piętrowymi kamieniczkami. Na rynku zlokalizowany jest także neogotycki ratusz. Na północny zachód od rynku znajduje się kościół pod wezwaniem św. Mikołaja, najstarszy, pierwotnie gotycki, zabytek Pyskowic. Na południe od Doliny Dramy, zabudowa rozwijała się w rejonie dzisiejszej ulicy gen. Sikorskiego, we wsi Dzierżno i Czerwionka.
2. Układ urbanistyczny starówki pomiędzy ulicami Poniatowskiego, Sienkiewicza, Cmentarną z obustronną zabudową został objęty gminną ewidencją zabytków. W obrębie starego miasta położone są obiekty, które obecnie z uwagi na swoją wartość kulturową wpisane są do rejestru zabytków – są to głównie budynki mieszkalne pochodzące z I i II połowy XIX wieku. Na terenie miasta występują też liczne budynki objęte gminną ewidencją zabytków. Obszary i zespoły o zachowanym historycznym układzie osadniczym stanowią bazę dziedzictwa kulturowego miasta.
3. Stare miasto od strony północnej obudowane jest zabudową pochodzącą z okresu międzywojnia, a następnie z czasów powojennych. Występowanie komponowanych układów zabudowy pochodzących z różnych okresów jest cechą charakterystyczną układu

osadniczego miasta. Z okresu przedwojennego pochodzi zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o charakterze kwartałowym w rejonie ulic Strzelców Bytomskich i Ignacego Paderewskiego oraz ciąg domów jednorodzinnych przy ul. Wyzwolenia. Zespoły zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z lat pięćdziesiątych znajdują się w rejonie ulic Ignacego Paderewskiego i Wojska Polskiego. Późniejsza zabudowa blokowa znajduje się dalej na północ i obejmuje m. in. Osiedle Wieczorka. W południowej części miasta, w rejonie ulic Sikorskiego, Oświęcimskiej i Czereśniowej znajdują się zespoły niskiej zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej z lat dwudziestych, w tym zabudowa zlokalizowana wokół Placu Żwirki i Wigury. Przy ulicy Traugutta zlokalizowany jest kolejny zespół zabudowy z lat pięćdziesiątych. Pozostała zabudowa to głównie późniejsza zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Obecnie najszybszy jej rozwój następuje w północnej części Pyskowic. Układ miasta uzupełniają tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, rozwijające się głównie po zachodniej stronie miasta oraz przy ulicy Gliwickiej. Ważnym elementem układu urbanistycznego Pyskowic jest też linia kolejowa z dworcem zlokalizowanym w południowej części miasta, w tzw. Starych Pyskowicach.

Dziedzictwo kultury niematerialnej, w tym historia miasta

1. Pyskowice należą do grupy najstarszych miast Górnego Śląska. Pierwsza historycznie udokumentowana informacja o Pyskowicach pochodzi z roku 1256, a zawarta jest w dokumencie wystawionym przez wrocławskiego biskupa Tomasza, gdzie pojawia się imię przypuszczalnego założyciela osady, „Pisca”. W alfabetycznym spisie miejscowości na terenie Śląska wydany w 1830 r. we Wrocławiu przez Johanna Knie miejscowość występuje pod polską nazwą *Piskowice* oraz niemiecką *Peiskretschem*.
2. Pyskowice otrzymały prawa miejskie około 1260 r. W 1327 r. książę Władysław Bytomski (1277-1352) złożył hołd lenny królowi Czech i od tego momentu Pyskowice znajdowały się pod zwierzchnictwem czeskim i dzieliły losy polityczne Śląska. W tekście hołdu lennego pojawiło się słowo "miasto" przy niemieckiej nazwie "Pyzenkreczem". W 1338 r. miasto nawiedziła zaraza. W latach 1430 i 1433 Pyskowice zostały ograbione i spustoszone przez wojska husyckie. W 1526 r. zginął bezpotomnie król Czech i Węgier Ludwik II Jagiellończyk (1506-1526), a tym samym na tronie Czech zasiadł arcyksiążę austriacki Ferdynand Habsburg. W ten sposób Pyskowice przeszły pod panowanie Habsburgów. W 1532 r. miasto było otoczone fosą napełnioną wodą z Dramy i wałem ziemnym z dwoma bramami – toszecką i tarnogórką. Na środku rynku znajdował się początkowo drewniany ratusz. Podczas wojny trzydziestoletniej (1618-1648) miasto było kilkakrotnie zdobywane i niszczone przez różne wojska. W 1680 r. wielki pożar zniszczył miasto. Wiek XVIII z klęskami głodu, epidemiami i wojnami niekorzystnie wpłynął na rozwój miasta. Z tych klęsk miasto szybko się podźwignęło, o czym świadczy liczba mieszkańców, która w 1787 roku wynosiła 1862. Od 1742 r. miasto znajdowało się w państwie pruskim. Na przełomie XVIII i XIX w. rozwinął się tutaj przemysł metalurgiczny oparty na węglu drzewnym. Istniały wówczas dwa piece do wytopu surówki. Bardzo tragiczny dla miasta był rok 1822. W tym bowiem roku aż 11 pożarów doszczętnie zniszczyło miasto. Spłonęła ponad połowa domów, ratusz, kościół, czteroletnia szkoła i spora część zabudowań gospodarczych. Odbudowę miasta oparto na nowym planie, który jednak zachował kształt nadany Pyskowicom w XIII wieku. Uruchomienie w 1879 r. linii kolejowej łączącej Opole z Gliwicami, ze stacją w Pyskowicach, pobudziło lokalną gospodarkę. W 1895 r. w mieście żyło 4194 mieszkańców, a w 1905 r. 4865 mieszkańców.

3. Okres prosperity przerwała I wojna światowa i wydarzenia po jej zakończeniu. Powstania śląskie i plebiscyt z 1921 r. miały bardzo ostry przebieg w Pyskowicach. W jego wyniku Pyskowice pozostały w Niemczech, pod nazwą Peiskretschan. Na przełomie lat 20. i 30. nastąpił przestrzenny rozwój miasta. Sprzyjała temu parcelacja folwarku na Zaolszanach Wielkich. W rejonie obecnego placu Żwirki i Wigury i sąsiednich ulic budowano domy dla kolejarzy, a następnie dla górników i hutników pracujących poza Pyskowicami. W czasie II wojny światowej miasto wiele nie ucierpiało. W styczniu 1945 r. miasto zajęły wojska sowieckie, które spaliły część zabudowy miejskiej. Następnie miasto przyłączono do Polski. Do końca lat 40. odbudowano spalone domy w rynku i sąsiednich ulicach, zachowując charakter zabytkowy. Na początku lat 50. zapadła decyzja budowy osiedla mieszkaniowego w północnej części miasta. Pyskowice stały się dużym placem budowy mieszkań dla pracowników zakładów przemysłowych miast aglomeracji górnośląskiej. Rozwiązując problem dojazdu do pracy zbudowano w latach 60. linię kolejową, łączącą stację kolejową Pyskowice z Pyskowicami Miastem. W latach 60. Na terenie Pyskowic zlokalizowana takie zakłady jak filię Bytomskich Zakładów Odzieżowych "Polkon", Zakłady Aparatury Pomiarowej "Inco", Wylęgarnię Drobiu oraz Zakłady Podzespołów Radiowych. Na początku lat 60 w granice Pyskowic włączono wieś Dzierżno, a z nią Zakłady Remontu Taboru Kolejowego Przemysłu Węglowego. Na polach PGR-u utworzono Zakłady Szkółkarskie Drzew i Krzewów. Na terenie Dzierżna znajduje się jezioro powstałe w wyrobiskach popiaskowych, nad brzegiem którego zakłady przemysłowe założyły ośrodki sportowo-rekreacyjne.
  4. Elementem historii Pyskowic jest również obecność na terenie miasta ludności żydowskiej. Największa liczba mieszkańców pochodzenia żydowskiego zamieszkiwała miasto w XIX w. Wtedy też wybudowano drewnianą synagogę i założono cmentarz żydowski. Proces zmniejszania się gminy rozpoczął się już w II połowie XIX wieku. Podczas tzw. Nocy Kryształowej, z 9 na 10 listopada 1938 r., spalono synagogę. W okresie wojny ostatni Żydzi z Pyskowic zostali wywiezieni do gett w Zagłębiu Dąbrowskim, część z nich trafiła najprawdopodobniej do hitlerowskiego obozu koncentracyjnego w Auschwitz.
- (źródło:<https://www.pyskowice.pl/prezentacja-gminy/historia.html> oraz <https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/p/52-pyskowice/96-historia-miejscowosci/67594-historia-miejscowosci>)
5. Elementem dziedzictwa miasta są jego insygnia. Herb Pyskowic przedstawia dwie białe wieże obronne na czerwonym tle, z fragmentem muru obronnego u ich podstawy.
  6. Miastami partnerskimi Pyskowic są: La Ricamarie (Francja), Czerwonograd (Ukraina) i Flörsheim nad Menem (w Niemczech).
  7. Cykliczne imprezy organizowane w mieście to m.in. Dni Pyskowic i Pyskowicki Bieg Mamuta.

Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków

1. Na obszarze miasta znajduje się 45 zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Tab. nr 5: Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości na obszarze miasta Pyskowice.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
1.	A/1015/69	WKZ, dn. 18.02.1969, Kl.III-680/81/69	układ urbanistyczny z obustronną zabudową	Granice ochrony obejmują ulice Poniatowskiego, Sienkiewicza i Cmentarną wraz z obustronną zabudową		ok. 1250 r.
2.	A/1016/69	WKZ, dn. 18.02.1969, Kl.III-680/80/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Armii Krajowej 18	XIX w. przebudowa 2008 -2012
3.	A/1018/69	WKZ, dn. 18.02.1969, Kl.III-680/78/69	budynek /dawna oficyna budynku Rynek 13/	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 11	I poł. XIX w.
4.	A/1020/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/95/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 25	II poł. XIX w.
5.	A/1021/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/96/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 1	I poł. XIX w.
6.	A/1022/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/89/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 2	I poł. XIX w.
7.	A/1023/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/90/69	budynek mieszkalny z oficynami: mieszkalną i gospodarczą	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 4	I poł. XIX w.
8.	A/1024/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/97/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 6	I poł. XIX w.
9.	A/1025/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/91/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 7	I poł. XIX w.
10.	A/1026/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/252/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 5	II poł. XIX w.
11.	A/1027/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/92/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 17	I poł. XIX w. przebudowany II poł. XX w
12.	A/1028/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/93/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 1	I poł. XIX w.
13.	A/1029/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/99/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 2	I poł. XIX w.
14.	A/1030/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/100/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 5	I poł. XIX w.
15.	A/1031/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/101/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 6	I poł. XIX w.
16.	A/1032/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/102/69	budynek gospodarczy- magazyn	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 7	I poł. XIX w.
17.	A/1033/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/103/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 8	I poł. XIX w.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
18.	A/1034/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/94/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 7	I poł. XIX w.
19.	A/1035/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/104/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 10	I poł. XIX w.
20.	A/1036/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/105/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 15	I poł. XIX w.
21.	A/1037/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/106/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 16	I poł. XIX w.
22.	A/1038/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/107/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 3	I poł. XIX w.
23.	A/1039/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/108/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 5	I poł. XIX w.
24.	A/1040/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/109/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 10	I poł. XIX w.
25.	A/1041/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/110/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 11	I poł. XIX w.
26.	A/1042/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/111/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 5	I poł. XIX w.
27.	A/1043/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/112/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 6	I poł. XIX w.
28.	A/1045/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/113/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 9	I poł. XIX w.
29.	A/1046/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/114/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 10	I poł. XIX w.
30.	A/1047/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/259/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 11	I poł. XIX w.
31.	A/1048/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/254/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 12	I poł. XIX w.
32.	A/1049/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/255/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 13	I poł. XIX w.
33.	A/1050/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/256/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 14	I poł. XIX w.
34.	A/1051/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/257/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 15	II poł. XIX w.
35.	A/1052/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/258/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 13	II poł. XIX w.
36.	A/1511/92	WKZ, dn. 21.12.1992, PSOZ-53400/R/179/2/92	zespół budynków wraz z otaczającym je układem zieleni: a) budynek główny b) budynek Sali	zespół w granicach działek - zgodnie z załącznikiem graficznym	ul. Stefana Wyszyńskiego 37	1859-1861 r.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
			gimnastycznej c) budynki gospodarcze			
37.	A/46/01	ŚWKZ, dn. 12.04.2001 SOZ- KL/4160/1685/2/01	hala wachlarzowa w zespole dawnej lokomotywowni	obiekt - zgodnie z planem	ul. Piaskowa	1902 r.
38.	A/331/11	ŚWKZ, dn. 18.02.2011 K-RD- KL/4160/5577/116/10	budynek kościoła pw. św. Stanisława Biskupa	obiekt w obrysie murów zewnętrznych - zgodnie z planem	al. Armii Krajowej 15	1869 r.
39.	A/614/2020	02.04.2020 r., K-RD.5140.5.2020.MB (dec. stała się ostateczna 06.06.2020)	cmentarz żydowski wraz z domem pogrzebowym w miejscowości Pyskowice, przy ul. Zaolszany 12 / ul. Gliwickiej (gm. Pyskowice, pow. gliwicki), zlokalizowany na działkach nr 1217/171 i 1218/171, obręb: Pyskowice, miasto Pyskowice, powiat gliwicki.	zakres wpisu do rejestru zabytków obejmuje w całości teren działek ewidencyjnych nr 1217/171 i 1218/171 – zgodnie z oznaczeniem na załączonej mapie, stanowiącej integralną część niniejszej decyzji	ul. Zaolszany 12 ul. Gliwicka	I poł. XIX w.
40.	A/284/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-287/60	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 9	I poł. XIX w.
41.	A/285/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-288/60	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 21	I poł. XIX w.
42.	A/286/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-289/60	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 18	I poł. XIX w.
43.	A/287/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-290/60	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 13	I poł. XIX w.
44.	A/288/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-291/60	ratusz	obiekt w ramach parceli budowlanej	Rynek	I poł. XIX w.
45.	A/289/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-292/60	kościół parafialny pw. św. Mikołaja	obiekt w ramach ogrodzenia wraz z wyposażeniem wnętrza	ul. Kościelna	II poł. XV w., przebudowany w XVII, XVIII i XIX w.

źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej ewidencji zabytków Gminy Pyskowice.

Obiekty i obszary zabytkowe ujęte w „Gminnej ewidencji zabytków Gminy Pyskowice”, wskazane do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

1. Na podstawie Zarządzenia Nr RZ.0050.245.2013 Burmistrza Miasta Pyskowice z dnia 13.12.2013 r. do gminnej ewidencji zabytków Gminy Pyskowice, poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków włączono 366 innych zabytków nieruchomości znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków i 25 zabytków nieruchomości wyznaczonych przez burmistrza miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Obiekty te

położone są głównie w śródmieściu Pyskowic. Ponadto ochroną objęto zabudowę przy ul. Mickiewicza, Powstańców Śląskich, Wyszyńskiego, zabudowę położoną w południowej części miasta przy ul. Kolonia Pyskowicka, Czereśniowej, Kościuszki, Ogrodowej, Oświęcimskiej, Młyńskiej, Poddębnie, Sikorskiego, Słowackiego, Szczęść Boże, Wolności, Żwirki i Wigury, obiekty w obrębie Dzierżno przy ul. Młyńskiej i Wiejskiej oraz obiekty w północnej części miasta przy ul. Szpitalnej, Wojska Polskiego, Wyzwolenia. Obiekty objęte ochroną to głównie budynki mieszkalne i w mniejszej części użyteczności publicznej. Ponadto gminnej ewidencji zabytków wskazano krzyże i kapliczki przydrożne.

Tab. nr 6: Inne zabytki nieruchomości znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
1	ul. Armii Krajowej	1	Budynek mieszkalny	ok. 1948 r.
2		1a	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa: II poł. XX w.
3		2	Budynek mieszkalny	ok. 1949 r.
4		3	Budynek mieszkalny	początek XIX w.
5		4	Budynek mieszkalno - usługowy	po 1945 r.
6		7	Budynek mieszkalno - usługowy	ok. 1860 r.
7		8	Budynek mieszkalny	XIX w.
8		9	Budynek mieszkalno - usługowy	ok. 1870 r.
9		10	Budynek mieszkalny	XIX w.
10		12	Budynek mieszkalny	XIX w.
11		14	Budynek mieszkalny	XIX w.
12		16	Budynek mieszkalny	XIX w.
13		19	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
14		20	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XIX w.
15		21	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
16		22	Poczta	I. 20. XX w.
17		23	Budynek mieszkalny	I ćw. XX w.
18	ul. Bończyka	1	Budynek mieszkalny	I poł. XIX w.
19		2	Budynek mieszkalny	poł. XIX w.
20		3	Budynek mieszkalny	I poł. XIX w.
21		11	Budynek mieszkalny	II poł. XX w.
22		12	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
23	ul. Czereśniowa	2	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
24		2a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
25		4	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
26		4a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
27		6	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
28		6a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
29		8	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
30		8a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
31		10	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
32		10a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania	
	Nazwa ulicy	Nr budynku			
33		12	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
34		12a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
35		14	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
36		14a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
37		16	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
38		16a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
39		18	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
40		18a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
41		20	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
42		20a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
43		ul. Górnicza	3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
44			5	Budynek mieszkalny	1920 r.
45	ul. Hutnicza	3	Budynek mieszkalno - usługowy	poł. XIX w.	
46		4	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
47		12	Budynek mieszkalno - usługowy	XIX w.	
48		13	Budynek mieszkalno - usługowy	lata 50-te XX w.	
49	ul. Kolejowa	2	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.	
50		4	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.	
51		6	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.	
52		8	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.	
53	ul. Kolonia Pyskowicka	1	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
54		2	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
55		3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
56		4	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
57		5	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
58		6	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
59		7	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
60		8	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
61		9	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
62		10	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
63	ul. Kościelna	3	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.	
64		4	Budynek mieszkalno - usługowa	I poł. XX w.	
65		6	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.	
66		13	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.	
67	ul. Kościuszki	5	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
68		7	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
69		9	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
70		11	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
71		13	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
72		15	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
73		17	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
74		19	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
75		27	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
76		29	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
77		31	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
78		33	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
79	pl. K. Miarki	1	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
80		2	Budynek mieszkalno - usługowy	II poł. XIX w., przebudowany koniec XX w.
81		4	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
82		6	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
83		7	Budynek mieszkalny	I. 30-ste XX w.
84		ul. K. Miarki	15	Budynek mieszkalny
85	16		Budynek mieszkalny	poł. XX w.
86	ul. Mickiewicza	-	Pompownia nad rzeką Dramą (rejon ul. Mickiewicza)	1 ćw. XX w.
87		3	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
88		8	Willa	I. 30. XX w.
89		13	Budynek usługowy	I. 30. XX w.
90		23	Huta Żelaza - zabudowa młyna i dawny budynek huty	I i II poł. XIX w. (młyn) II poł. XVIII w. (huta)
91		25	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	II poł. XIX w.
92		27	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
93		51	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.
94		62	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
95		ul. Młyńska	4	Budynek mieszkalno-usługowy d. hoteli restauracja
96	ul. Ogrodowa	13	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
97	ul. Oświęcimska	1	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
98		1a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
99		2	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
100		3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
101		3a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
102		4	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
103		5	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
104		5a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
105		6	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
106		7	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
107		7a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
108		8	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
109		9	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
110		9a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
111		10	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
112		11	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
113		11a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania	
	Nazwa ulicy	Nr budynku			
114		12	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
115		13	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
116		13a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
117		14	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
118		15	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
119		15a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
120		16	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
121		18	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
122		20	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
123		24	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
124			28	Przedszkole	I. 50. XX w.
125		ul. Piaskowa	-	Budynek MES (szkoła, magazyn, biura) w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
126			-	Wieża wodna w zespole lokomotywni	1902 r.
127	-		Wagonownia w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.	
128	-		Budynek wielofunkcyjny (kuźnia, warsztat mechaniczny, magazyn, łaźnia) w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.	
129	-		Dyspozytornia w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.	
130	-		Noclegownia drużyn konduktorskich w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.	
131	-		Budynek biurowy z zespołu lokomotywni	1 ćw. XX w.	
132	-		Nastawnia bramowa Pk5 w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.	
133	-		Schron przeciwlotniczy w zespole lokomotywni	1 poł. XX w.	
134	-		Kanały oczyszczkowe w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.	
135	-		Zasieki węglowe w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.	
136	-		Magazyn w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.	
137	-		Obrotnica w zespole lokomotywni	1902 r.	
138	-		Zespół wiaduktów kolejowych nad ulicą Piaskową	1 ćw. XX w.	
139	1a, b, c		Budynek mieszkalny wielorodzinny z zabudową gospodarczą	I. 20. XX w.	
140	3		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
141	3a		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
142	4		Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	I poł. XX w.	
143	5		Zabudowa ujęcia wody pitne	I. 20. XX w.	
144	10		Budynek cegielni	II poł. XIX w.	
145	76	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.		
146	107	Budynek mieszkalny	XIX/XX w.		
147	109	Budynek mieszkalny z częścią gastronomiczną i handlową	I. 20. XX w.		
148	110	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.		
149	ul. Poddębie	1	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
150		2	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
151		3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
152		4	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
153		pl. Poniatowskiego	3	Budynek mieszkalny
154	5		Budynek mieszkalny	koniec XIX w.
155	ul. Poniatowskiego	3	Budynek mieszkalny	koniec XIX w. / pocz. XX w.
156		5	Budynek mieszkalno - usługowy	pocz. XX w.
157		6	Budynek mieszkalno - usługowy	pocz. XX w.
158		9	Budynek mieszkalno - usługowy	koniec XIX w.
159		10	Plebania Kościoła p.w. św. Mikołaja	II poł. XIX w.
160		11	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.
161		14	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
162		16	Zespół Szkół Specjalnych(Dawna SP 2)	1893 – 1894 r.
163	ul. Powstańców Śląskich	1	Budynek mieszkalno - usługowy	1915 r.
164		3	Budynek mieszkalno - usługowy	1920 r.
165		4	Budynek mieszkalny	1950 r.
166		5	Budynek mieszkalno - usługowy	1900 r.
167		6	Budynek usługowy	XIX / XX w.
168		7	Budynek mieszkalno - usługowy	pocz. XX w.
169		11	Zakład Gazowniczy - budynek główny	1899 r.
170		11	Zakład Gazowniczy	1899 r.
171	Rynek	1	Budynek mieszkalny	1952 r.
172		2	Budynek mieszkalny	1952 r.
173		3	Budynek mieszkalny	1952 r.
174		4	Budynek mieszkalny	1952 r.
175		5	Budynek mieszkalny	1952 r.
176		6	Budynek mieszkalno - usługowy	przełom XVIII / XIX w.
177		7	Budynek mieszkalno - usługowy	XIX / XX w.
178		8	Budynek mieszkalny	I poł. XIX odbudowa 1951 r.
179		10	Budynek mieszkalno - usługowy	1951 r.
180		11	Budynek mieszkalno - usługowy	1951 r.
181		12	Budynek mieszkalno - usługowy	1920 r.
182		14	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.
183		15	Budynek mieszkalny	1950 r.
184		16	Budynek mieszkalno - usługowy	1820 r.
185		17	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.
186		19	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XIX w.
187		20	Budynek mieszkalno - usługowy	1800 r.
188		22	Budynek mieszkalno - usługowy	pocz. XIX w.
189		23	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.
190		24	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.
191	25	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.	

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania	
	Nazwa ulicy	Nr budynku			
192		26	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.	
193		27	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.	
194		28	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XIX w.	
195		29	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.	
196	ul. Sienkiewicza	1	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa w XX w.	
197		3	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa w XX w.	
198		4	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa w XX w.	
199		6	Kościół Ewangelicko – Augsburski Kościół ap. Piotra i Pawła	1895 – 1897 r.	
200		8	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
201		10	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
202		11	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
203		19	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
204		30	Budynek mieszkalny	poł. XX w.	
205		33	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
206		ul. Sikorskiego	1	Budynek mieszkalny	k. XIX w.
207			3	Budynek mieszkalny	k. XIX w.
208			12	Kamienica	k. XIX w.
209	25		Budynek mieszkalny	1 ćw. XX w.	
210	31		Kamienica	k. XIX w.	
211	39		Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.	
212	41		Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.	
213	49		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
214	51		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
215	52		Kamienica	k. XIX w.	
216	53		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
217	54		Kamienica	pocz. XX w.	
218	55		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
219	57		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
220	59		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
221	61		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
222	63		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
223	65		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
224	67		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
225	67a		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
226	69		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
227	69a		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
228	71		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
229	71a	Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.		
230	73	Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.		
231	73a	Budynek Dyrekcji Kolei Piaskowej ob. bud.	I ćw. XX w.		

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
			mieszkalno-usługowy	
232		83	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
233	ul. Słowackiego	5	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
234		7	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
235		13	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
236		13a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
237		15	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
238		15a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
239		17	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
240		18	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
241		19	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
242		20	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
243		21	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
244		22	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
245		23	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
246		24	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
247		26	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
248		28	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
249	ul. Szpitalna	2	Budynek dawnego szpitala	1909 r.
250	ul. Szczęść Boże (dawna ul. Okrzei)	1-2	Budynek mieszkalny	1924 r.
251		3-4	Budynek mieszkalny	1924 r.
252		5-6	Budynek mieszkalny	1924 r.
253		7-8	Budynek mieszkalny	1924 r.
254		9-10	Budynek mieszkalny	1924 r.
255	ul. Śluza	-	Odcinek Kanału Gliwickiego zespołem śluzy „Dzierżno”	I. 1933-1938
256	ul. Tylna	1	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa XX w.
257		2	Budynek usługowy	II poł. XIX w., Przebudowa: koniec XX w.
258		3	Budynek mieszkalny	poł. XX w.
259		4	Budynek mieszkalny	poł. XX w.
260	ul. Wiejska	1	Szkoła, ob. budynek mieszkalny	k. XIX w.
261		2	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
262		4	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
263		11	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
264	ul. Wojska Polskiego	17	Budynek mieszkalny	I. 50. XX w.
265		19	Budynek mieszkalny	I. 50. XX w.
266		21	Budynek mieszkalny	I. 50. XX w.
267	ul. Wolności	-	Dworzec kolejowy wraz z dwoma budynkami gospodarczymi	
268		1	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
269		2	Budynek mieszkalny	pocz. XX w. (1903 r.)

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
270		3	Budynek mieszkalny z budynkiem gospodarczym	pocz. XX w.
271		3a	Budynek mieszkalny z budynkiem gospodarczym	pocz. XX w.
272		4	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.
273		5	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.
274		6	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.
275		6a	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
276		12	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
277		pl. Wyszyńskiego	4	Budynek mieszkalno-usługowy
278	7		Budynek mieszkalno- usługowy	1920 r.
279	ul. Wyszyńskiego	1	Budynek mieszkalny	1946 r.
280		2	Budynek mieszkalno - usługowy	1950 r.
281		2a	Budynek mieszkalno - usługowy	1950 r.
282		3	Budynek mieszkalno - usługowy	po 1840 r.
283		5	Budynek mieszkalno- usługowy	1920 r.
284		7	Budynek mieszkalno- usługowy	1920 r.
285		9	Budynek mieszkalno- usługowy	1950 r.
286		14	Dawny budynek poczty, obecnie budynek mieszkalno -usługowy	1900 – 1901 r.
287		21	Kamienica	k. XIX w.
288		23	Budynek usługowy	k. XIX w.
289		24	Budynek Komendy Policji (dawny bud. Dyrekcji ZOZ)	1912 r.
290		27	Budynek Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu	k. XIX w.
291		29	Budynek mieszkalny	I.30 XX w.
292		31	Budynek mieszkalno-usługowy	1 ćw. XX w.
293		33	Budynek mieszkalny	4 ćw. XIX w.
294		34	Willa	I. 20. XX w.
295		39	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
296		40	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
297		42	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	II poł. XIX w.
298		44	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	II poł. XIX w.
299	47	Budynek stacji trafo	pocz. XX w.	
300	53	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.	
301	55	Budynek mieszkalny	k. XIX w.	
302	ul. Wyzwolenia	3	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
303		4	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
304		5	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
305		6	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
306		7	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania	
	Nazwa ulicy	Nr budynku			
307		8	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
308		9	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
309		10	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
310		11	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
311		12	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
312		13	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
313		14	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
314		15	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
315		16	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
316		17	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
317		18	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
318		19	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
319		20	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
320		21	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
321		22	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
322		23	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
323		24	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
324		25	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
325		26	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
326		27	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
327		28	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
328		29	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
329		30	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
330		31	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
331		32	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
332		33	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
333		34	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
334		35	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
335		36	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
336		37	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
337		38	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
338		39	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
339		40	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
340		41	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
341		42	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
342		ul. Zaolszany	14	Budynek Stacji Elektroenergetycznej	1 ćw. XX w.
343		pl. Żwirki I Wigury	1	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
344			1a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
345			2	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
346			2a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
347	3		Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	
348	3a		Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.	

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
349		4	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
350		4a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
351		5	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
352		5a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
353		6	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
354		6a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
355		7	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
356		7a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
357		8	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
358		8a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
359		9	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
360		9a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
361		10	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
362		10a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
363		11	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
364		11a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
365		12	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
366		12a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.

Tab. Nr 7 Inne zabytki wyznaczone przez burmistrza miasta w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr działki		
1	ul. Armii Krajowej	266/3	Krzyż przydrożny	1900 r.
2	ul. Czerwionka	73/16	Krzyż przydrożny	II poł. XIX w.
3	ul. Kościelna	185/1	Kolumna z figurą Matki Boskiej z dzieciątkiem	1914/18 r. 1919 r.
4	ul. Kościelna	185/1	Krzyż przydrożny	1859 r.
5	zbieg ulic Mickiewicza/Armii Krajowej	532/44	Krzyż przydrożny	II poł. XIX w.
6	ul. Mickiewicza 46	286/22	Krzyż przydrożny	1931 r. przekształcony w 2009 r.
7	ul. Mickiewicza 120	584/109	Zespół Zabudowy Stacji Uzdatniania Wody „Dzierżno”	I. 30. XX w.
8	zbieg ulic Piaskowej/ Młyńskiej	200/59	Kapliczka przydrożna	poł. XIX w.
9	zbieg ulic Piaskowej/Wiejskiej	671/18	Krzyż przydrożny	I poł. XIX w. przekształcony po 2000 r.
10	ul. Powstańców Śląskich	189/93	Krzyż przydrożny	1868 r.
11	rejon ulic Powstańców Śląskich/Sienkiewicza	612/15	Kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena	1822 r.
12	Rynek	758/2	Kolumna z figurą Matki Boskiej z dzieciątkiem	1809r. przeniesiona, renowacja w 1869 r., 1934 r., 2006 r.
13	ul. Sikorskiego 14	481/10	Kapliczka wnękowa z obrazem Matki Boskiej z	II poł. XIX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr działki		
			dzieciątkiem Jezus, obecnie z obrazem Jezusa Miłosiernego	
14	ul. Sikorskiego 50	273/2	Krzyż przydrożny	1834 r.
15	ul. Sikorskiego 70	866/10	Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.
16	ul. Sikorskiego 92	194/85	Dawna gospoda	pocz. XX w.
17	ul. Toszecka	750/22	Kapliczka szafkowa na słupie z obrazem Najświętszego Serca Matki Boskiej	IV ćw. XIX w.
18	zbieg ulic Wiejskiej/Polnej	151	Krzyż przydrożny	1886 r.
19	ul. Wrzosowa	87	Krzyż przydrożny	IV ćw. XIX w. przekształcony Po 2000 r.
20	ul. Wyszyńskiego 12	912/2	Krzyż przydrożny	II poł. XIX w.
21	ul. Wyszyńskiego 35	806/7	Kapliczka wnękowa z obrazem św. Barbary	I poł. XIX w.
22	ul. Wyszyńskiego 57	645/33	Kapliczka wnękowa z figurą Matki Boskiej i obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej	II poł. XIX w.
23	ul. Wyszyńskiego	377/5	Krzyż przydrożny	II poł. XIX w.
24	zbieg ulic Wyzwolenia/Jaśkowickiej	147/6	Krzyż przydrożny	IV poł. XIX w.
25	I. Zaolszany	74	Krzyż przydrożny	1847 r.

Stanowiska archeologiczne

1. Obszar miasta Pyskowice znajduje się w zasięgu 3 obszarów Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP): 96-43, 95-43, 95-44. Wykaz stanowisk archeologicznych przedstawiono w tabeli.

Tab. nr 8: Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze Pyskowice.

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość/obręb	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
1.	96-43	Dzierżno	1	51	obozowisko, osada otwarta osada otwarta ślad osadnictwa	mezolit starożytność okr. wpl. rzym. średniowiecze
2.	96-43	Dzierżno	2	52	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
3.	96-43	Dzierżno	3	53	obozowisko ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit wczesne średn. średniowiecze
4.	96-43	Dzierżno	4	54	obozowisko	epoka kamienia
5.	96-43	Dzierżno	5	55	obozowisko	epoka kamienia
6.	96-43	Dzierżno	6	56	obozowisko	epoka kamienia
7.	96-43	Dzierżno	6a	57	obozowisko ślad osadnictwa	mezolit średniowiecze
8.	96-43	Dzierżno	7	58	obozowisko ślad osadnictwa	epoka kamienia wczesne średn.
9.	96-43	Dzierżno	8	59	obozowisko	epoka kamienia
10.	96-43	Dzierżno	9	60	obozowisko	epoka kamienia
11.	96-43	Dzierżno	10	61	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
12.	96-43	Dzierżno	11	62	obozowisko	epoka kamienia

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość/obręb	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
13.	96-43	Dzierżno	12	63	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
14.	96-43	Dzierżno	12a	64	osada otwarta ślad osadnictwa	okr. wpl. rzym. wczesne średn.
15.	96-43	Dzierżno	12b	65	osada otwarta	średniowiecze
16.	96-43	Dzierżno	13	66	obozowisko ślad osadnictwa	epoka kamienia średniowiecze
17.	96-43	Dzierżno	25	67	ślad osadnictwa	epoka kamienia
18.	96-43	Dzierżno	18	68	obozowisko osada otwarta osada otwarta ślad osadnictwa osada otwarta	epoka kamienia starożytność okr. wpl. rzym. wczesne średn. średniowiecze
19.	96-43	Dzierżno	21	69	osada otwarta	okr. wpl. rzym.
20.	96-43	Dzierżno	24	70	ślad osadnictwa	średniowiecze
21.	96-43	Dzierżno	26a	71	ślad osadnictwa	epoka kamienia
22.	96-43	Dzierżno	26b	72	ślad osadnictwa osada otwarta	starożytność średniowiecze
23.	96-43	Dzierżno	26c	73	ślad osadnictwa	średniowiecze
24.	95-43	Pyskowice	1	21	osada ślad osadnictwa	epoka kamienia neolit
25.	95-43	Pyskowice	2	22	osada osada	epoka kamienia pradzieje
26.	95-43	Pyskowice	3	23	nieokreślone osada osada	paleolit epoka kamienia okr. wpl. rzym. pradzieje
27.	95-43	Pyskowice	4	24	osada	epoka kamienia
28.	95-43	Pyskowice	5	25	osada osada	epoka kamienia późny rzym.
29.	95-43	Pyskowice	6	26	osada osada osada	epoka kamienia pradzieje średniowiecze
30.	95-43	Pyskowice	7	27	osada osada osada	epoka kamienia późny rzym. pradzieje średniowiecze
31.	95-43	Pyskowice	8	28	osada ślad osadnictwa osada	epoka kamienia k. łużycka okr. wpl. rzym.
32.	95-43	Pyskowice	9	29	osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	neolit wczesny brąz ? k. łużycka wczesne średn.
33.	95-43	Pyskowice	10	30	osada	k. łużycka
34.	95-43	Pyskowice	11	31	nieokreślone nieokreślone	pradzieje średniowiecze
35.	95-43	Pyskowice	12	32	ślad osadnictwa nieokreślone	pradzieje średniowiecze
36.	95-43	Pyskowice	13	33	ślad osadnictwa	pradzieje
37.	95-43	Pyskowice	14	34	ślad osadnictwa nieokreślone	epoka kamienia pradzieje
38.	95-43	Pyskowice	15	35	ślad osadnictwa	k. łużycka
39.	95-43	Pyskowice	16	36	ślad osadnictwa nieokreślone nieokreślone	późny rzym. pradzieje średniowiecze
40.	95-43	Pyskowice	17	37	nieokreślone	średniowiecze
41.	95-44	Pyskowice	18	2	osada	średniowiecze
42.	95-44	Pyskowice	19	3	grodzisko	wczesne średn.

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość/obręb	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
43.	95-44	Pyskowice	20	4	osada osada osada	epoka kamienia prądziej średniowiecze
44.	95-44	Pyskowice	21	5	obozowisko śląd osadnictwa	epoka kamienia późne średn.
45.	95-44	Pyskowice	22	6	obozowisko cmentarzysko	epoka kamienia k. łużycka ?
46.	95-44	Pyskowice	23	7	śląd osadnictwa osada	epoka kamienia prądziej
47.	95-44	Pyskowice	24	8	osada miejska miasto lokacyjne	wczesne średniowiecze
48.	95-44	Pyskowice	25	9	cmentarzysko	-
49.	95-44	Pyskowice	26	10	śląd osadnictwa	-
50.	95-44	Pyskowice	27	11	wały	-
51.	95-44	Pyskowice	28	12	śląd osadnictwa	epoka kamienia
52.	95-44	Pyskowice	29	13	śląd osadnictwa	prądziej okres rzymski wczesne średniowiecze
53.	95-44	Pyskowice	30	14	śląd osadnictwa	epoka kamienia
54.	95-44	Pyskowice	31	15	osada osada	neolit późne średn.
55.	95-44	Pyskowice	32	16	osada	późne średn.
56.	95-44	Pyskowice	33	17	śląd osadnictwa osada	prądziej późne średn.
57.	95-44	Pyskowice	34	18	osada	późne średn.
58.	95-44	Pyskowice	35	19	osada	późne średn.
59.	95-44	Pyskowice	36	20	śląd osadnictwa	późne średn.
60.	95-44	Pyskowice	37	21	osada	późne średn.
61.	95-44	Pyskowice	38	22	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia prądziej późne średn.
62.	95-44	Pyskowice	39	36	śląd osadnictwa	późne średn.
63.	95-44	Pyskowice	40	56	osada	późne średn.
64.	95-44	Pyskowice	41	57	śląd osadnictwa	późne średn.
65.	95-44	Pyskowice	42	58	śląd osadnictwa	późne średn.
66.	95-44	Pyskowice	43	74	śląd osadnictwa	późne średn.
67.	95-44	Pyskowice	44	75	osada	późne średn.
68.	95-44	Pyskowice	45	76	osada	późne średn.
69.	95-44	Pyskowice	46	77	osada	późne średn.
70.	95-44	Pyskowice	47	78	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	późne średn.
71.	96-44	Pyskowice	48	38	osada	średniowiecze
72.	96-44	Pyskowice	49	39	śląd osadniczy	epoka kamienia
73.	96-44	Pyskowice	50	48	śląd osadniczy	średniowiecze
74.	96-44	Pyskowice	51	49	nieokreślone	---

źródło: opracowanie własne.

§21. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Na obszarze miasta Pyskowice nie zidentyfikowano dóbr kultury współczesnej do ochrony.

ROZDZIAŁ VIII

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Warunki i jakość życia mieszkańców zostały opracowane głównie na podstawie *Raportu o stanie Gminy za 2020 r.* oraz informacji zawartych na miejskiej stronie internetowej <https://www.pyskowice.pl/>. Szczegółowe informacje statystyczne zaczerpnięto z danych GUS za 2020 rok.

§22. LUDNOŚĆ

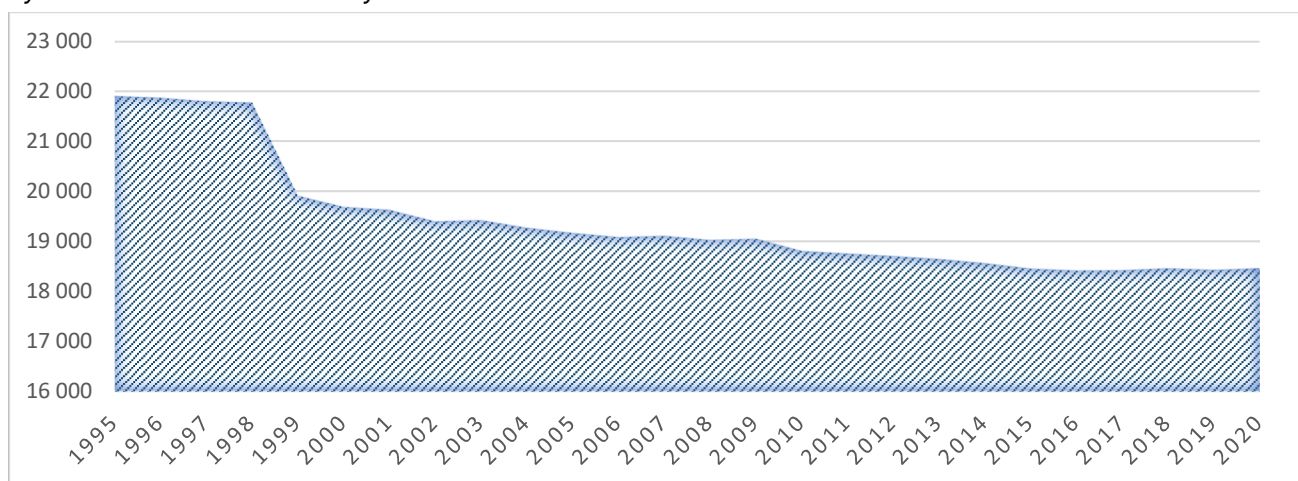
1. Pyskowice są niewielkim miastem, którego liczba mieszkańców wg danych GUS za 2020 rok wynosiła 18 455 osoby, z czego 52% stanowią kobiety a 48% mężczyźni. Zgodnie z danymi Wydziału Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Pyskowicach liczba mieszkańców w 2020 roku wyniosła 16 910, z czego 16 465 osób zameldowanych było na pobyt stały, a 445 na pobyt czasowy. W latach 1995 – 2016 liczba mieszkańców stale spadała, ale w ostatnich latach nastąpił niewielki wzrost liczby mieszkańców. Obecnie liczba ta utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W całym analizowanym okresie 1999-2020 spadek liczby ludności wyniósł 15,7%. Zmiany w strukturze demograficznej miasta są generalnie tożsame ze zmianami zachodzącymi obecnie zarówno w kraju, jak i w Europie, stąd można przypuszczać, że w dalszych latach wystąpi ponownie trend spadkowy lub liczba mieszkańców zanotuje niewielki wzrost. Zmiany liczby ludności przedstawia poniższa tabela oraz wykres:

Tab. nr 9: Ludność wg płci

L.p.	Ludność wg płci	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	ogółem	21 897	19 684	19 164	18 802	18 452	18 412	18 417	18 456	18 429	18 455
2	mężczyźni	10 731	9 480	9 174	9 035	8 846	8 841	8 826	8 875	8 855	8 855
3	kobiety	11 166	10 204	9 990	9 767	9 606	9 571	9 591	9 581	9 574	9 600

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Wykres nr 1: Liczba ludności Pyskowic w latach 1995 – 2020.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

2. Spadek gęstości zaludnienia miasta od 2005 r. jest związany ze spadkiem liczby mieszkańców miasta. Porównując zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców w Pyskowicach i w województwie śląskim, można wysnuć wniosek, że o ile zmiana liczby ludności w województwie śląskim jest ujemna i utrzymuje się na mniej więcej stałym poziomie, to w przypadku Pyskowic wyższe spadki występowały w latach 2005-2015, podczas gdy w ostatnich latach występują niewielkie wzrosty liczby ludności. Może to świadczyć o stosunkowo korzystnej sytuacji Pyskowic na tle całego województwa. Średnią gęstość zaludnienia miasta, województwa i kraju oraz zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców w poszczególnych latach obrazuje poniższa tabela:

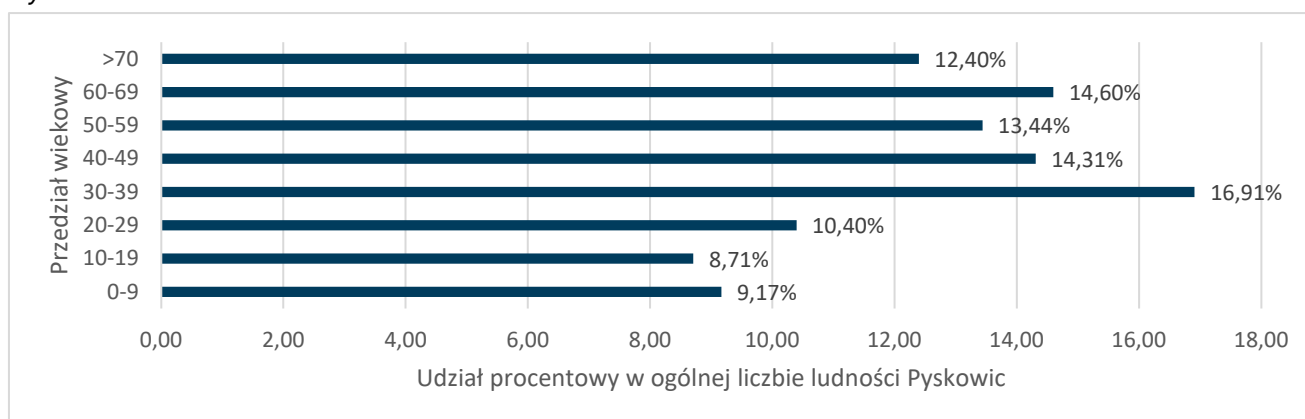
Tab. nr 10: Gęstość zaludnienia.

L.p.	Gęstość zaludnienia - wskaźniki	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	ludność na 1 km ² w Polsce	122	123	123	123	123	123	123	122
2	ludność na 1 km ² w woj. śląskim	380	376	371	370	369	368	366	364
3	ludność Pyskowic na 1 km ²	615	609	597	596	597	597	597	597
1	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców Polski	-0,4	9,5	-1,1	-0,1	0,0	-0,6	-0,7	-3,1
2	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców woj. śląskiego	-3,2	-1,3	-3,3	-2,6	-2,4	-3,2	-3,5	-5,6
3	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców Pyskowic	-5,4	-12,9	-6,0	-2,2	0,3	2,1	-1,5	1,4

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

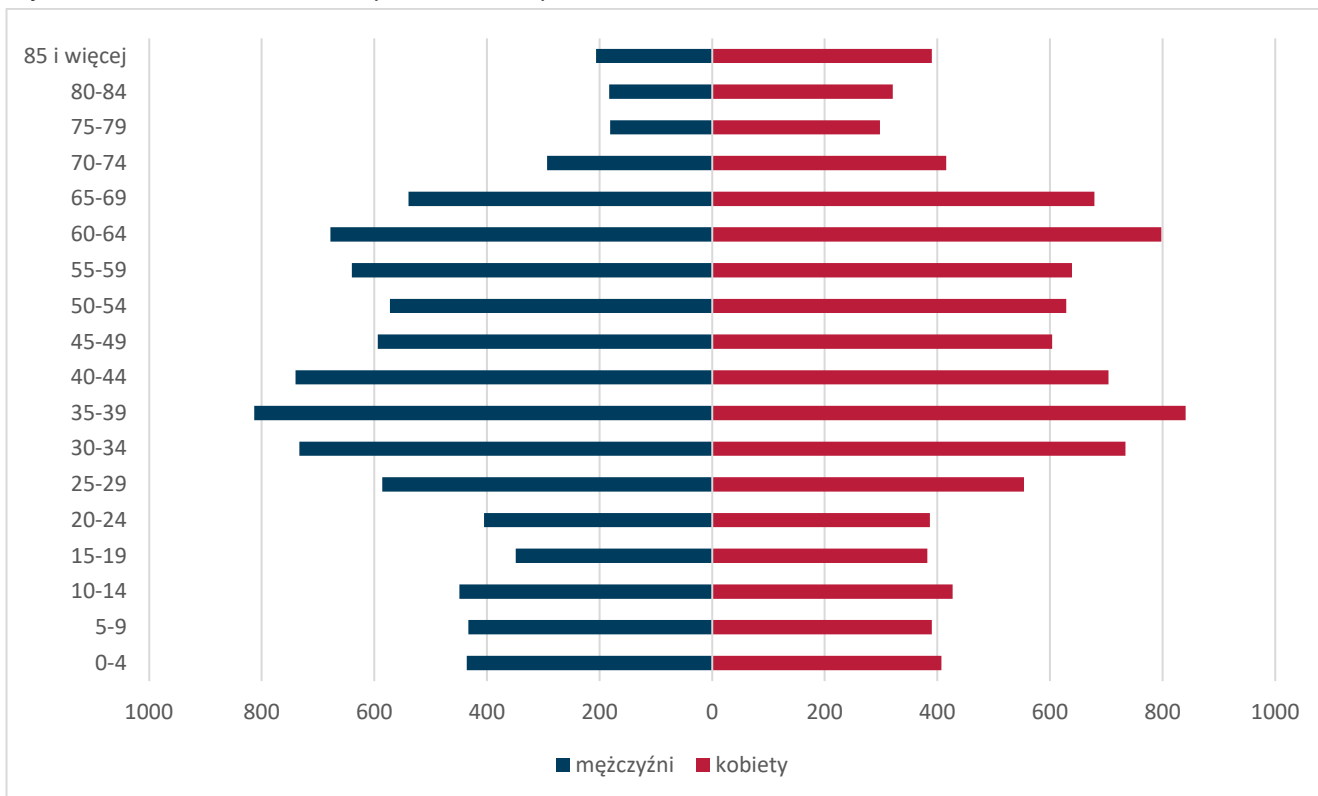
3. W Pyskowicach najliczniejszą grupę mieszkańców w 2020 roku stanowiły osoby w wieku 30-39 (około 16,91%), a najmniej liczną są najniższe grupy wiekowe, tj. między 0 – 19. Struktura ludności wg wieku biologicznego ma szczególne znaczenie społeczne, ponieważ wskazuje na możliwy rozwój sytuacji demograficznej miasta i determinuje zapotrzebowanie mieszkańców na konkretne rodzaje usług. Niska liczebność grupy 0-29 wpłynie będzie silnie na spadek przyrostu naturalnego i ogólnej liczby ludności. Wzrost liczby osób w wieku powyżej 70 lat wymagać będzie rozwoju usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych, w tym zapewnienia miejsc w instytucjach zapewniających opiekę dzienną i całodobową.

Wykres nr 2: Procentowa struktura wieku.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Wykres nr 3: Struktura wieku z podziałem na płeć.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

4. Analiza danych struktury ludnościowej wg ekonomicznych grup wiekowych na przestrzeni 25 lat wykazuje spadek liczby mieszkańców Pyskowic w wieku przedprodukcyjnym (z 5981 w 1995 roku do 3 017 osób w 2020 roku), oraz w wieku produkcyjnym (z 13 127 w 1995 roku do 11 134 osób w 2020). Wzrosła z kolei liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (z 2 789 w 1995 roku do 4 304 osób w 2020 roku). Na potrzeby analizy, do wieku przedprodukcyjnego zakwalifikowano osoby poniżej 18 roku życia (zarówno kobiety jak i mężczyzn), do wieku produkcyjnego mężczyzn pomiędzy 18 a 64 rokiem życia oraz kobiety pomiędzy 18 a 59 rokiem życia, natomiast do wieku poprodukcyjnego mężczyzn powyżej 65 lat oraz kobiety powyżej 60 lat.

Struktura ludności w wieku produkcyjnym została dodatkowo przebadana w podziale na wiek mobilny i niemobilny. Wiek produkcyjny mobilny oznacza osoby między 18 a 44 rokiem życia (zarówno kobiety jak i mężczyźni), które są zdolne do zmiany stanowiska, miejsca pracy lub ewentualnego przekwalifikowania się zawodowo. Wiek produkcyjny niemobilny oznacza mężczyzn w przedziale wiekowym między 45 a 64 rokiem życia oraz kobiety między 45 a 59 rokiem życia, którzy nie są już chętni do zmiany miejsca pracy, kształcenia lub przekwalifikowania się w celu zmiany stanowiska. Ogółem liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym mobilnym spadła w roku 2020 o 9,9 % w porównaniu do roku 2010, a liczba osób w wieku produkcyjnym niemobilnym spadła w roku 2020 o 10,7 % w porównaniu do roku 2010. Strukturę ludności wg ekonomicznych grup wiekowych przedstawia poniższa tabela:

Tab. nr 11: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

L.p.	Struktura ludności - wskaźniki		1995	2000	2005	2010	2015	2020
1	w wieku przed-produkcyjnym	ogółem	5 981	4 528	3 526	3 053	2 831	3 017
2		mężczyźni	3 048	2 292	1 780	1 547	1 444	1 563
3		kobiety	2 933	2 236	1 746	1 506	1 387	1 454
1	w wieku produkcyjnym	ogółem	13 127	11 952	12 299	12 397	11 901	11 134
2		mężczyźni	6 892	6 165	6 250	6 379	6 218	5 890
3		kobiety	6 235	5 787	6 049	6 018	5 683	5 244
1	w wieku produkcyjnym mobilnym	ogółem	-	-	-	7 524	7 147	6 780
2		mężczyźni	-	-	-	3 746	3 582	3 408
3		kobiety	-	-	-	3 778	3 565	3 372
1	w wieku produkcyjnym niemobilnym	ogółem	-	-	-	4 873	4 754	4 354
2		mężczyźni	-	-	-	2 633	2 636	2 482
3		kobiety	-	-	-	2 240	2 118	1 872
1	w wieku poprodukcyjnym	ogółem	2 789	3 204	3 339	3 352	3 720	4 304
2		mężczyźni	791	1 023	1 144	1 109	1 184	1 402
3		kobiety	1 998	2 181	2 195	2 243	2 536	2 902

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

W celu lepszej interpretacji zmian w strukturze ludności Pyskowic, dane statystyczne dotyczące ekonomicznych grup wiekowych zostały przedstawione procentowo w poniższej tabeli:

Tab. nr 12: Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

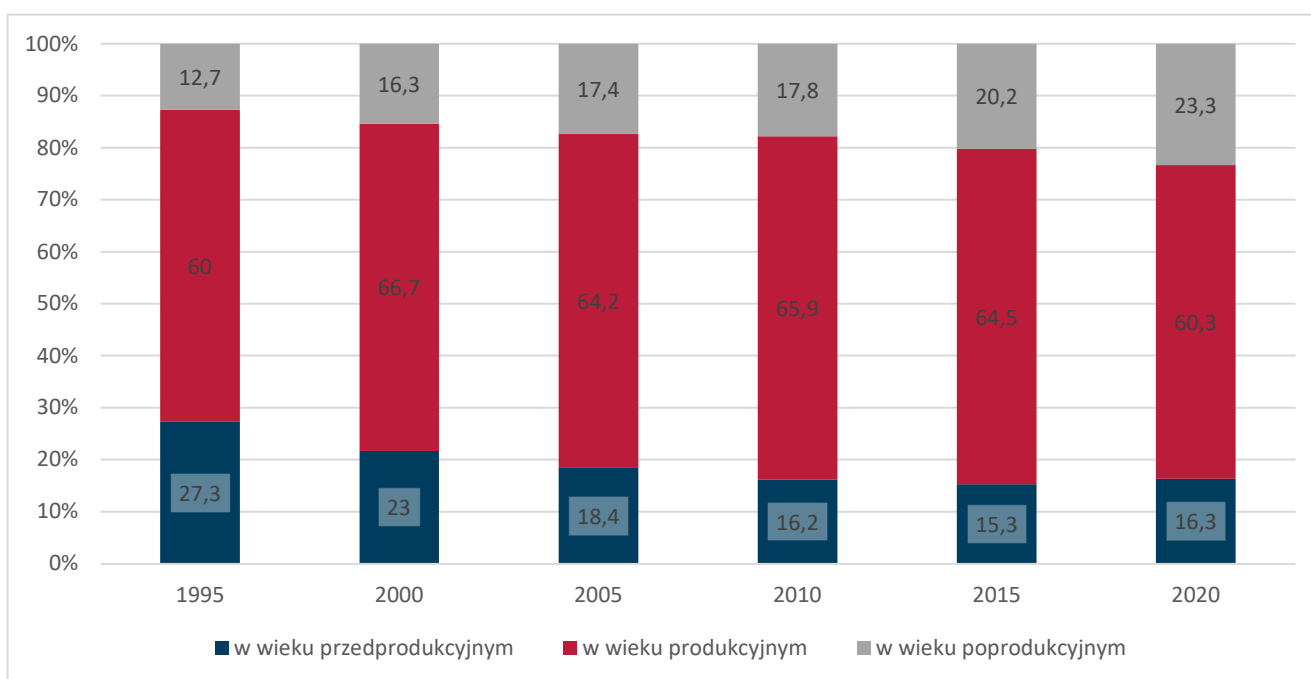
L.p.	Ludność wiek- wskaźniki		1995	2000	2005	2010	2015	2020
1	w wieku przed-produkcyjnym	ogółem - %	27,31%	23,00%	18,40%	16,24%	15,34%	16,35%
1	w wieku produkcyjnym	ogółem - %	59,95%	66,69%	64,18%	65,93%	64,50%	60,30%
1	w wieku poprodukcyjnym	ogółem - %	12,74%	16,27%	17,42%	17,83%	18,17%	23,32%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności jest stosunkowo niski. W 2020 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła jedynie 16,35%

ludności miasta. Największy spadek tego wskaźnika nastąpił w latach 1995-2010, w następnie obserwuje się jego ustabilizowanie na poziomie ok. 16%. Dla porównania w 2020 roku ta sama grupa wiekowa stanowiła 18,2 % w skali Polski i 17,2% w skali województwa śląskiego. Na przestrzeni 20 lat zmniejszeniu uległ także odsetek osób w wieku produkcyjnym. W 2000 roku ludność w wieku produkcyjnym w Pyskowicach stanowiła 66,69%, a w 2020 roku już jedynie 60,30 %. Analogiczne wskaźniki dla kraju i województwa śląskiego są zbliżone – odpowiednio 59,5% i 59,1%. Wraz spadkiem udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym notuje się najwyższe udziały ludności w wieku poprodukcyjnym. Od 2000 roku wzrosły one z 16,27% do 23,32% w roku 200 r. (procent ludności w wieku poprodukcyjnym dla kraju to 22,3% oraz 23,7% dla województwa śląskiego za 2020 rok). Powyższe dane wskazują jednoznacznie na proces starzenia się społeczeństwa, a negatywne trendy demograficzne, które dotyczą miasto Pyskowice widoczne są we wskaźnikach obciążenia demograficznego, szczególnie w udziale ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym, co obrazuje poniższy wykres:

Wykres nr 4: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

5. Wskazana proporcja ludności w wieku produkcyjnym do ludności w wieku nieprodukcyjnym odgrywa istotne znaczenie dla stabilnego rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Malejący odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym przekłada się na liczbę urodzeń notowanych na obszarze miasta. Na przestrzeni analizowanych lat liczba urodzeń żywych wahała się w zakresie 152-193, przy czym w ostatnich latach zauważyć można trend wzrostowy (z 153 urodzeń w 2015 do 190 w 2020). Niemniej liczba urodzeń podlega trwającym zmianom społeczno – kulturowym. Wchodząc w wiek prokreacyjny mężczyźni i kobiety dążą do podnoszenia statusu oraz jakości życia poprzez zdobycie wykształcenia i pracy, dopiero kolejnym etapem staje się zakładanie rodziny i decyzja o posiadaniu dzieci. Zmienia się społeczna rola kobiet - obok pełnienia ról opiekuńczych, kobiety, zwłaszcza w miastach i posiadające wyższe wykształcenie, chcą realizować się podejmując aktywność zawodową.

Rodzi to sytuację, w której młodzi ludzie decydują się na posiadanie potomstwa w późniejszym wieku (w okolicach 30 roku życia) lub nie decydują się wcale. W związku ze starzeniem się społeczeństwa, utrzymanie wzrostowego trendu urodzeń wymagałoby osiedlania się nowych mieszkańców w wieku rozrodczym.

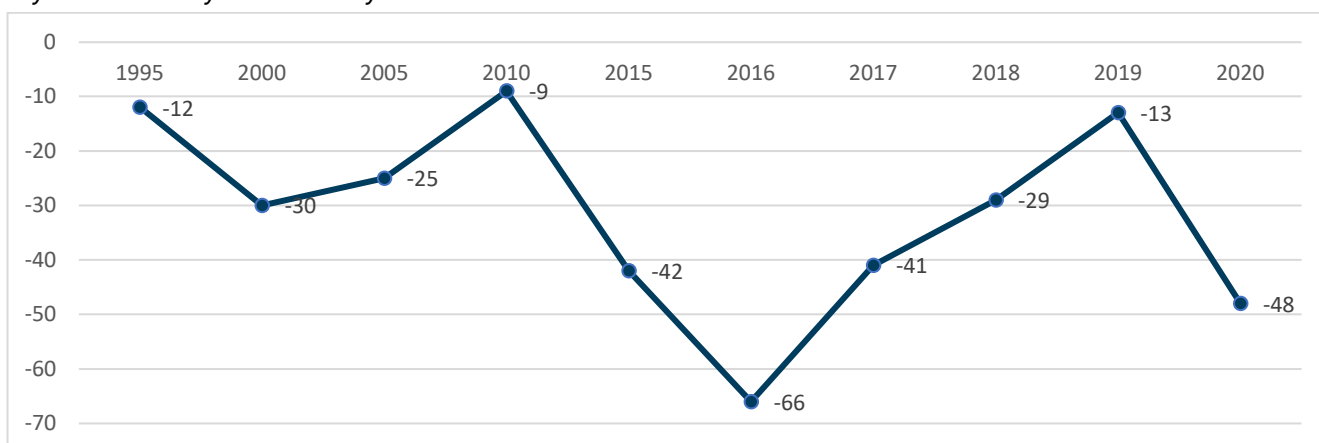
W Pyskowicach w ostatnim dziesięcioleciu zanotowano również wzrost liczby zgonów, który wzrósł z 187 (2010 r.) do 238 (2020 r.), co daje średni wzrost zgonów ogółem na poziomie 2,7% w skali roku. Należy jednak wziąć pod uwagę, że na wyższą liczbę zgonów w 2020 r. wpływ mogła mieć pandemia COVID-19. Różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów definiuje przyrost naturalny, który w całym analizowanym okresie utrzymywał wartość ujemną. Najgorszy pod względem salda przyrostu naturalnego był 2016 rok (-66 osób). W 2020 na znaczny spadek przyrostu miała wpływ większa liczba zgonów.

Tab. nr 13: Przyrost naturalny.

L.p.	Ruch naturalny - wskaźniki	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
1	urodzenia żywe	ogółem	193	176	167	178	154	152	167	191	173	190
2		mężczyźni	97	93	82	86	86	84	93	98	93	94
3		kobiety	96	83	85	92	68	68	74	93	80	96
1	zgony ogółem	ogółem	205	206	192	187	196	218	208	220	186	238
2		mężczyźni	120	110	103	94	120	104	118	104	104	126
3		kobiety	85	96	89	93	76	114	90	116	82	112
1	zgony niemowląt	ogółem	3	2	0	0	0	2	1	1	0	
2		mężczyźni	1	2	0	0	0	0	2	1	0	
3		kobiety	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0
1	przyrost naturalny	ogółem	-12	-30	-25	-9	-42	-66	-41	-29	-13	-48
2		mężczyźni	-23	-17	-21	-8	-34	-20	-25	-6	-11	-32
3		kobiety	11	-13	-4	-1	-8	-46	-16	-23	-2	-16

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Wykres nr 5: Przyrost naturalny.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

6. Kolejnym czynnikiem demograficznym wpływającym na liczbę ludności w mieście są migracje. Na przestrzeni lat 1995–2020 Pyskowice charakteryzowały się zróżnicowanym saldem migracji wewnętrznych, co oznacza, że w niektórych latach więcej osób osiedlało się na stałe w mieście niż z niego wyjeżdżało, a w niektórych latach miała miejsce sytuacja odwrotna. Niemniej, w ostatnim dziesięcioleciu średnie saldo migracji wewnętrznych było dodatnie i wyniosło 9,2 osób zameldowujących się w mieście rocznie. Inaczej wygląda sytuacja z migracjami zewnętrznymi, których saldo w latach 1995–2014 było stale na poziomie ujemnym, ale w ostatnich latach osiąga nieznaczną wartość dodatnią. Podsumowując, średnie saldo migracji ogółem w ostatnich dziesięciu latach jest dodatnie, czyli więcej osób sprowadza się do Pyskowic niż z nich wyjeżdża. Wśród wymeldowań przeważają te do miast, co może wynikać z poszukiwania większych możliwości w zakresie zatrudnienia, nauki, infrastruktury i usług.

Tab. nr 14: Migracje ludności.

L.p.	Migracje na pobyt stały - wskaźniki	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Zameldowania w ruchu wewnętrznym	244	201	175	211	188	195	214	233	234	200
2	Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	172	197	201	172	208	202	178	190	251	169
3	Saldo migracji wewnętrznych	72	4	-26	39	-20	-7	36	43	-17	31
1	Zameldowania z zagranicy	3	3	11	8	b.d.	5	3	3	4	6
2	Wymeldowania za granicę	166	187	56	19	b.d.	4	0	0	1	3
3	Saldo migracji zagranicznych	-163	-184	-45	-11	b.d.	1	3	3	3	3
1	Zameldowani ogółem	247	204	186	219	b.d.	200	217	236	238	206
2	Wymeldowani ogółem	338	384	257	191	b.d.	206	178	190	252	172
3	Saldo migracji ogółem	-91	-180	-71	28	b.d.	-6	39	46	-14	34

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

b.d. – brak danych

7. Mieszkańcy miasta zawierali w latach 2010-2019 średnio 97,5 małżeństw rocznie, natomiast w 2020 roku zawarto ich tylko 66, co najprawdopodobniej wiąże się z ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19. W latach 2010-2019 liczba zawieranych rocznie małżeństw na 1000 mieszkańców mieściła się w przedziale 4,5-5,7, co jest wartością zbliżoną do wartości dla województwa śląskiego i dla Polski.
8. Zachodzące zmiany w strukturze ludności miasta Pyskowice będą wg prognoz demograficznych w dalszym ciągu się pogłębiać. Jest to zjawisko tożsame ze zmianami zachodzącymi obecnie zarówno w Polsce, jak i w większości krajów Europy. Wykazane wcześniej wskaźniki, takie jak ujemny przyrost naturalny i rosnący udział ludzi w wieku poprodukcyjnym powodują przemodelowanie struktury wieku ludności Pyskowic, czego następstwem będzie konieczność realizacji nowych zadań w zakresie społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta.

§23. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

1. Służba zdrowia w mieście znajduje się na zadowalającym poziomie. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 r. liczba przychodni w gminie wynosiła 10, co daje 5 przychodni na 10 tys. ludności (dla porównania w województwie śląskim 6). W ostatnich latach maleje liczba udzielanych porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (z 210 328 porad w 2015 r. do 168 612 w 2020 r.). Na terenie miasta funkcjonuje jeden szpital, leczący na oddziałach wewnętrznym, chirurgii ogólnej, ginekologiczno-położniczym i neonatologicznym. Szpital świadczy również usługę nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Na terenie miasta siedzibę ma też stacja pogotowia ratunkowego. Pozostałe usługi medyczne dla mieszkańców Pyskowic świadczone są głównie w miastach regionu. W 2020 na terenie miasta działało 5 aptek, a na 1 ogólnodostępną aptekę przypadało 3 691 mieszkańców. Była to wartość nieco większa od średniej dla województwa i kraju.
2. Opieka medyczna realizowana jest w następujących placówkach:
  - Szpital w Pyskowicach,
  - Stacja Pogotowia Ratunkowego,
  - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Wielospecjalistyczna Nr 1,
  - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Usług Medycznych A.A. "REMEDIUM",
  - NZOZ Poradnia Chirurgiczna dla Dzieci i Dorosłych,
  - NZOZ Poradnia Chorób Płuc,
  - NZOZ Lekarska Spółka Partnerska Krystyna Kaźmierczyk i Barbara Miarczyńska-Kunert.
3. Opiekę paliatywną realizuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Usług Medycznych Aa "Remedium", który prowadzi hospicjum domowe i poradnię medycyny paliatywnej.
4. W zakresie leczenia osób uzależnionych od alkoholu gmina współpracuje ze Szpitalem Psychiatrycznym w Toszku oraz Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Gliwicach. Zgodnie z danymi ze szpitala w Toszku oraz Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Gliwicach liczba mieszkańców Pyskowic leczących się z powodu uzależnienia od alkoholu w tych placówkach wyniosła w 2020 r. 51, z czego 9 kobiet i 42 mężczyzn. W stosunku do roku 2019 liczba ta spadła o 6 osób. Na terenie miasta działa Ośrodek Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Dodatkowo w świetlicach socjoterapeutycznych przy ul. Dąbrowskiego 2 i Oświęcimskiej 2 prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy. W ramach programu przeciwdziałania narkomani na terenie miasta funkcjonuje punkt konsultacyjny przy ul. Kościelnej 13.
5. Usługi pomocy społecznej świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. Strzelców Bytomskich 3), do którego zadań należy:
  - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
  - tworzenie alternatywnych form działania oraz programów dożywiania i wsparcia rzeczowego oraz usługowego kierowanego do dzieci wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym,

- pomoc rodzinie w trudnościach materialnych, w szczególności poprzez pomoc rzeczową i materialną,
- wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.

Z pomocy przyznawanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej w 2020 r. skorzystało 218 rodzin. Wśród pracowników ośrodka zatrudnieni są konsultant ds. profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz asystenci rodzinni. Asystenturą zostało objętych 43 rodzin, w których jest łącznie 104 dzieci. Przy Ośrodku Pomocy Społecznej działa Centrum Wsparcia Rodziny w Pyskowicach (ul. Generała Władysława Sikorskiego 83). Głównym celem centrum jest zwiększenie dostępności usług społecznych wspierających prawidłowe funkcjonowanie rodziny, a tym samym zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. W centrum skorzystać można z usług asystentów rodziny, psychologa, psycholog dziecięcego, terapeuty rodzinnego oraz prawnika. Przy OPS działa też Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

6. Zadania z zakresu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi z obszaru miasta realizowane są za pośrednictwem Dziennego Domu Senior+ w Pyskowicach (ul. Cicha 1). Ośrodek zapewnia możliwość 8 – godzinnego pobytu, wyżywienie, usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne, pomoc zdrowotną, spotkania z kulturą i rozrywką, dostęp do mediów. Do seniorów skierowany jest miejski program „Pyskowicki Senior 60+”, dzięki któremu każdy mieszkaniec, który ukończył 60 lat może skorzystać z ulg, zniżek i bonifikat oferowanych przez wybranych usługodawców. Przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Pyskowicach działa natomiast Stowarzyszenie "Uniwersytet Trzeciego Wieku w Pyskowicach".

§24. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

1. Zgodnie z *ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* (Dz.U.2019.1696), osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Są to więc nie tylko osoby niepełnosprawne, ale też, jak wskazuje uzasadnienie do ustawy, inne osoby niesamodzielne, osoby starsze czy rodzice z dziećmi w wózkach dziecięcych. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dotyczy głównie podmiotów publicznych i obejmuje zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej, co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, o których mowa w art. 6 ustawy, będącej wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia.

Ustawa nakłada więc nałożenie na podmioty publiczne, w tym m.in. organy administracji rządowej i samorządowej, sądy, ZUS, NFZ, uczelnie oraz instytucje kultury, obowiązków związanych ze świadczeniem usług osobom niepełnosprawnym, starszym oraz innym, które czasowo lub na stałe mają różne ograniczenia w sprawności fizycznej lub psychicznej. Urzędy będą musiały przestrzegać wskazanych w ustawie standardów dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej, polegających głównie na

usuwaniu różnorodnych barier, które uniemożliwiają lub utrudniają dostęp osobom ze szczególnymi potrzebami.

2. Działania skierowane do osób niepełnosprawnych zostały określone w *Lokalnym Programie Pomocy Społecznej Gminy Pyskowice na lata 2017-2020*. W ramach zapisanego w programie priorytetu wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w 2020 r. prowadzono działania polegające na:

- kierowaniu do „Dziennego Domu Senior+”,
- aktywowaniu osób starszych do udziału w życiu społecznym,
- zwiększaniu i przywracaniu umiejętności osobom starszym poprzez indywidualne treningi w zakresie gospodarowania pieniędzmi, planowania dnia, utrzymania mieszkania, zażywania leków, kontaktu z lekarzem, zdrowego żywienia,
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, starszych, zwłaszcza samotnych i osamotnionych, integracja ze środowiskiem lokalnym,
- kierowaniu do domów pomocy społecznej osób niepełnosprawnych i starszych, wymagających całodobowej opieki i pozbawionych jej ze strony osób bliskich,
- zapewnieniu pomocy w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, realizacji projektu unijnego „System Usług Społecznych” dla mieszkańców Pyskowic – zatrudniono 4 asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej (AOON) oraz jednego dyspozytora. Wsparciem AOON objęto 25 niepełnosprawnych pyskowiczan.

3. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych na poziomie powiatowym określa *Program Działania na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Powiecie Gliwickim na lata 2014-2020*. W programie wyznaczono cele szczegółowe na rzecz osób niepełnosprawnych:

- poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością poprzez podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier utrudniających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- integracja i aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością,
- dążenie do rozwoju usług rehabilitacyjnych w tym zwiększenia aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością,
- uświadamianie społeczności lokalnej poprzez kształtowanie postaw dla tworzenia środowiska przyjaznego osobom z niepełnosprawnością,
- podnoszenie kompetencji osób z niepełnosprawnością poprzez rozwój i doskonalenie systemu edukacji i kształcenia.

4. W programie zawarto działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością. Celem programu jest minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu, borykających się z problemem niepełnosprawności w różnych płaszczyznach życia. W realizacji tych działań uczestniczy również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Do ustawowych zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach z zakresu rehabilitacji społecznej należą:

- dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym,

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnością,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej,
- dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością,
- dofinansowanie usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej od realizowane są przez Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach. Jedną z podstawowych form aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością wspomagającą proces rehabilitacji jest uczestnictwo tych osób w zajęciach terapeutycznych prowadzonych w warsztatach terapii zajęciowej. W powiecie gliwickim funkcjonują dwa warsztaty, które prowadzone są przez organizacje pożytku publicznego, w tym w Pyskowicach – Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia „Tęcza” (ul. Wojska Polskiego 3), prowadzone przez Stowarzyszenie Integracji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Tęcza” z siedzibą w Bycinie. Na terenie Pyskowic działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego), której celem jest diagnoza i terapia dzieci i młodzieży ze specyficznymi i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Przy ul. Poniatowskiego działa z kolei Zespół Szkół Specjalnych, którego celem jest tworzenie optymalnych warunków rozwoju dla młodzieży z niepełnosprawnością.

5. Na terenie miasta działają następujące organizacje pozarządowe wspierające działalność samorządu w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych:
  - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Caritas Stacja Opieki w Pyskowicach,
  - Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych "HOSPICJUM W PYSKOWICACH",
  - JA-TY-MY Stowarzyszenie Środowisk Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół.

§25. EDUKACJA

1. Infrastruktura edukacyjna tworzona jest przez placówki przedszkolne oraz szkolne szczebla podstawowego i ponadgimnazjalnego.
2. Na terenie miasta infrastrukturę żłobkową tworzą 2 podmioty, w tym 1 żłobek publiczny:
  - Żłobek Miejski, ul. Ignacego Paderewskiego 5,
  - Klub Malucha Kajka, ul. Ogrodowa 20a.
3. Infrastrukturę przedszkolną miasta tworzy 5 placówek:
  - Przedszkole nr 1, ul. Oświęcimska 28,
  - Przedszkole nr 2, ul. Wyzwolenia Boczna 2,
  - Przedszkole nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Wojska Polskiego 19,
  - Przedszkole nr 4, ul. Dąbrowskiego 3,
  - Przedszkole nr 5, ul. Szopena 9B.

W roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowały 2 4 oddziały do których zapisanych zostało łącznie 583 dzieci. Średnia liczba dzieci w oddziałach kształtowała się na poziomie 24,29 wychowanków. Maksymalna liczba dzieci w grupie przedszkolnej – to 25. W analizowanym okresie miejsca w przedszkolach wykorzystane były prawie w 100%. Od 1 marca 2020 r. w

Szkole Podstawowej nr 5, w ramach projektu „Pyskolandia – wzrost dostępności do edukacji przedszkolnej dla najmłodszych mieszkańców Pyskowic”, zaczęły funkcjonować 2 oddziały przedszkolne dla 40 dzieci 3-4 letnich.

W 2019 roku wychowaniem przedszkolnym objętych było 85,0% dzieci w wieku 3 do 6 lat. Była to wartość niższa od danych notowanych dla kraju (90,4%), województwa śląskiego (91,4%) i powiatu gliwickiego (91,6%). Od 2010 roku odnotowano wzrost o ok. 15%.

4. Na terenie miasta działają następujące szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Strzelców Bytomskich 1,
- Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Wojska Polskiego 23,
- Szkoła Podstawowa nr 5, ul. Szkolna 2,
- Szkoła Podstawowa nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Wyzwolenia 4,
- Zespół Szkół Specjalnych, ul. Poniatowskiego 2 (Szkoła Podstawowa Specjalna).

W roku szkolnym 2019/2020 do czterech szkół podstawowych uczęszczało 1 245 uczennic i uczniów, a liczba oddziałów w szkołach podstawowych wynosiła 64. Na 1 oddział przypadało więc 19,5 uczniów. Była to wartość nieco wyższa od analizowanych jednostek terytorialnych. Od 2010 roku wskaźnik ten zmniejszył się o 3.

Pyskowickie szkoły dysponowały następującymi pracownikami dydaktycznymi: komputerowe, językowe, przedmiotowe oraz pomieszczenia świetlic i bibliotek. W skład bazy sportowej pyskowickich szkół wchodziły sale gimnastyczne, boiska szkolne, a także zmodernizowany w 2019 r. basen przy Szkolnej Podstawowej nr 5.

5. Edukację ponadpodstawową dla młodzieży na terenie miasta oferuje Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej w Pyskowicach. W ramach zespołu działa:

- Liceum Ogólnokształcące, oferujące naukę w klasach o profilu informatyczno-matematycznym, językowym, medyczno-kosmetycznym, humanistyczno-psychologicznym,
- Technikum, z klasami technik logistyki profil mundurowy oraz technik logistyki,
- Branżowa Szkoła I Stopnia, kształcąca w zawodach: fryzjer, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik-monter maszyn i urządzeń, ślusarz, murarz-tylnik, kucharz, stolarz, elektryk, elektronik, lakiernik samochodowy, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, blacharz samochodowy, cukiernik, monter sieci i instalacji sanitarnych, piekarz, przetwórcza mięsa.

Bazę edukacji na poziomie ponadpodstawowym uzupełniają ponadto placówki zlokalizowane w najbliższych miastach, głównie Gliwicach.

6. Dla uczniów niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na terenie miasta dostępny jest Zespół Szkół Specjalnych w Pyskowicach. W ramach zespołu działa:

- Szkoła Podstawowa Specjalna w Pyskowicach,
- Szkoła Branżowa I Stopnia Specjalna w Pyskowicach (kucharz, murarz-tylnik),
- Szkoła Przesposabiająca do Pracy w Pyskowicach.

7. Na terenie miasta działa również Ognisko Pracy Pozaszkolnej, które jest placówką oświatową finansowaną z dotacji Powiatu Gliwickiego. Prowadzi zajęcia dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Pyskowic oraz dla uczniów szkół podstawowych

z terenu Gmin Toszek, Wielowieś i Rudziniec. W ramach ogniska w 2020 r. działało 29 sekcji, w tym artystyczne, techniczne, naukowe, sportowe.

8. Oferta edukacyjna dla dorosłych chcących uzupełnić lub podnieść poziom wykształcenia obejmuje na terenie miasta Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych w Pyskowicach, ul. Strzelców Bytomskich 1,
9. Na terenie miasta funkcjonuje również Szkoła Policealna w Zespole Szkół im. Marii Konopnickiej, kształcąca w zawodzie opiekunka dziecięca. W ramach Zakładu Doskonalenia Zawodowego Katowice działa Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Pyskowicach, ul. Powstańców Śląskich 7.

§26. KULTURA, SPORT I REKREACJA

1. Instytucje kulturalne na terenie miasta to przede wszystkim Miejski Ośrodek Kultury i Sportu, i Biblioteka.
2. Największą instytucją kultury działającą na terenie gminy Pyskowice jest Miejski Ośrodek Kultury i Sportu (MOKiS), organizujący wiele projektów i wydarzeń o charakterze kulturalnym i społecznym, w tym koncertów, recitali, spektakli, wieczorów, warsztatów, konkursów, cykli spotkań, jarmarków, pikników, projektów. MOKiS jest również organizatorem zajęć dla dzieci i młodzieży podczas ferii i wakacji. Do zadań instytucji należy także tworzenie odpowiednich warunków materialnych i technicznych służących rozwojowi kultury i sportu. Wymienione cele są realizowane w formie: ośrodka kultury, Centrum Wystawienniczego, Galerii PodCień, świetlicy osiedlowej, Hali Widowiskowo – Sportowej im. Huberta Wagnera, stadionu sportowego i boiska sportowego w Dzierżnie oraz Pracowni Artystycznej w Ratuszu. W budynku domu kultury odbywają się zajęcia: Amatorskiego Ruchu Artystycznego (Koło Modelarstwa Lotniczego i Kosmicznego „GAWRON”, Teatr Młodzieżowy „Carpe Diem”, Dziecięcego Zespołu Tanecznego „MINIATURKI”, Zespołu Tańca Hip Hop, Dziecięcego Zespołu Wokalno – Tanecznego „GAMA”, Zespołu Tańca Nowoczesnego „Paradox”, Klubu Plastycznego „PĘDZELEK” i „PIRAMIDA”, Kółka Artystycznego „MUMINKI”, Studia Wokalnego MOKiS, aerobiku, Aktywnego Seniora, zespołu „Przebudzenia”.
3. W Centrum Wystawienniczym, mieszczącym się w budynku ratusza, prezentowane są wystawy stałe i okolicznościowe dotyczące m.in. historii miasta. Galeria PodCień w Centrum Wystawienniczym w Pyskowicach specjalizuje się w prezentacji dzieł artystów uprawiających malarstwo, grafikę, rysunek, rzeźbę i fotografię. W Pracowni Artystycznej w Centrum Wystawienniczym odbywają się głównie zajęcia dla dorosłych z zakresu różnych sztuk plastycznych.
4. Na terenie miasta działa Miejska Biblioteka Publiczna, która udostępnia swe zbiory w swojej siedzibie przy pl. Józefa Piłsudskiego 1 oraz dwóch filiach, tj. Miejska Biblioteka Publiczna - Oddział dla dzieci przy pl. Józefa Piłsudskiego 3 oraz Miejska Biblioteka Publiczna -Filia nr 1 na ul. Traugutta 53. W bibliotekach zgromadzono ponad 50 tysięcy książek i ponad 40 tytułów prasy bieżącej. Biblioteka realizuje również dodatkowe usługi biblioteczne m.in. projekt udostępniania osobom niewidomym książek mówionych, lekcje biblioteczne, zajęcia literackie i plastyczne szkolenia komputerowe dla seniorów, konkursy i wystawy. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 r. na jedną placówkę biblioteczną przypadało w Pyskowicach 9228

mieszkańców. Jest to wartość stosunkowo wysoka, dla porównania w kraju 4 424 mieszkańców na oddział, w województwie 5 723, w powiecie gliwickim 4 617.

5. Organizacją zajęć i wydarzeń kulturalnych zajmuje się również Centrum Wsparcia Rodziny.
6. W Pyskowicach dostępna jest infrastruktura sportowa oraz turystyczno-rekreacyjna, stwarzająca możliwość wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców oraz turystów. Nadzór nad działalnością obiektów sportowo-rekreacyjnych w sprawuje Miejski Ośrodek Kultury i Sportu. Do obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym należą:
  - Hala Widowiskowo-Sportowa im. Huberta Wagnera, ul. Strzelców Bytomskich 1a – z pełnowymiarowym boiskiem oraz siłownią, salka fitness, salka do tenisa stołowego, ścianką wspinaczkową oraz pełnym zapleczem socjalno- sanitarnym i magazynowym,
  - Stadion sportowy, ul. Gen. Władysława Sikorskiego 79,
  - Stadion sportowy i boisko sportowe w Dzierżnie – z pełnowymiarowym boiskiem piłkarskim, bieżnią, boiskiem zastępczym oraz trybunami sportowymi,
  - Basen przy Szkole Podstawowej Nr 5,
  - boiska i siłownie zewnętrzne, skatepark i inne miejsca rekreacji i sportu – które zgodnie z wykazem urządzeń sportowych występują łącznie w 20 lokalizacjach,
  - przyszkolne boiska i urządzenia sportowe – przy 4 szkołach podstawowych i 2 zespołach szkół,
  - place zabaw, w tym 24 miejskie.
7. Wśród klubów sportowych działających na terenie miasta Pyskowice można wymienić: MKSR „Czarni” Pyskowice (piłka nożna 11-osobowa), Klub Futsal Akademia Pyskowice (piłka nożna futsal), Futsal Club Pyskowice (piłka nożna futsal), MKSR Pyskowice (piłka siatkowa chłopcy), KSS „Gumisie” (piłka siatkowa dziewczęta), Śląski Klub Taekwon-do ITF (taekwon-do), Klubu Sympatyków Siatkówki „Gumisie” (piłka siatkowa dorośli), UKS „Feniks” (tenis stołowy), Uczniowski Klub Sportowy "Robin Hood" (łucznictwo, Uczniowski Klub Sportowy BUSHI PYSKOWICE (m.in. karate jiu jitsu). Zgodnie z danymi GUS, na 10 tys. mieszkańców Pyskowic w 2020 roku przypadało 4,3 klubów sportowych, co było wartością wyższą od średniej krajowej i dla województwa (3,7). Od 2010 roku nastąpił wzrost ich liczby, ten sam wskaźnik w 2010 roku wynosił bowiem 3,2. Wskaźnikiem informującym o aktywności fizycznej mieszkańców jest liczba członków klubów sportowych przypadająca na 10 tys. mieszkańców. Wg danych GUS w 2020 roku członkami klubów było 575 osób, co daje 311 osób na 10 tys.
8. Obszar Pyskowic, a zwłaszcza rejon Dzierżna stwarza możliwości uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i wodnej. Walory krajobrazowe tworzą skupiska leśno – wodne jeziora Dzierżno Małe, szeroka dolina Dramy z wysokimi, pięknie rzeźbionymi zboczami oraz otwarte przestrzenie pól i łąk. Przez teren Pyskowic przebiegają następujące trasy turystyczne:
  - Szlak Powstańców Śląskich (niebieski szlak turystyczny), biegnący na niewielkim odcinku przy północnym skraju miasta w Sroczej Górze,
  - Szlak Wypoczynkowy (czarny szlak turystyczny) Pyskowice – Sławięcice, biegnący z centrum do rejonu zbiorników w Dzierżnie,

- Szlak Okrężny Wokół Gliwic (żółty szlak turystyczne), biegnący z kierunku Pniowa, przez centrum, w kierunku Czechowic,
- Szlak „Razem czy osobno”, biegnący z Pyskowic do Rudzińca, na terenie gminy od dworca PKP w kierunku Pniowa.

Zgodnie z *Mapą tras rowerowych* Powiatu Gliwickiego przez Pyskowice przebiegają następujące trasy rowerowe:

- trasa rowerowa zielona nr 384 – istniejąca, na terenie miasta prowadząca ze Sroczej Góry do Parku Miejskiego, o przebiegu: Pyskowice – Pniów – Piszczowice – Toszek;
- trasa rowerowa niebieska nr 17 – istniejąca na odcinku od rynku do ul. Traugutta, o przebiegu: Gliwice – Czechowice – Pyskowice – Lubliniec – Olesno – Lasowice Małe – Kluczbork – Byczyna;
- trasa rowerowa czerwona nr 386 – projektowana, w większości pokrywająca się z istniejącą trasą Jaśkowice – Dzierżno, o przebiegu: Kamieniec – Pyskowice – Pławniowice;
- trasa rowerowa zielona nr 399 – projektowana, o przebiegu: Ujazd – Rudziniec Pławniowice – Pyskowice – Gliwice Czechowice – Zabrze;
- trasa rowerowa niebieska nr 377 – projektowana, o przebiegu: Toszek – Pławniowice – Pyskowice – Gliwice Łabędy – Rudziniec Rzeczyce – Gliwice Brzezinka – Sośnicowice – Pilchowice Stanica;
- trasa rowerowa żółta nr 383 – projektowana, o przebiegu: Sośnicowice – Pilchowice – Nieborowice – Knurów – Gierałtowice – Chudów – Paniówki – Borowa Wieś – Halemba.

Trasy nr 384 i 17 zostały oznakowane w ramach projektu „Zaplecze aktywnej turystyki rowerowej dla mieszkańców zachodniej części Subregionu Centralnego”, realizowanego przez Powiat Gliwicki i gminy powiatu, w tym miasto Pyskowice.

9. Zbiornik Dzierżno Małe pełni rolę miejsca wypoczynku dla mieszkańców miasta oraz gmin i miast sąsiednich, leżących w niedalekiej odległości: Gliwic, Zabrze, Bytomia czy Rudy Śląskiej. Przy zbiorniku zlokalizowane są ośrodki sportów wodnych, oferujące wynajem żaglówek oraz baza noclegowa i gastronomiczna. Zbiornik jest też miejscem przyciągającym wędkarzy.

10. Atrakcyjność turystyczną miasto zawdzięcza również pamiątkom ze swojej historii, w której przenikają się wątki niemieckie, pruskie, śląskie, żydowskie i polskie. Bogate, wieloetniczne dziedzictwo manifestuje się w zabytkowych kościołach, urokliwej starówce z rynkiem i ratuszem, przykładach dawnej kultury technicznej, jak ponad stuletni dworzec kolejowy.

§27. OŚRODKI USŁUGOWE, W TYM OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m²

1. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 r. podstawowa sieć handlowa w mieście obejmowała 6 supermarketów. W mieście zlokalizowane są trzy targowiska stałe o powierzchni sprzedażowej 5 866 m².

Tab. nr 15: Obiekty handlowe.

Lp.	Obiekty handlowe - wskaźniki	Jednostka	Ilość	
1	Sklepy wg form organizacyjnych	hipermarkety	obiekt	0
2		supermarkety	obiekt	6
3		domy handlowe, towarowe	obiekt	0
4	Targowiska sezonowe	targowiska lub miejsca na ulicach i placach do prowadzenia sprzedaży sezonowej	obiekt	0
5	Targowiska stałe	targowiska ogółem	obiekt	3
6		targowiska z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	obiekt	3
7		powierzchnia ogółem	m ²	10 496
8		powierzchnia sprzedażowa targowisk	m ²	5 866
9	Targowiska ogółem	roczne wpływy z opłaty targowej na targowiskach stałych i sezonowych ogółem	tys. zł.	122,6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

2. Na terenie miasta, zgodnie z danymi GUS w roku 2020 działał jeden obiekt hotelowy, dysponujący 16 miejscami noclegowymi. Na ich terenie działa sumarycznie 5 placówek gastronomicznych (2 restauracje oraz 3 bary i kawiarnie).

§28. RYNEK PRACY

1. Rynek pracy jest ogółem zależnych od instytucji form i procesów zatrudnienia pracowników oraz uwarunkowań negocjacyjnych w stosunku do warunków pracy i płacy. Głównymi funkcjami rynku pracy są alokacja i realokacja zasobów ludzkich, zapewniające w długim okresie równowagę między podażą i popytem na pracę.
2. W roku 2020 liczba pracujących na 1000 mieszkańców Pyskowic wyniosła 228. Jest to wartość dużo wyższa niż w roku 2006, gdzie na 1000 osób pracowało 142, jednakże wartość ta jest niższa od średniej wojewódzkiej i krajowej, które wynoszą odpowiednio 275 i 252. Ogółem spośród mieszkańców Pyskowic pracuje 4 206 osób, z czego 53,8% stanowią mężczyźni i 46,2% kobiety.

Tab. nr 16: Pracujący.

L.p.	Pracujący - wskaźniki		2006	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Pracujący na 1000 ludności	ogółem	142	175	211	222	225	218	225	228
2		ogółem	2 713	3 290	3 899	4 088	4 136	4 020	4 152	4 206
3	Pracujący w gminach	mężczyźni	1 403	1 765	2 120	2 254	2 242	2 213	2 288	2 263
4		kobiety	1 310	1 525	1 779	1 834	1 894	1 807	1 864	1 943

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

3. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Pyskowic 2 568 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 985 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy jest bardzo niskie i wynosi -1 584. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Pyskowic 17,1% aktywnych zawodowo mieszkańców Pyskowic pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 41,0% w przemyśle i budownictwie, a 18,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Pyskowicach wynosi 4 433 zł, co jest wartością niższą niż średnia w województwie, wynosząca 5 178 zł.
4. Od 2015 do 2019 roku zaobserwowano gwałtowny spadek zarejestrowanych bezrobotnych, niemal o 60% (z 640 osób w 2015 roku do 276 w roku 2019). Oznacza to, że sytuacja w mieście generalnie jest korzystna i sprzyja rozwojowi gospodarczemu. Wyjątkowy pod tym względem był 2020 rok, w którym liczba bezrobotnych wyraźnie wzrosła (do poziomu 382 osób), co łączyć należy z pandemią i kryzysem gospodarczym z nią związanym. W podziale osób bezrobotnych wg płci odnotowuje się niewielką różnicę między zarejestrowaną ilością kobiet a zarejestrowaną ilością mężczyzn.

Tab. nr 17: Bezrobotni zarejestrowani.

L.p.	Bezrobotni - wskaźniki		Jednostka	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Bezrobotni zarejestrowani	ogółem	osoba	1 316	782	640	477	419	351	276	382
2		kobiety	osoba	780	419	327	267	216	188	144	207
3		mężczyźni	osoba	536	363	313	210	203	163	132	175
4	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	ogółem	%	10,7	6,3	5,4	4,1	3,6	3,1	2,4	3,4
5		mężczyźni	%	8,6	5,7	5,0	3,4	3,3	2,7	2,2	3,0
6		kobiety	%	12,9	7,0	5,8	4,8	3,9	3,5	2,7	3,9

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

§29. WARUNKI MIESZKANIOWE, W TYM STANDARDY ZAMIESZKANIA

1. Całkowite zasoby mieszkaniowe Pyskowic to 2 793 budynki mieszkalne, zawierające łącznie 7 135 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców przypada 387,2 mieszkań. Jest to wartość niższa od wartości dla całego województwa śląskiego (395,50 mieszkania) oraz

porównywalna z wartością dla całego kraju (385,90 mieszkań). W 2020 roku przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 61,50 m², co jest wartością niższą niż w województwie (71,50m²). Również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę jest niższa niż w województwie i wynosi 23,80 m² (w porównaniu do 28,30 m²).

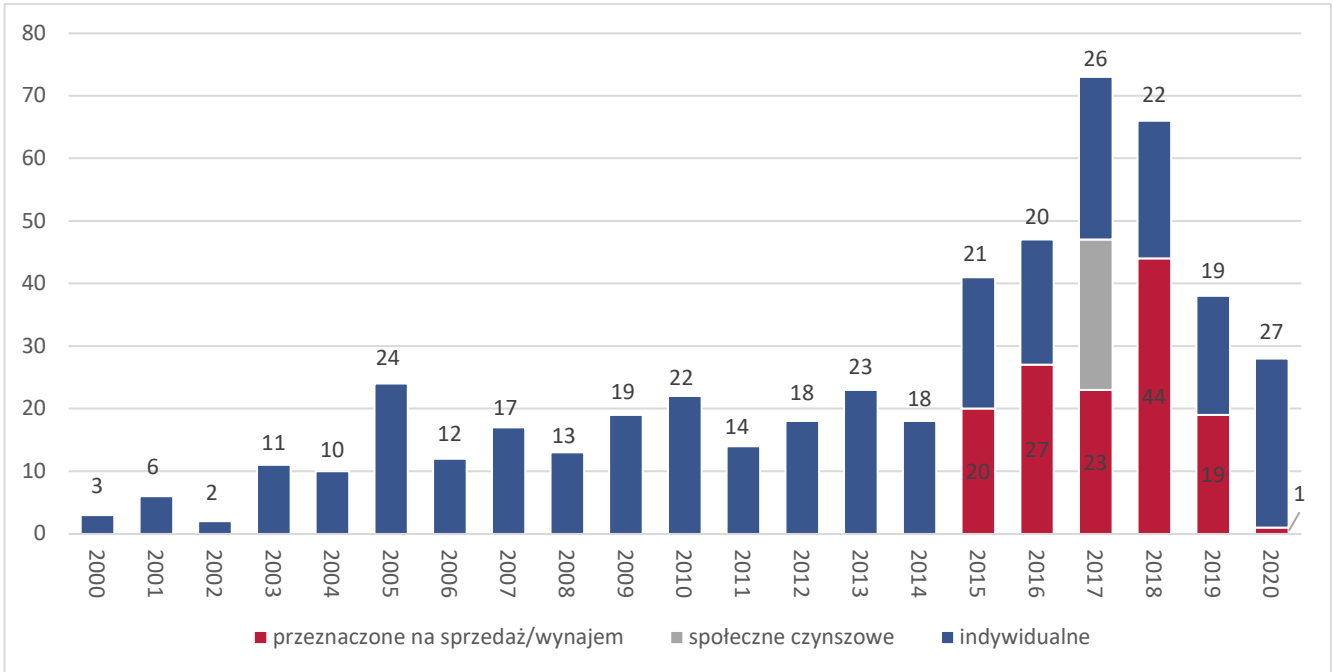
Tab. nr 18: Zasoby mieszkaniowe.

L.p.	Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki	Jednostka	Wartość	
1	zasoby mieszkaniowe ogółem	budynki mieszkalne	-	2793
2		mieszkania	-	7 135
3		izby	-	25 094
4		powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	438 514
5		przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	61,5
6		przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	23,8
7		mieszkania na 1000 mieszkańców	-	387,2
8		przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	-	3,52
9		przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	-	2,58
10		przeciętna liczba osób na 1 izbę	-	0,73
11	zasoby mieszkaniowe gmin	mieszkania	-	1250
12		powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	62 295,52
13		lokale socjalne	-	130
14		powierzchnia użytkowa lokali socjalnych	m ²	4 810

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>) oraz Raportu o stanie Gminy za 2020 r.

2. W 2020 roku w Pyskowicach oddano do użytku 28 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,52 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach to 5,71. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w Pyskowicach to 150,20 m² i jest ona znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa śląskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Ma to związek z tym, że w Pyskowicach powstaje głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Najwięcej mieszkań oddawano do użytku w latach 2015-2019, co ma związek z realizacją przez inwestorów budynków mieszkalnych pod kątem sprzedaży lub wynajmu. W 2020 r. realizowano prawie wyłącznie budynki na potrzeby indywidualne.

Wykres nr 6: Mieszkania oddane do użytku w latach 2000-2020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

- W 2020 roku gminne zasoby mieszkaniowe komunalne wynosiły 1250 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 62 295,52 m², z czego 996 lokali mieszkalnych znajdowało się w 139 budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem miasta, a 254 lokale znajdowały się w 30 budynkach będących wyłączną własnością Gminy Pyskowice. Zarządzeniem i administrowaniem gminnym zasobem nieruchomości zajmuje się Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych - Towarzystwu Budownictwa Społecznego spółce z o. o. z siedzibą w Pyskowicach. W 2020 roku na remonty (wraz z usługami) mieszkań zasobu komunalnego wydano kwotę 304 929,75 zł, natomiast na inwestycje kwotę 215 426,77 zł (projekty i modernizacje poszycia dachów, projekt termomodernizacji budynku, przyłącze kanalizacji sanitarnej, wykonanie odwodnienia budynku). Zadłużenie czynszowe w Gminie jest duże, dlatego podejmowane są działania windykacyjne jak ugody, umorzenia, odpracowania zadłużenia, egzekucje komornicze, eksmisje.
- Stopień wyposażenia mieszkań jest bardzo dobry, 99,80% z nich jest podłączonych do wodociągu, 97,41% posiada łazienkę, a 77,86% jest wyposażonych w centralne ogrzewanie.

§30. OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI

- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pyskowice do roku 2023 został przyjęty uchwałą nr XXXV/265/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 18 maja 2017 r.
- W programie dokonano diagnozy problemów społecznych, gospodarczych, funkcjonalno-przestrzennych, technicznych i środowiskowych. Celem diagnozy było ustalenie, które części miasta Pyskowice powinny zostać zakwalifikowane jako obszar zdegradowany, znajdujący w stanie kryzysowym, łączącym się z występowaniem na określonym terenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (np. bezrobocia, ubóstwa, przestępczości,

niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) oraz negatywnych procesów zachodzących w strefie gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Jako obszar zdegradowany, czyli taki, w którym najmocniej koncentrują się negatywne oddziaływania na społeczność lokalną, wskazano dwa obszary: Pyskowice Północ - teren centrum miasta z wraz z otaczającymi go osiedlami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz Pyskowice Południe - tereny zabudowy mieszkaniowej położone na południe od Dramy.

3. Wybór obszaru do rewitalizacji, poza pogłębioną analizą czynników kryzysowych, uwzględnił również kryterium jego istotności dla rozwoju miasta Pyskowice, co zweryfikowano dzięki uzyskanym w trakcie działań partycypacyjnych opiniom interesariuszy procesu rewitalizacji. Jako obszary rewitalizacji wyznaczono: wyznaczono dwa podobszary rewitalizowane:

- podobszar rewitalizowany 1 Pyskowice Północ tzw. Stare miasto,
- podobszar rewitalizowany 2 Pyskowice Południe (rejon ul. Wolności).

Obszar rewitalizowany obejmuje powierzchnię 0,516 km² i zamieszkiwany jest przez 4801 osób, co stanowi 29,54 % populacji gminy.

4. W obszarze rewitalizowanym 1 Stare Miasto zidentyfikowano następujące problemy:

- duża liczba osób dotkniętych problemami i korzystających z pomocy społecznej,
- negatywne zjawiska panujące w społeczeństwie (np. alkoholizm) wywołujące różne przestępstwa, m.in. przeciwko rodzinie,
- obecność osób uzależnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wysokie zaległości czynszowe na lokalach gminnych,
- niedobór miejsc do spędzania wolnego czasu,
- brak integracji osób starszych i z niepełnosprawnościami, bariery architektoniczne,
- brak funkcjonalności przestrzeni publicznej i niski poziom jej bezpieczeństwa,
- obecność dużej liczby pustostanów – niska estetyka przestrzeni publicznej i niewykorzystywany potencjał,
- znaczne zanieczyszczenie środowiska, głównie poprzez wysoki poziom tzw. niskiej emisji i brak świadomości ekologicznej mieszkańców,
- niewydajny i nieefektywnie funkcjonujący system transportowy,
- niedostateczna liczba miejsc parkingowych,
- brak ścieżek rowerowych.

5. W obszarze rewitalizowanym 2 (rejon ul. Wolności) zidentyfikowano następujące problemy:

- duża liczba osób dotkniętych problemami i korzystających z pomocy społecznej,
- negatywne zjawiska panujące w społeczeństwie (np. alkoholizm) wywołujące różne przestępstwa, m.in. przeciwko rodzinie,
- obecność osób uzależnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- niedobór przestrzeni sprzyjających funkcjonowaniu stowarzyszeń i inicjatyw kulturalnych i sportowych,
- niedobór miejsc do spędzania wolnego czasu,
- brak integracji osób starszych i z niepełnosprawnościami, bariery architektoniczne,
- brak funkcjonalności przestrzeni publicznej i niski poziom jej bezpieczeństwa,

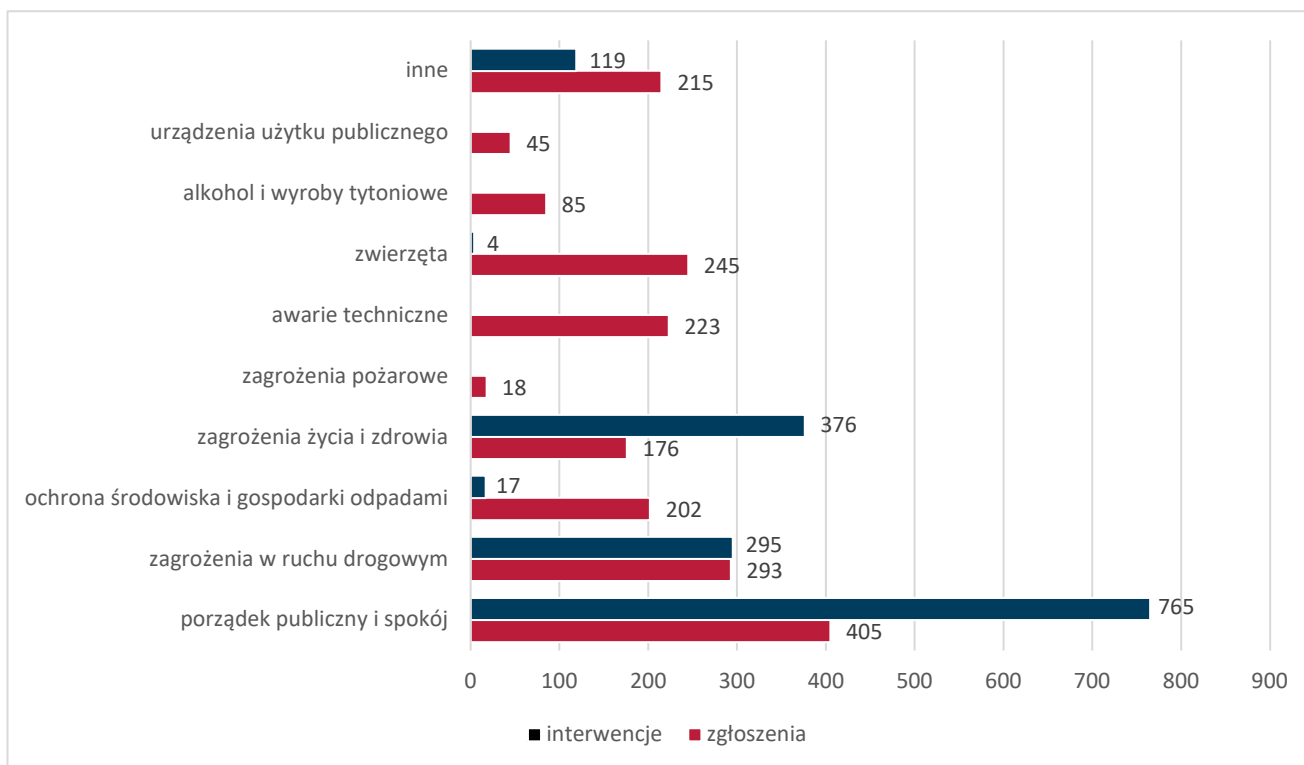
- znaczne zanieczyszczenie środowiska, głównie poprzez wysoki poziom tzw. niskiej emisji i brak świadomości ekologicznej mieszkańców,
- niewydajny i nieefektywnie funkcjonujący system transportowy,
- niedostateczna liczba miejsc parkingowych,
- chaos przestrzenny i degradacja zagospodarowania,
- brak ścieżek rowerowych.

ROZDZIAŁ IX **ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA**

§31. ZAGROŻENIA PORZĄDKU PUBLICZNEGO, PRZESTĘPCZOŚĆ I NARUSZENIA PRAWA

1. Do ochrony porządku publicznego na terenie miasta powołana jest Straż Miejska w Pyskowicach. W 2020 roku w ramach realizacji swoich zadań Straż Miejska ujawniła 1621 wykroczeń, w ich wyniku których nałożono 526 mandatów karnych, udzielono 1088 pouczeń, skierowano 7 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Gliwicach. Interwencje dokonywane były z inicjatywy Straży (1621 interwencji) lub w odpowiedzi na zgłoszenia mieszkańców (1777 interwencji). Najwięcej zgłoszeń i interwencji dotyczyło zakłócania porządku publicznego i spokoju.

Wykres nr 7: Przedmiot zgłoszeń mieszkańców i interwencji podjętych przez Straż Miejską w Pyskowicach w 2020 r.

źródło: opracowanie własne na raportu o stanie Gminy za 2020 r.

2. Zagrożeniami bezpieczeństwa i porządku na terenie powiatu gliwickiego zajmuje się Wspólna dla Miasta Gliwice i Powiatu Gliwickiego Komisja Bezpieczeństwa i Porządku. Za bezpieczeństwo odpowiadają następujące jednostki: Komenda Miejska Policji w Gliwicach, straże miejskie, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Gliwicach, Państwowa Powiatowa Inspekcja Sanitarna, Powiatowy Lekarz Weterynarii, Prokuratura Rejonowa. W sprawozdaniu za 2019 r. odniesiono się m.in. do bezpieczeństwa na drogach, bezpieczeństwa przy akwenach wodnych, problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, kwestii zabezpieczenia osób bezdomnych, samotnych i w wieku starszym, kontroli spalania odpadów i nielegalnego składowania odpadów. Poinformowano o uruchomieniu specjalistycznej komórki, do zadań której należy między innymi wykrywanie przestępstw i wykroczeń w szczególności naruszających przepisy w zakresie ochrony przyrody, środowiska naturalnego i ekologii, bezpieczeństwa w żegludze, bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne, a także zapobieganie wypadkom utonięć i ratowanie ludzi. Stwierdzono, że systematycznie zmniejsza się ilość pożarów, a wzrasta liczba innych zagrożeń, w tym zwrócono uwagę na wzrost liczby fałszywych alarmów. W sprawozdaniu z działalności Prokuratury Rejonowej zasygnalizowano wyraźny wzrost spraw dotyczących oszustw, gróźb, znęcania, stalkingu, sporów sąsiedzkich, w tym wzrost przestępstw popełnionych za pośrednictwem sieci teleinformatycznej. Poinformowano również o działaniach służb w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia, bezpieczeństwa epidemiologicznego, w tym występowania i zwalczania ASF. W sprawozdaniu za 2020 r. rok większość tematów dotyczyła problemów związanych z pandemią COVID-19.
3. Na terenie miasta przy ul. Wyszyńskiego 24 siedzibę ma Komisariat Policji w Pyskowicach, działający w ramach Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach. Obszar miasta podzielony jest na 5 rejonów służbowych dzielnicowych. W Pyskowicach ma również siedzibę Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w Pyskowicach. Obroną cywilną i zarządzaniem kryzysowym na terenie miasta zajmuje się Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego, z siedzibą przy ul. Strzelców Bytomskich 3.
4. Dane statystyczne dotyczące przestępczości publikowane przez GUS odnoszą się do całego powiatu. Na ich podstawie oszacowano, że w Pyskowicach w 2020 r. dokonano 326 przestępstw. Na 1000 mieszkańców powiatu odnotowano średnio 17,64 przestępstw, co jest wartością znacznie mniejszą od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejszą od średniej dla całej Polski. Dane te potwierdzają, że Pyskowice są gminą o dość niskim poziomie przestępczości. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie wynosi 73,50% i jest mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa śląskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W powiecie stwierdzono następujące przestępstwa: o charakterze kryminalnym – 1 333 przypadki (wykrywalność 68%), przeciwko mieniu – 1 036 (wykrywalność 60%), o charakterze gospodarczym - 503 (78%), przeciwko rodzinie i opiece – 203 (100%), przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji 147, w tym drogowe - 134 (99%), przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności – 108 (81,5%), przeciwko życiu i zdrowiu - 63 (84%).

5. Celem poprawy bezpieczeństwa służy monitoring wizyjny, działający w Pyskowicach od 2007 r. Obecnie w mieście w ramach Centrum Monitoringu wykorzystywanych jest 67 urządzeń do obserwacji i rejestracji zdarzeń w miejscach publicznych.
6. Na terenie miasta kształtowanie przestrzeni bezpiecznej odbywa się również poprzez systemowe zarządzanie zielenią miejską. Działania polegają na bieżącym utrzymaniu terenów zieleni, wykonywaniu cięć pielęgnacyjnych i bieżącej konserwacji drzew, usuwaniu drzew i krzewów, wykonaniu nasadzeń drzew i krzewów, sporządzaniu przeglądów i inwentaryzacji dendrologicznych. W 2020 r. sporządzono 32 wnioski do Starostwa Powiatowego dotyczące uzyskania zezwolenia na usunięcie drzew z terenów zielonych Gminy, w wyniku czego usunięto drzewa zagrażające bezpieczeństwu.

§32. ZAGROŻENIE WYNIKAJĄCE Z WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ

Na terenie miasta nie zlokalizowane są zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej.

§33. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zagrożenie powodziowe związane jest z występowaniem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, które omówione zostały w rozdziale XVI.

§34. ZAGROŻENIE OSUWISKAMI

Zagrożenia związane z występowaniem osuwisk i obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi omówione zostały w rozdziale XVI.

§35. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z EKSPLOATACJĄ GÓRNICZĄ

Na obszarze miasta nie występują zagrożenia związane z eksploatacją górnictwem.

ROZDZIAŁ X

POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

§36. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

1. Potrzeby rozwoju miasta wskazane zostały w Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030. Zawarto w niej następującą wizję miasta: Pyskowice to otwarte, zielone, innowacyjne miasto dbające o swoich mieszkańców oraz środowisko naturalne. Posiada ono bogatą ofertę usług dostosowanych do potrzeb społecznych i wykorzystuje nowe technologie, tworząc przy tym dogodne warunki rozwoju i rekreacji oraz atrakcyjną infrastrukturę inwestycyjną. Miasto Pyskowice to zdrowe przestrzenie publiczne umożliwiające zrównoważony rozwój mieszkalnictwa, rekreacji, gospodarki i turystyki.
2. W strategii sformułowano następujące cele strategiczne i operacyjne:
  - Współpraca, partycypacja społeczna i partnerstwa: Aktywni mieszkańcy kreujący swoje otoczenie poprzez działania społeczne oraz współtworzący miasto z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi systemowych i technologicznych:
    - mieszkańcy Pyskowic współzarządzający miastem i aktywnie realizujący jego politykę rozwoju,
    - wzmocnienie i tworzenie kanałów komunikacji oraz narzędzi partycypacji aktywizujących i motywujących mieszkańców w współtworzenie rozwoju lokalnego,
    - kreowanie sprzyjających warunków do rozwoju organizacji społecznych, oddolnych inicjatyw i projektów oraz kreowania wspólnot lokalnych,
    - budowanie tożsamości i poczucia wspólnoty poprzez tworzenie infrastruktury lokalnych centrów miejskich;
  - Wysoki poziom kapitału ludzkiego i edukacji: Wysoka jakość edukacji wykorzystująca nowoczesne formy nauczania oraz wysoka jakość działań kulturotwórczych i usług służących rozwijaniu kreatywności, pasji i zainteresowań:
    - egalitarna edukacja przez całe życie,
    - wzmocnianie potencjału kulturotwórczego w mieście,
    - tworzenie twórczych przestrzeni umożliwiających spędzanie czasu wolnego mieszkańców,
    - różnorodna oferta spędzania czasu wolnego zorientowana na rozwój kreatywności, pasji i zainteresowań,
    - wzmocnianie jakości kształcenia na poziomie podstawowym i średnim;
  - Atrakcyjne przestrzenie publiczne i tereny zielone w zdrowym środowisku: Bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna oraz multifunkcyjne tereny zielone sprzyjające rekreacji mieszkańców i turystów z zachowaniem ochrony środowiska i zasad zrównoważonego rozwoju:
    - wzmocnianie potencjału rekreacyjnego i turystycznego w mieście,
    - tworzenie ładu przestrzennego wykorzystującego potencjał inwestycyjny i rekreacyjny miasta oraz wspierający rozwój inwestycji mieszkaniowych,
    - edukacja mieszkańców w zakresie dbania o środowisko naturalne,

- wykorzystanie walorów krajobrazowych miasta w rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej,
- multifunkcyjne, dostępne dla każdego i nowoczesne przestrzenie publiczne wspierające edukację mieszkańców i integrację,
- infrastruktura miasta dostosowania do zmian demograficznych i przystosowana do wymogów uniwersalnego projektowania,
- zagospodarowanie przestrzeni miasta sprzyjających nowoczesnemu rozwojowi i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii;
- Aktywny rynek pracy i gospodarka: Wzmacnianie odporności i konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez tworzenie przyjaznego klimatu dla przedsiębiorców, wsparcie kluczowych branż oraz wykorzystanie lokalnych uwarunkowań i tradycji:
  - wspieranie przedsiębiorczości lokalnej poprzez doradztwo oraz kreowanie współpracy przedsiębiorców z jednostkami edukacyjnymi,
  - rozwój współpracy lokalnych firm na rzecz wzrostu innowacyjności i wsparcia społeczności lokalnych oraz środowiska naturalnego,
  - tworzenie stref przemysłowych i prowadzenie profesjonalnej obsługi inwestorów,
  - tworzenie partnerstw na rzecz wspierania kluczowych branż rozwojowych w mieście i kooperacji biznesu z samorządem,
  - promocja gospodarcza miasta,
  - poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej;
- Wysoka jakość życia zamieszkanie i innowacje: Wysoka jakość usług publicznych wzmacnianych poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii i innowacji społecznych w codziennym życiu:
  - tworzenie dogodnych warunków do rozwoju transportu zbiorowego powiązanego z transportem rowerowym i pieszym,
  - wzmacnianie potencjału miasta poprzez realizację idei *smart-city*,
  - rozwijanie publicznych usług opiekuńczych,
  - tworzenie wspólnych usług miasta kreowanych poprzez współpracę jednostek związanych z kulturą, rekreacją i sportem.

3. Wśród zadań strategicznych zawarto następujące projekty o charakterze inwestycyjnym (przestrzennym):

- utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych,
- zagospodarowanie budynku Dworca PKP i terenu wokół na centrum kultury i aktywności społecznej,
- utworzenie Centrum Aktywizacji i Inicjatyw Społecznych,
- modernizacja Wypożyczalni i czytelnicy Miejskiej Biblioteki Publicznej, oddziału dla dzieci oraz filii nr 1,
- modernizacja basenu przy Szkole Podstawowej nr 5,
- modernizacja i rozbudowa MOKiS – wprowadzenie dodatkowej oferty kulturalno-rozrywkowej,
- modernizacja szkół,
- realizacja działań związanych z turystyką i rekreacją – tworzenie obiektów sportowych, zaplecza turystycznego i gastronomii,

- budowa ścieżek rowerowych – łączących tereny rekreacyjne, miejsca związane z kulturą i sportem,
  - wprowadzenie funkcji rekreacyjnych dla terenów posiadających wysokie walory turystyczno-krajobrazowe, np. otoczenie zbiornika Dzierżno,
  - przeznaczenie w południowej części miasta terenów pod usługi handlowe,
  - wyznaczenie gruntów pod inwestycje mieszkaniowe – uporządkowanie terenów i ich funkcji, a także przeznaczenia w planie zagospodarowania przestrzennego,
  - rewaloryzacja Parku Miejskiego w Pyskowicach (zrealizowane),
  - koncepcja funkcjonalno-przestrzenna terenów zielonych w mieście – pod kątem możliwości wprowadzenia nowych funkcji rekreacyjno-sportowo- kulturotwórczych,
  - instalacja ławek wzdłuż ciągów komunikacyjnych w mieście,
  - tworzenie mieszkań socjalnych i budownictwa mieszkaniowego,
  - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych, jak również zastosowanie technologii związanych z odnawialnymi źródłami energii,
  - uzbrojenie osiedla przy ulicach Czechowickiej i Wolności,
  - wykorzystanie pustostanów miejskich na cele społeczne,
  - modernizacja oświetlenia ulicznego,
  - poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej w mieście,
  - modernizacja systemu ciepłowniczego z podłączeniem nowych obiektów – CO dla południowej części miasta oraz budynków wielorodzinnych zlokalizowanych w północnej części miasta i budynków użyteczności publicznej,
  - inwestycje w energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych – fotowoltaika oraz rekultywacja wysypiska (zrealizowane),
  - budowa nowej drogi do Gliwic,
  - modernizacja miejskiej infrastruktury komunikacyjnej,
  - Inteligentny System Zarządzania Ruchem Na Obszarze Metropolii – Zarząd Transportu Metropolitalnego,
  - usprawnienie mobilności miejskiej – budowa sieci tras rowerowych stanowiących dogodne połączenie w mieście oraz połączenie z miastami i gminami sąsiednimi,
  - utworzenie centrów przesiadkowych na placu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (już zrealizowane) oraz przy dworcu kolejowym,
  - usprawnienie wewnętrznej komunikacji publicznej w mieście – badania potrzeb i natężenia ruchu, dostosowanie usług do realnych potrzeb użytkowników oraz wprowadzenie zintegrowanych rozkładów jazdy,
  - utworzenie sieci światłowodowej w mieście,
  - utworzenie Domu Seniora.
4. Analizę potrzeb występujących w mieście zawiera również *Lokalny program rewitalizacji dla Miasta Pyskowice do roku 2023*. W programie wyznaczono dwa obszary rewitalizacji, charakteryzujące się najsilniejszym nagromadzeniem zjawisk kryzysowych. Wśród projektów inwestycyjnych ujętych w programie, część pokrywa się z tymi wyznaczonymi w strategii:

- rozbudowa i modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu,
- Aktywne – zielone centrum rekreacji (adaptacja części placu z realizacją stałej sceny i infrastruktury rekreacyjnej),
- Centrum Aktywizacji Społecznej południowej części miasta (przebudowa i remont),
- wymiana oświetlenia ulicznego na niskoemisyjne w Pyskowicach,
- budowa centrów przesiadkowych i ścieżek rowerowych,
- termomodernizacja obiektów gminnych – szkoły (w tym basen), przedszkola, żłobek, Urząd Miejski i MOKiS, budynki w zarządzie MZBM-TBS w Pyskowicach,
- Centrum Inicjatyw Społecznych (adaptacja lokalu na cele centrum),
- przebudowa dworca PKP i terenu wokół wraz utworzeniem Centrum Organizacji I Aktywności Społecznych w dworcu PKP (organizacja w miejscu nieczynnego dworca PKP centrum kulturalnego dla południowej części miasta oraz przebudowa terenu wokół w realizacją Park&Ride),
- Sport dla młodych (modernizacja terenu przy szkole nr 4),
- modernizacja Targowiska Miejskiego,
- budowa Domu Seniora,
- organizacja terenu wokół Przedszkola nr 1 zgodnie z funkcją budynku (stworzenie placu zabaw),
- modernizacja zabytkowego budynku Ratusza.

§37. SYTUACJA EKONOMICZNA

Stan i możliwości rozwoju gospodarki w mieście

1. Miasto posiada wyznaczone w obowiązującym studium oraz planach miejscowych tereny inwestycyjne, które zlokalizowane są głównie w północno-zachodniej lub południowo-wschodniej części miasta (przy DW901). Tereny te, biorąc pod uwagę koszty prowadzenia działalności gospodarczej w Pyskowicach mogą okazać się konkurencyjne w porównaniu z sąsiednimi Gliwicami i innymi miastami. Niemniej, Pyskowice jako miasto położone w zasięgu oddziaływania Gliwic doświadczą trudności w konkuroowaniu o inwestorów. Zainteresowanie terenami inwestycyjnymi ze strony podmiotów zewnętrznych jest stosunkowo niskie. W mieście działa mało dużych podmiotów gospodarczych, a wzrost liczby firm zatrudniających powyżej 50 osób jest niewielki. Bariery hamujące rozwój przedsiębiorczości może być niewystarczająca infrastruktura drogowa. Niekorzystnym czynnikiem jest przepustowość drogi wojewódzkiej nr 901 na odcinku Gliwice – Pyskowice, gdzie według prognoz można spodziewać się dalszego wzrostu natężenia ruchem. Zagrożeniem jest również konkurencja ze strony innych miast w pozyskiwaniu pracowników. Obecnie dużo więcej osób dojeżdża do pracy poza Pyskowicami, niż do nich przyjeżdża.
2. Do największych pracodawców w Pyskowicach należą: DB Schenker Poland, MZBM – TBS Sp. z o.o., Rossmann Sp. z o.o., Hybryd Sp. z o.o., Viva Inwestycje Sp. z o.o., Eurocolor Sp. z o.o., Komsta Okna i Drzwi S.A., Glass Produkt, Polmarkus Sp. z o.o., Kurotec Sp. z o.o., Mechabud Sp. z o.o., MTL ASCO Sp. z o.o., Protor Sp. z o.o., Tonsmeier Południe Sp. z o.o. oraz Urząd Miejski Pyskowice oraz Szpital Powiatowy w Pyskowicach.
3. Według informacji GUS na koniec roku 2020 na terenie miasta działalność prowadziło łącznie 1 706 podmiotów, z czego 1 197 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność

gospodarczą. W 2020 roku zarejestrowanych zostało 120 nowych podmiotów, a wyrejestrowano 59. W sektorze publicznym działa 91 podmiotów, a w prywatnym 1 610. Sektor publiczny stanowi jedynie 5,3% wszystkich podmiotów. Najczęściej występującą formą podmiotów są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 1 197, a wśród podmiotów posiadających osobowość prawną spółki cywilne – 135. Szczegółowe informacje o liczbie podmiotów gospodarczych i ich formie prawnej zawiera poniższa tabela.

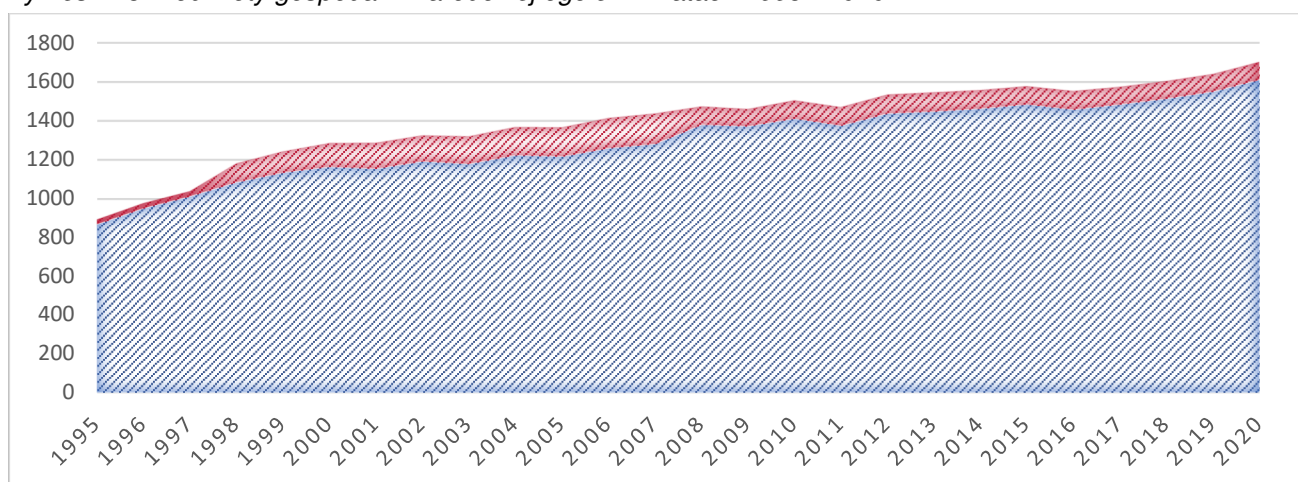
Tab. nr 19: Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON.

L.p.	Turystyczne obiekty noclegowe - wskaźniki	2000	2020	
1	sektor publiczny	ogółem	122	91
2		państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	26	25
3		ogółem	1	0
4		przedsiębiorstwa państwowe	3	-
5		spółki prawa handlowego	-	3
6	sektor prywatny	ogółem	1 163	1 610
7		zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	939	-
8		osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	1 197
9		spółki prawa handlowego	34	-
10		spółki handlowe	-	102
11		spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego	13	-
12		spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	12
13		spółdzielnie	3	2
14		fundacje	0	8
15		stowarzyszenia i organizacje społeczne	10	31

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

4. Liczba podmiotów gospodarczych w Pyskowicach wzrastała systematycznie od 1995 roku.

Wykres nr 8: Podmioty gospodarki narodowej ogółem w latach 1995 - 2020.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

5. W strukturze przedsiębiorstw analizowanej pod względem wielkości zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa w liczbie 1 635 podmiotów (zatrudniające do 9 pracowników). Kolejno klasyfikują się: małe przedsiębiorstwa – 54 podmiotów (zatrudniające od 10 do 49 pracowników), średnie przedsiębiorstwa – 17 podmiotów (zatrudniające od 50 do 249 pracowników), duże przedsiębiorstwa – 0 podmioty (zatrudniające 250 i więcej pracowników).
6. Liczebność podmiotów gospodarczych w podziale na grupy rodzajów działalności PKD 2007 przedstawia się następująco: przemysł i budownictwo 409, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 5, pozostała działalność 1 292. Najwięcej podmiotów gospodarczych w 2020 roku prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego, w tym naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Drugą pod względem wielkości grupą przedsiębiorców są podmioty zajmujące się budownictwem, a następnie działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości.

Tab. nr 20: Podmioty gospodarki narodowej wg PKD.

L.p.	Sekcja PKD 2007		2020
1	Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5
2	Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	0
3	Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	168
4	Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
5	Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
6	Sekcja F	Budownictwo	234
7	Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	385
8	Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	73
9	Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	43
10	Sekcja J	Informacja i komunikacja	69
11	Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	34
12	Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	197
13	Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	151
14	Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	37
15	Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2
16	Sekcja P	Edukacja	156
17	Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	84
18	Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	31
19	Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	123
20	-	ogółem	1 706

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Stan i możliwości rozwoju rynku pracy

1. Rynek pracy został szczegółowo omówiony w rozdziale VII, dotyczącym warunków i jakości życia mieszkańców.
2. Pyskowice mają średnio wykształcony rynek pracy, o czym świadczy m.in. fakt, że znacznie więcej osób z miasta wyjeżdża z niego do pracy, niż do niego przyjeżdża. Może to świadczyć

o braku różnorodnej oferty pracy lub o silnej konkurencji miast GZM-u. O stosunkowo niskiej atrakcyjności rynku pracy świadczy również poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Pyskowicach, które jest niższe niż w województwie i dużo niższe niż w sąsiednich Gliwicach. Gminę charakteryzuje jednak stosunkowo niski poziom bezrobocia i średni poziom przedsiębiorczości. Cechą charakterystyczną rynku jest wysoki udział pracujących w przemyśle i budownictwie (41,0%).

3. Podsumowując, sytuacja na rynku pracy jest średnio korzystna. Głównym zagrożeniem jest odpływ firm i pracowników do bardziej atrakcyjnych obszarów.

§38. SYTUACJA SPOŁECZNA

1. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w ujęciu społecznym zostały szczegółowo przeanalizowane w rozdziale VII, dotyczącym warunków i jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem następujących zagadnień: demografii, warunków mieszkaniowych, struktury zatrudnienia i bezrobocia oraz infrastruktury społecznej.
2. Analizy demograficzne wykazały, że liczba mieszkańców na przestrzeni lat 1995-2016 systematycznie spadała, natomiast w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Finalnie jednak, liczba ludności w ciągu ostatnich 20 lat zmniejszyła się o 15,7%.
3. Na dynamikę zmian liczby mieszkańców wpływa przyrost naturalny, który utrzymuje się stale na poziomie ujemnym. W ostatnich latach równoważy go saldo migracji, które od 2016 roku jest dodatnie (z wyjątkiem 2019 r.). W analizowanym okresie dokonał się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, wzrost natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym. Następuje więc stopniowe starzenie się społeczeństwa, które ma znaczący wpływ na potrzeby rozwoju gminy. Regresywny kierunek zmian w strukturze wieku mieszkańców Pyskowic jest kierunkiem niekorzystnym. Zachodzące zmiany będą się wg prognoz demograficznych w dalszym ciągu pogłębiać. Jest to zjawisko tożsame ze zmianami zachodzącymi obecnie zarówno w Polsce, jak i w większości krajów Europy. Wykazane wcześniej wskaźniki, takie jak ujemny przyrost naturalny i rosnący udział ludzi w wieku poprodukcyjnym powodują przemodelowanie struktury wieku ludności miasta, czego następstwem będzie konieczność realizacji nowych zadań w zakresie społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta. Pozytywnym czynnikiem jest tutaj dodatnie saldo migracji, co częściowo może spowolnić te zmiany.
4. W zakresie mieszkalnictwa należy stwierdzić, że standardy zamieszkiwania w Pyskowicach są ogółem nieco niższe niż w województwie. Zarówno średnia powierzchnia użytkowa mieszkania (61,50 m²), jak i powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 mieszkańca (23,80 m²) są niższe niż w województwie. Niższa jest również liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców (387,2 w porównaniu do 395,50). Całkowite zasoby mieszkaniowe miasta to 2 793 budynki mieszkalne, zawierające łącznie 7 135 mieszkań. Niemniej, średni standard zamieszkania polepsza się sukcesywnie w ostatnich latach, za co odpowiada rozwijająca się zabudowa mieszkaniowa. Jako że w Pyskowicach realizuje się głównie zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, powstające nowe mieszkania charakteryzują się stosunkowo dużą powierzchnią. Pozytywną cechą zasobu mieszkaniowego jest również wysoki stopień wyposażenia w instalacje.

5. Na podstawie sporządzonych analiz, ilość usług publicznych w zakresie edukacji, kultury i rekreacji oraz usług komercyjnych na poziomie podstawowym uznaje się za wystarczającą. Miasto oferuje szeroką ofertę kulturalną oraz sportową, a dostępność obiektów związanych z kulturą, rozrywką i sportem jest wystarczająca. Z uwagi na położenie w sąsiedztwie większych miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, usługi o charakterze ponadpodstawowym są w większości tam realizowane.
6. Miasto charakteryzuje dobrze rozwinięty układ drogowy i umożliwia dogodne połączenia z miastami regionu. Przez miasto przebiegają dwie drogi krajowe, łączące Pyskowice z położonymi na wschód miastami GZM oraz miastami województwa opolskiego – Opolem, Strzelcami Opolskimi, Kędzierzynom Koźlem. Miasto ma dobre połączenie z ponadregionalnym układem drogowym - droga krajowa nr 40 umożliwia włączenie do autostrady A4 w Łanach, a droga krajowa nr 94 włączenie do autostrady A1 na węźle Zabrze Północ. Przez miasto przebiega również droga wojewódzka nr 901, stanowiąca połączenie z Gliwicami. Z uwagi na silne powiązania tych miast, w tym liczne dojazdy do pracy, droga nr 901 jest silnie obciążona ruchem w godzinach szczytu.
7. Komunikacja kolejowa na terenie gminy nie jest dobrze rozwinięta. Pyskowice posiadają stację PKP, na której zatrzymują się jedynie pociągi Regio, zmierzające do Opola, Strzelec Opolskich i Gliwic. Brak bezpośredniego połączenia z innymi miastami GZM jest znaczącą barierą w codziennej komunikacji i przyczynia się do braku alternatywy dla indywidualnego transportu samochodowego. Również komunikacja autobusowa prowadzona przez Zarząd Transportu Metropolitalnego nie zapewnia szybkich, bezpośrednich połączeń z wieloma miastami GZM, w tym Katowicami.
8. Z analizy sytuacji społecznej wynika, że miasto ma potencjał jako miejsce do mieszkania. W Pyskowicach dostępne są duże obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. Aktualnie największy ruch budowlany występuje w północnej części miasta. Miasto jest postrzegane jako atrakcyjne do zamieszkania – zarówno przez stałych mieszkańców, jak również dla osób spoza miasta, które się tu sprowadzają. Właściwe wykorzystanie tego potencjału, m.in. poprzez stymulowanie procesów przestrzennych, może pomóc ograniczyć niepokojące zjawiska demograficzne oraz utrzymać korzystne saldo migracji. Skala rozwoju zabudowy mieszkaniowej zależeć będzie m. in. od dostępności komunikacyjnej terenów zarówno w skali lokalnej jak i międzygminnej.
9. W ramach budowania kapitału społecznego, jednym z celów polityki przestrzennej powinno być przeciwdziałanie odpływowi mieszkańców i zachęcanie innych osób do osiedlania się poprzez zwiększenie atrakcyjności zamieszkiwania na terenie miasta – stworzenie dogodnych warunków mieszkaniowych, rozwój rynku pracy, zwiększenie dostępności do usług oraz dbanie o wysoką jakość środowiska i przestrzeni publicznych. Polityka rozwoju miasta powinna być nakierowana zwłaszcza na utrzymanie na wysokim poziomie udziału osób w wieku produkcyjnym mobilnym (20-44 lata). Priorytetem powinno być więc tworzenie atrakcyjnej oferty skierowanej dla tej grupy mieszkańców w zakresie dostępności odpowiadających im mieszkań/domów, zróżnicowania możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, dobrego poziomu i wyboru usług, systemu wsparcia dla rodziców wychowujących dzieci, a także zróżnicowanych możliwości spędzania wolnego czasu.

W związku ze starzeniem się populacji, wsparcia wymagać będzie jednak również rozwój usług skierowanych do osób starszych.

10. Podsumowując, w mieście występuje potrzeba rozwoju zabudowy mieszkaniowej z dogodnym dostępem do sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej. Rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej przełoży się również na większe zapotrzebowanie na usługi, w tym usługi społeczne (a co za tym idzie tworzenie nowych miejsc pracy). Zwiększenie liczby mieszkańców wymagać może wskazania nowych terenów zabudowy usługowej. Rozwojowi podlegać będą również tereny produkcyjne.

§39. SYTUACJA ŚRODOWISKOWA

1. Potrzeby i możliwości rozwoju miasta w ujęciu środowiskowym przeanalizowano biorąc pod uwagę elementy przyrodnicze prawnie chronione, elementy środowiskowe i krajobrazowe. W gminie ochronie prawnej podlegają jedynie pomniki przyrody. Wśród największych walorów przyrodniczo-krajobrazowych miasta należy wymienić atrakcyjny krajobrazowo rejon zbiorników wodnych w Dzierźnie, rozległość otwartych terenów pól uprawnych i łąk, stosunkowo dużą ilość zieleni towarzyszącej zabudowie, obecność rzeki Dramy.
2. Środowisko miasta Pyskowice jest środowiskiem antropogenicznym, którego przekształcenia mają swoje źródło głównie w prowadzonej od wieków gospodarce rolnej oraz postępującej urbanizacji – realizacji zabudowy, sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej. W południowo-zachodniej części miasta środowisko zostało przekształcone w wyniku eksploatacji powierzchniowej surowców skalnych. Zmianom uległa też sieć wód powierzchniowych w związku z regulacją rzeki Dramy i budową Kanału Gliwickiego.
3. Z urbanizacją wiąże się zagrożenie zanieczyszczenia środowiska. Na terenie Pyskowic silnemu zanieczyszczeniu uległy wody powierzchniowe – rzeka Drama i Kłodnica, przy czym źródła ich zanieczyszczenia pochodzą głównie z zewnątrz. Do głównych źródeł zanieczyszczeń na terenie miasta zalicza się niską emisję z palenisk domowych, zanieczyszczenia komunikacyjne z dróg, zrzuty ścieków komunalnych, zanieczyszczenia rolnicze. Środowisko miasta w przyszłości podlegać może dalszej degradacji w wyniku rozwoju zabudowy i zagospodarowania, z drugiej strony jednak następować będzie stopniowa poprawa poszczególnych składników środowiska, w tym jakości powietrza i wód powierzchniowych.
4. W celu zachowania walorów krajobrazowych, w opracowaniu „*Warunki ekofizjograficzne Miasta Pyskowice*” wytypowano do ochrony w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz obszaru chronionego krajobrazu atrakcyjne pod tym względem obszary w obrębie gminy: zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Las Mikoszowina”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Las Dzierżno”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Łąki nad rzeką Drama” i obszar chronionego krajobrazu „Dzierżno Małe”. Jak dotąd gmina nie objęła prawem miejscowym ww. obszarów.

Przydatność środowiska dla różnych form użytkowania i zagospodarowania

1. Rozpatrując potrzeby i możliwości rozwoju miasta w ujęciu środowiskowym wykorzystano ocenę przydatności środowiska dla różnych form użytkowania i zagospodarowania przedstawioną w opracowaniu „*Warunki ekofizjograficzne Miasta Pyskowice*”

2. Ze względu na naturalne uwarunkowania przyrodnicze należy wykluczyć z zabudowy mieszkaniowej doliny rzeczne z uwagi na niekorzystne warunki gruntowo-wodne (grunty słabonośne), ze względów ekologicznych (łącznikowa funkcja dolin w systemie przyrodniczym) oraz ze względu na zagrożenie powodziowe lub podtopieniami. Ze względu na uwarunkowania naturalne, ograniczenia w zabudowie mieszkaniowej występują również na terenach pozadolinnych, na których poziom wody gruntowej jest płytki (1-2 m p.p.t.), na terenach leśnych i w strefie ochrony ekotonalnej lasu, w dnach i w wylotach suchych dolin, które mogą prowadzić wodę w okresach intensywnych opadów deszczu.
3. Do funkcji mieszkaniowej najbardziej predysponowane są: użytki rolne o najniższych klasach bonitacyjnych, tereny w których wody gruntowe zalegają głębiej niż 2 m pod powierzchnią, tereny z korzystnym topoklimatem (w obszarach wierzcholinowych) na łagodnych stokach o ekspozycji południowej i południowo-zachodniej. Funkcja mieszkaniowa powinna być realizowana poprzez umiarkowane dogęszczanie zabudowy w już istniejących terenach zabudowy mieszkaniowej lub w bezpośrednim jej sąsiedztwie, z zachowaniem dotychczasowego układu jednostki osadniczej oraz lokalnych korytarzy ekologicznych. Należy eliminować rozpraszanie zabudowy na tereny otwarte. Funkcji mieszkaniowej może towarzyszyć jako dopuszczalna funkcja usługowa w zakresie nie oddziałującym znacząco na środowisko.
4. Ograniczenia w zakresie lokalizacji funkcji gospodarczych są identyczne jak w przypadku zabudowy mieszkaniowej. W terenach przeznaczonych pod rozwój funkcji przemysłowych konieczne jest dodatkowo wykluczenie funkcji mieszkaniowej, ze względu na możliwość znaczącego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi.
5. Dla funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnej najbardziej predysponowane są tereny wzdłuż doliny Dramy, Kanału Gliwickiego i zbiorników wodnych Dzierżno. Wskazana jest budowa na obszarze gminy urządzeń turystycznych, takich jak ścieżki rowerowe, trasy spacerowe, trasy konne, punkty widokowe, parki, urządzenia sportowe oraz rekreacyjno-turystyczne zagospodarowanie zbiorników wodnych Dzierżno, co mogłoby wpłynąć na poprawę walorów turystycznych gminy.
6. Dla funkcji rolniczej przydatne są głównie: grunty orne II, III i IV klasy bonitacyjnej, użytki zielone klas I-IV oraz V-VI pochodzenia organicznego. Z funkcji rolniczej należy wyłączyć użytki rolne o znaczeniu marginalnym dla rolnictwa, tj. V i VI klasy bonitacyjnej, z poziomem wód gruntowych wychodzącym na powierzchnię terenu lub zdegradowane (poeksploatacyjne). Wyżej wymienione grunty, z wyjątkiem torfowisk, łąk dolinnych i śródleśnych należy przeznaczyć pod zalesienia.
7. Niski wskaźnik lesistości gminy sprawia, że leśnictwo można uznać za mało znaczącą funkcję gospodarczą gminy.
8. Obszary o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania środowiska to:
  - strefy powiązań ekologicznych poszczególnych ogniw systemu przyrodniczego w obszarze gminy;
  - strefy powiązań z cennymi obszarami przyrodniczymi znajdującymi się w otoczeniu.Priorytetem jest utrzymanie drożności korytarza ekologicznego występującego wzdłuż Dramy. W obszarach o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania środowiska:

- nie należy dopuszczać do rozwoju zabudowy za wyjątkiem obiektów niezbędnej infrastruktury technicznej i komunalnej i obiektów gospodarki wodnej, związanych z retencją dolinową i ochroną przeciwpowodziową,
- w dolinach należy tworzyć warunki do odtwarzania lasów łęgowych, zwiększania retencji wód oraz swobodnego spływu wód roztopowych i opadowych (wezbraniowych, powodziowych).

9. Obszary mające kluczowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej to:

- ekosystemy wodno-błotne w rejonie zbiorników wodnych,
- ekosystemy leśne z fitocenozami adekwatnymi do siedlisk,
- ekosystemy podmokłych den dolinnych.

10. Z uwagi na potrzeby ochrony zasobów biocenotycznych oraz drożność systemu przyrodniczego gminy należy z niego wykluczyć:

- lokalizację wszelkich inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów Prawa ochrony środowiska;
- zabudowę dolin rzecznych, za wyjątkiem koniecznej infrastruktury technicznej i komunalnej, oraz tworzenie nasypów ziemnych poprzecznie do przebiegu dolin;
- zabudowę wylotów i den suchych dolin, które stanowią linie spływu wód opadowych i roztopowych;
- zamianę użytków zielonych w dolinach rzek na grunty orne i plantacje;
- zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, za wyjątkiem koniecznej infrastruktury technicznej i komunalnej;
- lokalizację obiektów budowlanych zmniejszających lub zasadniczo zmieniających walory krajobrazowe,
- zabudowę stref ekotonowych lasu i wód.

11. W związku z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, rozwój przestrzenny miasta powinien być prowadzony w sposób zrównoważony (respektujący istniejące walory) i z zachowaniem zasad ładu przestrzennego. Zabudowy nie powinno się planować w miejscach cennych ciągów ekologicznych, które tworzone są przez doliny rzek i potoków oraz zadrzewienia. Tereny przeznaczane pod zabudowę powinny tworzyć zwarte obszary, co pozwoli na zachowanie rozległych terenów otwartych. Na obszarze centrum z kolei wskazane jest zwiększenie intensywności wykorzystania go na funkcje budowlane. Równocześnie należy dążyć do zachowania obszarów biologicznie czynnych w postaci terenów zieleni urządzonej.

§40. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

1. Zakładane zmiany w strukturze demograficznej miasta wyznaczono na podstawie prognozy wykonanej przez Główny Urząd Statystyczny dla Pyskowic. Prognoza GUS przewiduje do 2030 roku zmniejszenie liczby ludności o 1 023 mieszkańców, do 17 432 osób, co stanowi spadek w stosunku do stanu ludności z 2020 roku o 5,54%. Taki stopień zmian jest prawdopodobny oraz zgodny z dotychczasowym trendem zmian liczby mieszkańców. Spadek mieszkańców jest wyraźniejszy u kobiet (o 5,80%).

2. Prognozowany jest również wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (o 11,59%) do roku 2030. Jednocześnie będzie występował stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (o 2,25%) i produkcyjnym (13,06%) w 2030 roku w stosunku do roku 2020. Jest to bardzo negatywne zjawisko związane z dużym obciążeniem demograficznym. Na podstawie Prognozy demograficznej dla Miasta Pyskowice do 2050 roku prognozowany jest spadek liczby mieszkańców do 16 360 osób.

Tab. nr 21: Prognoza demograficzna dla miasta Pyskowice do 2050 r. dla poszczególnych grup wieku.

Płeć	Wiek	2020	2022	2024	2026	2028	2030	2040	2050
Ogółem	Ogółem	18 203	18 064	17 917	17 762	17 601	17 432	16 901	16 360
	przedprodukcyjny 0-17	3 007	3 049	3 043	3 006	2 963	2 949	2 803	2 713
	produkcyjny 18-59/64	10 953	10 599	10 325	10 145	9 924	9 680	9 957	9 638
	mobilny 18-44	6 605	6 336	6 088	5 818	5 503	5 191	5 815	5 629
	niemobilny 44-59/64	4 348	4 263	4 237	4 327	4 421	4 489	4 142	4 009
	poprodukcyjny 60+/65+	4 243	4 416	4 549	4 611	4 714	4 803	4 142	4 009
	0-14	2 550	2 554	2 509	2 525	2 483	2 440	2 352	2 277
	15-59	10 732	10 451	10 284	10 068	9 872	9 698	9 838	9 523
	60+	4 921	5 059	5 124	5 169	5 246	5 294	4 711	4 560
	15-64	12 208	11 855	11 500	11 195	10 947	10 755	11 041	10 688
	65+	3 445	3 655	3 908	4 042	4 171	4 237	3 508	3 396
	80+	1 039	1 005	958	914	932	967	922	892
Mężczyźni	Ogółem	8 758	8 712	8 644	8 562	8 481	8 389	8 138	7 878
	przedprodukcyjny 0-17	1 546	1 570	1 564	1 551	1 538	1 520	1 443	1 397
	produkcyjny 18-64	5 822	5 654	5 476	5 366	5 243	5 121	5 272	5 103
	mobilny 18-44	3 351	3 232	3 105	2 978	2 828	2 681	2 961	2 866
	niemobilny 44-64	2 471	2 422	2 371	2 388	2 415	2 440	2 311	2 237
	poprodukcyjny 65+	1 390	1 488	1 604	1 645	1 700	1 748	1 423	1 378
	0-14	1 324	1 319	1 303	1 310	1 282	1 260	1 216	1 177
	15-59	5 366	5 262	5 162	5 049	4 967	4 890	4 931	4 773
	60+	2 068	2 131	2 179	2 203	2 232	2 239	1 992	1 928
	15-64	6 044	5 905	5 737	5 607	5 499	5 381	5 499	5 323
	65+	1 390	1 488	1 604	1 645	1 700	1 748	1 423	1 378
	80+	360	353	339	308	311	331	317	307
Kobiety	Ogółem	9 445	9 352	9 273	9 200	9 120	9 043	8 763	8 482
	przedprodukcyjny 0-17	1 461	1 479	1 479	1 455	1 425	1 429	1 360	1 316
	produkcyjny 18-59	5 131	4 945	4 849	4 779	4 681	4 559	4 685	4 535
	mobilny 18-44	3 254	3 104	2 983	2 840	2 675	2 510	2 854	2 763
	niemobilny - 44-59	1 877	1 841	1 866	1 939	2 006	2 049	1 831	1 772
	poprodukcyjny 60+	2 853	2 928	2 945	2 966	3 014	3 055	2 718	2 631
	0-14	1 226	1 235	1 206	1 215	1 201	1 180	1 137	1 100
	15-59	5 366	5 189	5 122	5 019	4 905	4 808	4 908	4 751
	60+	2 853	2 928	2 945	2 966	3 014	3 055	2 718	2 631
	15-64	6 164	5 950	5 763	5 588	5 448	5 374	5 542	5 364
	65+	2 055	2 167	2 304	2 397	2 471	2 489	2 085	2 018
	80+	679	652	619	606	621	636	604	585
	15-49	4 097	3 980	3 901	3 768	3 653	3 537	3 707	3 588

Tab. nr 22: Prognoza demograficzna dla miasta Pyskowice w podziale na ruchy ludności do 2030 r.

Lp.	Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
			Urodzenia	Zgony	Napływ	Odływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
1	2020	18 203	175	217	185	177	+8	7	28
2	2021	18 136	169	222	182	175	+7	7	28
3	2022	18 064	163	221	179	172	+7	7	28
4	2023	17 991	157	216	176	169	+7	7	28
5	2024	17 917	155	215	173	167	+6	8	28
6	2025	17 844	152	212	171	164	+7	8	28
7	2026	17 762	142	209	167	162	+5	8	28
8	2027	17 680	140	207	165	160	+5	8	28
9	2028	17 601	139	204	164	158	+6	8	28
10	2029	17 514	132	206	162	156	+6	9	28
11	2030	17 432	131	202	161	153	+8	9	28

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

3. Prognozowana liczba ludności Pyskowic w 2050 r. – 16 360 mieszkańców, oparta została o uśrednione wartości historyczne, które nie uwzględniają szeregu działań podejmowanych przez władze lokalne jak i krajowe wspomagające demografię. I tak w analizie nie uwzględniono rządowego programu mającego na celu poprawę dzietności w Polsce - Rodzina 500+ wprowadzonego w 2016 r. Ponadto przyjęty w prognozie model jako uśredniony może w przyszłości podlegać szeregowi czynników, które mogą mieć wpływ zarówno pozytywny, jak i negatywny na zmianę prognozowanej liczby ludności miasta. Czynniki te, to w szczególności:

- wzrost urodzeń np. na skutek wspomnianego programu Rodzina 500+ lub spadek urodzeń np. na skutek starzenie się społeczeństwa,
- wzrost liczby zgonów z uwagi na COVID-19,
- dalszy i sukcesywny rozwój strefy aktywności gospodarczej lub załamanie się koniunktury i odpływ inwestorów,
- powrót ludności z emigracji lub wzrost emigracji np. na skutek rozluźnienia polityk zatrudnienia w państwie UE,
- odpływ ludności np. na skutek migracji do dużych aglomeracji lub poza granice miasta, lub napływ ludności np. na skutek wyższego komfortu życia, w tym związanego z opieką medyczną,
- migracja osób z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi.

ROZDZIAŁ XI **STAN PRAWNY GRUNTÓW**

§41. ANALIZA STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

1. Stan prawny gruntów zidentyfikowano w zakresie informacji istotnych do podejmowania decyzji w skali i zakresie merytorycznym odpowiadającym studium, to jest w zakresie podstawowych form własności gruntów, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów gminnych. Grunty te mają decydujące znaczenie dla realizacji większości celów i zadań publicznych związanych ze zmianą struktury przestrzennej miasta.
2. Grunty we własności miasta to głównie tereny dróg, tereny zieleni urządzonej (publiczne skwery, zieleńce i parki miejskie), cmentarze, ogrody działkowe, grunty, na których znajduje się zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Dodatkowo miasto jest w posiadaniu nielicznych terenów rolnych, których największe powierzchnie znajdują się w północnej części miasta (ul. Wyzwolenia), w części wschodniej w rejonie ul. Wrzosowej i Rzecznej, w dzielnicy Dzierżno oraz w rejonie glinianek przy ul. Piaskowej. Łączna powierzchnia tych gruntów to 424,14 ha, z czego grunty własne to 423,48 ha.
3. Decydująca większość gruntów, niebędących drogami publicznymi i terenami usług publicznych jest własnością prywatną osób fizycznych lub prawnych. W tej sytuacji, z punktu widzenia celów polityki przestrzennej miasta, wszelkie podejmowane działania będą wiązały się z koniecznością wyprzedzającego uregulowania stosunków własnościowych gruntów, wskazanych do realizacji konkretnych przedsięwzięć celu publicznego.
4. Grunty prywatne mają więc znaczenie decydujące dla realizacji większości ze zidentyfikowanych celów i zadań publicznych, związanych ze stopniową zmianą struktury przestrzennej miasta. Uzyskanie prawa do dysponowania lub częściowego dysponowania nieruchomościami dla realizacji inwestycji celu publicznego winno być przedmiotem przemyślanej, długoterminowej, stabilnej polityki władania, zarządzania i gospodarowania nieruchomościami.

ROZDZIAŁ XII **WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW** **ODRĘBNYCH**

§42. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

1. Na obszarze objętym studium występują obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych, do których należą:
  - 1) obiekty chronione w myśl ustawy prawo ochrony przyrody, omówione w Rozdziale VI,
  - 2) obszary i obiekty chronione w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, omówione w Rozdziale VII,
  - 3) zasoby wód podziemnych, omówione w Rozdziale XIV,
  - 4) obszary chronione w myśl ustawy Prawo Wodne omówione w Rozdziale XVII.

ROZDZIAŁ XIII

WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

§43. OSUWISKA

1. Na obszarze miasta Pyskowice na podstawie *Szczegółowej mapy geologicznej Polski* w skali 1:50 000, arkusz Pyskowice, opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy oraz na podstawie kart rejestracyjnych osuwisk opracowanych przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy - Program Geozagrożenia (październik 2016) zidentyfikowano następujące zagrożenia zaliczone do obszarów osuwania się mas ziemnych:
  - 3 osuwiska aktywne okresowo,
  - 6 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.
2. Osuwiska aktywne okresowo położone są w skarpie wyrobiska na wschód od ośrodka Łabędź nad Jeziorem Dzierżno Małe, a jako przyczynę ich powstania wskazano infiltracje wód opadowych i podcięcie erozyjne. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi położone są głównie w części południowo-zachodniej miasta, w okolicach zbiorników wodnych.

ROZDZIAŁ XIV
WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD
PODZIEMNYCH, UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA
DWUTLENKU WĘGLA ORAZ WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH,
WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

§44. ZŁOŻA KOPALIN

1. Na terenie Pyskowice zidentyfikowano złożę surowców ilastych ceramiki budowlanej Pyskowice nr 2075, w którym eksploatacja została zaniechana. Złożę to położone jest pod częścią zbiornika wodnego powstałego w wyniku wcześniejszej eksploatacji, zlokalizowanego w południowej części miasta, pomiędzy Dzierżnem (obręb Pyskowice–Dzierżno) a torami kolejowymi.
2. Dla kopaliny nie wyznaczono obszarów i terenów górniczych.

§45. WODY PODZIEMNE I ICH JAKOŚĆ

1. Obszar gminy Pyskowice należy, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną B. do regionu śląsko-krakowskiego, subregionu triasu śląskiego, rejonu gliwickiego. Warunki geologiczne miasta sprzyjają występowaniu na jego terenie, znaczących z gospodarczego punktu widzenia, poziomów wodonośnych związanych z utworami czwartorzędu i triasu.
2. Piętro wodonośne czwartorzędu występuje na całym obszarze miasta pokrytym mięszłą warstwą utworów czwartorzędowych. W profilu piętra wodonośnego czwartorzędu stwierdzono występowanie od 1 do 3 poziomów. Pierwszy z nich, poziom holoceniński związany jest z aluwiami rzecznyymi, zalega płytko (do 1 m), występuje głównie w dolinie rzeki Dramy i jej większych dopływów, a utwory budujące ten poziom są nasiąkliwe, wodochłonne o zróżnicowanej wodoodsączalności co sprzyja powstawaniu podmokłości w rejonie dolin. Kolejne poziomy czwartorzędowe związane są z utworami rzecznotodowcowymi, piaskami międzymorenowymi oraz glinami lodowcowymi. Utwory te wypełniają przedczwartorzędową dolinę Dramy oraz zalegają zwartą pokrywą o znacznej mięszłości na wierzchowinach i zboczach podłoża podczwartorzędowego. Wymienione poziomy są zasobne w wodę i położone na poziomie 2 m w rejonie dolin i 5 m w rejonie wysoczyzn. Czwartorzędowe poziomy wodonośne mają bezpośredni kontakt z wodami powierzchniowymi, zasilając je lub drenując. Warto przy tym zaznaczyć, iż w obszarze objętym hydroizobata 2 m znajduje się znaczna część zabudowy kubaturowej, która zlokalizowana jest głównie w pobliżu den dolinnych.
3. Bardzo istotne znaczenie hydrogeologiczne i gospodarcze (z uwagi na dużą zasobność) mają poziomy wodonośne związane z utworami triasu. Miasto w całości znajduje się w zasięgu granic zbiornika wód podziemnych Gliwice GZWP nr 330 o powierzchni całkowitej 399,9 km², z obszarem chronionym o powierzchni 192,3 km². Działania ochronne na obszarach ochronnych zbiornika zawarto w dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej przyjętej przez Ministra Środowiska 27.01.2012 r. (DGiKGhg-4731-40/6908/3776/11/MJ). Zasadniczym poziomem wodonośnym zbiornika Gliwice jest poziom wapienia muszlowego i retu. Jest to zbiornik (T/2) porowo-szczelinowy o krasowym systemie prowadzenia wód.

Szczeliny i pustki krasowe stanowią zasadnicze drogi migracji wód podziemnych. Spływ wód podziemnych zbiornika odbywa się w kierunku południowo-zachodnim. Zwierciadło tego poziomu kształtuje się na wysokości ok. 220 m n.p.m. w części północnej miasta i ok. 200 m n.p.m. w części centralnej. Zasilanie kompleksu wodonośnego triasu odbywa się w rejonie bezpośrednich wychodni, które występują poza Pyskowicami - na wschód i północ od terenu miasta. Zasilanie poziomu triasowego odbywa się także poprzez przepuszczalne utwory czwartorzędowe na całej powierzchni miasta z poziomów czwartorzędowych wód podziemnych. Znaczenie GZWP Gliwice jest wysokie ze względu na bliskie sąsiedztwo z terenami zurbanizowanymi i uprzemysłowionymi. Większość ujęć należy do wodociągów komunalnych zaopatrujących w wodę miasta Śląska. Aktualny pobór wód wynosi 75,4% prognozowanych zasobów zbiornika (88 000 m³/24h).

4. Ujęcia wód podziemnych

Na terenie Pyskowic zlokalizowany jest jeden z obiektów ujęcia wody Zawada, przy ulicy Piaskowej 4 (w eksploatacji GPW Katowice), obejmujące studnie głębinowe z ustanowioną strefą ochrony bezpośredniej w decyzji nr RL.6320.10.2013 z dnia 15.03.2013 r.

Właścicielem i użytkownikiem ujęcia „Zawada”, eksploatującego studniami wierconymi wody podziemne z wodonośnego kompleksu węglanowego triasu w obrębie GZWP Gliwice (nr 330) jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.. Eksploatację prowadzi Stacja Uzdatniania Wody (SUW) „Zawada”, będąca terenową jednostką administracyjną GPW S.A. Ujęcie wód podziemnych „Zawada” GPW S.A. w Katowicach jest zlokalizowane w Karchowicach, Zawadzie i Pyskowicach. Składa się z 5 eksploatowanych studni głębinowych: Zawada II, Zawada IV, Jelina, Pyskowice I i Pyskowice II oraz jednej studni rezerwowej Zawada V. W skład ujęcia wchodzi ponadto dwa układy rurociągów międzystudziennych, SUW w Karchowicach z urządzeniami do uzdatniania wody - dezynfekcji wody, 2 pompownie, 2 zbiorniki wody czystej, obiekty współpracujące z siecią oraz obiekty towarzyszące. Zatwierdzone w 2014 roku zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 625 m³/h, przy depresji zwierciadła w otworach od 12 do 27 m. Pobór wód podziemnych w 2014 roku kształtował się na poziomie 5.833-6.758 m³/d, maksymalny godzinowy wynosił 282 m³/h, średni dobowy (2013 rok) - 7.027 m³/d, a maksymalny roczny (w latach 2004÷2013) wynosił w 2006 roku 3.557.030 m³. Zatwierdzone w 2014 roku zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 15.000 m³/d, przy rzędnych dynamicznego zwierciadła wody nie niższych niż 214 m n.p.m. dla studni: Zawada II, Zawada IV i Jelina, 190 m n.p.m. dla studni Pyskowice I i Pyskowice II, w obszarze zasobowym o powierzchni 74,23 km². Na podstawie badań fizyko-chemicznych z 2014 roku stwierdzono, że wody ujęcia „Zawada” odpowiadają wymaganiom jakościowym określonych w aktualnym Rozporządzeniu Ministra Zdrowia (Dz.U.2015.1989). Pompowana ze studni ujęcia „Zawada” woda, po dezynfekcji podchlorynem sodu, przeznaczona jest na zaopatrzenie sieci wodociągowych: Zabrze, Gliwic, Pyskowic, Bytomia, Dzierżna i kilku mniejszych miejscowości w gminie Zbrostawice i Toszek (Paczynka) oraz Zakładów „Bumar-Łabędy” w Gliwicach. Czynne studnie ujęcia wód podziemnych „Zawada” miały wyznaczone tereny ochrony bezpośredniej, które przestały obowiązywać z dniem 31 grudnia 2012 roku, zgodnie z art. 21, ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych ustaw (Dz.U.2011.32.159)

Ponadto na terenie Pyskowic funkcjonuje 5 podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć, jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej:

- 1) PHU Posejdon, ul. Nad Kanałem 1 F, Pyskowice-Dzierżno:
  - produkcja ok. 2,0 m³/d,
  - woda używana do celów sanitarnych oraz spożywczych.
- 2) Tawerna Kormorany, ul. Nad Kanałem 7, Pyskowice-Dzierżno:
  - produkcja ok. 0,2 m³/d,
  - woda używana do celów sanitarnych oraz spożywczych.
- 3) Łabędź, ul. Węgorza 1, Pyskowice-Dzierżno:
  - produkcja ok. 0,2 m³/d,
  - woda używana do celów sanitarnych oraz spożywczych.
- 4) Ośrodek Wędkarski, ul. Wędkarzy, Pyskowice-Dzierżno:
  - produkcja ok. 0,3 m³/d,
  - zaopatrywanych ok. 45 osób w szczycie sezonu, woda używana do celów sanitarnych.
- 5) Ośrodek sezonowy Maytur, ul. Nad Kanałem 5, Pyskowice-Dzierżno:
  - produkcja ok. 0,2 m³/d,
  - zaopatrywanych ok. 25 osób w szczycie sezonu, woda używana do celów sanitarnych oraz spożywczych.

Są to obiekty zlokalizowane przy zbiorniku wodnym Dzierżno Małe, świadczące usługi noclegowe całoroczne i sezonowe. Zaopatrywane są w wodę z głębinowych ujęć indywidualnych i nie posiadają dostępu do wodociągu sieciowego.

5. Teren miasta położony jest w całości zasięgu jednolitej części wód podziemnych o numerze 128 (kod: PLGW6000128). Całkowita powierzchnia obszaru JCWPd nr 128 wynosi 691,10 km². JCWPd obejmuje w sumie 4 piętra wodonośne: czwartorzędowe, neogeńskie, triasu i karbonu, przy czym w różnych jej częściach sekwencja poziomów jest różna.

Jakość wód

1. Naturalna podatność na zanieczyszczenie poziomu wodonośnego zbiornika GZWP nr 330 charakteryzuje się bardzo dużą zmiennością. Czasy migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu do poziomu zbiornikowego zawierają się w bardzo szerokim przedziale 1-300 lat, przy czym dla doliny Dramy są najniższe i wynoszą ok. od 1 roku do 25 lat. Jakość chemiczna wód podziemnych zbiornika 330 w punkcie nr 1732 (zlokalizowanym na obszarze Pyskowic) w 2015 r. była poddana analizie przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (na zlecenie GIOŚ). Na podstawie przeprowadzonych badań, wody podziemne w tym punkcie badawczym zakwalifikowano do III klasy czystości z uwagi na zmierzone poziomy O₂, K, Ca, Fe. Na obszarze Pyskowic wydzielono obszar ochronny nr IIIb, charakteryzujący się czasem przesiąkania 5-25 lat i obejmujący szeroki pas doliny Dramy oraz rejon zbiorników Dzierżno Duże i Dzierżno Małe wraz z Kanałem Gliwickim.
2. W ocenie stanu JCWPd 128 z 2012 r. określono stan ilościowy i chemiczny jako dobry, stan ogólny jako dobry, a ocenę ryzyka niespełnienia celów środowiskowych określono jako zagrożoną (źródło: *Karta informacyjna JCWPd nr 128*). Przyczyną zagrożenia nieosiągnięcia

celów środowiskowych jest intensywna eksploatacja poziomów wodonośnych, powodująca istotne obniżenie poziomu zwierciadła wód podziemnych przede wszystkim użytkowaniem górniczym. Funkcjonujące zakłady przemysłowe również mogą stanowić potencjalne ogniska zanieczyszczeń.

§46. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na obszarze miasta nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

ROZDZIAŁ XV
STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ
UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ
GOSPODARKI ODPADAMI

§47. SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ I KOLEJOWEJ

1. Transport zarówno pasażerski jak i towarowy na obszarze miasta odbywa się głównie z wykorzystaniem infrastruktury drogowej. Uzupełnieniem przewozów drogowych są pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe.
2. Układ komunikacji kolejowej w mieście tworzą:
  - linia kolejowa nr 135, relacji Gliwice Łabędy – Pyskowice, na odcinku Gliwice Łabędy - Pyskowice, o znaczeniu państwowym, magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana,
  - linia kolejowa nr 132 relacji Bytom – Wrocław Główny, na odcinkach:
    - Pyskowice PKA – Paczyna, o znaczeniu państwowym, kategorii magistralnej, dwutorowa, zelektryfikowana,
    - Zabrze Mikulczyce – Pyskowice PKA, kategorii drugorzędnej, jednotorowa, zelektryfikowana.
3. Pyskowice są punktem, w którym krzyżują się krajowe szlaki drogowe oraz przechodzi linia kolejowa.
4. Ważnymi generatorami ruchu na obszarze miasta są również strefy aktywności gospodarczej zlokalizowane w północnej i zachodniej części miasta – przy drodze krajowej nr 94 i drodze wojewódzkiej 901.
5. Podstawowy układ komunikacji drogowej w Pyskowicach stanowią:
  - droga krajowa nr 40 relacji: granica państwa – Głuchołazy – Prudnik – Kędzierzyn Koźle – Ujazd – Pyskowice,
  - droga krajowa nr 94 relacji Zgorzelec – Bolesławiec – Legnica – Wrocław – Opole – Pyskowice – Bytom – Kraków – Dębica – Rzeszów – Łańcut – Jarosław – węzeł Korczowa,
  - droga wojewódzka nr 901 relacji Gliwice - Olesno,
  - drogi powiatowe i gminne.
6. Podstawowy układ komunikacji drogowej realizuje obsługę ruchu tranzytowego (ponadlokalnego) oraz ruchu wewnętrznego (miejskiego). Nakładanie się poszczególnych typów i rodzajów ruchu na podstawowy układ komunikacyjny miasta nie sprzyja ani bezpieczeństwu, ani komfortowi obsługi komunikacyjnej.
7. Opisany powyżej układ komunikacyjny wykazuje oznaki lokalnego przeciążenia ruchem. W okresach szczytów komunikacyjnych tworzą się zatory wokół skrzyżowań z sygnalizacją świetlną powodowane głównie nałożeniem się ruchu tranzytowego na ruch lokalny. Nie sprzyja temu podział miasta na dwie części, które nie są dostatecznie skomunikowane. Połączenie komunikacyjne Pyskowic z Gliwicami jest ruchowo niewydolne. Istniejący układ

komunikacyjny zapewnia obsługę miasta na poziomie dostatecznym i nie stanowi czynnika sprzyjającego rozwojowi.

§48. SYSTEM KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ

1. Na terenie Pyskowic znajduje się jedna stacja PKP, na której zatrzymują się pociągi Regio spółki POLREGIO sp. z o.o., zmierzające do Opola, Strzelec Opolskich i Gliwic. Brak jest bezpośrednich, lokalnych połączeń kolejowych z miastami GZM-u, bez konieczności przesiadki w Gliwicach. W Pyskowicach zatrzymują się ponadto pociągi Intercity (Gwarek Katowice – Słupsk, Heweliusz Gdynia Główna – Katowice, Kossak Kraków Główny – Wrocław Główny, Piast Kraków Główny – Gdynia Główna).
2. Komunikację autobusową na obszarze miasta i powiatu realizuje Zarząd Transportu Metropolitalnego (ZTM) oraz przewoźnicy prywatni, z których największym jest GTV Bus:
  - Przez Pyskowice przebiega 11 linii obsługiwanych przez 30 przystanków (numery: 20, 71, 152, 153, 184, 207, 208, 677, 707, 739, 791), które łączą miasto z Gliwicami, Bytomiem, Wielowsią, Tarnowskimi Górami, Toszkiem, Paczyną, Wieszową i Zbrosławicami,
  - GTV Bus prowadzi połączenia z sąsiednimi Gliwicami, Toszkiem i Rudzińcem.
3. Komunikacja autobusowa prowadzona przez ZTM nie zapewnia szybkich, bezpośrednich połączeń z wieloma miastami GZM, w tym Katowicami.

§49. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

1. Na terenie Pyskowic dostarczaniem energii elektrycznej do odbiorców zajmuje się spółka TAURON Dystrybucja S. A. Oddział w Gliwicach. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców z terenu miasta odbywa się za pośrednictwem stacji: SE Pyskowice (PYS) 110/20 kV oraz SE Łabędy (LAB) 110/20 kV, zlokalizowanej na terenie Miasta Gliwice.
2. Przez teren miasta Pyskowice przebiegają linie energetyczne wysokich napięć 400 kV i 220 kV, będące własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A.:
  - dwutorowa linia 400 kV Wielopole - Joachimów, Wielopole - Rokitnica o długości 3 736 m,
  - jednotorowa linia 220 kV Blachownia- Łągisza o długości 1 267 m.
3. Linie energetyczne wysokich napięć 400 kV i 220 kV stanowią infrastrukturę ponadlokalną i jako takie nie zasilają bezpośrednio terenu Pyskowic.
4. Dla wymienionych linii elektroenergetycznych obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów usytuowanych w obrębie pasów technologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

§50. ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

1. Operatorem oraz właścicielem infrastruktury gazowej niskiego, średniego oraz części sieci wysokiego ciśnienia na terenie Gminy Pyskowice jest Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. – Oddział w Zabrze (PSG). Oddział w Zabrze (dawniej Górnośląska Spółka Gazownictwa sp.

z o.o.) rozpoczął działalność 1 lipca 2013 roku. Przekształcenie spółki w oddział było rezultatem konsolidacji obszaru dystrybucji Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA, w efekcie której sześć spółek gazownictwa zajmujących się dystrybucją gazu ziemnego w Polsce zostało połączonych w jedną spółkę ogólnopolską.

2. Sieci gazowe rozdzielcze średniego ciśnienia eksploatowane i zarządzane są przez Górnśląską Spółkę Gazowniczą w Zabrze oraz podległą jej Rozdzielnię Gazu. Część infrastruktury wysokiego ciśnienia należy do Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach. Na terenie Gminy znajduje się również SOK (stacja ochrony katodowej) GOK 36 Srocza Góra – Pyskowice, wybudowana w roku 1992.
3. Głównymi użytkownikami gazu ziemnego na terenie gminy są gospodarstwa domowe, drugim miejscem w zużyciu gazu jest obszar usług i handlu. Długość czynnej sieci gazowej wzrosła o 10 km w latach 2006-2015 i wynosi obecnie 68,34 km., wg danych GUS w roku 2015 w Pyskowicach z sieci gazowej korzystało 16 776 osób.

§51. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

1. Na obszarze Gminy Pyskowice istnieje scentralizowany system zaopatrzenia w energię ciepłą. Za dostawę ciepła w Gminie Pyskowice odpowiada IDEA 98 z siedzibą w Tarnowskich Górach. Na terenie Miasta istnieją jedynie lokalne źródła ciepła, zaopatrujące w ciepło zespoły budynków, pojedyncze budynki mieszkalne, usługowe i przemysłowe.
2. Źródłem ciepła dla systemu ciepłowniczego Gminy Pyskowice są jest kotłownia zlokalizowana przy ul. Poznańskiej 5. System ciepłowniczy Gminy to 3 węzły grupowe oraz 25 węzłów kompaktowych. Źródłem ciepła są 4 kotły o różnej mocy cieplnej. Łączna moc źródeł ciepła wynosi 15,25 MW. Kotłownia pracuje na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. Energia ciepła jest rozprowadzana do odbiorców w postaci gorącej wody poprzez sieć ciepłowniczą wysoko i niskotemperaturową. Parametry sieci wysokotemperaturowej to 130/70 o C , a niskotemperaturowej 90/70 o C.
3. Całkowita długość sieci ciepłowniczej to 9 857 mb w przedziale średnic od DN300 do DN32 dla sieci w systemie rur preizolowanych o wysokim parametrze oraz w przedziale średnic od DN50 do DN250 w technologii tradycyjnej ułożonej w kanałach nieprzechodnych o niskim parametrze.
4. Na terenie gminy istnieją lokalne kotłownie, usytuowanych głównie w budynkach użyteczności publicznej, zakładach przemysłowych – łącznie 55 obiektów.

§52. ZAOPATRZENIE W WODĘ I SIĘĆ WODOCIĄGOWA

1. Na terenie Pyskowic zlokalizowana jest jeden z obiektów ujęcia wody Zawada, przy ulicy Piaskowej 4 (w eksploatacji GPW Katowice), obejmujące studnie głębinowe z ustanowioną strefą ochrony bezpośredniej w decyzji nr RL.6320.10.2013 z dnia 15.03.2013 r. Woda ujmowana jest ze studni głębinowych „Pyskowice” i „Pyskowice A”, zlokalizowanych w południowej części gminy przy ul. Piaskowej. Tłoczona jest ona do zbiornika wody czystej o pojemności 200 m³. W zbiorniku tym woda jest poddawana dezynfekcji, a następnie podawana za pomocą rurociągu (600 mm) do zbiorników na terenie Zakładu Produkcji Wody „Zawada” w Karchowicach. Następnie przekazywana jest rurociągiem (400 mm) do Zakładów Mechanicznych „Bumar-Łabędy” w Gliwicach, skąd dystrybuuje się ją rurociągami

do Pyskowic i dzielnicy Dzierżno. Około 40-50% produkcji wody ze studni zlokalizowanych w Pyskowicach przeznaczone jest na zaopatrzenie gminy Pyskowice, Dzierżna oraz Zakładów „Bumar-Łabędy”. Pozostała za ilość tłoczona jest do zbiorników w Karchowicach. Pyskowice zaopatrywane są w wodę poprzez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach. Zadaniem jego jest zaopatrzenie zbiorowe w wodę i odprowadzanie ścieków dla mieszkańców, podmiotów gospodarczych i instytucji.

§53. SIEĆ KANALIZACYJNA I GOSPODARKA ŚCIEKOWA

1. Wykonawcą usług w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach. Aktualnie w obszarze gminy nie ma oczyszczalni ścieków. Ścieki kierowane są przez przepompownię, zlokalizowaną przy ul. Mickiewicza do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Gliwicach.
2. Wg danych GUS za rok 2015 wszystkie budynki mieszkalne przyłączone były do sieci wodociągowej, natomiast do sieci kanalizacyjnej – jedynie 47,1% budynków mieszkalnych. Od roku 2006 długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 10,6 km i wynosiła na koniec roku 2016 – 39,9 km.

§54. GOSPODARKA ODPADAMI

1. Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych jest ustawowym obowiązkiem gmin nałożonym *ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*.
2. Odbiorem odpadów komunalnych z terenu Pyskowic zajmuje się firma Tonsmeier Południe Sp. z o.o. z siedzibą w Pyskowicach. Zebrane odpady przekazywane są na instalacje zlokalizowane poza terenem gminy.
3. Odpady komunalne na terenie miasta powstają głównie w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach handlowych oraz obiektach użyteczności publicznej. Selektywne zbieranie odpadów odbywa się poprzez ich segregację z podziałem na szkło, plastik, metal, papier, odpady wielomateriałowe i odpady biodegradowalne. Ponadto zbierane są także odpady wielkogabarytowe w wyznaczonych terminach. Na terenie miasta funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Zaolszany 3.
4. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Pyskowic w 2018 r. to 5716,045 Mg, z czego 867,4 Mg przekazanych zostało do składowania. Ilości odpadów komunalnych odebranych w terenów miasta w 2018 r. są następujące:
  - opakowania z papieru i tektury: 307,222 ton,
  - opakowania ze szkła: 176,68 ton,
  - opakowania z tworzyw sztucznych: 271,320 ton,
  - zmieszane odpady opakowaniowe: 52,300 ton,
  - odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów: 270,330 ton,
  - zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia: 37,690 ton,
  - przeterminowane leki: 1,050 ton,
  - wielkogabarytowe: 398,880 ton,

- biodegradowalne: 647,730 ton,
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne: 4525,09 ton.

W roku 2018 osiągnięto poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła na poziomie 36,81%.

5. Na terenie miasta istnieją następujące nieczynne już składowiska odpadów:
- zrehabilitowane składowisko odpadów komunalnych przy ul. Piaskowej, eksploatowane w latach 1988-1995,
  - poddawane rekultywacji składowisko odpadów komunalnych przy ul. Wrzosowej,
  - składowisko – hałda hutnicza „Czerwionka”, na którym składowane są odpady pohanuciczne Huty Łabędy i ZM „Bumar Łabędy”.

ROZDZIAŁ XVI

ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

§55.ZADANIA PUBLICZNE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Z dnia 13.09.2016r., poz.4619) ujęto cele i zasady, w zasięgu których znajduje się miasto Pyskowice:

Cele i kierunki polityki przestrzennej:

- Cel 1 Nowoczesna gospodarka – Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji (kierunek 1.3),
- Cel 2 Szanse rozwojowe mieszkańców – Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych (kierunek 2.1, 2.3),
- Cel 3 Przestrzeń – Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego (kierunek 3.1, 3.2),
- Cel 4 Relacje z otoczeniem – Infrastrukturalne powiązania regionu.

Inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie ww. celów:

1. Cel 2: Modernizacja linii kolejowych Przebudowa, odbudowa i remont linii kolejowych łączących miasta aglomeracji, miasta powiatowe oraz ważne węzły kolejowe: Gliwice – (Kędzierzyn-Koźle); Gliwice – (Strzelce Opolskie);
2. Cel 1, 2, 3, 4: Budowa sieci dróg/ tras rowerowych Budowa spójnej sieci dróg/tras rowerowych o zasięgu ponadlokalnym wg jednolitych standardów
3. Cel 4: Modernizacja Kanału Gliwickiego.

ROZDZIAŁ XVII

WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

§56. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

1. Szczególnie ważne dla obszaru gminy Pyskowice jest zagadnienie zagrożenia powodziowego stwarzanego przez Dramę. W granicach Pyskowic obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują, określone na podstawie map zagrożenia powodzią (MZP) w zlewni Kłodnicy, dla rzeki Drama, podanych do publicznej wiadomości 22.10.2020 r. zgodnie z art. 171 ust.5 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2021 poz. 624):
  - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
  - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%.Na obszarze Pyskowic występują również obszary, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.
2. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią ciągną się wzdłuż całej doliny Dramy położonej w granicach miasta i w zależności od ukształtowania terenu danej części doliny mają różną szerokość zasięgu. Zasięg prawdopodobnych zalewów wskazuje na gwałtowny spływ wody ze zlewni dopływami Dramy, co wynika w znacznej mierze z ich dużych spadków. Z kolei dno doliny Dramy cechuje się znacznie mniejszym spadkiem i znajdują się w nim liczne przewężenia, które tamują odpływ wody. Z dotychczasowych obserwacji zalewów powodziowych wynika, iż wylewy Dramy na obszarze Pyskowic powodowane są przez falę powodziową, która powstaje w górnej części zlewni na wschód od miasta. Zalaniu ulega wówczas szerokie dno doliny ograniczone od północy drogą DK94 a od południa krawędzią wysoczyzny. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmuje również Kanał Gliwicki oraz rejon zbiornika Dzierżno Duże.

ROZDZIAŁ XVIII **WNIOSKI I WYTYCZNE**

§57. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Uwarunkowania rozwoju zostały zdiagnozowane na podstawie:
  - stanu ładu przestrzennego: analizy dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
  - stanu środowiska, przyrody i dziedzictwa kulturowego,
  - warunków i jakości życia mieszkańcóworaz
  - potrzeb i możliwości rozwoju miasta,z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z przepisów odrębnych, a także Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Z dnia 13.09.2016r., poz.4619) oraz ze Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 (Uchwała Nr XI/107/2019 Rady Miejskiej w Pyskowicach dnia 29 sierpnia 2019 r.).
2. Analiza powyższych materiałów potwierdziła, iż priorytetem rozwoju Pyskowic jest przyjęcie polityki przestrzennej wspierającej takie starania, których celem jest i będzie utrzymanie tendencji wzrostu gospodarczego przy jednoczesnym wyhamowywaniu niekorzystnych zjawisk wynikających z procesów demograficznych (wprawdzie przewidywana prognoza demograficzna dla Pyskowic przewiduje do 2030 roku zmniejszenie liczby ludności o 1 023 mieszkańców, do 17 432 osób, co stanowi spadek w stosunku do stanu ludności z 2020 roku o 5,54%, to obserwowany jest równomierny napływ mieszkańców na pobyt stały i związany z tym rozwój mieszkalnictwa).
3. Polityka przestrzenna została sformułowana w najważniejszych, uwzględniających zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, założeniach:
  - 1) społeczno-demograficznych, wskazujących jako priorytet wykreowanie wysokiej jakości życia w mieście, realizowanej poprzez podniesienie walorów przestrzennych, technicznych i socjalnych istniejących zasobów zabudowy mieszkaniowej i usługowej, szczególnie osiedli zabudowy blokowej, zabudowy związanej z nowymi miejscami pracy oraz maksymalnym wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, a także wspieranie i aktywizowanie społeczności miejskiej w zakresie kształtowania silnych więzi sąsiedzkich, kulturowych oraz silnych związków z miejscem zamieszkania i tradycją osadnictwa miasta;
  - 2) wzmocnienie istniejących ośrodków usługowych i produkcyjnych, i utrzymanie ich na pozycji podstawowego miejsca pracy dla możliwie największej grupy mieszkańców miasta – wsparcie na płaszczyźnie pozaplanistycznej,
  - 3) wyznaczenia nowych terenów produkcyjnych i usługowych, przy założeniu, że sektor ten stanie się istotnym rynkiem miejsc pracy w skali miasta (przy czym preferowanymi formami powinny być parki technologiczne, obszary przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej, integrujące funkcje produkcyjne, logistyczne i usługowe wysokich technologii), i w związku z tym przyjęcie polityki przestrzennej i funkcjonalnego powiązania tych terenów z konkretnymi obszarami zabudowy mieszkaniowej, grupowania funkcji usługowych oraz powiązania ich z obszarem przestrzeni publicznych;
  - 4) kształtowania docelowego modelu struktury osadniczej miasta poprzez utrzymanie modelu rozwoju dośrodkowego, do którego należy dostosować związane z polityką zrównoważonych

- przestrzennych przekształceń, polityki: demograficzną, społeczną, komunikacyjną, infrastrukturalną, rynku usług oraz rynku pracy, spójnych z polityką ochrony wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- 5) komunikacji, wskazujący, iż docelowy układ komunikacyjny w sposób czytelny musi uwzględniać role i funkcje poszczególnych dróg i ulic, jaką będą pełnić w założonym modelu układu komunikacyjnego miasta, spójnego z modelem dośrodkowym struktury osadniczej,
  - 6) wyznaczenia terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem, iż:
    - z uwagi na niekorzystne prognozy demograficzne, w odniesieniu do istniejących terenów mieszkaniowych, zostaną zwaloryzowane ich zasoby, co powinno pozwolić na określenie, które z nich i w jakiej formie będą poddane procesom rehabilitacyjnym, a które zasadniczym przekształceniom przestrzennym i parametrycznym,
    - zabudowa mieszkaniowa (poza terenami zabudowy jednorodzinnej), powinna tworzyć strukturę wielofunkcyjną, zintegrowaną z nieuciążliwymi usługami i produkcją, z łatwo dostępnymi miejscami rekreacji i wypoczynku oraz z ogólnodostępnym obszarem przestrzeni publicznych, tworząc tak zwane „*gęste miasto*”; stopień integracji różnych przeznaczeń nie może jednak doprowadzić do niekorzystnego wpływu przeznaczeń usługowych i produkcyjnych na tereny mieszkaniowe podlegające ochronie,
  - 7) zagospodarowania terenów poprodukcyjnych i poprzemysłowych, tzw. *brownfields*, stanowiących przestrzenny potencjał dla polityki inwestycyjnej oraz preferencji utrzymania obszarów środowiska przyrodniczego,
  - 8) ochrony środowiska przyrodniczego, która powinna potwierdzić iż:
    - identyfikacja obszarów zieleni w skali całego miasta pozwoli na wskazanie ich roli w poprawie jakości i warunków życia w mieście poprzez utworzenie ciągłego systemu obszarów niezabudowanych o dobrej dostępności z każdego zurbanizowanego rejonu miasta i powiązaniu ich z obszarem przestrzeni publicznych oraz powiązaniem ich z terenami rekreacyjnymi w Pyskowicach i gminach sąsiednich,
    - utrzymania wszystkich obszarów zieleni znajdujących się w obszarze miasta,
    - dla obszarów zadrzewionych zaproponowanie przeznaczenia – rekreacyjno-sportowego lub innego podporządkowanego utrzymaniu zieleni i wykreowaniu przestrzeni publicznych,
  - 9) ochrony środowiska kulturowego, wskazujących konieczność wypracowania wytycznych ochrony zabytków oraz dóbr kultury współczesnej uwzględniającej ich historyczny rodowód i możliwości zagospodarowania,
  - 10) rozwoju infrastruktury technicznej w powiązaniu rozwoju zabudowy z możliwościami obsługi obszarów zabudowy oraz wyrównanie dysproporcji w ilości i jakości obsługi w poszczególnych rejonach miasta.

§58. WYTYCZNE WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Najważniejsze wytyczne wynikające z uwarunkowań to:

1. W zakresie kształtowania struktury urbanistycznej i przeznaczenia terenów pod zabudowę:
  - 1) Struktura osadnicza stanu istniejącego, tworzona jest na podstawie występujących w stanie istniejącym podziałów, odwzorowujących:

- a) strukturę urbanistyczną - którą tworzą obszary rozgraniczane drogami układu podstawowego i uzupełniającego,
  - b) strukturę przestrzenno-funkcjonalną - którą tworzą obszary wyodrębniane przede wszystkim wg kryteriów przestrzennych i funkcjonalnych,
- dla których w studium możliwe jest określenie wspólnego przeznaczenia dominującego, a także zbieżnych sposobów ich zagospodarowania i użytkowania.
- 2) Wyznaczenie kierunków zmian w przeznaczeniu terenów uwzględnia:
    - a) identyfikację przeznaczenia i zagospodarowania terenów na podstawie stanu zaplanowanego - obowiązujących planów miejscowych,
    - b) identyfikację przeznaczeń, zagospodarowania i uzbrojenia terenów na podstawie stanu istniejącego,
    - c) identyfikację przeznaczeń i zagospodarowania na podstawie analizy aktualnego stanu ewidencyjnego użytków gruntowych,
    - d) wyznaczenie docelowego zasięgu terenów zabudowanych i niezabudowanych (stanowiące podstawę do wyznaczenia w skali całego miasta dwu podstawowych kategorii obszarów: obszaru zurbanizowanego i obszaru niezurbanizowanego),
    - e) wyznaczenie obszaru objętego zasięgiem sieci i obiektów infrastruktury technicznej (stanowiące jedno z kryteriów decydujących o zasięgu, wyznaczanych w studium, terenów zurbanizowanych i zabudowanych).
  - 3) Analiza stanu urbanizacji potwierdziła, iż w studium należy:
    - a) ograniczyć dalszą urbanizację w obszarze niezurbanizowanym, ograniczyć tendencję tzw. *rozpływania się* miasta, zagospodarowywania terenów otwartych oraz takich, na których nie została zaplanowana infrastruktura techniczna i układ drogowy,
    - b) zintegrować przestrzennie obszar zurbanizowany,
    - c) dążyć do tzw. *suburbanizacji wewnętrznej*, czyli wykorzystania istniejącego potencjału obszarów zurbanizowanych, przekształcania istniejącej zabudowy i zagospodarowania – podnoszenie standardu mieszkań i uzupełniania funkcjami usługowymi,
    - d) wyznaczyć obszary nie wskazane do zabudowy ze względów ochrony środowiska i krajobrazu oraz ze względu na zagrożenia wynikające z przepisów odrębnych celem wskazania terenów chronionych przed zainwestowaniem i zabudową – obszaru niezurbanizowanego.
- 2. W zakresie kształtowania systemu komunikacji:**
- 1) Analiza systemu komunikacji wykazała:
    - a) istniejący układ zapewnia skomunikowanie miasta z układem regionalnym i krajowym, ale jest niedostateczne w zakresie układu obwodnicowego,
    - b) elementami ograniczającymi przepustowość dróg są przebiegi dróg krajowych i wojewódzkich, co powoduje krzyżowanie się ruchu miejskiego z ruchem tranzytowym i ciężarowym (efektem jest ograniczenie możliwości płynnego poruszania się ruchu miejskiego w obszarze miasta).
  - 2) Wytyczne dla systemu komunikacji drogowej:
    - a) uzupełnienie układu drogowego o nowe elementy – połączenia dróg krajowych i wojewódzkich,
    - b) określenie kierunków i możliwości rozwoju układu komunikacyjnego w celu:
      - wyodrębnienia obszarów o dominacji ruchu uspokojonego,
      - stworzenia systemu parkingowego.

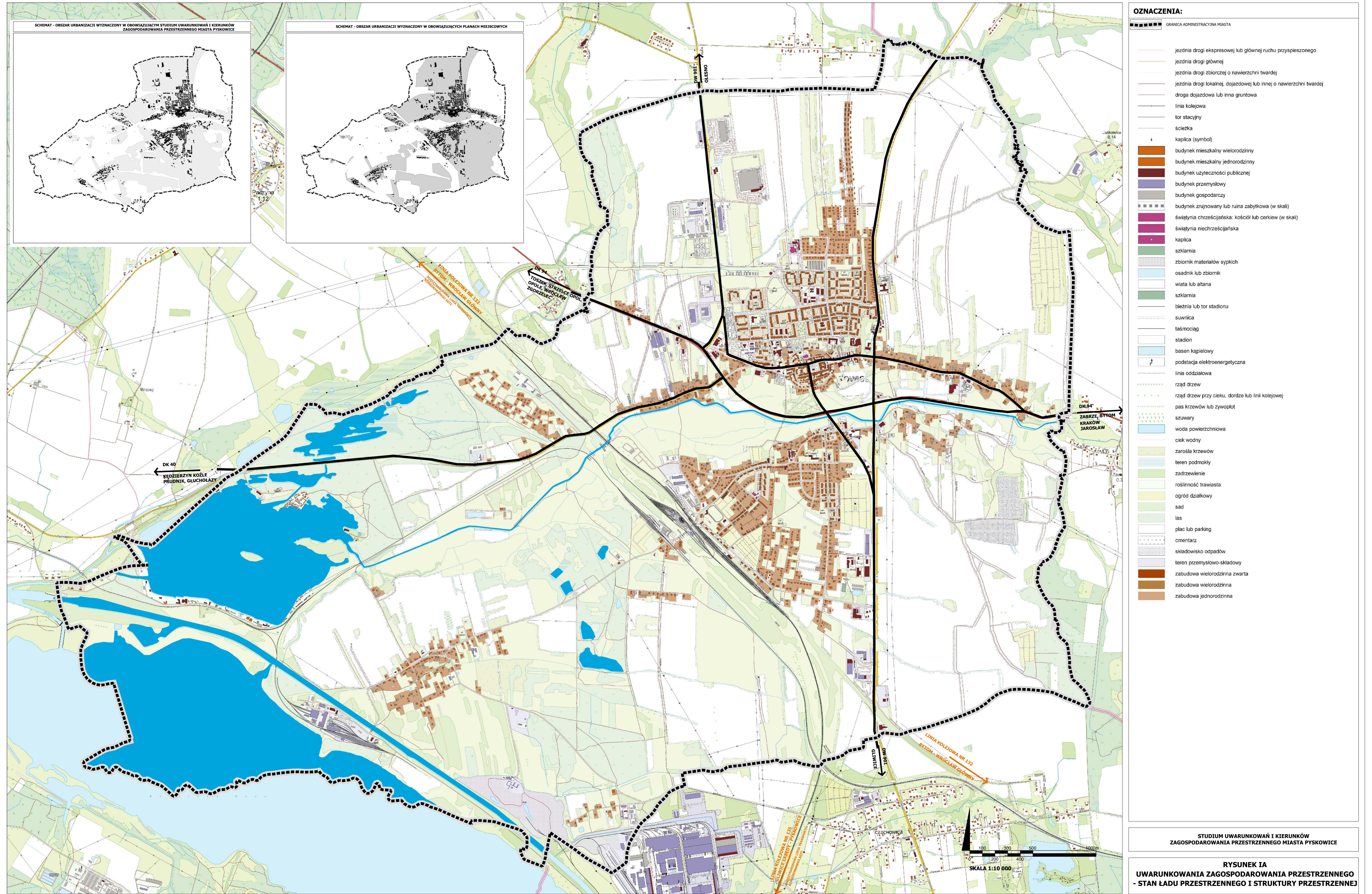
- 3) Wytyczne dla systemu komunikacji kolejowej:
    - a) wskazuje się konieczność uwzględnienia w komunikacji zbiorowej przewoźnika kolejowego gwarantującego połączenia regionalne – odtworzenie połączenia kolejowego do stacji Pyskowice Miasto,
    - b) wskazuje się konieczność uporządkowania własnościowego i funkcjonalnego terenów nieużytkowanych kolejowych i pokolejowych – w pierwszej kolejności wykorzystania ich na potrzeby komunikacji (w tym pieszej i rowerowej), a także użytkowej (usługowej),
  - 4) Wytyczne dla systemu komunikacji pieszej i rowerowej:
    - a) konieczność określenia kierunków i możliwości rozwoju systemu komunikacji rowerowej w skali całego miasta:
      - układów ścieżek rowerowych niezależnych od komunikacji drogowej,
      - zapewniającej połączenie pomiędzy częściami Pyskowic, na relacjach dom – praca/szkoła oraz na relacjach dom – miejsca rekreacji i wypoczynku,
    - b) konieczność określenia kierunków i możliwości rozwoju systemu komunikacji pieszej w skali miasta z uwzględnieniem połączeń z przestrzeniami publicznymi i przestrzeniami zieleni.
- 3. W zakresie infrastruktury:**
- 1) Istniejące sieci infrastruktury wraz z elementami sieci wskazanymi w dokumentach rozwoju poszczególnych dysponentów i zarządców zapewniają pokrycie zapotrzebowania na dostarczenie mediów oraz odbiór ścieków i odpadów dla aktualnych odbiorców.
  - 2) W przypadku wyznaczenia nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę wskazana jest analiza zasadności w oparciu o możliwości rozbudowy poszczególnych systemów przez dysponentów sieci. Wyłącznie równomierne możliwości rozwoju infrastruktury technicznej gwarantują właściwy poziom obsługi użytkowników, a tym samym osiągnięcie pożądaných standardów.
  - 3) Należy zintensyfikować działania wspomagających realizację alternatywnych formy pozyskania ciepła i energii elektrycznej w dostosowaniu do polityki proekologicznej.
- 4. W zakresie wartości przyrodniczych i ochrony środowiska:**
- 1) Wskazuje się utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania przede wszystkim zwartych kompleksów rolnych, rozciągających się w północno-wschodniej oraz w południowo-zachodniej (w rejonie zbiornika Dzierżno Małe) części miasta.
  - 2) Proponuje się zachowanie istniejącego zagospodarowania terenów rolnych i włączenie ich do systemu przyrodniczego miasta oraz ograniczenie możliwości realizacji nowej zabudowy.
  - 3) Z uwagi na ochronę środowiska i przyrody uwzględnienia wymagają:
    - a) obiekty chronione w myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody,
    - b) obszary zadrzewione, pełniące funkcję enklaw zieleni wysokiej, szczególnie w obszarze zurbanizowanym,
    - d) obszary użytków rolnych ze względu na wartości przyrodnicze i pełnione role powiązań ekologicznych.
  - 4) Zgodnie z wymogami przepisów odrębnych w studium należy uwzględnić:
    - a) obszary szczególnego zagrożenia powodzią powinny być ujęte w ustaleniach studium – w studium uwzględnia się je w oparciu o zasięg obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
    - b) obszary osuwania się mas ziemnych – na terenie Pyskowic zidentyfikowano osuwiska aktywne okresowo i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi,

- c) ustalenia dotyczące problematyki górniczej i geologicznej powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w zapisach studium – na terenie Pyskowic nie zidentyfikowano złóż kopalin, nie obowiązują również koncesje na wydobycie złóż na podstawie których wyznaczone by zostały tereny górnicze i obszary górnicze.
5. W zakresie wartości kulturowych oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków:
- 1) Na obszarze Pyskowic znajdują się obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, które podlegają ochronie w myśl przepisów odrębnych.
  - 2) Wskazuje się do objęcia ochroną obiekty ujęte w Programie Ochrony Zabytków.
  - 3) Wskazuje się uwzględnienie ochrony obiektów zabytkowych i obszarów o wartościach kulturowych oraz wyznaczonych stref ochrony zabytków ustalonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
  - 4) Wskazuje się uwzględnienie zabytków archeologicznych.
  - 5) Ochronę wartości obiektów zabytkowych należy określić zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz na zasadach określonych w studium do zastosowania w planach miejscowych.
6. W zakresie sytuacji gospodarczej, rozwoju i przekształceń miasta:
- 1) Celem strategicznym Pyskowic powinien być rozwój rozumiany jako przekształcenie i reurbanizacja miasta w oparciu o istniejące możliwości przestrzenne i społeczne.
  - 2) Realizacja wskazanego celu i wynikających z niego kierunków działań pozwoli na:
    - uzyskanie nowego oblicza miasta – przyjaznego w wymiarze społecznym oraz nowoczesnego w wymiarze gospodarczym i infrastrukturalnym,
    - pozyskanie nowych podmiotów gospodarczych gwarantujących zatrudnienie mieszkańców,
    - wyhamowanie negatywnych zjawisk demograficznych.
  - 3) Do negatywnych aspektów aktualnej sytuacji gospodarczej Pyskowic, mających wpływ na jakość życia należą:
    - spadek liczby ludności, mający podłoże między innymi w migracji ludności aktywnej zawodowo,
    - brak dynamicznie rozwijających się małych i średnich przedsiębiorstw w nowoczesnych sektorach,
    - brak znaczącego potencjału gospodarczego prywatnych firm.
  - 4) Do aspektów mających wpływ na poziom życia mieszkańców, które powinny być realizowane należy zaliczyć:
    - realizację przestrzeni publicznej odpowiadającej aktualnym potrzebom mieszkańców – w tym dedykowanej poszczególnym grupom wiekowym,
    - podniesienie jakości usług publicznych związanych ze spędzaniem czasu wolnego – wyznaczenie nowych obszarów rekreacyjnych,
    - zmiany w standardzie zamieszkania, szczególnie na terenach osiedli mieszkaniowych.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

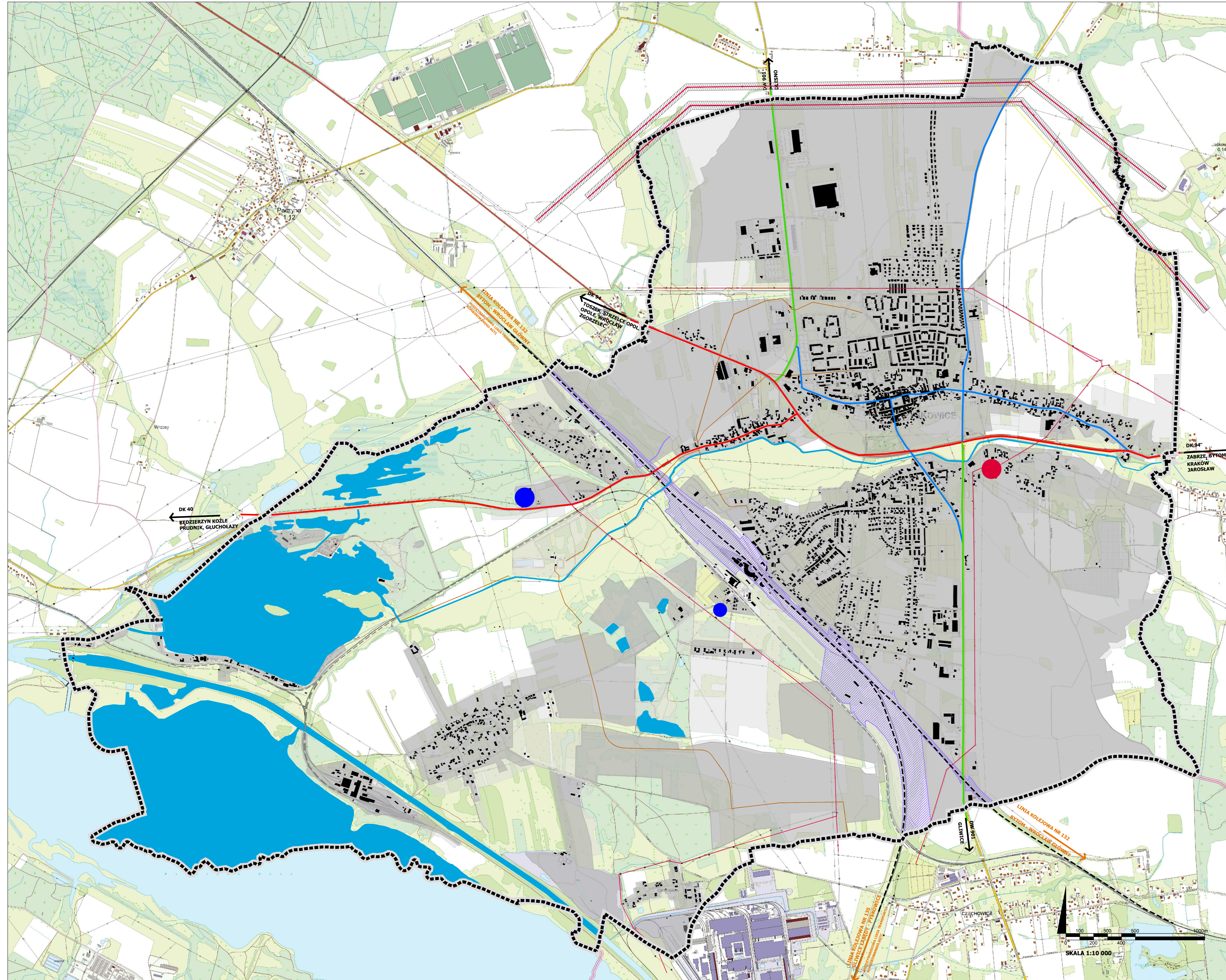
RYSUNEK IA UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I STRUKTURY PRZESTRZENNEJ

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

RYSUNEK IB UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

OZNACZENIA:	
	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	OBŚCZAR ZURBANIZOWANY WYZNACZONY W OBRÓWIAZUJĄCYM STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PYSKOWIC
	OBŚCZAR ZURBANIZOWANY WYZNACZONY W OBRÓWIAZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBRZĘDZIE PYSKOWIC
	DROGI KRAJOWE
	DROGI WOJEWÓDZKIE
	DROGI POWIATOWE
	DROGI GMINNE I POZOSTAŁE
	LINIA KOLEJOWA O ZNACZENIU KRAJOWYM
	LINIA KOLEJOWA O ZNACZENIU LOKALNYM(KOMERCYJNYM)
	TERENY ZAMKNIETE
	URZĄDZENIA INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWEJ
	URZĄDZENIA INFRASTRUKTURY ELEKTROENERGETYCZNEJ WYSOKICH NAPIĘĆ
	SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA PRZESYŁOWA
	SIEĆ GAZOWA PRZESYŁOWA
	ZBIORCZY KOLEKTOR SANITARNY
	PAS TECHNICZNY LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH 220KV I 400KV

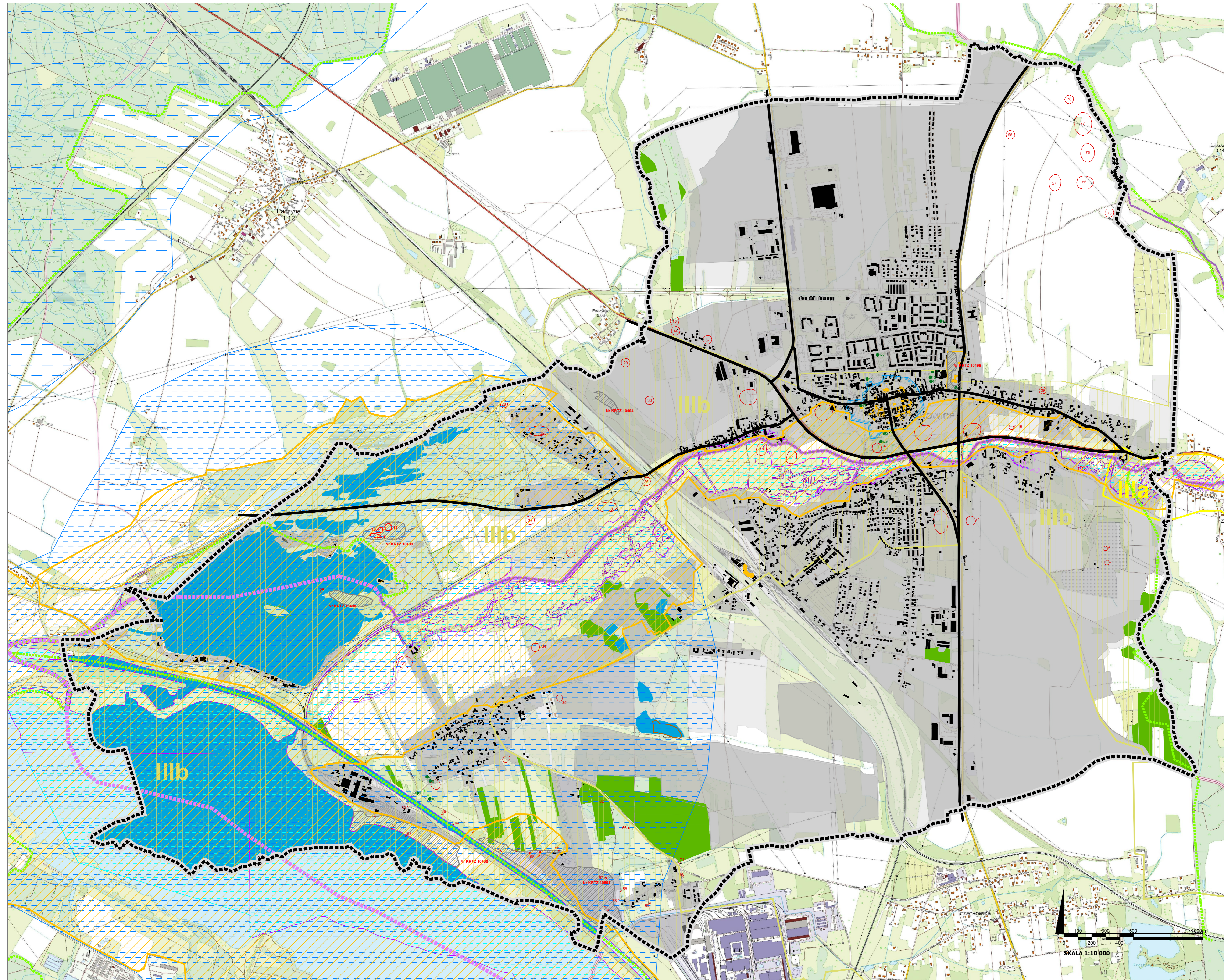
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

RYSUNEK IB
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI ORAZ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

RYSUNEK IC UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ KULTUROWEGO

OZNACZENIA:

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	OBZAR ZURBANIZOWANY WYMNICZONY W OBOWIĄZUJĄCYM STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PYSKOWICE
	OBZAR ZURBANIZOWANY WYMNICZONY W OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARZE PYSKOWICE
	OBZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ
	ZASIEG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST NISZKIE I WYNOSI 0,2%
	ZASIEG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOSI 1%
	ZASIEG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI 10%
	POMIKI PRZYRODY
	LOKALNY KORYTARZ MIGRACJI NIETOPERZY
	LOKALNY KORYTARZ ICHTIOLOGICZNY
	OBZARY KOZENIOWE ICHTIOLOGICZNE
	REGIONALNY KORYTARZ ORNTOLOGICZNY
	PONADREGIONALNY PRYZYSTANEK ORNTOLOGICZNY - ZB. DZIERŻNO MAŁE, ZB. DZIERŻNO DUŻE
	KORYTARZ SPÓJNOŚCI OBSZARÓW CHRONIOWYCH
	GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH 330 GŁEWICE - OBSZAR OCHRONY IIIa
	GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH 330 GŁEWICE - OBSZAR OCHRONY IIIb
	ZŁOŻE SUROWCÓW ŁLASYCZY CERAMIKI BUDOWLANEJ "PYSKOWICE" 2075
	TEREN ZAGROŻONY RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI
	OSWIŚKO AKTYWNE OKRESOWO WRAZ Z NUMEREM
	OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW WRAZ ZE STREFAMI OCHRONY
	ZESPÓŁ URBANISTYCZNY MIASTA PYSKOWICE WPISANY DO REJESTRU ZABYTKÓW - GRANICA STREFY & OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
	STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE WRAZ Z NUMEREM

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

RYSUNEK IC
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ KULTUROWEGO

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr L/462/2022
Rady Miejskiej w Pyskowicach
z dnia 27 października 2022 r.

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA PYSKOWICE**

**TOM II
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I KIERUNKI ROZWOJU	5
§ 1 UWARUNKOWANIA KIERUNKÓW ROZWOJU	5
§ 2 KIERUNKI ROZWOJU I PRZEKSZTAŁCEŃ – JAKIM MIASTEM POWINNY BYĆ PYSKOWICE..	7
ROZDZIAŁ II KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	12
§ 3 KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	12
§ 4 GŁÓWNE KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY.....	12
§ 5 KIERUNKI ZMIAN OBSZARU ZURBANIZOWANEGO.....	15
§ 6 KIERUNKI ZMIAN OBSZARU NIEZURBANIZOWANEGO.....	15
§ 7 KIERUNKI PRZEZNACZENIA TERENÓW	17
ROZDZIAŁ III KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	23
§ 8 ZASADY ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW.....	23
§ 9 TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	23
§ 10 KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW.....	23
ROZDZIAŁ IV OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	29
§ 11. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW.....	29
§ 12. ZASADY OCHRONY PRZYRODY	31
§ 13. ZASADY OCHRONY KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	34
ROZDZIAŁ V OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	37
§ 14. OCHRONA OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW	37
§ 15. WYTYCZNE DO PLANÓW MIEJSCOWYCH DLA STREF OCHRONY ORAZ OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW.....	44
§ 16. OCHRONA DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	45
ROZDZIAŁ VI KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	47
§ 17. SYSTEM KOMUNIKACJI	47
§ 18. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI DROGOWEJ	47
§ 19 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ.....	51
§ 20 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI KOLEJOWEJ	51
§ 21 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI ROWEROWEJ	51
§ 22 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI PIESZEJ.....	52
§ 23 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU PARKINGOWEGO	53
§ 24 SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	56
§ 25 KIERUNKI ROZWOJU SIECI WODOCIĄGOWEJ	57

§ 26	KIERUNKI ROZWOJU SIECI KANALIZACYJNEJ.....	57
§ 27	KIERUNKI ROZWOJU SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ.....	57
§ 28	KIERUNKI ROZWOJU SIECI GAZOWEJ.....	58
§ 29	KIERUNKI ROZWOJU SIECI CIEPŁOWNICZEJ.....	58
§ 30	ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE).....	58
ROZDZIAŁ VII OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ORAZ PONADLOKALNYM		61
§ 31	INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	61
§ 32	INWESTYCJE PUBLICZNE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM.....	61
ROZDZIAŁ VIII OBSZARY NA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ		62
§ 33	OBOWIĄZEK SPORZĄDZENIA PLANÓW NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	62
§ 34	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI.....	62
§ 35	OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ²	62
§ 36	OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.....	62
ROZDZIAŁ IX OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE		65
§ 37	OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	65
§ 38	OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH NA CELE NIEROLNICZE.....	65
§ 39	OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW LEŚNYCH NA CELE NIELEŚNE.....	65
ROZDZIAŁ X KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ		66
§ 40	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	66
§ 41	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	67
ROZDZIAŁ XI OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH		68
§ 42	OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ.....	68
§ 43	OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	70
ROZDZIAŁ XII OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY		70
ROZDZIAŁ XIII OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ		70

ROZDZIAŁ XIV OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	71
§ 44 OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI	71
§ 45 OBSZARY WYMAGAJĄCE REHABILITACJI	71
§ 46 OBSZARY WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI	71
§ 47 OBSZARY WYMAGAJĄCE REMEDIACJI	72
ROZDZIAŁ XV OBSZARY ZDEGRADOWANE	72
§ 48 OBSZARY ZDEGRADOWANE	72
ROZDZIAŁ XVI GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	74
§ 49 TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE	74
ROZDZIAŁ XVII WNIOSKI KOŃCOWE	75
§ 50 REALIZACJA STUDIUM	75
§ 51 WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ...	75
§ 52 AKTUALIZACJA LUB ZMIANY STUDIUM	77
ROZDZIAŁ XVIII UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	78
§ 53 DETERMINANTY ROZWOJU	78
§ 54 ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ MIASTA	78
ROZDZIAŁ XIX SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM	80
§ 55 KIERUNKI ROZWOJU I PRZEKSZTAŁCENI	80
ROZDZIAŁ XX STOSOWANE DEFINICJE I POJĘCIA ORAZ USTALENIA OGÓLNE	83
§ 56 DEFINICJE I POJĘCIA	83
§ 57 ZESPÓŁ AUTORSKI:	87

SPIS SCHEMATÓW:

SCHEMAT NR 1 – STRUKTURA STUDIUM – OBSZARY FUNKCJONALNE	14
SCHEMAT NR 2 – OBSZAR ZURBANIZOWANY I NIEZURBANIZOWANY	16
SCHEMAT NR 3 – KIERUNKI ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU TERENÓW	22
SCHEMAT NR 4 – SYSTEM ZIELENI – ZASOBY PRZYRODY	36
SCHEMAT NR 5 – OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – OCHRONA KRAJOBRAZU	46
SCHEMAT NR 6 – SYSTEM DROGOWY	50
SCHEMAT NR 7 – SYSTEM KOMUNIKACJI	55
SCHEMAT NR 8 – SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	60
SCHEMAT NR 9 – OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ	69
SCHEMAT NR 10 – OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI ORAZ OBSZARY REWITALIZACJI	73

SPIS TABEL

Tab. nr 1: Kierunki przeznaczeń terenów.	17
Tab. nr 2: Pomniki przyrody na terenie miasta Pyskowice.	31
Tab. nr 3: Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych na obszarze miasta Pyskowice.	37
Tab. nr 4: Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze Pyskowic.	42

ROZDZIAŁ I KIERUNKI ROZWOJU

§ 1 UWARUNKOWANIA KIERUNKÓW ROZWOJU

1. Uwarunkowania **demograficzno-społeczne** mogą w istotny sposób wpłynąć na sposób i dynamikę realizacji ustalonych w studium kierunków przekształceń. Zarówno procesy regulacyjne, związane z podwyższaniem standardów życia, jak i procesy kreacyjne, realizowane w konkretnej strukturze przestrzennej gminy winny uwzględniać procesy demograficzne. Przy wyznaczaniu kierunków zmian przestrzennych, w tym obszarów przeznaczonych do zabudowy uwzględniono bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzony na potrzeby studium. Bilans wskazał, iż potrzeby Pyskowic w zakresie zapotrzebowania na podstawowe funkcje mieszkaniowe, produkcyjne i usługowe mogą ulegać wahaniom w zależności od zagospodarowywania terenów usługowych i produkcyjnych – w przyszłych planach miejscowych należy uwzględniać aktualne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową. Należy podkreślić, że wzrost zapotrzebowania na nowe tereny powiązany jest w szczególności ze zmianą jakościową zamieszkania (podnoszeniem jakości życia), a w mniejszym stopniu z potrzebami demograficznymi miasta. Analizy i symulacje wykonane w ww. bilansie wskazały na zapotrzebowanie powierzchni terenów dla nowej zabudowy mieszkaniowej w celu uzupełnienia ich deficytu w związku z uruchomieniem wszystkich terenów produkcyjnych i usługowych. Pokrycie planami miejscowymi Pyskowic, obejmujące ok. 90% powierzchni miasta, dogodne położenie komunikacyjne i atrakcyjna pod względem przyrodniczym lokalizacja terenów mieszkaniowych powodują, że rozwój przestrzenny odbywa się w sposób zaplanowany i uporządkowany. Dodatkowo istniejąca infrastruktura usług społecznych w wystarczający sposób pokrywa zapotrzebowanie istniejące i wskazane w studium.
2. Uwarunkowania **dziedzictwa kulturowego** tworzą unikatową wartość, którą należy w pełni wykorzystać we wszystkich zdefiniowanych w studium kierunkach rozwoju. Wynikające z tych uwarunkowań ograniczenia powinny pozwolić na wyraźną, przestrzenną i programową nobilitację obszarów, w których występują. Nie powinny natomiast stwarzać nieracjonalnych ograniczeń, związanych przede wszystkim z nieuzasadnioną w sensie technicznym i ekonomicznym ochroną zdekapitalizowanej i zniszczonej zabudowy, przyjmując dla niej kierunki rewitalizacji i rewaloryzacji.
3. Uwarunkowania **środowiska przyrodniczego** tworzą wartość nadrzędną, wymagającą ochrony poprzez wyznaczenie obszaru przestrzeni zieleni – błękitno-zielonej infrastruktury. Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i zrównoważone zapotrzebowanie infrastrukturalne, w sposób istotny winny wpływać na uporządkowanie terenów niezabudowanych, pozostających nadal obszarem zieleni, z zakazem lub ograniczonym prawem do zabudowy. Ochrona środowiska przyrodniczego to kolejny element budujący przyjazną gminę, w której jakość zasobów przyrodniczych może być ważnym czynnikiem wyboru miejsca zamieszkania.
4. Uwarunkowania **planistyczno-prawne** to ograniczenia odnoszone do terenów, dla których w obiegu prawnym funkcjonują obowiązujące plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia planów niezależnie od stopnia ich realizacji, są dla studium ustaleniami obowiązującymi. Stąd w tych obszarach studium ma ograniczone możliwości regulacyjne i kreacyjne.

5. Uwarunkowania **przestrzenno-krajobrazowe** związane są z jednej strony z ukształtowaną, zwartą strukturą przestrzenną, a z drugiej z ograniczeniami przyrodniczo-krajobrazowymi, stanowiącymi walor Pyskowic. Tereny zurbanizowane otoczone są rozległymi terenami rolnymi, oddzielającymi miasto od sąsiednich miejscowości. Tereny inwestycyjne zlokalizowane są w sposób ograniczający kolizyjność z zabudową mieszkaniową i z zasobami przyrodniczymi. Uporządkowana pod względem funkcjonalnym struktura miasta spełnia wymogi ochrony ładu przestrzennego.
6. Audyt krajobrazowy dla obszaru województwa śląskiego nie został opracowany, w związku z powyższym identyfikacji krajobrazu i form jego ochrony dokonano na podstawie wartości krajobrazowych zidentyfikowanych w części uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

§ 2 KIERUNKI ROZWOJU I PRZEKSZTAŁCENIE – JAKIM MIASTEM POWINNY BYĆ PYSKOWICE

1. **Kierunki rozwoju i przekształcenie** określone w studium są spójne ze Strategią Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 (Uchwała Nr XI/107/2019 Rady Miejskiej w Pyskowicach dnia 29 sierpnia 2019 r.), a także uchwalonymi przez Radę Miejską dokumentami, stanowiącymi narzędzia służące realizacji strategicznych celów miasta, w tym Lokalnym programem rewitalizacji dla miasta Pyskowice do roku 2023 (Uchwała Nr XXXV/265/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 18 maja 2017 r.).

Założeniem podstawowym Strategii jest ukierunkowanie na podstawowy misję oraz wizję:

Misją Miasta Pyskowice jest kreowanie spójnego, zrównoważonego rozwoju zapewniającego najwyższą jakość życia mieszkańców współtworzących jego przyjazne środowisko.

Wizja rozwoju miasta Pyskowice do roku 2030:

„Pyskowice to otwarte, zielone, innowacyjne miasto dbające o swoich mieszkańców oraz środowisko naturalne. Posiada ono bogatą ofertę usług dostosowanych do potrzeb społecznych i wykorzystuje nowe technologie, tworząc przy tym dogodne warunki rozwoju i rekreacji oraz atrakcyjną infrastrukturę inwestycyjną. Miasto Pyskowice to zdrowe przestrzenie publiczne umożliwiające zrównoważony rozwój mieszkalnictwa, rekreacji, gospodarki i turystyki”

2. **Kierunki zmian w zakresie funkcji zewnętrznych** wykorzystują korzystne położenie i rolę miasta w województwie śląskim i prowadzą do wzmocnienia pozycji Pyskowic wśród miast powiatu gliwickiego. Najważniejszymi kierunkami są:
- 1) włączenie miasta do strategicznych inwestycji rangi ponadlokalnej, w tym:
    - a) realizację układu drogowego – nowe połączenie istniejącego układu z drogami krajowymi nr 40 i nr 94 oraz drogą wojewódzką nr 901, pozwalające na uruchomienie nowych terenów inwestycyjnych związanych z obszarem stref aktywności gospodarczej i mieszkaniowych,
    - b) modernizację linii kolejowych nr 132 i 135;
  - 2) wzmocnianie rangi ośrodka miejskiego i powiązań regionalnych, w tym:
    - a) zwiększenie potencjału inwestycyjnego terenów produkcyjnych i usługowych przy ul. Poznańskiej, Mickiewicza/Toszeckiej, Wrzosowej/Gliwickiej oraz Kolonia Pyskowicka poprzez kompleksową realizację infrastruktury, w tym infrastruktury drogowej,
    - b) realizację obiektów infrastruktury technicznej: rozbudowa układu odprowadzania ścieków oraz nowej oczyszczalni ścieków;
  - 3) utrzymanie i rozwijanie indywidualnych powiązań przestrzennych i funkcjonalnych w pasach przygranicznych Pyskowic, tworzących z terenami miast i gmin sąsiednich spójny i ciągły system przestrzenny, mający swoje odzwierciedlenie w skoordynowanych dokumentach planistycznych, zwiększających szansę na wzajemne programowe uzupełnianie się, a nie konkurowanie, w tym:
    - a) wypracowanie wspólnie z miastami i gminami sąsiednimi spójnej polityki związanej z:
      - rozwojem stref aktywności gospodarczej,
      - rozwojem i powiązaniem stref rekreacyjnych w kierunkach korzystnych dla realizacji interesu wspólnego i interesów indywidualnych poszczególnych miast i gmin,

- b) pokonywanie ograniczeń i barier rozwojowych we współpracy z gminami sąsiednimi, poprzez opracowanie niekonkurencyjnych programów, wykorzystujących unikalną specyfikę każdej z nich, a w szczególności koordynację działań w obszarach stykowych.

3. Kierunki rozwoju funkcji wewnętrznych prowadzą do szeroko rozumianej poprawy warunków życia mieszkańców dzięki realizowanym kierunkom rozwoju zewnętrznego, a także stopniowemu wdrażaniu programów udogodnień miejskich w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, infrastrukturze komunikacyjnej i technicznej. Kierunki realizowane są poprzez:

1) Wzmacnianie ośrodka miejskiego poprzez:

- a) wzmocnienie funkcji obszaru centrum miasta skupionego wokół historycznie ukształtowanej tkanki urbanistycznej - decydujące o jakości struktury urbanistycznej, standardach życia i czasowego przebywania, kształtujące nową przestrzeń publiczną oraz wykształcenie nowych powiązań z obszarami zieleni,
- b) wykształcenie pasm aktywizacji obszarów osiedli mieszkaniowych, które stanowią obszar miejskiej urbanizacji, wymagają jednak realizacji nowych połączeń pieszych lub zielonych i podjęcia działań w celu wyznaczenia nowej osi aktywności miejskiej relacji tereny rekreacyjne przez obszary miejskie do historycznego centrum,
- c) wzmocnienie połączeń komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi częściami miasta – przez dolinę Dramy, linie kolejowe, układy dróg krajowych,
- d) wykreowanie nowej jakości przestrzeni publicznych w oparciu o istniejące ulice - wzmocnienie ich rangi jako „salonu miejskiego” poprzez realizację przestrzeni pieszych, rowerowych, przestrzeni przyjaznej wszystkim grupom wiekowym, z uwzględnieniem podrzędnej roli samochodów, połączonych z obszarami zieleni miejskiej i strefami rekreacji,
- e) wykorzystanie potencjału istniejących usług – utrzymanie i rozwijanie ich jakości,
- f) wykorzystanie potencjału topograficznego – ukształtowania i zagospodarowania terenu umożliwiającego realizację elementów sportowo-rekreacyjnych dedykowanych młodzieży (trasy *crossowe* dla rowerów lub *nordic walking* dla pieszych itp.), na obszarach w rejonie ulic Piaskowej/Świerkowej oraz Lokalnej, a także w rejonie zbiornika Dzierżno Małe,
- g) podniesienie atrakcyjności turystycznej miasta poprzez
  - realizację dogodnych połączeń pieszych i rowerowych centrum miasta i jego części,
  - realizację połączeń pieszych i rowerowych z terenami rekreacji położonymi w obrębie zbiornika Dzierżno Małe oraz z położonymi poza granicami Pyskowic,
- h) nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych obiektom stanowiącym dziedzictwo kulturowe Pyskowic, w szczególności: obiektom kolejowym,
- i) prowadzenie działań promocyjnych i marketingowych obejmujących:
  - opracowanie kompleksowych programów dla przyciągnięcia inwestorów z zewnątrz,
  - prowadzenie stałej, opartej na przyjętych kierunkach rozwoju i bieżącej ocenie zachodzących w mieście pozytywnych zmian, promocji uznanych wydarzeń oraz walorów miasta, jako dobrego miejsca zamieszkania, stanowiącego unikalny ośrodek rekreacyjno-turystyczny o przyjaznym środowisku.

2) Przekształcenia centrum Pyskowic:

- a) rozwój istniejącego systemu przestrzeni publicznych, w tym utrzymanie istniejących i wykształcenie nowych pasaży pieszych, założeń parkowych i skwerów, podkreślających tradycje miejskie,

- b) rewitalizacja obszaru historycznego centrum, zlokalizowanego w obrębie średniowiecznego założenia miejskiego,
  - c) redefinicja funkcjonalno-programowa zabudowy, stymulująca trwałą aktywizację usługową, gospodarczą i mieszkaniową, a tym samym pozytywne skutki inwestycyjne i zmiany w społecznym traktowaniu i użytkowaniu tego kluczowego obszaru miasta.
- 3) Przywrócenie priorytetowej roli przestrzeni miejskiej, w tym zieleni, w tworzeniu wizerunku miasta:
- a) rewitalizację charakterystycznych układów ulic, placów, parku, skwerów i zielonych terenów rekreacyjnych, stanowiących obszar przestrzeni publicznej, tworzących oprawę istniejących terenów zurbanizowanych i zabudowanych, rozwijających wielokierunkową, gęstą siatkę połączeń,
  - b) przeciwdziałanie dekapitalizacji istniejącej zabudowy mieszkaniowej i obiektów publicznych,
  - c) poprawa stanu ładu przestrzennego, decydującego o możliwości osiągnięcia w mieście wysokiego poziomu życia,
  - d) ochronę obiektów i obszarów objętych ochroną prawną ze względu na ich wartości kulturowe, z jednoczesnym zagwarantowaniem niekonfliktowego i harmonijnego rozwoju unikalnego systemu przestrzennego i związanego z nim indywidualnego przeznaczenia oraz zagospodarowania poszczególnych terenów.
- 4) Maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału obszarów zurbanizowanych do rozwoju istniejących i nowych funkcji:
- a) zachowanie skali i charakteru, a jednocześnie odrębności przestrzennej miasta,
  - b) waloryzacja obszarów zurbanizowanych wraz z wyodrębnieniem obszarów przestrzenno-funkcjonalnych, dla których możliwe jest określenie generalnych kierunków i zasad rozwoju,
  - c) określenie maksymalnego zasięgu planowanej urbanizacji z założeniem, iż zasięg ten nie naruszy terenów cennych środowiskowo oraz nie wkroczy na tereny to tej pory niezurbanizowane i niezabudowane,
  - d) wyznaczenie w studium obszaru urbanizacji jako świadome przeciwdziałanie tendencjom niekontrolowanego i rozproszonego inwestowania.
- 5) Utrzymanie obszarów niezurbanizowanych oraz obszarów zieleni położonych w obszarach zurbanizowanych:
- a) przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju w sukcesywnie zachodzących procesach zmian przeznaczenia i zagospodarowania terenów,
  - b) wyznaczenie obszarów zieleni miejskiej, w ramach których należy wykształcić:
    - miejskie strefy wypoczynku i rekreacji,
    - lokalne strefy rekreacji dla dzieci i młodzieży,
    - strefy związane z błękitno-zieloną infrastrukturą;
  - c) wykorzystanie potencjału przyrodniczego i skalającego rzeki Dramy, wraz z potokami przepływającymi przez miasto, oraz zbiornika Dzierżno Małe poprzez zagospodarowanie ich otoczenia i nadanie im istotnych funkcji w strukturze miejskiej,
  - d) wyznaczenie systemu połączeń ekosystemowych i komunikacyjnych - ścieżek pieszych i tras rowerowych, tworzącego dopełnienie miejskiego obszaru przestrzeni publicznej, mającego swoje powiązania i kontynuację poza granicami Pyskowic.
- 6) Redefinicja funkcjonalno-programowa istniejących obszarów zurbanizowanych związanych z:

- a) mieszkalnictwem - uwzględniająca:
    - rehabilitację zdegradowanych zasobów mieszkaniowych - podwyższenie standardów technicznych istniejącej zabudowy,
    - kompleksową rehabilitację wewnątrz urbanistycznych dostosowaną do indywidualnych potrzeb mieszkańców,
  - b) usługami - uwzględniająca wykształcenie modelu terenów usługowych, uwzględniającego specyfikę miejsc i ich strukturę funkcjonalną,
  - c) rekreacją, sportem i turystyką - uwzględniająca:
    - utrzymanie i rozwijanie istniejących ośrodków i miejsc uprawiania sportu oraz rekreacji,
    - wskazanie obszarów przydatnych dla rozwoju różnych form wypoczynku, promujących przede wszystkim rekreację rodzinną, poprzez poszerzenie oferty programowej dostosowanej do zróżnicowanych możliwości finansowych i specyficznych potrzeb różnych grup wiekowych,
    - budowę zaplecza dla obsługi różnych form spędzania czasu wolnego,
    - rozwijanie oferty turystyczno-rekreacyjnej związanej z obiektami dziedzictwa kulturowego,
  - d) produkcją i wytwórczością, uwzględniająca:
    - wyodrębnienie gałęzi działalności gospodarczej, w tym produkcji, które powinny być promowane w mieście z uwagi na względy gospodarcze, z uwzględnieniem zastosowania wymaganych procesów technologicznych przystosowujących prowadzoną działalność do aktualnych wymogów ochrony środowiska,
    - konieczność kreowania nowych wysoko technologicznych i innowacyjnych obszarów aktywności gospodarczej.
- 7) Rozwój systemów infrastruktury technicznej gwarantujący skuteczną realizację kierunków rozwojowych, a tym samym:
- a) prawidłowo kształtowane struktury zabudowy mieszkaniowej – w dostosowaniu do dostępu do istniejącej i zaplanowanej infrastruktury technicznej,
  - b) promowanie, rozwijanie i wykorzystanie systemów i technologii związanych z odnawialnymi źródłami energii,
  - c) poprawa funkcjonowania systemów związanych z obsługą mieszkańców: gospodarką odpadami i odbiorem ścieków – zapewnienie bezpieczeństwa w zakresie infrastruktury technicznej.
- 8) Stymulowanie pozytywnych kierunków przekształceń w sferze społeczno-demograficznej, w tym:
- a) budowa modelu miasta dośrodkowego, mająca na celu wzmocnienie wewnętrznych funkcji miasta, zintegrowanie obszarów o różnych, często przeciwstawnych przeznaczeniach,
  - b) dążenie do spowolnienia, zatrzymania lub odwrócenia niekorzystnych procesów zachodzących w strukturze demograficznej miasta, poprzez:
    - zrównoważony rozwój społeczny,
    - wzrost aktywności gospodarczej osób prawnych i fizycznych,
    - zatrzymanie w mieście i stworzenie perspektyw rozwoju dla uczącej się i studiującej młodzieży,
    - tworzenie nowych miejsc pracy,

- dostępu wszystkich grup mieszkańców do udogodnień miejskich,
  - odbudowy więzi pomiędzy różnymi grupami społecznymi,
  - poprawy poczucia bezpieczeństwa publicznego,
- c) wyznaczanie centralnych obszarów poszczególnych jednostek osadniczych – uzupełnienie funkcji społecznych,
- d) rozbudowę/reorganizację sieci komunikacji publicznej i ukierunkowanie działań na rzecz uczynienia z dostępności do komunikacji publicznej atrybutu zamieszkania w mieście,
- e) wskazanie obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych w bezpośrednim otoczeniu obszarów zabudowy mieszkaniowej, połączonych systemem ścieżek pieszych i rowerowych, w celu polepszenia standardu zamieszkania, zapobiegających odpływowi mieszkańców.

ROZDZIAŁ II
KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU
TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

§ 3 KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. W myśl przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się:
  - 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej (odnoszone przeważnie do dużych terytorialnie fragmentów gminy wykazujących wiele wspólnych cech, wyróżniających je od pozostałych jego części),
  - 2) kierunki zmian w przeznaczeniu terenów (odnoszone do terenów charakteryzujących się jednorodnością lub zbieżnością przeznaczeń, a zatem terenów niewielkich powierzchniowo),
  - 3) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy (odnoszone do terenów o określonych kierunkach przeznaczenia, bo one przede wszystkim decydują o doborze i wartościach wskaźników),
  - 4) kierunki rozwoju systemów komunikacji (odnoszone do terenów położonych w pasach drogowych i terenach tras kolejowych),
  - 5) kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej (odnoszone do specyficznych terenów położonych pomiędzy liniami odwzorowującymi stref kontrolowanych, zwanych strefami ochronnymi lub strefami bezpieczeństwa),
  - 6) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej (odnoszone do różnej wielkości terenów niezurbanizowanych lub zurbanizowanych, niezabudowanych).
2. Określenie kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego Pyskowic wymaga określenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, do realizacji którego gmina w sposób konsekwentny będzie dążyła, przyjmując i realizując określoną w Studium politykę przestrzennego, społecznego i gospodarczego rozwoju.

§ 4 GŁÓWNE KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY

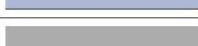

1. W celu uformowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, która uwzględni wymagania ochrony ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju, ustala się w Studium kierunki rozwoju wskazujące, iż w kształtowaniu i prowadzeniu polityki przestrzennej na kolejnych etapach planistycznych należy dążyć do nadania terenom odpowiednich do ich lokalizacji w przestrzeni gminy kierunków przeznaczeń:
  - 1) **obszar centralny** - obejmujący obszar centrum Pyskowic, w skład którego wchodzi: historyczne centrum miasta, tereny usług związanych z funkcjami Pyskowic jako siedziby samorządu, zabudowa usługowa i mieszkaniowa wraz z podstawowym układem przestrzeni publicznych, o dużej intensywności zabudowy i dużym nasyceniu przemieszanych funkcji (usługowymi, rzemieślniczymi i nieuciążliwej produkcji),
  - 2) **obszar miejski** - obejmujący obszar położony wokół centrum Pyskowic, w skład którego wchodzi: zabudowa osiedlowa (mieszkalna i usługowa) o średniej intensywności zabudowy,

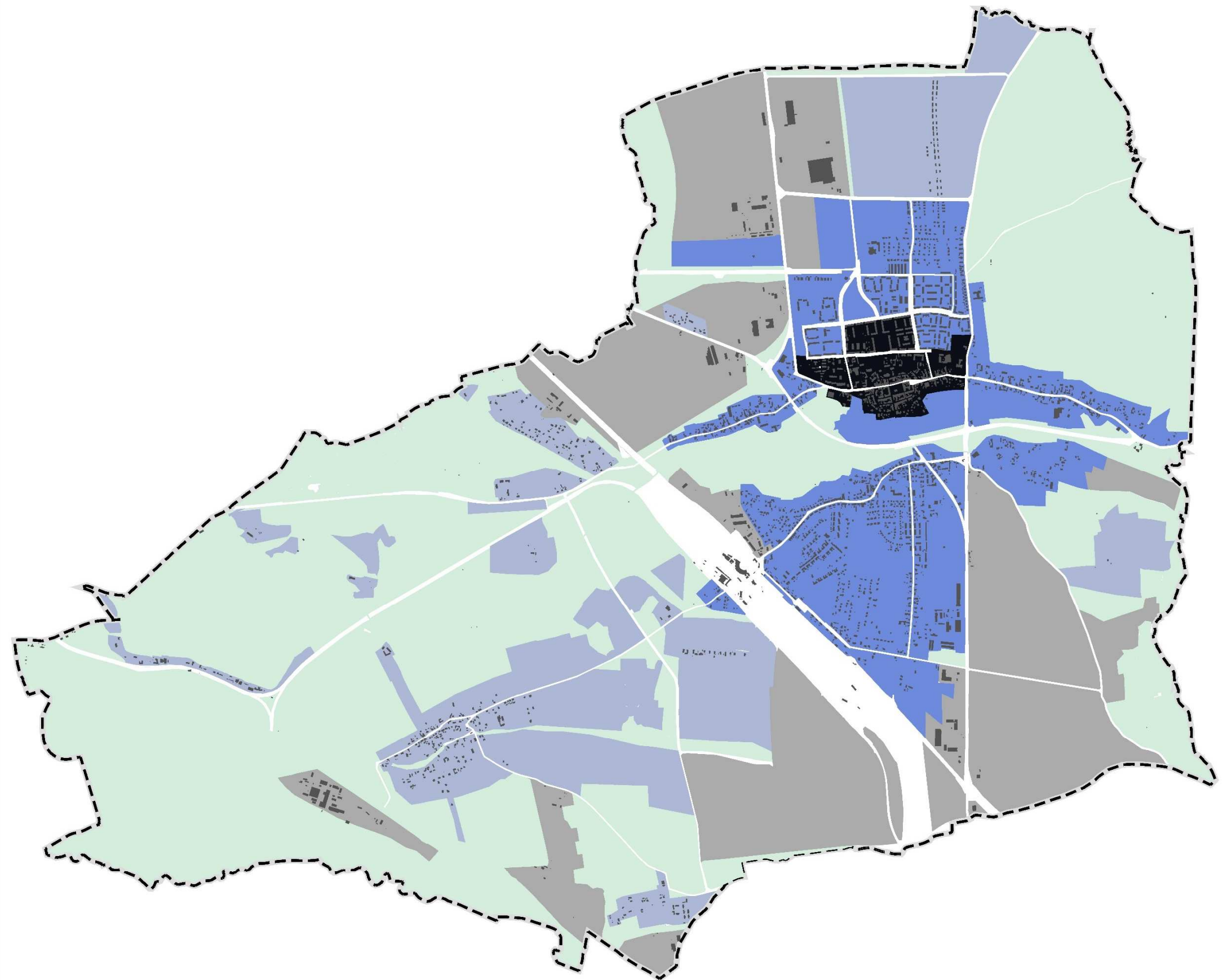

wraz z podstawowymi usługami społecznymi i konsumpcyjnymi, dobrze skomunikowany z obszarem centralnym,

- 3) **obszar podmiejski** - obejmujący obszar w częściach Pyskowic położonych poza ścisłym obszarem miejskim, stanowiący zabudowę osiedlową o niskiej intensywności zabudowy, zabudowę mieszkaniową indywidualną oraz tereny rezerwy dla zabudowy mieszkaniowej, wraz z niezbędnymi usługami podstawowymi,
  - 4) **obszar stref aktywności gospodarczej** - obejmujący obszary istniejącej i planowanej zabudowy usługowej, usługowo-produkcyjnej, logistycznej, magazynowej, stref aktywności gospodarczej i usług oraz infrastruktury technicznej,
  - 5) **obszar niezabudowany** - obejmujący obszary rolne, ogrodów działkowych, zieleni nieurządzonej, leśne oraz dolin rzeki i potoków, a także zbiorniki wodne - nieprzeznaczone do zabudowy, chronione przed zabudową z uwagi na walory przyrodnicze i krajobrazowe.
2. Z obszarów struktury funkcjonalnej zostały wyłączone systemy liniowe: układ komunikacji drogowej (tranzytowy, podstawowy i uzupełniający) oraz układ komunikacji kolejowej należącej do systemu krajowego i regionalnego.
  3. Zasięgi obszarów **struktury funkcjonalnej** studium przedstawione są na Schemacie nr 1 – Struktura studium – obszary funkcjonalne.

SCHEMAT NR 1 - STRUKTURA STUDIUM - OBSZARY FUNKCJONALNE

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	OBSZAR CENTRALNY
	OBSZAR MIEJSKI
	OBSZAR PODMIEJSKI
	OBSZAR STREF AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ
	OBSZAR NIEZABUDOWANY

4. W celu delimitacji obszarów zabudowanych w granicach miasta wskazuje się **obszar zurbanizowany** i **obszar niezurbanizowany**.
5. Zasięgi obszarów **zurbanizowanego** i **niezurbanizowanego** w studium przedstawione są na Schemacie nr 2 – Obszar zurbanizowany i niezurbanizowany.

§ 5 KIERUNKI ZMIAN OBSZARU ZURBANIZOWANEGO

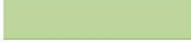
1. W studium wyznacza się **obszar zurbanizowany**, do którego należą tereny zurbanizowane i zabudowane o kierunkach przeznaczeń: **SC, MU, MW, MN, U, UC, UP, US, ZC, ZP** oraz tereny komunikacji: **KDGP, KDG, KDZ, KDL, KK i IT**.
2. Dla terenów położonych w obszarze zurbanizowanym ustala się standardy charakteryzujące i opisujące kierunki zmian w strukturze przestrzennej, w tym kierunki przeznaczeń dla terenów zabudowanych, które określono Rozdziale IV.
3. Obszar zurbanizowany winien zagwarantować gminie zrównoważony rozwój, przestrzenną spójność, integrację infrastruktury komunikacyjnej i technicznej oraz skuteczne przeciwdziałanie niekontrolowanemu „rozlewaniu się” zabudowy.

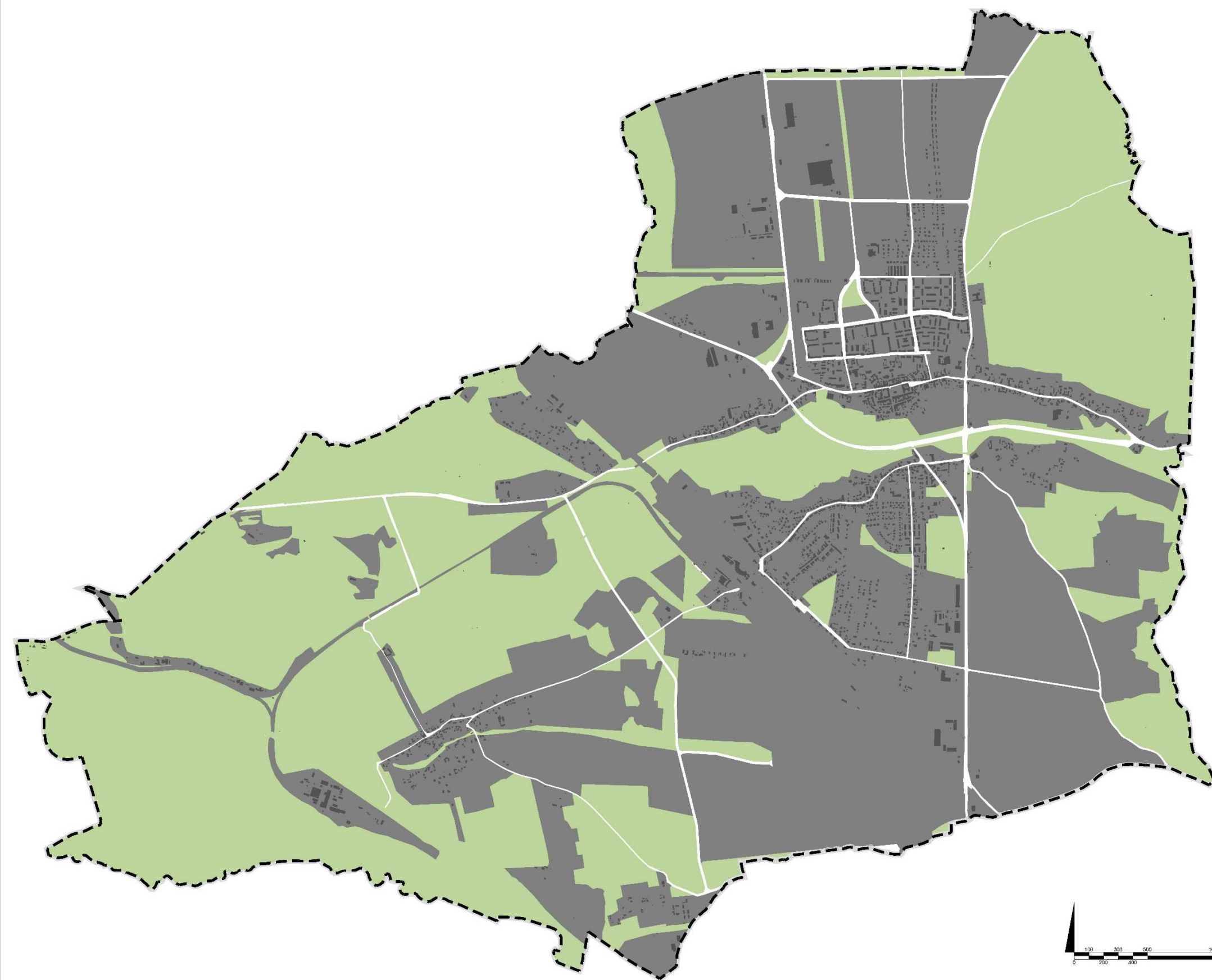
§ 6 KIERUNKI ZMIAN OBSZARU NIEZURBANIZOWANEGO

1. W studium, w celu ochrony terenów otwartych i zapobieganiu „rozlewaniu się” zabudowy, wyznacza się obszar niezurbanizowany.
2. Do obszaru niezurbanizowanego zaliczono tereny niezurbanizowane i niezabudowane:
  - 1) tereny o kierunkach przeznaczeń oznaczonych symbolami **ZN, ZL, ZD i R**;
  - 2) tereny wód o kierunkach przeznaczenia oznaczonych symbolami **W**.
3. Dla terenów niezurbanizowanych ustala się standardy charakteryzujące i opisujące kierunki zmian w strukturze przestrzennej, w tym:
  - 1) włączenie terenów **ZP i ZN** do obszaru przestrzeni zieleni na zasadach zawartych w par. 13;
  - 2) dążenie do ustalenia zakazu nowej zabudowy, z zastrzeżeniem zabudowy realizowanej na podstawie przepisów o lasach oraz istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu;
  - 3) dopuszczenie nowych przebiegów infrastruktury technicznej.

SCHEMAT NR 2 - OBSZAR ZURBANIZOWANY I NIEZURBANIZOWANY

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	OBSZAR ZURBANIZOWANY
	OBSZAR NIEZURBANIZOWANY

§ 7 KIERUNKI PRZEZNACZENIA TERENÓW

1. Każdemu z terenów przypisano w formie graficznej oraz tekstowej ustalenia, tj.: przeznaczenie dominujące, przeznaczenia równorzędne, przeznaczenia dopuszczone oraz wskaźniki urbanistyczne, tj.: powierzchnię biologicznie czynną, wysokość zabudowy i wskaźnik zainwestowania.
2. Ustalenia studium w formie graficznej, tekstowej i tabelarycznej dostosowano do docelowej struktury przestrzennej miasta.
3. Graficzny zapis kierunków zmian w przeznaczeniu terenów położonych w granicach administracyjnych gminy przedstawia Rysunek studium nr II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego a zasięgi terenów o poszczególnych kierunkach przeznaczeń wskazano na Schemacie nr 3 – Kierunki zmian w zagospodarowaniu terenów.
4. Opis poszczególnych kierunków przeznaczeń i przypisanych im symboli literowych zawiera poniższa tabela:

Tab. nr 1: Kierunki przeznaczeń terenów.

SYMBOL	OPIS OGÓLNY	OPIS SZCZEGÓŁOWY
1	2	3
TERENY KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ		
KDGP	tereny dróg głównych przyspieszonych	drogi publiczne klasy głównej przyspieszonej wraz ze skrzyżowaniami wiaduktami i mostami
KDG	tereny dróg głównych	drogi publiczne klasy głównej wraz ze skrzyżowaniami, wiaduktami i mostami
KDZ	tereny dróg zbiorczych	drogi publiczne klasy zbiorczej wraz ze skrzyżowaniami, wiaduktami i mostami
KDL	tereny dróg lokalnych	drogi publiczne klasy lokalnej wraz ze skrzyżowaniami, wiaduktami i mostami
KK	tereny kolejowe	tereny i trasy kolei, infrastruktura kolejowa, obiekty kolejowe, w tym budynki dworców i obsługi taboru kolejowego
IT	tereny infrastruktury technicznej	przeznaczenie dominujące: tereny infrastruktury technicznej, obsługi technicznej i gospodarki komunalnej przeznaczenie dopuszczone: tereny produkcji energii i rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o których mowa w §29 pkt 1

SYMBOL 1	OPIS OGÓLNY 2	OPIS SZCZEGÓŁOWY 3
TERENY OBSZARU ZURBANIZOWANEGO (ZURBANIZOWANE I ZABUDOWANE)		
SC	tereny zabudowy wielofunkcyjnej obszarów centralnych Pyskowic	przeznaczenia równorzędne: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowa mieszkaniowa wysokiej i niskiej intensywności, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, - zabudowa usług, takich jak: usługi gastronomii, usługi handlu z wyłączeniem handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², rzemiosło, gastronomia, tereny usług administracji publicznej, usług oświaty i edukacji, usług nauki i szkolnictwa wyższego, zdrowia i opieki społecznej, usług kultury, usług kultu religijnego oraz służb publicznych, biura, siedziby firm, banki, ubezpieczenia, - usługi sportu i rekreacji, - parki, skwery, zieleńce, założenia zieleni, - tereny parkingów
MU	tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej	przeznaczenia równorzędne: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowa mieszkaniowa wysokiej i niskiej intensywności, - zabudowa usług, takich jak: usługi gastronomii, usługi handlu z wyłączeniem handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², rzemiosło, gastronomia, tereny usług administracji publicznej, usług oświaty i edukacji, usług nauki i szkolnictwa wyższego, zdrowia i opieki społecznej, usług kultury, usług kultu religijnego oraz służb publicznych, biura, siedziby firm, banki, ubezpieczenia, - usługi sportu i rekreacji, - parki, skwery, zieleńce, założenia zieleni, - tereny parkingów
MW	tereny zabudowy mieszkaniowej wysokiej intensywności	przeznaczenie dominujące: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zespoły zabudowy mieszkaniowej, zabudowa mieszkaniowa typu mały dom* przeznaczenie dopuszczone: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowa usług, takich jak: usługi gastronomii, usługi handlu z wyłączeniem handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², rzemiosło, gastronomia, tereny usług administracji publicznej, usług oświaty i edukacji, usług nauki i szkolnictwa wyższego, zdrowia i opieki społecznej, usług kultury, usług kultu religijnego, biura, siedziby firm, banki, ubezpieczenia, - usługi sportu i rekreacji, - parki, skwery, zieleńce, założenia zieleni, - tereny parkingów

SYMBOL 1	OPIS OGÓLNY 2	OPIS SZCZEGÓŁOWY 3
MN	tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności	<p>przeznaczenie dominujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, - zabudowa szeregowa i bliźniacza, <p>z wyłączeniem zabudowy wielorodzinnej, z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej typu mały dom*</p> <p>przeznaczenie dopuszczone:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowa usług, takich jak: usługi gastronomii, usługi handlu z wyłączeniem handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², rzemiosło, gastronomia, usługi zdrowia i opieki społecznej, usługi kultury, biura, siedziby firm, banków i ubezpieczeń, - parki, skwery, zieleńce, założenia zieleni
U	tereny usług	<p>przeznaczenie dominujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tereny usług, biur, siedziby firm, banki, ubezpieczenia, handel z wyłączeniem handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², rzemiosło, gastronomia, tereny usług administracji publicznej, usług oświaty i edukacji, usług nauki i szkolnictwa wyższego, zdrowia i opieki społecznej, usług kultury, usług kultu religijnego oraz służb publicznych, - usługi sportu i rekreacji, <p>przeznaczenie dopuszczone:</p> <ul style="list-style-type: none"> - parki, skwery, zieleńce, założenia zieleni, - tereny parkingów
UC	tereny usług i handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m ²	<p>przeznaczenie dominujące: tereny handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², zabudowa usług, takich jak: usługi gastronomii, usługi handlu, rzemiosło, biura, siedziby firm, banki, ubezpieczenia</p> <p>przeznaczenie dopuszczone: tereny parkingów</p>
UP	tereny zabudowy usługowo - produkcyjnej	<p>przeznaczenia równorzędne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tereny usług, - tereny stref aktywności gospodarczej, produkcji, logistyki, magazynów i składów, - tereny infrastruktury technicznej i gospodarki komunalnej <p>przeznaczenie dopuszczone:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tereny produkcji energii i rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o których mowa w §29 pkt 1, - tereny parkingów

SYMBOL	OPIS OGÓLNY	OPIS SZCZEGÓŁOWY
1	2	3
US	tereny usług sportu i rekreacji	<p>przeznaczenie dominujące: tereny i obiekty związane ze sportem wyczynowym, amatorskim i kulturą fizyczną oraz rekreacją i wypoczynkiem</p> <p>przeznaczenie dopuszczone:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowa usług, takich jak: usługi gastronomii, usługi hotelarskie (w tym budynki zamieszkania zbiorowego) i usługi kultury, - budynki rekreacji indywidualnej, - parki, skwery, zieleńce, założenia zieleni
ZC	tereny cmentarzy	przeznaczenie dominujące: cmentarze grzebalne i niegrzebalne
ZP	tereny zieleni urządzonej	<p>przeznaczenie dominujące: parki, skwery, zieleńce, założenia zieleni</p> <p>przeznaczenie równorzędne: zabudowa usług gastronomii i usług kultury oraz sportu i rekreacji</p>
TERENY OBSZARU NIEZURBANIZOWANEGO (NIEZURBANIZOWANE I NIEZABUDOWANE)		
ZL	tereny leśne	<p>przeznaczenie dominujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lasy, nieruchomości i obiekty leśne, - pozostałe grunty leśne wraz z terenami zabudowanymi na gruntach leśnych, - nieurządzone tereny śródleśne oraz założenia zieleni leśnej, do których należą grunty oznaczone w ewidencji symbolami: Ls, Lz wraz z infrastrukturą i urządzeniami dopuszczonymi w przepisach ustawy o lasach, - tereny zadrzewione i zakrzewione nie będące lasami w myśl przepisów ustawy o lasach, - tereny zalesień
ZN	tereny zieleni nieurządzonej	<p>przeznaczenie dominujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zieleń nieurządzona wraz z zadrzewieniami zwartymi i rozproszonymi, - zieleń przyrodna, - zieleń pozostała niewymieniona w innych przeznaczeniach, w tym zieleń izolacyjna
ZD	tereny ogrodów działkowych	przeznaczenie dominujące: ogrody działkowe

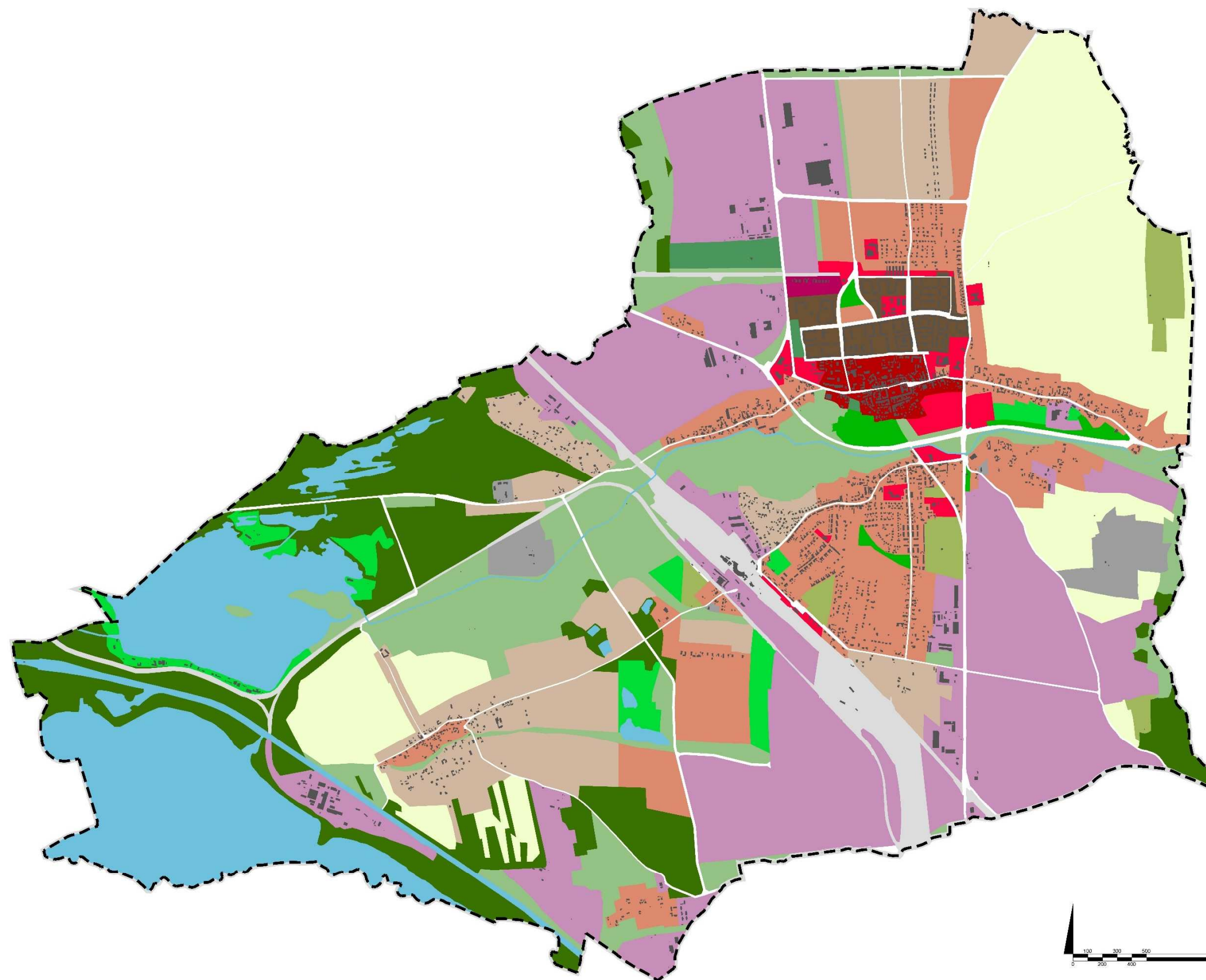
SYMBOL	OPIS OGÓLNY	OPIS SZCZEGÓŁOWY
1	2	3
R	tereny rolne	<p>przeznaczenie dominujące: tereny rolne - upraw rolnych i sadowniczych, pastwiska i łąki</p> <p>przeznaczenie dopuszczone: tereny zieleni nieurządzonej, zadrzewienia i zakrzewienia</p>
W	tereny wód powierzchniowych	<p>przeznaczenie dominujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wody powierzchniowe płynące - wody powierzchniowe stojące <p>wraz z urządzeniami gospodarki wodnej i przeciwpowodziowej</p>

(*) – zabudowa mieszkaniowa typu mały dom – oznacza budynki mieszkalne wielorodzinne do sześciu lokali mieszkalnych, o wysokości do III kondygnacji nadziemnych.

SCHEMAT NR 3 - KIERUNKI ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU TERENÓW

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
	TERENY CMENTARZY
	TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ
	TERENY ZIELENI NIEURZĄDZONEJ
	TERENY LEŚNE
	TERENY ROLNE
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
	TERENY ZABUDOWY WIELOFUNKCYJNEJ CENTRUM PYSKOWIC
	TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ
	TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WYSOKIEJ INTENSYWNOŚCI
	TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ NISKIEJ INTENSYWNOŚCI
	TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ
	TERENY ZABUDOWY USŁUG I USŁUG HANDLU O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m ²
	TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-PRODUKCYJNEJ
	TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
	TERENY SPORTOWO-REKREACYJNE

ROZDZIAŁ III
KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM TERENY
WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

§ 8 ZASADY ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

W pierwszej kolejności dla celów inwestycyjnych winny być uruchamiane: mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych te tereny, które spełniają poniższe kryteria lokalizacyjne i techniczne:

- 1) gwarantują zachowanie ciągłości i spójności planistycznej, to jest posiadają aktualne, obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- 2) stanowią kontynuację istniejącej zabudowy, poprzez jej rozwijanie i uzupełnianie luk budowlanych;
- 3) mają, zgodną ze specyfiką nowych funkcji, obsługę komunikacyjną w skali gminy;
- 4) mają pokrycie w zakresie infrastruktury technicznej, w szczególności sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

§ 9 TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

W Studium wyłączono spod zabudowy grunty położone w granicach terenów o symbolach **ZN**, **ZL** i **R** oraz tereny wód o symbolu **W**.

§ 10 KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej wskazano obszary funkcjonalne, dla których określa się następujące kierunki zagospodarowania oraz wskaźniki urbanistyczne terenów o kierunkach przeznaczeń wskazanych w §7:

1. OBSZAR CENTRALNY – obejmujący tereny funkcjonalne: SC, U:

a) kierunki zagospodarowania:

- utrzymanie i zwiększenie potencjału administracyjnego i usługowego obszaru - usług publicznych i społecznych – z uwagi na funkcję centrum miasta,
- utrzymanie funkcji mieszkalnych w terenach o symbolu SC w celu zapobiegania zjawisku wyludniania i spadku wartości centralnej przestrzeni miejskiej,
- utrzymanie historycznego przebiegu ulic, placów i przestrzeni publicznych,
- rewitalizacja obszaru historycznego centrum Pyskowic,
- rewitalizacja istniejących i realizacja nowych przestrzeni publicznych: Rynku i okolic, skwerów, placów i zieleńców – tworzenie obszarów wyłączonych z ruchu oraz obszarów z ograniczeniem z ruchu samochodowego,
- realizacja połączeń pieszo-rowerowych centrum miasta z osiedlami mieszkaniowymi oraz nowymi wyznaczonymi w studium obszarami zabudowy mieszkaniowej i usługowej - wykształcenie powiązań dla rekreacji codziennej i weekendowej,
- zmniejszenie spływu powierzchniowego poprzez zastosowanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury: ogrodów deszczowych, nawierzchni przepuszczalnych lub innych rozwiązań (po przeprowadzeniu analiz możliwości i zasadności ich realizacji),
- przy opracowaniu planów miejscowych należy:
  - uwzględnić ochronę obiektów i obszarów zabytkowych zgodnie z zasadami zawartymi w §14 i 15,
  - uwzględnić utrzymanie charakteru poszczególnych części obszaru: zabudowy w oparciu o układ średniowieczny, układów urbanistycznych lat 50-tych XX wieku,

b) wskaźniki urbanistyczne terenów funkcjonalnych zabudowanych:

- powierzchnia biologicznie czynna:
  - dla przeznaczenia SC – 10%,
  - dla przeznaczenia U – 20%
- wysokość zabudowy: do 4 kondygnacji lub 20 m, z uwzględnieniem wytycznych ochrony konserwatorskiej i gabarytów istniejącej zabudowy,
- wskaźnik zainwestowania:
  - dla przeznaczenia SC – 2,
  - dla przeznaczenia U – 2.

2. OBSZAR MIEJSKI – obejmujący tereny funkcjonalne: MW, MU, MN, U, UP, US, UC, ZP, ZC, ZD:

a) kierunki zagospodarowania:

- realizacja zabudowy mieszkaniowej w oparciu o realizowane układy drogowe i infrastrukturę techniczną,
- utrzymanie i realizacja usług oświaty, opieki zdrowotnej i opieki społecznej w dostosowaniu do rosnących lub malejących potrzeb wynikających ze struktury wiekowej mieszkańców,
- realizacja przestrzeni publicznej w istniejącej zabudowie mieszkaniowej i usługowej z połączeniami pieszymi o strukturze niezależnej od układu drogowego,
- realizacja połączeń pieszo-rowerowych z centrum miasta, z osiedlami mieszkaniowymi oraz nowymi wyznaczonymi w studium obszarami zabudowy mieszkaniowej i usługowej - wykształcenie powiązań dla rekreacji weekendowej i codziennej,
- zmniejszenie spływu powierzchniowego poprzez zastosowanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury: zastosowanie niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, nawierzchni przepuszczalnych lub innych rozwiązań (po przeprowadzeniu analiz możliwości i zasadności ich realizacji),
- przy opracowaniu planów miejscowych należy:
  - uwzględnić ochronę obiektów i obszarów zabytkowych zgodnie zasadami zawartymi w §14 i §15,
  - uwzględnić ochronę terenów zieleni, w szczególności zieleni parkowej,

b) wskaźniki urbanistyczne terenów funkcjonalnych zabudowanych:

- powierzchnia biologicznie czynna:
  - dla przeznaczenia MW – 30%,
  - dla przeznaczenia MN, MU, US – 20%,
  - dla przeznaczenia U, UP, UC – 15%,
- wysokość zabudowy:
  - dla przeznaczenia MW – do 5 kondygnacji,
  - dla przeznaczenia MU, U, UP, UC – do 20 m,
  - dla przeznaczenia MN, US – do 15 m,
- wskaźnik zainwestowania: 2,0.

c) wskaźniki urbanistyczne terenów funkcjonalnych niezabudowanych:

- powierzchnia biologicznie czynna:
  - dla przeznaczenia ZP – 80%,
  - dla przeznaczenia ZC, ZD – nie określa się,
- wysokość zabudowy: nie określa się
  - dla przeznaczeń ZP, ZC, ZD – nie określa się,
- wskaźnik zainwestowania: nie określa się.

3. OBSZAR PODMIEJSKI – obejmujący tereny funkcjonalne: MN, MU, US, UP, IT:

a) kierunki zagospodarowania:

- realizacja zabudowy mieszkaniowej w oparciu o realizowane układy drogowe i infrastrukturę techniczną,
- stworzenie preferencji dla zabudowy o charakterze osiedlowym, zwartym,
- w obszarach nowej zabudowy mieszkaniowej MN uwzględnienie analizy zapotrzebowania na usługi w zakresie edukacji oraz podstawowych usług z zakresu handlu, gastronomii i rzemiosła,
- realizacja przestrzeni publicznej towarzyszącej powstającej zabudowie mieszkaniowej i usługowej z połączeniami pieszymi o strukturze niezależnej od układu drogowego,
- realizacja połączeń pieszo-rowerowych z centrum miasta, z osiedlami mieszkaniowymi oraz nowymi wyznaczonymi w studium obszarami zabudowy mieszkaniowej i usługowej - wykształcenie powiązań dla rekreacji weekendowej i codziennej,
- zwiększenie potencjału retencyjnego zlewni i zmniejszenie spływu powierzchniowego poprzez zastosowanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury: zbiorników retencyjnych, niecek retencyjnych, nawierzchni przepuszczalnych lub innych rozwiązań (po przeprowadzeniu analiz możliwości i zasadności ich realizacji),
- przy opracowaniu planów miejscowych należy:
  - uwzględnić ochronę obiektów i obszarów zabytkowych zgodnie z zasadami zawartymi w §14 i §15,
  - przy ustalaniu parametrów zabudowy, w szczególności wysokości zabudowy, przeprowadzić analizy krajobrazowe, które pozwolą na kształtowanie ładu przestrzennego w nowych osiedlach mieszkaniowych,
  - uwzględnić ochronę cieków i zbiorników wodnych oraz zieleni śródpolnej stanowiących lokalne i ponadlokalne korytarze ekologiczne,

b) wskaźniki urbanistyczne terenów funkcjonalnych zabudowanych:

- powierzchnia biologicznie czynna:
  - dla przeznaczenia MU, U, US – 30%,
  - dla przeznaczenia MN – 40%,
  - dla przeznaczenia UP, IT – 25%,
- wysokość zabudowy:
  - dla przeznaczenia MN, MU – do 3 kondygnacji lub 15 m,
  - dla przeznaczenia U, US, UP, IT – do 15 m,
- wskaźnik zainwestowania:
  - dla przeznaczenia MU, U, UP – 1,0,
  - dla przeznaczenia MN, US, – 0,8,
  - dla przeznaczenia IT – nie określa się.

4. OBSZAR STREF AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ – obejmujący tereny funkcjonalne: U, UP:

a) kierunki zagospodarowania:

- zwiększenie potencjału inwestycyjnego terenów usługowo-produkcyjnych w rejonie ul. Poznańskiej, Toszeckiej (DK 94), Kolonia Pyskowicka, Gliwicka/Wrzosowa poprzez realizację połączeń komunikacyjnych,
- realizacja infrastruktury technicznej w dostosowaniu do potrzeb realizowanych zamierzeń inwestycyjnych, w szczególności dla obszarów dotychczas niezainwestowanych – położonego w rejonie ul. Kolonia Pyskowicka, Gliwicka/Wrzosowa, oraz w północno-zachodniej części miasta (w rejonie ul. Poznańskiej),
- zmniejszenie spływu powierzchniowego poprzez zastosowanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury: zbiorników retencyjnych, niecek retencyjnych, nawierzchni przepuszczalnych lub innych rozwiązań (po przeprowadzeniu analiz możliwości i zasadności ich realizacji),
- przy opracowaniu planów miejscowych należy:
  - uwzględnić uciążliwości związane z hałasem i komunikacją obszarów U oraz UP na tereny sąsiednie, szczególnie przy granicach wyznaczonych w studium terenów mieszkaniowych i rekreacyjnych - terenów chronionych na podstawie przepisów ochrony środowiska oraz zastosować rozwiązania planistyczne niwelujące bądź ograniczające te oddziaływania do minimum,
  - uwzględnić ochronę cieków i zbiorników wodnych oraz zieleni śródpolnej stanowiących lokalne i ponadlokalne korytarze ekologiczne;

b) wskaźniki urbanistyczne terenów funkcjonalnych zabudowanych:

- powierzchnia biologicznie czynna: 15%
- wysokość zabudowy:
  - do 20 m,
  - w zasięgu strefy dopuszczenia lokalizacji magazynów wysokiego składowania do 40 m, z uwzględnieniem w planach miejscowych ekspozycji chronionej sylwety historycznej części miasta, oraz ustaleń dla stref ochrony krajobrazu kulturowego oraz strefy ochrony ekspozycji,
- wskaźnik zainwestowania: 1,5.

5. OBSZAR NIEZABUDOWANY – obejmujący tereny funkcjonalne: ZL, ZN, ZD, R,W:

a) kierunki zagospodarowania:

- ochrona gruntów rolnych i zieleni nieurządzonej – zakaz zabudowy poza zagospodarowaniem dopuszczonym przepisami odrębnymi w terenach ZD, w celu zapobiegania zjawisku „rozlewania się” obszaru zurbanizowanego, ochrony terenów otwartych i dolin cieków wodnych, a także niekonfliktowego sąsiedztwa z sąsiadującymi funkcjami produkcyjnymi i usługowymi,
- ochrona krajobrazu dolinnego i ekspozycji krajobrazu kulturowego,
- zwiększanie potencjału przyrodniczego i różnorodności siedlisk, w szczególności w dolinach cieków wodnych, utrzymanie lokalnych, ponadlokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych,
- realizacja połączeń pieszo-rowerowych z centrum miasta, z osiedlami mieszkaniowymi oraz nowymi wyznaczonymi w studium obszarami zabudowy mieszkaniowej i usługowej - wykształcenie powiązań dla rekreacji weekendowej i codziennej,
- realizacja elementów przestrzeni publicznej oraz rekreacyjnych powiązań z gminami i miastami sąsiednimi w terenach oznaczonych symbolem ZN:
  - w obszarze południowym – w rejonie zbiornika Dzierżno Małe oraz terenów przy ul. Świerkowej,
  - w obszarze centralnym – w rejonie Parku Miejskiego, wzdłuż rzeki Dramy,
- dopuszczenie realizacji obiektów retencyjnych w zasięgu wyznaczonych *stref potencjalnej retencji krajobrazowej* w formie zbiorników rekreacyjno-retencyjnych lub innych urządzeń, po przeprowadzeniu analiz, w rejonie Parku Miejskiego,
- zwiększenie potencjału retencyjnego zlewni i zmniejszenie spływu powierzchniowego poprzez zastosowanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury (po przeprowadzeniu analiz możliwości i zasadności ich realizacji):
  - zbiorników retencyjnych, niecek retencyjnych lub innych rozwiązań,
  - zagospodarowanie wód opadowych z zachowaniem wymogów ochrony środowiska oraz ochrony zbiornika GZWP 330 Gliwice,
- przy opracowaniu planów miejscowych należy:
  - uwzględnić ochronę cieków i zbiorników wodnych oraz zieleni śródpolnej stanowiących lokalne i ponadlokalne korytarze ekologiczne;

b) wskaźniki urbanistyczne terenów funkcjonalnych niezabudowanych: nie określa się.

ROZDZIAŁ IV
OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY
PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

§ 11. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

1. POWIERZCHNIA ZIEMI

W odniesieniu do ochrony powierzchni ziemi i gleb określa się:

- 1) zakaz lokalizacji przedsięwzięć związanych ze składowaniem odpadów;
- 2) zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do ziemi;
- 3) wykorzystanie terenów o słabych i złych warunkach budowlanych jako terenów zieleni i rekreacji.

2. KLIMAT

W zakresie ochrony klimatu oraz ze względu na występowanie niekorzystnych warunków przewietrzania miasta określa się:

- 1) utrzymanie istniejących i wykształcenie nowych ciągów zieleni, szczególnie w dolinach potoków i nad zbiornikami wodnymi;
- 2) wprowadzanie zieleni średniej i niskiej w terenach zurbanizowanych, głównie w terenach mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych obszaru funkcjonalnego miejskiego i podmiejskiego.

3. WODY POWIERZCHNIOWE

- 1) W studium wyznacza się system wód powierzchniowych, który tworzą istniejące ciek wodne (rzeka Drama i potoki) oraz zbiorniki wodne (Dzierżno Małe i Dzierżno Duże), jeziora i stawy, będące samodzielnymi terenami lub położone w granicach terenów o innych kierunkach przeznaczenia terenu.
- 2) W odniesieniu do systemu wód oraz przyległych doń terenów zieleni przywodnej należy dążyć do:
  - a) ochrony cieków i zieleni przywodnej, szczególnie w terenach zurbanizowanych i zabudowanych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z ochrony przeciwpowodziowej,
  - b) zagwarantowania dostępu do wód dla celów konserwacji oraz ogólnej dostępności do tych terenów, zgodnie z przepisami ustawy prawo wodne,
  - c) zapewnienia ciągłości w trakcie i po wykonaniu prac remontowych, regulacyjnych i konserwatorskich na wodach powierzchniowych płynących, w szczególności na skrzyżowaniach z układami komunikacji drogowej i kolejowej,
  - d) realizacji w ich granicach ścieżek pieszych i rowerowych, zieleni rekreacyjnej,

- e) wyznaczenia pasów wolnych od zabudowy i zagospodarowania wzdłuż cieków wodnych dla:
    - umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód,
    - umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia robót remontowych i konserwatorskich w korytach cieków,
    - ochrony otuliny biologicznej cieków wodnych,
  - f) utworzenia strefy ochrony obudowy biologicznej i obsługi technicznej, w której zakazuje się naruszania struktury pokrywy roślinnej i naturalnie ukształtowanych koryt potoków i rzek,
  - g) uwzględnienia realizacji „małej retencji”, z zastrzeżeniem zachowania lokalnych korytarzy ekologicznych i uwzględnieniem występowania cennych siedlisk przyrodniczych,
  - h) dopuszcza się:
    - roboty związane z regulacją i przebudową koryt cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów prawa wodnego,
    - prowadzenie robót związanych z usuwaniem szkód powodziowych oraz szkód związanych z lokalnym zalewaniem i podtopieniami.
- 3) Dla utrzymania czystości wód zgodnie z przepisami odrębnymi, należy:
- a) wprowadzić zakaz wprowadzania ścieków nieoczyszczonych,
  - b) nałożyć obowiązek utrzymania czystości na brzegach mających na celu wyeliminowanie powstawania niekontrolowanych wysypisk śmieci.
  - c) dopuścić możliwość zagospodarowania terenów przylegających do wód zgodnie z ustaleniami Studium, bez prawa ograniczania wielkości lustra wody oraz ograniczania dostępu do wody, z możliwością regulacji brzegów i wykorzystaniem ich dla celów rekreacyjnych, zgodnie z przepisami prawa wodnego.

4. WODY PODZIEMNE

Miasto w całości znajduje się w zasięgu granic obszaru zbiornika wód podziemnych Gliwice GZWP nr 330 o powierzchni całkowitej 399,9 km², powierzchni obszaru chronionego 192,3 km². Działania ochronne na obszarach ochronnych zbiornika zawarto w dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej przyjętej przez Ministra Środowiska 27.01.2012 r. (DGiKGhg-4731-40/6908/3776/11/MJ).

5. OBSZARY OCHRONY UJĘĆ WÓD

Na terenie Pyskowic zlokalizowana jest jeden z obiektów ujęcia wody Zawada, przy ulicy Piaskowej 4 (w eksploatacji GPW Katowice), obejmujące studnie głębinowe z ustanowioną strefą ochrony bezpośredniej w decyzji nr RL.6320.10.2013 z dnia 15.03.2013 r.

6. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN, OBSZARY I TERENY GÓRNICZE

Na terenie Pyskowic zidentyfikowano złożę surowców ilastych ceramiki budowlanej *Pyskowice* nr 2075, w którym eksploatacja została zaniechana.

Dla kopaliny nie wyznaczono obszarów i terenów górniczych.

7. ZAKŁADY STWARZAJĄCE ZAGROŻENIE

Na obszarze Pyskowic zakazuje się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenia wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

§ 12. ZASADY OCHRONY PRZYRODY

1. W studium wskazuje się punktowe formy ochrony przyrody – 31 pomników przyrody wyszczególnionych w tabeli poniżej, i oznaczone na Rysunku studium nr II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Tab. nr 2: Pomniki przyrody na terenie miasta Pyskowice.

L.p.	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód [cm]	Nr działki ewidencyjnej	Lokalizacja
1.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	420	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
2.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	345	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
3.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	300	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
4.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	328	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
5.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Robinia akacjowa (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	330	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
6.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Olcha czarna (<i>Alnus glutinosa</i>)	235	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
7.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	234	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
8.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	333	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
9.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	285	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
10.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	300	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich /Poniatowskiego, przy wyjściu na ul. Poniatowskiego;
11.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Brzoza biała (<i>Betula pendula</i>)	253	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94

12.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Topola kanadyjska (<i>Populus canadensis</i>)	380	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
13.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Topola kanadyjska (<i>Populus canadensis</i>)	365	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
14.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Wierzba biała (<i>Salix alba</i>)	272	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
15.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Platan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>) - "Mikołaj", okazałe drzewo o wyjątkowych walorach estetycznych i charakterystycznym kolorze kory	200	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich/Poniatowskiego, w pobliżu kościoła;
16.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>) - "Dominik Savio" okazałe drzewo o wyjątkowych walorach estetycznych i rozłożystej koronie	250	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich/Poniatowskiego;
17.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Św. Jan Nepomucen" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie idealnie komponujące się z jednym z najważniejszych zabytków miasta - kapliczce Św. Jana Nepomucena	250	611/15	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., w pobliżu kapliczki i Dramy;
18.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>) - "Franciszek" okazały dąb o dobrze rozwiniętej, rozłożystej koronie, posiada charakterystyczne niesymetryczne odgałęzienie	326	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
19.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>) - "Rafał" okazały dąb o dobrze rozwiniętej, rozłożystej koronie	247	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
20.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Wojciech" okazały, wysoki jesion o nadzwyczaj dużej koronie (ponad 12 metrów średnicy)	246	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
21.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Lonek" bardzo okazały o wyjątkowych walorach estetycznych i bardzo rozwiniętej koronie	382	897/381	przy ul. Żużlowej;
22.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Lutozat" bardzo okazały o charakterystycznym krótkim i skąrowaciętym pniu i bardzo rozwiniętej koronie	347	122	przy ul. Polnej
23.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Cyprian" bardzo okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	340	1013/90	przy ul. Polnej
24.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Witold" bardzo okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów o wyraźnym skręconym pniu i charakterystycznym rozwidleniu	293	1007/97	przy ul. Polnej
25.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>) - "Jadwiga" okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	273	239/10	Zespół Szkół Specjalnych przy ul. Stanisława Poniatowskiego 2

26.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>) - "Józef" okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	240	1358/196	Gimnazjum nr 1 przy ul. Strzelców Bytomskich 1
27.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Wiktor" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie i rozłożystej koronie	275	187/20	Gimnazjum nr 1 przy ul. Strzelców Bytomskich 1
28.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Jan" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie i rozłożystej koronie	270	695/1	Miejski Ośrodek Kultury i Sportu przy ul. Kardynała Wyszyńskiego
29.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Klon jesionolistny (<i>Acer negundo</i>) - "Fryderyk" posiada charakterystyczną pofałdowaną korę pokrytą dużą ilością narośli, korona drzewa jest rozrośnięta tworząc kształt dużej kuli o unikatowej na skalę Gminy estetyce	240	2/62	przy ul. Szopena
30.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Płatan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>) - "Maria" posiada charakterystyczny mocny pień o charakterystycznym ubarwieniu	347	1363/8	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
31.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>) - "Stanisław" gatunek bardzo okazały o podwójnym pnieniu i charakterystycznym zgrubieniu pnia w dolnej części pnia oraz o bardzo dobrze rozwiniętej koronie	247+212	266/3	obok kościoła Św. Stanisława przy ul. Armii Krajowej

źródło: „Warunki ekofizjograficzne miasta Pyskowice”, Przedsiębiorstwo Usługowe Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2012 r.

2. Ochrona pomników przyrody powinna odbywać się zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody.
3. Ochrona szaty roślinnej winna być realizowana przede wszystkim w granicach terenów leśnych, zadrzewionych (zbiorowisk lasopodobnych), zieleni nieurządzonej, oraz terenów niezabudowanych położonych w dolinie Dramy, w pozostałych dolinach cieków wodnych i nad zbiornikami wodnymi (Małe Dzierżno i Duże Dzierżno), z uwzględnieniem:
  - 1) dążenia do utrzymania jak największego odsetka powierzchni biologicznie czynnych na istniejących i projektowanych obszarach zabudowy, z utrzymaniem w pierwszej kolejności obszarów zadrzewionych,
  - 2) uzupełniania fragmentów zieleni wysokiej w dolinach cieków wodnych, z wyłączeniem obszaru szczególnego zagrożenia powodzią,
  - 3) urządzania nowych zadrzewień z dostosowaniem składu gatunkowego drzew i krzewów do warunków siedliskowo-glebowych.
4. Ochrona gatunków objętych ochroną prawną i korytarzy ekologicznych:
  - 1) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności gatunków rzadkich i objętych ochroną winna być realizowana zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody;
  - 2) w zasięgu korytarzy ekologicznych:
    - a) korytarza spójności obszarów chronionych: utrzymanie w miarę możliwości przeznaczeń zieleni, lasów i wód powierzchniowych na przebiegu korytarza, utrzymanie istniejącego zagospodarowania i zagospodarowania przewidzianego w obowiązujących planach miejscowych, lokalizowanie nowej zabudowy wzdłuż istniejących dróg i jako kontynuacja zabudowy istniejącej;

- b) lokalnego korytarza migracji nietoperzy: utrzymanie przeznaczeń zieleni, lasów i wód powierzchniowych na przebiegu korytarza,
- c) lokalnego korytarza ichtiologicznego wraz z obszarem rdzeniowym ichtiologicznym: utrzymanie istniejących przebiegów cieków wodnych i zbiorników wodnych: rzeki Dramy, zbiornika Dzierżno Małe i Dzierżno Duże, z zastrzeżeniem przepisów ustawy Prawo wodne w zakresie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- d) ponadregionalnego przystanku ornitologicznego – zbiorników Dzierżno Małe i Dzierżno Duże: utrzymanie terenów wód zbiorników oraz pozostałych zbiorników wraz z zielenią przywodną, leśną i otwartymi terenami łąkowymi i upraw rolnych, utrzymanie zieleni nieurządzonej w zasięgu doliny rzeki Dramy.

§ 13. ZASADY OCHRONY KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

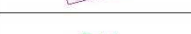

1. W Studium określa się ochronę krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego oraz zasobów przyrody i środowiska, poprzez:
  - 1) wyznaczenie w granicach gminy **obszaru przestrzeni zieleni**, na zasadach zawartych w ust. 2÷7,
  - 2) wyznaczenie stref ochrony krajobrazu;
  - 3) ustalenie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wskazanych w Rozdziale VI.
2. Studium wskazuje potrzebę zachowania w skali gminy charakterystycznego układu terenów zieleni, obejmującego:
  - 1) tereny ogrodów działkowych **ZD**,
  - 2) tereny zieleni urządzonej **ZP**,
  - 3) tereny zieleni nieurządzonej **ZN**,
  - 4) tereny leśne **ZL**,
  - 5) tereny rolne **R**,
  - 6) tereny wód powierzchniowych **W**,

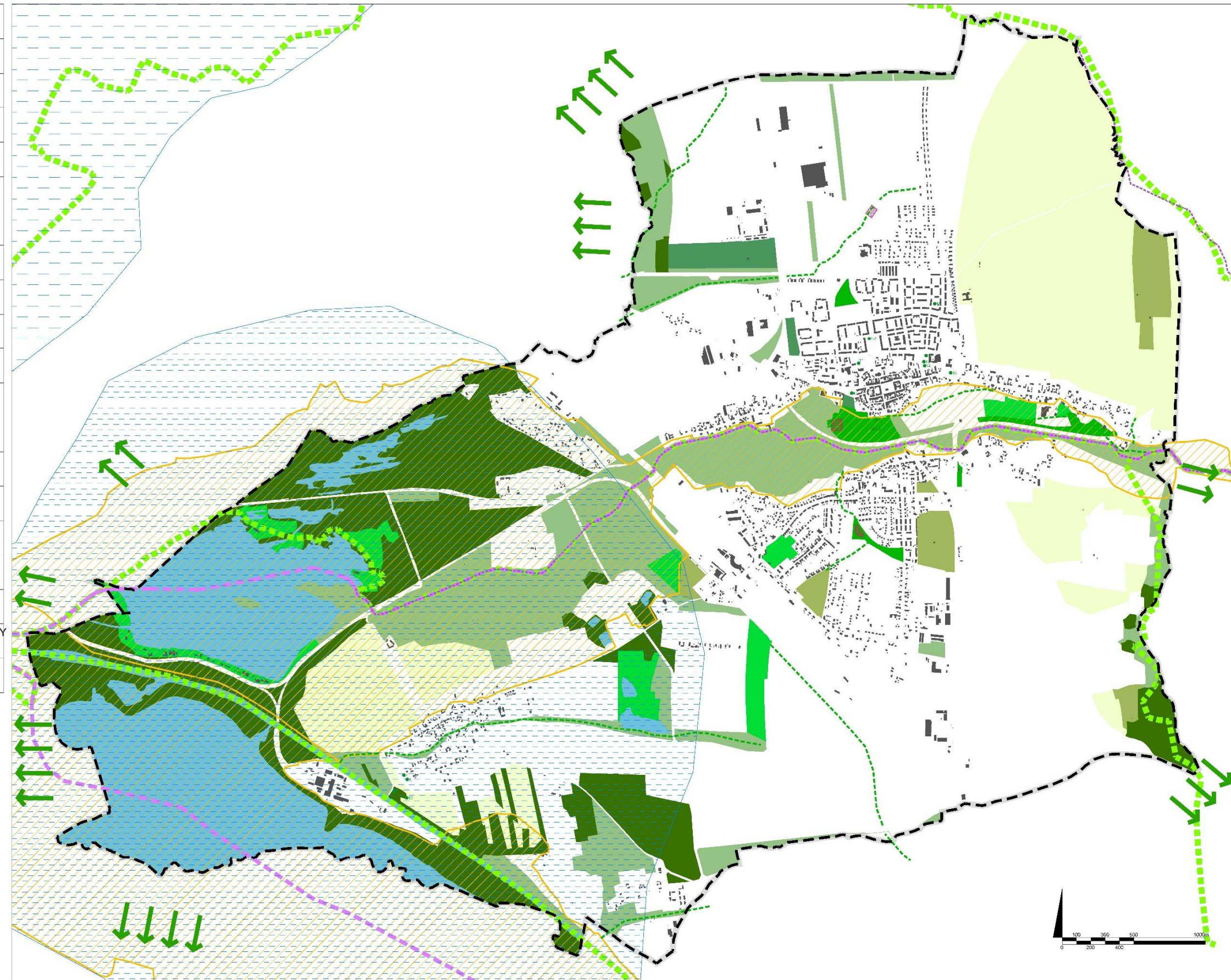
tworzące wraz z pozostałymi, niewyznaczonymi jako tereny studium: zadrzewieniami, zakrzewieniami, zielenią przywodną oraz ze ścieżkami pieszymi i rowerowymi, szlakami turystycznymi - **obszar przestrzeni zieleni**.
3. Utworzenie takiego obszaru należy zaliczyć do priorytetów polityki rozwojowej miasta opartej na zasadzie zachowania spójności przyrodniczej.
4. Obszar przestrzeni zieleni winien tworzyć w granicach miasta system ciągłych, ogólnodostępnych powiązań, mając jednocześnie swoje naturalne połączenia z podobnymi systemami lub jego elementami, funkcjonującymi lub planowanymi w gminach sąsiednich. Obszary włączone do systemu winny utrzymać wiodące funkcje terenów: rolnych, leśnych, wodnych i niezabudowanych, nie wymagając zmiany przeznaczenia i użytkowania terenów.

5. W granicach obszaru przestrzeni zieleni oraz w bezpośredniej jego bliskości należy w planach miejscowych rozważyć i w miarę możliwości uwzględnić szczegółowe wyznaczenie przedmiotowego obszaru z wyodrębnieniem:
- a) terenów rolniczych, w granicach których wszelkie przedsięwzięcia zostaną ograniczone, do tych, które wynikają z obowiązujących przepisów, dla których priorytetem powinna być ochrona przed zabudową i zainwestowaniem,
  - b) terenów pozostałych, w granicach których w zależności od stanu prawnego i uwarunkowań oraz zgodnie z kierunkiem przeznaczenia zawartym w § 7, możliwe będą dopuszczenia poniższych przedsięwzięć:
    - terenów przydatnych dla zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego, trwałego i sezonowego (tymczasowego), wraz z funkcjami towarzyszącymi,
    - tras rowerowych i pieszych, w granicach których funkcje te mają charakter dominujący niezależnie od stanu użytkowania terenu,
    - terenów pod infrastrukturę rekreacyjną o charakterze trwałym i sezonowym (tymczasowym),
    - niezbędnych obiektów o funkcjach obsługowych dla zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego, tj. parkingów, infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych, terenów rezerwowanych dla obsługi technicznej urządzeń itp.;
6. W skali miasta podstawową zasadą systemu jest zachowanie ciągłości tych obszarów z przenikaniem przez tereny zainwestowane poprzez powiązania zieleni. Oprócz funkcji ekologicznej obszar przestrzeni zieleni ma za zadanie pełnić i realizować dodatkowe funkcje:
- 1) krajobrazowe - poprzez objęcie zakazem zabudowy obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, poprzez niedopuszczenie zmian przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze, zabudowywanie i urbanizację,
  - 2) klimatyczne - poprzez zachowanie terenów otwartych, istniejących ekosystemów oraz terenów zadrzewionych, a także wprowadzanie zadrzewień – umożliwiające poprawę przewietrzania i mikroklimatu obszarów mieszkaniowych,
  - 3) społeczne - związane z wypoczynkiem i rekreacją.
7. Ochrona systemu obejmuje wszystkie działania i czynniki wpływające pośrednio na ich stan. Należy dążyć do zatrzymywania jak największej ilości wody w przyrodzie uwzględniając zagospodarowanie wód opadowych, realizację elementów retencji krajobrazowej i błękitno-zielonej infrastruktury, szczególnie na obszarach sąsiadujących z terenem zurbanizowanym.
8. Dla stref ochrony krajobrazu:
- a) zachowanie walorów przestrzennych, w szczególności zasobów przyrodniczych, kompozycji zieleni oraz wód w dolinie rzeki Dramy oraz w obszarze zbiornika Dzierżno Małe, a także w terenach rolniczych,
  - b) zachowanie walorów widokowych poprzez ograniczenie:
    - lokalizowania reklam i urządzeń informacyjnych w zasięgu strefy,
    - lokalizowania nowych dominant w zasięgu strefy,
    - zabudowy.

SCHEMAT NR 4 - SYSTEM ZIELENI - ZASOBY PRZYRODY

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
	TERENY CMENTARZY
	TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ
	TERENY ZIELENI NIEURZĄDZONEJ
	TERENY LEŚNE
	TERENY ROLNE
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
	TERENY SPORTOWO-REKREACYJNE
	ZEWNĘTRZNE POWIĄZANIA SYSTEMU ZIELENI
	WEWNĘTRZNE POWIĄZANIA ZIELENI
	STREFA POTENCJALNYCH ZBIORNIKÓW RETENCYJNYCH
	POMNIKI PRZYRODY
	LOKALNY KORYTARZ MIGRACJI NIETOPERZY
	LOKALNY KORYTARZ ICHTIOLOGICZNY
	OBSZARY RDZENIOWE ICHTIOLOGICZNE
	REGIONALNY KORYTARZ ORNITOLOGICZNY
	PONADREGIONALNY PRZYSTANEK ORNITOLOGICZNY - ZB. DZIERŻNO MAŁE, ZB. DZIERŻNO DUŻE
	KORYTARZ SPÓJNOŚCI OBSZARÓW CHRONIONYCH

ROZDZIAŁ V
OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR
KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

§ 14. OCHRONA OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW

1. W studium ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków została uwzględniona poprzez:
  - 1) wskazanie stref ochrony konserwatorskiej – obszaru wpisanego do rejestru zabytków:
    - a) zespół urbanistyczny miasta Pyskowice z obustronną zabudową – stanowiący strefę A ochrony konserwatorskiej tożsamy z granicą strefy **W** ochrony archeologicznej,
  - 2) wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej:
    - a) strefy **B** ochrony konserwatorskiej,
    - b) strefy **K** ochrony krajobrazu kulturowego,
    - c) strefy ochrony ekspozycji,
  - 3) wskazanie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków wraz ze strefami ochrony,
  - 4) wyznaczenie obiektów i obszarów zabytkowych wskazanych do ochrony planem miejscowym (ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków),
  - 5) wskazanie stanowisk archeologicznych.
2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków wraz ze strefami ochrony oraz obszary wpisane do rejestru zabytków, zostały wyszczególnione w poniższej tabeli, i oznaczone na Rysunku studium nr II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Tab. nr 3: Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości na obszarze miasta Pyskowice.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
1.	A/1015/69	WKZ, 18.02.1969, KI.III-680/81/69	dn. układ urbanistyczny z obustronną zabudową	Granice ochrony obejmują ulice Poniatowskiego, Sienkiewicza i Cmentarną wraz z obustronną zabudową		ok. 1250 r.
2.	A/1016/69	WKZ, 18.02.1969, KI.III-680/80/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Armii Krajowej 18	XIX w. przebudowa 2008 -2012
3.	A/1018/69	WKZ, 18.02.1969, KI.III-680/78/69	dn. budynek /dawna oficyna budynku Rynek 13/	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 11	I poł. XIX w.
4.	A/1020/69	WKZ, 24.02.1969, KI.III-680/95/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 25	II poł. XIX w.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
5.	A/1021/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/96/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 1	I poł. XIX w.
6.	A/1022/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/89/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 2	I poł. XIX w.
7.	A/1023/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/90/69	dn. budynek mieszkalny z oficynami: mieszkalną i gospodarczą	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 4	I poł. XIX w.
8.	A/1024/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/97/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 6	I poł. XIX w.
9.	A/1025/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/91/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 7	I poł. XIX w.
10.	A/1026/69	WKZ, 07.06.1969, Kl.III-680/252/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 5	II poł. XIX w.
11.	A/1027/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/92/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 17	I poł. XIX w. przebudowany II poł. XX w.
12.	A/1028/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/93/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 1	I poł. XIX w.
13.	A/1029/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/99/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 2	I poł. XIX w.
14.	A/1030/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/100/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 5	I poł. XIX w.
15.	A/1031/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/101/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 6	I poł. XIX w.
16.	A/1032/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/102/69	dn. budynek gospodarczy- magazyn	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 7	I poł. XIX w.
17.	A/1033/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/103/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 8	I poł. XIX w.
18.	A/1034/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/94/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 7	I poł. XIX w.
19.	A/1035/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/104/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 10	I poł. XIX w.
20.	A/1036/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/105/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 15	I poł. XIX w.
21.	A/1037/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/106/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 16	I poł. XIX w.
22.	A/1038/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/107/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 3	I poł. XIX w.
23.	A/1039/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/108/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 5	I poł. XIX w.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
24.	A/1040/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/109/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 10	I poł. XIX w.
25.	A/1041/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/110/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 11	I poł. XIX w.
26.	A/1042/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/111/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 5	I poł. XIX w.
27.	A/1043/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/112/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 6	I poł. XIX w.
28.	A/1045/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/113/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 9	I poł. XIX w.
29.	A/1046/69	WKZ, 24.02.1969, Kl.III-680/114/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 10	I poł. XIX w.
30.	A/1047/69	WKZ, 07.06.1969, Kl.III-680/259/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 11	I poł. XIX w.
31.	A/1048/69	WKZ, 07.06.1969, Kl.III-680/254/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 12	I poł. XIX w.
32.	A/1049/69	WKZ, 07.06.1969, Kl.III-680/255/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 13	I poł. XIX w.
33.	A/1050/69	WKZ, 07.06.1969, Kl.III-680/256/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 14	I poł. XIX w.
34.	A/1051/69	WKZ, 07.06.1969, Kl.III-680/257/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 15	II poł. XIX w.
35.	A/1052/69	WKZ, 07.06.1969, Kl.III-680/258/69	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 13	II poł. XIX w.
36.	A/1511/92	WKZ, 21.12.1992, PSOZ- 53400/R/179/2/92	dn. zespół budynków wraz z otaczającym je układem zieleni: a) budynek główny b) budynek Sali gimnastycznej c) budynki gospodarcze	zespół w granicach działek - zgodnie z załącznikiem graficznym	ul. Stefana Wyszyńskiego 37	1859-1861 r.
37.	A/46/01	ŚWKZ, 12.04.2001 SOZ- KL/4160/1685/2/01	dn. hala wachlarzowa w zespole dawnej lokomotywowni	obiekt - zgodnie z planem	ul. Piaskowa	1902 r.
38.	A/331/11	ŚWKZ, 18.02.2011 K-RD- KL/4160/5577/116/10	dn. budynek kościoła pw. św. Stanisława Biskupa	obiekt w obrysie murów zewnętrznych - zgodnie z planem	al. Armii Krajowej 15	1869 r.
39.	A/614/2020	02.04.2020 r., K-RD.5140.5.2020.MB (dec. stała się ostateczna 06.06.2020)	cmentarz żydowski wraz z domem pogrzebowym w miejscowości Pyskowice, przy ul. Zaolszany 12 / ul. Gliwickiej (gm.	zakres wpisu do rejestru zabytków obejmuje w całości teren działek ewidencyjnych nr 1217/171 i 1218/171 – zgodnie z oznaczeniem na załączonej mapie,	ul. Zaolszany 12 ul. Gliwicka	I poł. XIX w.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
			Pyskowice, pow. gliwicki), zlokalizowany na działkach nr 1217/171i 1218/171, obręb: Pyskowice, miasto Pyskowice, powiat gliwicki.	stanowiącej integralną część niniejszej decyzji		
40.	A/284/60	WKZ, 07.03.1960, Kl.III-Z-287/60	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 9	I poł. XIX w.
41.	A/285/60	WKZ, 07.03.1960, Kl.III-Z-288/60	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 21	I poł. XIX w.
42.	A/286/60	WKZ, 07.03.1960, Kl.III-Z-289/60	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 18	I poł. XIX w.
43.	A/287/60	WKZ, 07.03.1960, Kl.III-Z-290/60	dn. budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 13	I poł. XIX w.
44.	A/288/60	WKZ, 07.03.1960, Kl.III-Z-291/60	dn. ratusz	obiekt w ramach parceli budowlanej	Rynek	I poł. XIX w.
45.	A/289/60	WKZ, 07.03.1960, Kl.III-Z-292/60	dn. kościół parafialny pw. św. Mikołaja	obiekt w ramach ogrodzenia wraz z wyposażeniem wnętrza	ul. Kościelna	II poł. XV w., przebudowany w XVII, XVIII i XIX w.

źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej ewidencji zabytków Gminy Pyskowice.

3. Dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków, ich stref ochrony oraz dla obszaru wpisanego do rejestru zabytków tożsamego z granicą ochrony archeologicznej obowiązują ustalenia zgodne z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
4. W zasięgu wyznaczonych stref ochrony konserwatorskiej obowiązują:
  - 1) dla strefy **A** ochrony konserwatorskiej:
    - a) zachowanie historycznego układu przestrzennego, w tym rozplanowania dróg, ulic i placów, przebiegu cieków wodnych,
    - b) zachowanie linii zabudowy, w szczególności w pierzejach ulic, kompozycji wnętrza urbanistycznych i historycznych założeń zieleni,
    - c) dostosowanie nowej zabudowy do zabytkowej w zakresie skali, bryły i formy oraz materiałów wykończeniowych,
  - 2) dla strefy **B** ochrony konserwatorskiej:
    - a) zachowanie historycznego układu przestrzennego, w tym rozplanowania dróg, ulic i placów,
    - b) zachowanie przebiegów historycznie ukształtowanych linii zabudowy i ich kontynuacja w nowej zabudowie
    - c) zachowanie przyrodniczych elementów krajobrazu,

- d) uwzględnienie historycznych materiałów elewacyjnych i dachowych zgodnych z tradycją miejsca,
- 3) dla strefy **K** ochrony krajobrazu kulturowego:
- a) zachowanie historycznej kompozycji układu przestrzennego, w tym rozplanowania dróg, ulic i placów, oraz przebiegu cieków wodnych,
  - b) zachowanie przebiegów historycznie ukształtowanych linii zabudowy i ich kontynuacja w nowej zabudowie,
  - c) zachowanie historycznej kompozycji założeń ruralistycznych i otaczających je założeń zieleni,
  - d) zachowanie przyrodniczych elementów krajobrazu, w tym historycznych założeń zieleni,
  - e) dostosowanie nowej zabudowy do zabytkowej w zakresie skali, bryły i formy oraz materiałów wykończeniowych,
- 4) dla strefy ochrony ekspozycji:
- a) zachowanie układu przestrzennego, w szczególności elementów kompozycji przestrzeni publicznej,
  - b) zachowanie ekspozycji sylwety miasta średniowiecznego/dziewiętnastowiecznego,
  - c) zakaz lokalizowania reklam i urządzeń informacyjnych w zasięgu strefy oraz na wyznaczonych osiach widokowych,
  - d) zakaz lokalizowania nowych dominant w zasięgu strefy,
  - e) utrzymanie istniejącej zieleni, w szczególności w zakresie wysokości podkreślającej ekspozycję obiektów zabytkowych.
5. Obiekty zabytkowe, ujęte w gminnej ewidencji zabytków, zostały wyszczególnione w tabeli nr 6 w Tomie I w Rozdziale *Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej*. Wskazuje się, na etapie sporządzania planów miejscowych, weryfikację i aktualizację ww. listy obiektów i objęcie ich ochroną zapisami planów miejscowych z godnie z zasadami zawartymi w ust. 6.
6. Dla obiektów zabytkowych, wskazanych do ochrony zapisami planów miejscowych obowiązują:
- 1) ochrona, konserwacja oraz zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym;
  - 2) utrzymanie bryły, geometrii dachu oraz rodzaju pokrycia dachowego, historycznej kompozycji elewacji,
  - 3) zachowanie detalu architektonicznego i sztukatorskiego na elewacjach, dachach oraz elementach dachów, takich jak lukarny, kominy, attyki, o ile są zgodne z pierwotnym historycznym;
  - 4) zachowanie ekspozycji obiektów zabytkowych od strony przestrzeni publicznych;
  - 5) zakaz:

- a) zmiany wyglądu zewnętrznego w sposób niezgodny ze stylem obiektu,
- b) zmiany proporcji otworów okiennych i drzwiowych,
- c) docieplenia zewnętrznego ścian z cegły licowej lub kamienia.

7. W zakresie ochrony zabytków archeologicznych wskazuje się stanowiska archeologiczne, wyszczególnione w poniższej tabeli oraz na Rysunku studium nr II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Tab. nr 4: Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze Pyskowic.

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość/obręb	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
1.	96-43	Dzierżno	1	51	obozowisko, osada otwarta osada otwarta ślad osadnictwa	mezolit starożytność okr. wpl. rzym. średniowiecze
2.	96-43	Dzierżno	2	52	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
3.	96-43	Dzierżno	3	53	obozowisko ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit wczesne średn. średniowiecze
4.	96-43	Dzierżno	4	54	obozowisko	epoka kamienia
5.	96-43	Dzierżno	5	55	obozowisko	epoka kamienia
6.	96-43	Dzierżno	6	56	obozowisko	epoka kamienia
7.	96-43	Dzierżno	6a	57	obozowisko ślad osadnictwa	mezolit średniowiecze
8.	96-43	Dzierżno	7	58	obozowisko ślad osadnictwa	epoka kamienia wczesne średn.
9.	96-43	Dzierżno	8	59	obozowisko	epoka kamienia
10.	96-43	Dzierżno	9	60	obozowisko	epoka kamienia
11.	96-43	Dzierżno	10	61	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
12.	96-43	Dzierżno	11	62	obozowisko	epoka kamienia
13.	96-43	Dzierżno	12	63	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
14.	96-43	Dzierżno	12a	64	osada otwarta ślad osadnictwa	okr. wpl. rzym. wczesne średn.
15.	96-43	Dzierżno	12b	65	osada otwarta	średniowiecze
16.	96-43	Dzierżno	13	66	obozowisko ślad osadnictwa	epoka kamienia średniowiecze
17.	96-43	Dzierżno	25	67	ślad osadnictwa	epoka kamienia
18.	96-43	Dzierżno	18	68	obozowisko osada otwarta osada otwarta ślad osadnictwa osada otwarta	epoka kamienia starożytność okr. wpl. rzym. wczesne średn. średniowiecze
19.	96-43	Dzierżno	21	69	osada otwarta	okr. wpl. rzym.
20.	96-43	Dzierżno	24	70	ślad osadnictwa	średniowiecze
21.	96-43	Dzierżno	26a	71	ślad osadnictwa	epoka kamienia
22.	96-43	Dzierżno	26b	72	ślad osadnictwa osada otwarta	starożytność średniowiecze
23.	96-43	Dzierżno	26c	73	ślad osadnictwa	średniowiecze
24.	95-43	Pyskowice	1	21	osada ślad osadnictwa	epoka kamienia neolit
25.	95-43	Pyskowice	2	22	osada osada	epoka kamienia pradziej

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość/obręb	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
26.	95-43	Pyskowice	3	23	nieokreślone osada osada	paleolit epoka kamienia okr. wpl. rzym. pradzieje
27.	95-43	Pyskowice	4	24	osada	epoka kamienia
28.	95-43	Pyskowice	5	25	osada osada	epoka kamienia późny rzym.
29.	95-43	Pyskowice	6	26	osada osada osada	epoka kamienia pradzieje średniowiecze
30.	95-43	Pyskowice	7	27	osada osada osada	epoka kamienia późny rzym. pradzieje średniowiecze
31.	95-43	Pyskowice	8	28	osada śląd osadnictwa osada	epoka kamienia k. łużycka okr. wpl. rzym.
32.	95-43	Pyskowice	9	29	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	neolit wczesny brąz ? k. łużycka wczesne średn.
33.	95-43	Pyskowice	10	30	osada	k. łużycka
34.	95-43	Pyskowice	11	31	nieokreślone nieokreślone	pradzieje średniowiecze
35.	95-43	Pyskowice	12	32	śląd osadnictwa nieokreślone	pradzieje średniowiecze
36.	95-43	Pyskowice	13	33	śląd osadnictwa	pradzieje
37.	95-43	Pyskowice	14	34	śląd osadnictwa nieokreślone	epoka kamienia pradzieje
38.	95-43	Pyskowice	15	35	śląd osadnictwa	k. łużycka
39.	95-43	Pyskowice	16	36	śląd osadnictwa nieokreślone nieokreślone	późny rzym. pradzieje średniowiecze
40.	95-43	Pyskowice	17	37	nieokreślone	średniowiecze
41.	95-44	Pyskowice	18	2	osada	średniowiecze
42.	95-44	Pyskowice	19	3	grodzisko	wczesne średn.
43.	95-44	Pyskowice	20	4	osada osada osada	epoka kamienia pradzieje średniowiecze
44.	95-44	Pyskowice	21	5	obozowisko śląd osadnictwa	epoka kamienia późne średn.
45.	95-44	Pyskowice	22	6	obozowisko cmentarzysko	epoka kamienia k. łużycka ?
46.	95-44	Pyskowice	23	7	śląd osadnictwa osada	epoka kamienia pradzieje
47.	95-44	Pyskowice	24	8	osada miejska miasto lokacyjne	wczesne średniowiecze
48.	95-44	Pyskowice	25	9	cmentarzysko	-
49.	95-44	Pyskowice	26	10	śląd osadnictwa	-
50.	95-44	Pyskowice	27	11	wały	-
51.	95-44	Pyskowice	28	12	śląd osadnictwa	epoka kamienia
52.	95-44	Pyskowice	29	13	śląd osadnictwa	pradzieje okres rzymski wczesne średniowiecze
53.	95-44	Pyskowice	30	14	śląd osadnictwa	epoka kamienia
54.	95-44	Pyskowice	31	15	osada osada	neolit późne średn.

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość/obręb	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
55.	95-44	Pyskowice	32	16	osada	późne średn.
56.	95-44	Pyskowice	33	17	ślad osadnictwa osada	pradzieje późne średn.
57.	95-44	Pyskowice	34	18	osada	późne średn.
58.	95-44	Pyskowice	35	19	osada	późne średn.
59.	95-44	Pyskowice	36	20	ślad osadnictwa	późne średn.
60.	95-44	Pyskowice	37	21	osada	późne średn.
61.	95-44	Pyskowice	38	22	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	epoka kamienia pradzieje późne średn.
62.	95-44	Pyskowice	39	36	ślad osadnictwa	późne średn.
63.	95-44	Pyskowice	40	56	osada	późne średn.
64.	95-44	Pyskowice	41	57	ślad osadnictwa	późne średn.
65.	95-44	Pyskowice	42	58	ślad osadnictwa	późne średn.
66.	95-44	Pyskowice	43	74	ślad osadnictwa	późne średn.
67.	95-44	Pyskowice	44	75	osada	późne średn.
68.	95-44	Pyskowice	45	76	osada	późne średn.
69.	95-44	Pyskowice	46	77	osada	późne średn.
70.	95-44	Pyskowice	47	78	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późne średn.
71.	96-44	Pyskowice	48	38	osada	średniowiecze
72.	96-44	Pyskowice	49	39	ślad osadniczy	epoka kamienia
73.	96-44	Pyskowice	50	48	ślad osadniczy	średniowiecze
74.	96-44	Pyskowice	51	49	nieokreślone	---

źródło: opracowanie własne.

8. W zasięgu wskazanych stanowisk archeologicznych obowiązują przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

§ 15. WYTYCZNE DO PLANÓW MIEJSCOWYCH DLA STREF OCHRONY ORAZ OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

1. Dla wszystkich wymienionych w §14 ust. 4 w punktach od 1 do 4 **stref ochrony konserwatorskiej**, na etapie opracowania planów miejscowych lub innych przepisów prawa miejscowego, wskazuje się opracowanie szczegółowych zasad ochrony, w tym w szczególności dotyczących lokalizowania infrastruktury technicznej, reklam, ogrodzeń oraz zieleni i małej architektury.
2. **Dla obiektów** zabytkowych, wskazanych do ochrony zapisami planów miejscowych (ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków), o których mowa w §14 ust. 5, wskazuje się opracowanie szczegółowych zasad ochrony, w tym w szczególności dotyczących:
  - 1) zasad konserwacji, restauracji i rewaloryzacji obiektów zabytkowych;
  - 2) zasad docieplenia zewnętrznego ścian budynków, w tym zakazu dociepleń oraz szczegółowo określonych dopuszczeń;
  - 3) zasad rozbudowy, przebudowy i nadbudowy w nawiązaniu do historycznej kompozycji przestrzennej oraz w nawiązaniu do lokalnej tradycji architektonicznej;

- 4) zasad ochrony detalu architektonicznego i sztukatorskiego oraz elementów dekoratorskich, a także elementów elewacji, takich jak wykusze, ryzality, gzymsy itp.;
- 5) lokalizowania od strony przestrzeni publicznych elementów dekomponujących elewacje, takich jak: instalacje, klimatyzatory, przewody dymowe i wentylacyjne, skrzynki gazowe oraz złącza kablowe elektroenergetyczne;
- 6) sposobu realizacji infrastruktury technicznej, w tym zakazu prowadzenia jej napowietrznie lub na budynkach;
- 7) w przypadku konieczności przebudowy, rozbudowy i nadbudowy, zmian na elewacjach, w tym docieplenia zewnętrznego obiektów zabytkowych wskazanych do ochrony planem miejscowym nakazuje się wyważenie interesu prywatnego i publicznego, zgodności z przepisami prawa oraz konsekwencji podejmowanych działań.

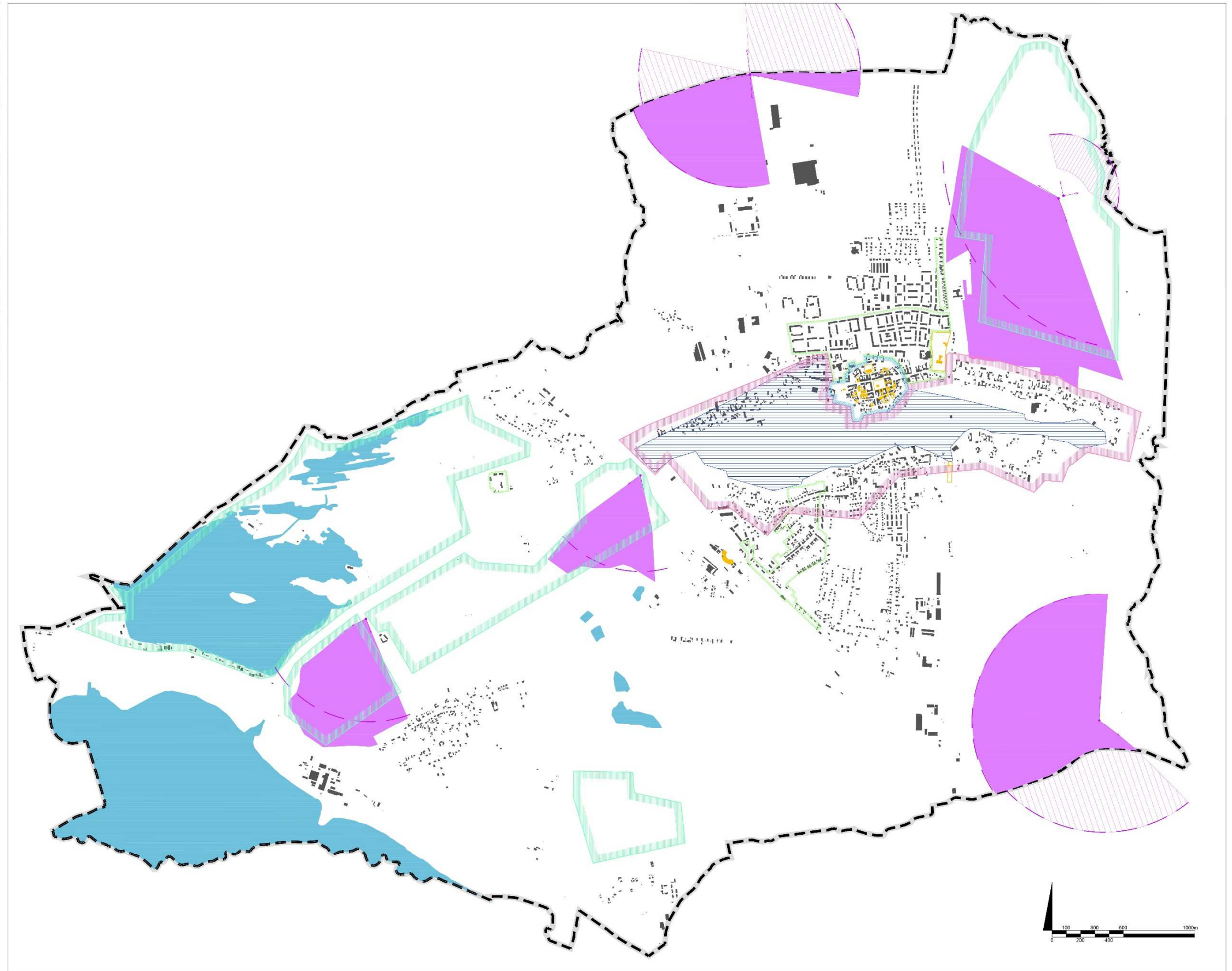
§ 16. OCHRONA DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Nie wskazuje dóbr kultury współczesnej do ochrony.

SCHEMAT NR 5 - OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO - OCHRONA KRAJOBRAZU

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
	OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW WRAZ ZE STREFAMI OCHRONY
	ZESPÓŁ URBANISTYCZNY MIASTA PYSKOWICE WPISANY DO REJESTRU ZABYTKÓW - GRANICA STREFY A OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
	GRANICA STREFY B OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
	STREFA K OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO
	STREFA OCHRONY KRAJOBRAZU
	STREFA OCHRONY EKSPOZYCJI
	PANORAMY WIDOKOWE
	ZAKRES WIDOCZNOŚCI PANORAM WIDOKOWYCH

ROZDZIAŁ VI

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

§ 17. SYSTEM KOMUNIKACJI

System komunikacyjny Pyskowic tworzą systemy:

- 1) komunikacji drogowej;
- 2) komunikacji publicznej - obsługiwany przez komunikację autobusową i kolejową;
- 3) komunikacji rowerowej;
- 4) komunikacji pieszej;
- 5) parkingowy.

§ 18. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI DROGOWEJ

1. System komunikacji drogowej składa się z:

- 1) dróg krajowych:
  - a) nr 40 relacji: granica państwa – Głucholazy – Prudnik – Kędzierzyn Koźle – Ujazd – Pyskowice,
  - b) nr 94 relacji Zgorzelec – Bolesławiec – Legnica – Wrocław – Opole – Pyskowice – Bytom – Kraków – Dębica – Rzeszów – Łańcut – Jarosław – węzeł Korczowa;
- 2) drogi wojewódzkiej nr 901 relacji Gliwice - Olesno,
- 3) dróg powiatowych i gminnych:

w klasach dróg publicznych głównych, zbiorczych, lokalnych i dojazdowych (odpowiednio do kategorii) wraz z planowanymi węzłami i skrzyżowaniami układów komunikacyjnych.

2. System komunikacji drogowej stanu istniejącego charakteryzuje:

- 1) prawidłowe skomunikowanie miasta z układem regionalnym i krajowym;
- 3) brak zamkniętych układów obwodnicowych, które ograniczyłyby ruch tranzytowy w Pyskowicach;
- 2) ograniczenie przepustowości dróg w miejscach istniejących skrzyżowań, w szczególności skrzyżowań dróg krajowych i wojewódzkich prowadzących ruch ponadlokalny z drogami powiatowymi i gminnymi prowadzącymi ruch lokalny.

3. Wytyczne dla planowanej komunikacji drogowej:

- 1) należy dążyć do realizacji obwodnic w klasie drogi publicznej zbiorczej i lokalnej, który zagwarantuje prawidłową obsługę komunikacyjną miasta, nowych terenów mieszkaniowych oraz produkcyjnych i usługowych;
- 2) przy realizacji nowych dróg należy uwzględnić możliwość realizacji komunikacji rowerowej w pasach tych dróg lub w pasach przyległych.

4. Planowane nowe elementy układu drogowego pozwolą na:
  - a) uzyskanie lepszej organizacji ruchu w mieście – rozdzielenie ruchu tranzytowego (przelotowego) od ruchu lokalnego,
  - b) stworzenie ogólnomiejskiego systemu parkingowego, a w nim uwzględnienie systemu komunikacji publicznej obejmującego również planowane połączenia kolejowe,
  - c) wyodrębnienie obszarów o dominacji ruchu uspokojonego oraz z preferencją ruchu pieszego i rowerowego – w obszarach:
    - historycznego centrum Pyskowic (Rynku i otaczających go ulic),
    - osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych,
  - d) możliwość obsługi komunikacyjnej, w tym komunikacją publiczną, istniejących i nowych terenów usługowych i usługowo-produkcyjnych.
5. W studium w wyniku zastosowania kryteriów funkcjonalnych prowadzonego ruchu wyróżniono drogi układów:
  - 1) tranzytowego (D1) – do którego należą wskazane drogi klas GP przebiegające przez obszar gminy, obciążone przede wszystkim ruchem regionalnym (tranzytowym);
  - 1) podstawowego (D2) – do którego należą wskazane drogi klas G i Z przebiegające przez obszar gminy, obciążone przede wszystkim ruchem regionalnym i międzygminnym;
  - 2) uzupełniającego (D3) – do którego należą wskazane drogi przede wszystkim klas Z, L i D, obciążone głównie ruchem miejskim i lokalnym o cechach tranzytu wewnętrznego, pojazdami osobowymi, ciężarowymi oraz komunikacją autobusową;
  - 4) obsługowego (D4) – do którego należą głównie drogi klas L i D, a także drogi inne, w tym ciągi pieszo-jezdne oraz place w obszarach zwartej zabudowy, obciążone przede wszystkim ruchem lokalnym, dojazdowym, wewnętrznym, rowerowym, pieszym i niekontrolowanym parkowaniem, pojazdami osobowymi i w mniejszym stopniu ciężarowymi.
6. Z punktu widzenia studium najistotniejsze są układy - D1, D2 i D3. Drogi układu D4 nie zostały wyznaczone w studium jako tereny funkcjonalne ze względu na skalę i szczegółowość opracowania. Ilustrację systemu drogowego Pyskowic przedstawiono na schemacie.
7. Poza wyznaczonymi graficznie drogami, studium utrzymuje istniejące i dopuszcza realizację nowych dróg publicznych w trybie ustawowych czynności planistycznych lub w trybie przepisów o drogach.
8. W odniesieniu do dróg wszystkich układów określa się:
  - 1) wskazania:
    - a) dostosowania docelowego układu dróg i ulic do przyjętego w studium modelu struktury przestrzennej - z możliwością etapowania oraz z dopuszczeniem utrzymania rozwiązań istniejących do czasu realizacji układu docelowego,

- b) dostosowania przekroju dróg do ich klasy technicznej i funkcji, jaką pełnią w obsłudze miasta oraz przyległych terenów, z uwzględnieniem obiektów i budowli inżynierskich, rozwiązań z dziedziny organizacji ruchu, komunikacji pieszej oraz rowerowej, zieleni oraz obiektów uznanych za zabytki kultury materialnej,
  - c) utrzymania lub wprowadzenia linii rozgraniczających dla dróg publicznych odpowiednio do ich klasy technicznej, przynależności administracyjnej i funkcji,
  - d) opracowania map istniejących i docelowych możliwości parkowania, otrzymując tym samym maksymalną chłonność parkingową, możliwą do uzyskania w granicach pasów drogowych, z uwzględnieniem ograniczania ruchu samochodowego i zmianę indywidualnej komunikacji samochodowej na komunikacją zbiorczą,
- 2) realizację dodatkowych połączeń drogowych, wynikających ze specyfiki zagospodarowania poszczególnych nieruchomości w granicach terenów.

10. Studium dopuszcza budowę lub przebudowę skrzyżowań w dostosowaniu do planowanych rozwiązań drogowych.

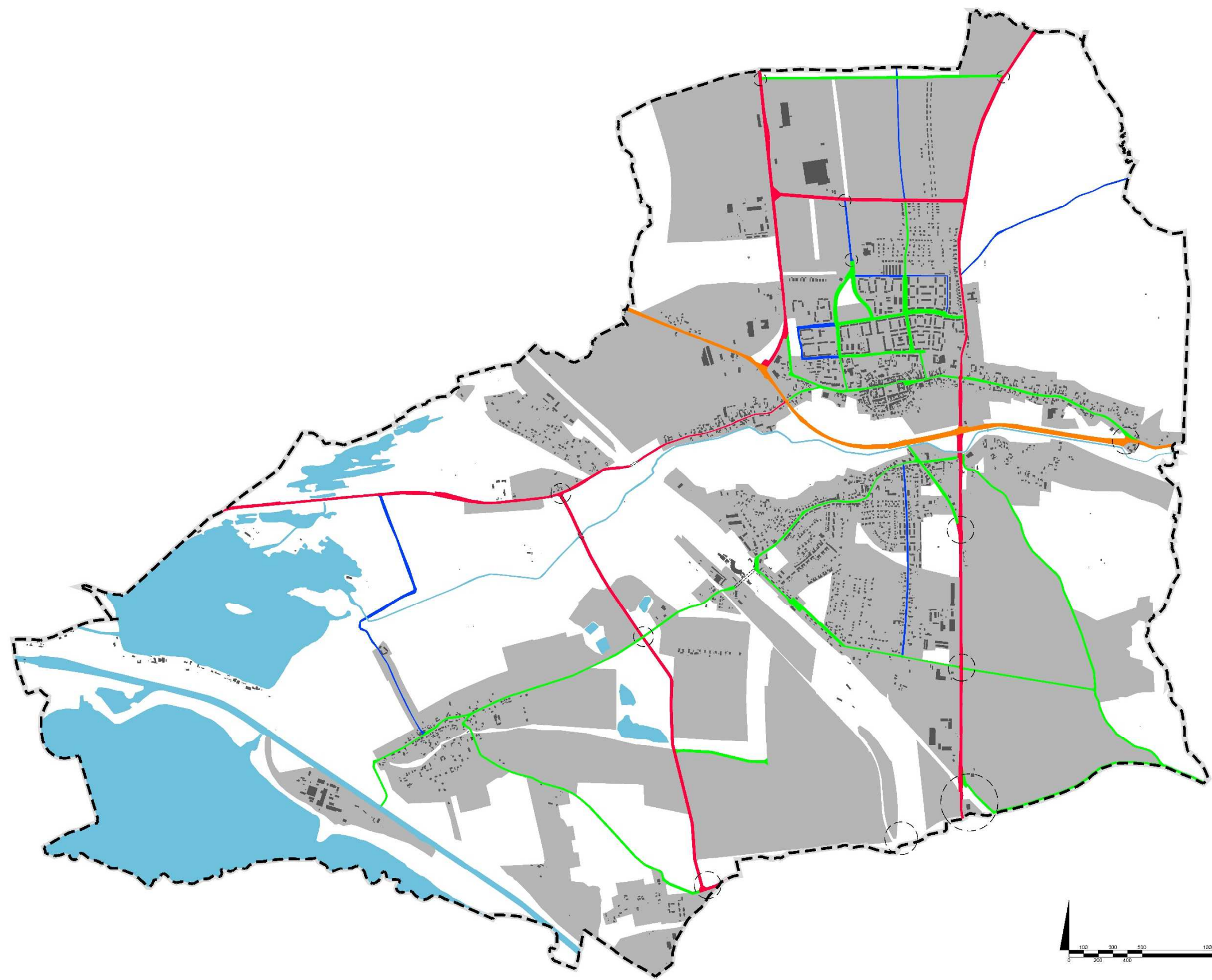
11. W studium wskazuje się:

- 1) strefy węzła lub skrzyżowania układów komunikacyjnych, w granicach których dopuszcza się przebudowę lub rozbudowę istniejących rozwiązań uwzględniających realizację nowych dróg wyznaczonych w studium,
- 2) strefy potencjalnego rozwoju komunikacji, w granicach których dopuszcza się lokalizację nowych układów drogowych lub przebudowę istniejących, przy czym decyzja o klasie i kategorii drogi powinna następować na etapie planu miejscowego przy uwzględnieniu kierunków zagospodarowania ustalonych w studium.

12. Rzeczywiste przebiegi remontowanych, przebudowywanych i projektowanych dróg, skrzyżowań i węzłów, należy uściślić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dopuszczając korekty przebiegu, w tym poszerzenia lub zwężenia linii rozgraniczających wynikające z optymalizacji trasowania, ograniczeń technicznych, ograniczeń własnościowych niemożliwych do ujawnienia na etapie studium, z jednoczesnym zachowaniem wymogów przepisów odrębnych. W przypadku braku możliwości technicznych lub prawnych dla przeprowadzenia inwestycji drogi wyznaczonej w studium dopuszcza się odstępianie od jej realizacji z zastrzeżeniem zachowania terenu pod jej potencjalny przebieg.

SCHEMAT NR 6 - SYSTEM DROGOWY

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	DROGI UKŁADU TRANZYTOWEGO
	DROGI UKŁADU PODSTAWOWEGO
	DROGI UKŁADU UZUPEŁNIAJĄCEGO
	DROGI UKŁADU OBSŁUGUJĄCEGO
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
	TERENY WSKAZANE DO ZABUDOWY

§ 19 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ

1. System komunikacji zbiorowej tworzą:
  - 1) linie autobusowe, przebiegające w systemie dróg publicznych,
  - 2) linie kolejowe.
2. W odniesieniu do komunikacji zbiorowej w studium określono następujące ustalenia kierunkowe:
  - 1) zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w obsłudze komunikacyjnej Pyskowic;
  - 2) pełna dostępność środków transportu zbiorowego dla osób niepełnosprawnych;
  - 3) dążenie do wzajemnego uzupełniania się ww. środków transportu z ruchem rowerowym i pieszym;
  - 4) koordynacja funkcjonalna środków transportu zbiorowego ze środkami komunikacji indywidualnej, możliwość przewozu rowerów, przystanki w okolicy ścieżek rowerowych i parkingów przesiadkowych.

§ 20 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI KOLEJOWEJ

1. System komunikacji kolejowej, obsługujący ruch pasażerski oraz ruch towarowy, tworzą:
  - 1) linia kolejowa nr 132, relacji Bytom – Wrocław Główny, o znaczeniu krajowym oraz międzynarodowym – linia transportu kombinowanego AGTC;
  - 2) linia kolejowa nr 135 relacji Gliwice Łabędy – Pyskowice, o znaczeniu krajowym oraz międzynarodowym – linia transportu kombinowanego AGTC.
2. Linie kolejowe winny być wykorzystywane dla połączeń o zasięgu regionalnym - stanowić uzupełnienie systemu komunikacji autobusowej w celu stworzenia systemu transportu publicznego, powiązanego z systemem regionalnym.
3. W odniesieniu do terenów kolejowych, niebędących terenami zamkniętymi, należy dążyć do realizacji połączeń obsługujących tereny istniejącej i nowej zabudowy, w tym zabudowy usługowej i produkcyjnej, powiązania ich z systemem drogowym tworząc spójny system transportu zbiorowego dla obsługi pasażerskiej i oraz systemu komunikacji towarowej.
4. W odniesieniu do terenów kolejowych zlikwidowanych linii kolejowych rekomenduje się odtworzenie linii pasażerskiej nr 198.

§ 21 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI ROWEROWEJ

1. W studium określa się ogólne zasady, które winny być uwzględniane na etapie projektowania i realizacji tras rowerowych, to jest:
  - 1) rozwój komunikacji rowerowej winien odbywać się w oparciu o przygotowany dla całego obszaru miasta program, uwzględniający monitoring zachowań komunikacyjnych rowerzystów oraz z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury, w szczególności przebiegów szlaków rowerowych oraz planowanych głównych tras rowerowych województwa śląskiego określonych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego i innych wojewódzkich dokumentach strategicznych; program ten powinien służyć zapewnieniu

wysokich standardów infrastruktury rowerowej w zakresie bezpieczeństwa ruchu, pokrycia siecią obszaru miasta, zasad projektowania i wykonawstwa, a ujęte w nim wymogi powinny obowiązywać dla wszystkich nowych inwestycji, remontów i modernizacji istniejącej i planowanej infrastruktury rowerowej w mieście;

- 2) zapewnienie bezpieczeństwa poprzez minimalizację punktów kolizji z ruchem drogowym;
  - 3) zapewnienie atrakcyjności, przyjaznego dla użytkowników charakteru oraz dobrego powiązania z obiektami publicznymi miasta, obszarem przestrzeni publicznej, a także z obiektami zieleni urządzonej i terenów sportowo-rekreacyjnych.
2. Tereny komunikacji rowerowej proponuje się kształtować w oparciu o:
- 1) trasy prowadzone w koordynacji z planami rozwoju sieci ścieżek rowerowych miasta, regionu i województwa śląskiego, kształtowane w sposób pozwalający na optymalną obsługę kategorii ruchu: powiązań praca-dom, szkoła-dom i dom-rekreacja;
  - 2) trasy zintegrowane z komunikacją pieszą i turystyczną miasta, regionu i województwa śląskiego, wytyczane indywidualnie w formie wydzielonych terenów komunikacji rowerowej, a także występujące w granicach terenów o innych przeznaczeniach.
3. Wyznaczone w studium trasy mają charakter wytycznych kierunkowych i mogą być uzupełniane i modyfikowane na innych etapach prac planistycznych.

§ 22 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI PIESZEJ

1. W studium komunikacja piesza realizowana jest w granicach istniejących i projektowanych:
  - 1) terenów komunikacji pieszej, realizowanych w liniach rozgraniczających dróg publicznych;
  - 2) ciągów pieszych realizowanych w drogach wewnętrznych, pieszo-jezdnych i pieszo-rowerowych;
  - 3) pozostałych terenów komunikacji pieszej, położonych w granicach terenów o innych przeznaczeniach, w formie placów, skwerów, ciągów pieszych, alei, deptaków, pasaży, przejść i ścieżek.
2. Tereny komunikacji pieszej są elementami powiązań między jednostkami osadniczymi, powiązań: praca-dom, szkoła-dom i dom-rekreacja, są to:
  - 1) istniejące place i skwery;
  - 2) istniejące ulice piesze, aleje, deptaki;
  - 3) planowane nowe ulice piesze, aleje, pasaże, przejścia piesze i ścieżki w szczególności pomiędzy:
    - a) istniejącymi i planowanymi kompleksami handlowo-usługowymi oraz z terenami zieleni urządzonej,
    - b) przystankami transportu zbiorowego a terenami mieszkaniowymi,
    - c) obiektami usługowymi, w tym usług społecznych a terenami mieszkaniowymi.

3. W studium określa się ogólne wymogi w zakresie zagospodarowania terenów komunikacji pieszej, z zastrzeżeniem, iż rozwiązania te powinny znaleźć swoje potwierdzenie w konkretnych ustaleniach planów miejscowych:
  - 1) w terenach zieleni urządzonej a także zieleni pozostałej realizacja nowych tras pieszych zintegrowanych z komunikacją rowerową;
  - 2) dopuszczenie lokalizacji wszelkich form niekubaturowego zagospodarowania wraz z elementami małej architektury, pomnikami, fontannami, zielenią urządzoną;
  - 3) dopuszczenie lokalizacji zagospodarowania okazjonalnego i sezonowego.

§ 23 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU PARKINGOWEGO

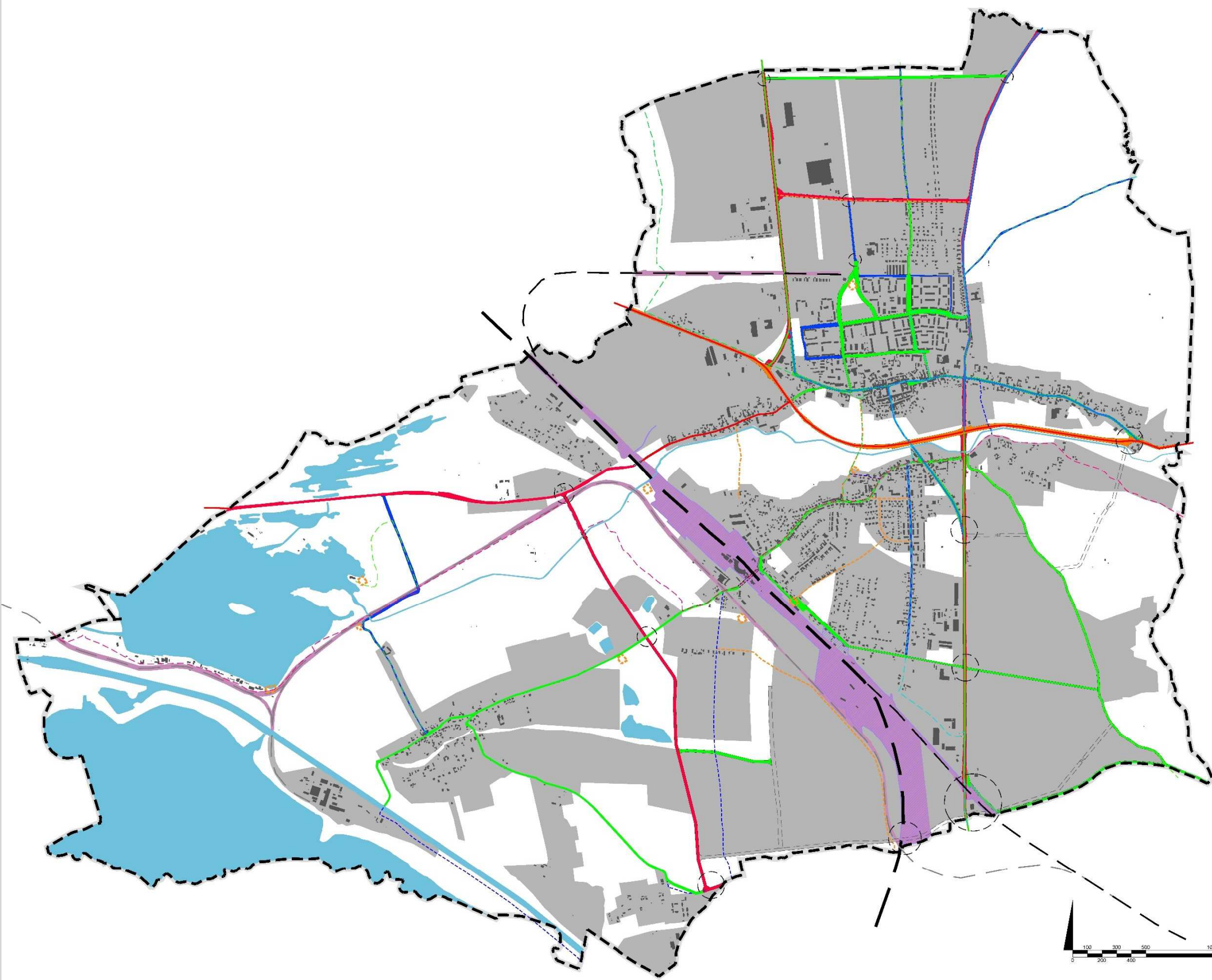
1. W obszarze miasta należy stworzyć system parkowania. Stosowanie ograniczeń czasowych i lokalizacyjnych oraz wyznaczanie stref płatnego parkowania, winno doprowadzić do uzyskania równowagi między racjonalnym zmniejszeniem popytu na miejsca parkingowe w miejscach zbyt obciążonych a możliwościami spójnie zarządzanego transportu publicznego, sprawnie obsługującego te miejsca.
2. W obszarze istniejących osiedli mieszkaniowych należy:
  - 1) przeprowadzić uporządkowanie systemów miejsc postojowych;
  - 2) uzupełniać brakującą wskaźnikowo ilości miejsc parkingowych poprzez budowę wielopoziomowych obiektów parkingowych dedykowanych przede wszystkim ruchowi miejskiemu i przesiadkowemu do komunikacji publicznej.
3. Należy zapewnić możliwość bezpiecznego parkowania rowerów, przede wszystkim w obrębie centrum Pyskowic, oraz w rejonach usług i rekreacji, w koordynacji z siecią ścieżek rowerowych i linii autobusowych.
4. Należy zapewnić ilość miejsc postojowych dla samochodów w ilościach odpowiadających zapotrzebowaniu danego przeznaczenia. W studium wskazuje się potrzebę zastosowania w planach miejscowych wskaźników:
  - 1) co najmniej 1,5 miejsca parkingowego na 1 mieszkanie w terenach mieszkaniowych;
  - 2) co najmniej 1 miejsce parkingowe na 50 m² powierzchni użytkowej w terenach usług z wyłączeniem: usług administracji publicznej, usług edukacji, zdrowia i opieki społecznej, usług kultury, usług kultu religijnego oraz służb publicznych, a także usług sportu i rekreacji;
  - 3) dla pozostałych terenów określenia minimalnych wskaźników miejsc postojowych należy dokonać na etapie opracowania planu miejscowego z uwzględnieniem istniejącej zabudowy i zagospodarowania.
5. Podane w studium wskaźniki są orientacyjną wytyczną - winny podlegać doprecyzowaniu w planach miejscowych po analizie zapotrzebowania przewidywanych funkcji.
6. Dopuszcza się realizację wszelkich obiektów budowlanych związanych z wdrożeniem docelowego systemu parkowania, w tym wolnostojących i zintegrowanych z innymi obiektami parkingów

i garaży: naziemnych, podziemnych i nadziemnych, z zastrzeżeniem, iż rozwiązania te powinny znaleźć swoje jednoznaczne potwierdzenie w ustaleniach planów miejscowych.

SCHEMAT NR 7 - SYSTEM KOMUNIKACJI

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	LINIA KOLEJOWA O ZNACZENIU KRAJOWYM
	LINIA KOLEJOWA O ZNACZENIU REGIONALNYM
	DROGI UKŁADU TRANZYTOWEGO
	DROGI UKŁADU PODSTAWOWEGO
	DROGI UKŁADU UZUPEŁNIAJĄCEGO
	DROGI UKŁADU OBSŁUGUJĄCEGO
	MOSTY, WIADUKTY KOLEJOWE I KOLEJOWO-DROGOWE
	STREFA WĘZŁA LUB SKRZYŻOWANIA UKŁADÓW KOMUNIKACYJNYCH, W GRANICACH KTÓREJ DOPUSZCZA SIĘ PRZEBUDOWĘ LUB ROZBUDOWĘ
	STREFA POTENCJALNEGO ROZWOJU KOMUNIKACJI, W GRANICACH KTÓREJ DOPUSZCZA SIĘ LOKALIZACJE NOWYCH UKŁADÓW DROGOWYCH LUB PRZEBUDOWĘ ISTNIEJĄCYCH
	ŚCIEŻKI ROWEROWE ISTNIEJĄCE I PLANOWANE, W TYM KORYTARZE PLANOWANYCH GŁÓWNYCH TRAS ROWEROWYCH
	ŚCIEŻKI PIESZE I PIESZO-ROWEROWE - PLANOWANE ORĄŻ MIEJSCA ODPOCZYNKU/REKREACJI/PUNKTY SERWISOWE DLA ROWERÓW
	TERENY KOLEJOWE
	TERENY ZAMKNIĘTE
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
	TERENY WSKAZANE DO ZABUDOWY

§ 24 SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Studium wskazuje, iż docelowo wszystkie tereny zurbanizowane, zabudowane winny mieć zapewniony dostęp do mediów, których realizacja leży po stronie:
  - 1) zadań własnych miasta, to jest:
    - a) sieci wodociągowej,
    - b) sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
  - 2) zadań własnych dysponentów, to jest:
    - a) sieci elektroenergetycznej,
    - b) sieci gazowej,
    - c) sieci ciepłowniczej,
    - d) sieci teletechnicznych,
    - e) sieci innych.
2. Rozwój poszczególnych systemów infrastruktury technicznej powinien docelowo uwzględnić:
  - 1) pełne pokrycie zapotrzebowania na wszystkie media, niezbędne do realizacji strategicznych celów miasta;
  - 2) rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej oraz systemów umożliwiających pozyskanie energii cieplnej ze źródeł odnawialnych dla celów gospodarczych i grzewczych, stanowiącej istotny element polityki proekologicznej gminy;
  - 3) gmina winno stymulować rozbudowę infrastruktury technicznej przez jej dysponentów (właścicieli), nie traktując ich budowy i eksploatacji wyłącznie w kategoriach czystego rachunku ekonomicznego poszczególnych przedsiębiorstw, lecz jako element polityki proekologicznej prowadzonej wspólnie przez gminę i dysponentów sieci;
  - 4) rezerwy terenowe dla realizacji niezbędnych rozwiązań infrastrukturalnych.
3. Ilekroć w dalszej części studium jest mowa o sieciach, pod tym pojęciem rozumie się ustalenia dotyczące całości danej tematyki branżowej to jest: sieci, przyłącza, obiekty technologiczne i inżynierskie, budynki i budowle, zgodnie z przyjętą szczegółowością zapisu tej tematyki w studium.
4. Dla wszystkich istniejących, przebudowywanych i planowanych elementów infrastruktury technicznej wymienionych w par. 24 ÷ 29 - w zależności od ich rodzaju i specyfiki, należy zachować strefy obsługi technicznej - ograniczonej zabudowy, zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych, a także należy uzgodnić szczegółowe zadania inwestycyjne z ich właścicielem - dysponentem.
5. Lokalizację elementów infrastruktury technicznej dopuszcza się w pasach drogowych, w terenach publicznych, budowlanych, rolnych, w terenach prywatnych na zasadzie zawartego porozumienia pomiędzy dysponentem sieci a właścicielem nieruchomości.

6. Gmina winna stymulować procesy służące wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii oraz ograniczanie emisji dwutlenku węgla do atmosfery poprzez rozwój systemów odnawialnych źródeł energii.
7. Ustala się, iż w zakresie systemów oraz terenów, budowli i obiektów innych sieci, niewymienionych w tym rozdziale, w planach miejscowych dopuszczalne jest ich uwzględnienie i ustalenie odpowiednich zasad realizacji.

§ 25 KIERUNKI ROZWOJU SIECI WODOCIĄGOWEJ

W zakresie systemu zaopatrzenia w wodę oraz utrzymania i rozwoju terenów, budowli i obiektów wodociągowych, w odniesieniu do podstawowego systemu zasilania i obsługi obowiązują następujące warunki:

- 1) utrzymanie i rozbudowa istniejącego systemu zaopatrzenia w wodę;
- 2) wprowadzenie działań ograniczających straty wody w sieci wodociągowej oraz powstawanie wtórnych zanieczyszczeń poprzez sukcesywną wymianę zużytych odcinków sieci wodociągowej;
- 3) zapewnienie rezerwowych systemów zaopatrzenia miasta w wodę pitną, niezbędnych w sytuacjach awaryjnych i nadzwyczajnych, z uwzględnieniem zapotrzebowania na wodę do zewnętrznego gaszenia pożarów oraz do instalacji i urządzeń przeciwpożarowych.

§ 26 KIERUNKI ROZWOJU SIECI KANALIZACYJNEJ

W zakresie systemu odprowadzenia ścieków oraz utrzymania i rozwoju terenów, budowli i obiektów kanalizacji, w odniesieniu do podstawowego systemu obsługi obowiązują następujące warunki:

- 1) utrzymanie i rozbudowa istniejącego systemu kanalizacji na terenie miasta, ze szczególnym uwzględnieniem w obszarach, w których wyznaczono tereny pod nową zabudowę;
- 2) zakaz wprowadzania ścieków nieoczyszczonych do ziemi i do wód,
- 3) dopuszczenie systemów indywidualnych lub innych rozwiązań zapewniający ten sam co systemy kanalizacji zbiorczej poziom ochrony środowiska na obszarach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, z uwzględnieniem ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP 330 Gliwice;
- 4) dopuszczenie retencjonowania wód opadowych oraz zastosowanie systemów zarządzania wodami opadowymi w celu ich magazynowania (gromadzenia), oczyszczania i ponownego wykorzystania np. w instalacji sanitarnej, do nawadniania ogrodów lub do zasilania wód gruntowych.

§ 27 KIERUNKI ROZWOJU SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

W zakresie systemu zaopatrzenia w energię elektryczną oraz utrzymania i rozwoju terenów, budowli i obiektów energetyki, w odniesieniu do podstawowego systemu zasilania i obsługi obowiązują następujące warunki:

- 1) utrzymanie i rozbudowa sieci wysokich napięć,
- 2) utrzymanie i rozbudowa sieci średnich i niskich napięć w obszarze zurbanizowanym;

- 3) dopuszcza się przebiegi projektowanych linii średniego i niskiego napięcia oraz lokalizację nowych stacji transformatorowych;
- 4) w przypadku braku mocy na istniejących stacjach transformatorowych zakłada się ich przebudowę i budowę nowych stacji;
- 5) dopuszcza się rozbudowę i przebudowę sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia w przypadku zaistnienia takiej potrzeby i w uzgodnieniu z dysponentem sieci;
- 6) dla wszystkich linii elektroenergetycznych obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów usytuowanych w obrębie pasów technologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

§ 28 KIERUNKI ROZWOJU SIECI GAZOWEJ

W zakresie systemu zaopatrzenia w gaz oraz utrzymania i rozwoju terenów, budowli i obiektów gazownictwa, w odniesieniu do podstawowego systemu zasilania i obsługi obowiązują następujące warunki:

- 1) zachowanie dotychczasowego przebiegu sieci gazowej z możliwością jej rozbudowy,
- 2) dopuszcza się rozbudowę i przebudowę sieci gazowej w przypadku zaistnienia takiej potrzeby i w uzgodnieniu z dysponentem sieci.
- 3) dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń sieci gazowej w liniach rozgraniczających dróg, w terenach zurbanizowanych oraz w terenach rolnych, z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z ochrony środowiska.

§ 29 KIERUNKI ROZWOJU SIECI CIEPŁOWNICZEJ

W zakresie systemu zaopatrzenia w ciepło oraz utrzymania i rozwoju obiektów ciepłownictwa, w odniesieniu do podstawowego systemu obsługi obowiązują następujące warunki:

- 1) utrzymanie i rozbudowa istniejącej sieci ciepłowniczej;
- 2) podstawowe zaopatrzenie w ciepło odbywa się z wykorzystaniem systemu komunalnego w osiedlach mieszkaniowych oraz w ramach indywidualnych systemów ogrzewania w budownictwie w centrum miasta i obszarach podmiejskich;
- 3) zabudowę winno się ogrzewać w sposób niepowodujący emisji zanieczyszczeń do atmosfery zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 4) należy dążyć podłączenia jak największej liczby odbiorców do miejskiej sieci ciepłowniczej;
- 5) dopuszcza się wykorzystanie alternatywnego paliwa RDF do produkcji ciepła komunalnego.

§ 30 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)

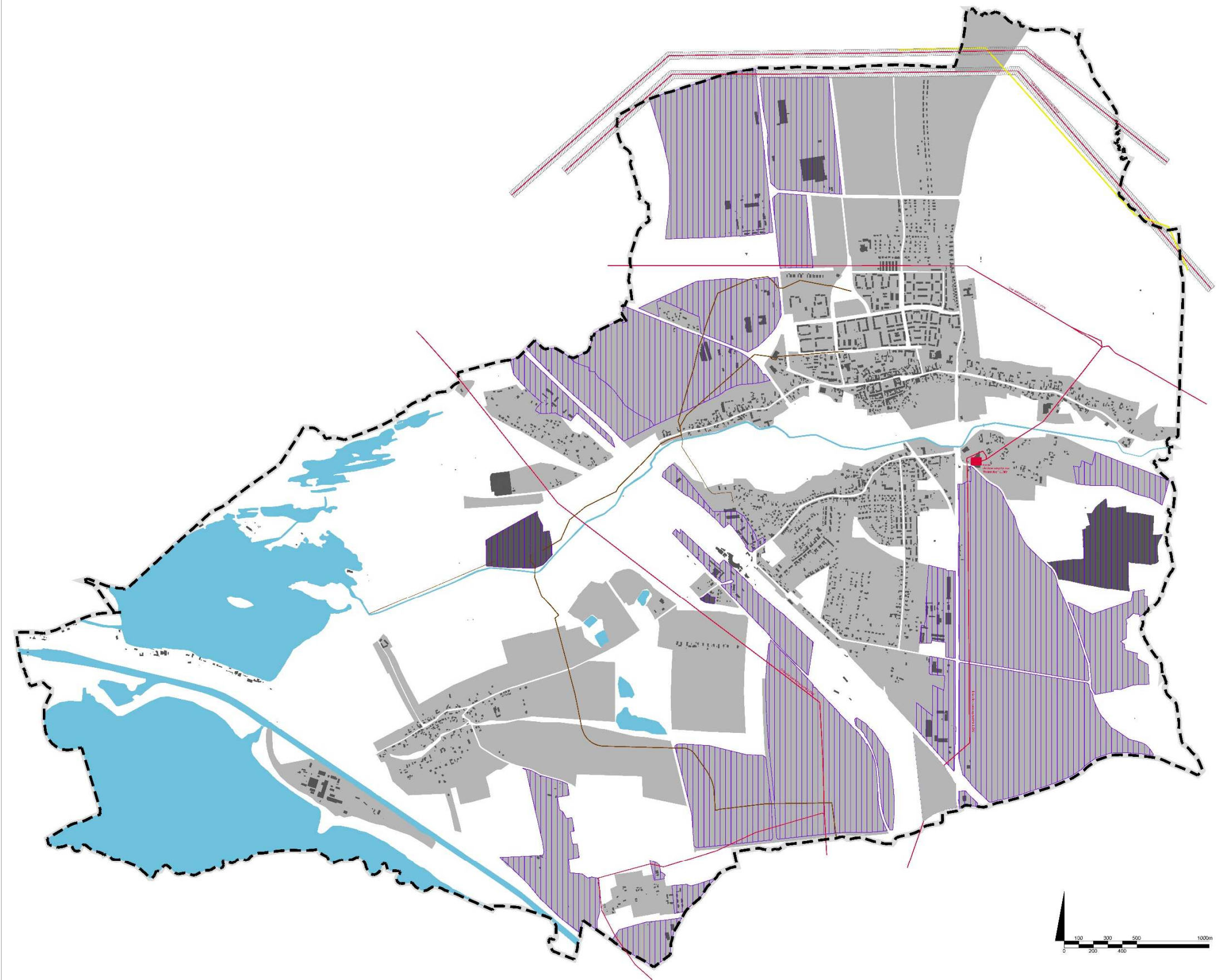
W zakresie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł określa się następujące wytyczne:

- 1) wskazuje się możliwość lokalizacji urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych (OZE) o mocy przekraczającej 500 kW (wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu) w terenach o kierunkach przeznaczenia UP oraz IT;

- 2) wskazuje się możliwość lokalizacji urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych (OZE) o mocy nie przekraczającej 500 kW we wszystkich terenach, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, z wykluczeniem terenów o kierunkach przeznaczeń ZL i W oraz w zasięgu strefy K ochrony krajobrazu kulturowego.

SCHEMAT NR 8 - SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA PRZESYŁOWA
	SIEĆ GAZOWA PRZESYŁOWA
	ZBIORCZY KOLEKTOR SANITARNY
	PAS TECHNICZNY LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH 220kV I 400kV
	TERENY, NA KTÓRYCH WSKAZANO MOŻLIWOŚĆ LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH (OZE) O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 500 kW URZĄDZEŃ INNYCH NIŻ WOLNOSTOJĄCE (WRAZ ZE STREFAMI OCHRONNYMI ZWIĄZANYMI Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU)
	TERENY WSKAZANE DO ZABUDOWY
	TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

ROZDZIAŁ VII
OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO
O ZNACZENIU LOKALNYM ORAZ PONADLOKALNYM

§ 31 INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Planowane inwestycje na terenie Pyskowic, ujęte w Wieloletniej prognozie Finansowej na lata 2021-2027, obejmują:

- 1) Przebudowę drogi powiatowej nr 2985S ul. Powstańców śląskich w Pyskowicach,
- 2) Adaptację i przebudowę byłego dworca kolejowego w Pyskowicach – nadanie obiektowi nowej funkcjonalności – projekt „Stacja Kultury” związany z rewitalizacją obiektu oraz utworzenie Centrum Organizacji i Aktywności Społecznych,
- 3) Budowę budynku mieszkalnego przez Spółkę Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Sp. z o.o.,
- 4) Termomodernizację budynku przy ul. Szpitalnej 7,
- 5) Budowę chodnika wraz z oświetleniem wzdłuż drogi powiatowej nr 2905S ul. Gliwickiej,
- 6) Przebudowę ul. Kardynała Wyszyńskiego.

§ 32 INWESTYCJE PUBLICZNE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Z dnia 13.09.2016r., poz.4619) ujęto cele i zasady, w zasięgu których znajduje się miasto Pyskowice:

Cele i kierunki polityki przestrzennej:

- Cel 1 Nowoczesna gospodarka – Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji (kierunek 1.3),
- Cel 2 Szanse rozwojowe mieszkańców – Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych (kierunek 2.1, 2.3),
- Cel 3 Przestrzeń – Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego (kierunek 3.1, 3.2),
- Cel 4 Relacje z otoczeniem – Infrastrukturalne powiązania regionu.

Inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie ww. celów:

1. Cel 2: Modernizacja linii kolejowych Przebudowa, odbudowa i remont linii kolejowych łączących miasta aglomeracji, miasta powiatowe oraz ważne węzły kolejowe: Gliwice – (Kędzierzyn-Koźle); Gliwice – (Strzelce Opolskie);
2. Cel 1, 2, 3, 4: Budowa sieci dróg/ tras rowerowych Budowa spójnej sieci dróg/tras rowerowych o zasięgu ponadlokalnym wg jednolitych standardów
3. Cel 4: Modernizacja Kanału Gliwickiego.

ROZDZIAŁ VIII
OBSZARY NA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH,
W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU
NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH
O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI
PUBLICZNEJ

§ 33 OBOWIĄZEK SPORZĄDZENIA PLANÓW NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na terenie Pyskowic nie występują tereny, dla których na podstawie przepisów odrębnych istnieje obowiązek sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

§ 34 OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI

W studium nie wskazuje się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Nie oznacza to jednak, iż w planach miejscowych wyznaczenie takich obszarów, z uwzględnieniem analizy własnościowej i użytkowej gruntów, jest zakazane.

§ 35 OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M²

W studium wskazuje się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² – obiekty te mogą być realizowane w terenach UC (tereny zabudowy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²).

§ 36 OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

1. Obszar przestrzeni publicznej, zgodnie z definicją ustawową to: „...obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne”. Są to przestrzenie o charakterze ogólnodostępnym, w których toczy się życie miasta, i w których znajdują się obiekty o znaczeniu społecznym, usługowym i kulturowym oraz takie, które są niezbędne do jej funkcjonowania.
2. W studium określa się obszary przestrzeni publicznej, istotne dla całego obszaru miasta, obejmujące ulice, ciągi piesze, skwery, parki wraz z ich otoczeniem, przedpolami obiektów użyteczności publicznej i usługowych, tworzące system ciągów komunikacyjnych i rekreacyjnych:
  - a) pieszej – obejmującej ciągi piesze, place, Rynek, ścieżki piesze,
  - b) uspokojonego ruchu miejskiego – obszarów obejmujących okolice Rynku, wnętrza układów osiedli wielorodzinnych (obszar w zasięgu ulic Dworcowej, Wieczorka, Lompy, Wojska Polskiego, Braci Pisko, Cichej, Strzelców Bytomskich i Kochanowskiego) oraz obszaru w rejonie dworca kolejowego Pyskowice („Stacji Kultury”),
  - c) ruchu miejskiego – obejmujące drogi gminne i powiatowe,
  - d) zieleni publicznej – w szczególności placu w rejonie ulic Szpitalnej i Dworcowej, skwer La Ricamarie (plac Piłsudskiego), Ogródka Jordanowskiego i Parku Miejskiego,

e) ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych.

3. Dla obszarów przestrzeni publicznej wskazuje się:

1) wytyczne ogólne:

- a) ukształtowanie obszarów wymienionych w ust. 2 w formie jednorodnego systemu powiązanego z obszarem przestrzeni zieleni oraz elementami środowiska przyrodniczego w zasięgu miasta oraz z odpowiadającymi im elementami gmin sąsiednich,
- b) uczytelnienie walorów przestrzennych i wprowadzenie jednorodnych form zagospodarowania,
- c) zapewnienie dostępności, w szczególności w zakresie nawierzchni, małej architektury oraz urządzenia terenu i programu funkcjonalnego dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- d) wzbogacenie programu funkcjonalnego poszczególnych obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji oraz charakteru danego obszaru, takich jak: miejsca odpoczynku w formie parkletów, pergoli, wiat lub altan, miejsca zabaw dla dzieci, parkingi dla rowerów, samoobsługowe stacje napraw rowerów, miejsca piknikowe, miejsca do grillowania,
- e) podniesienie walorów estetycznych, szczególnie obszarów przeznaczonych wyłącznie dla ruchu pieszego,
- f) reorganizację systemu parkowania, w tym likwidację miejsc parkingowych w reprezentacyjnych przestrzeniach publicznych,
- g) reorganizację ruchu w celu umożliwienia realizacji ścieżek rowerowych;

2) wytyczne szczegółowe:

- a) dla obszaru przestrzeni publicznej pieszej:
  - uwzględnienie pierwszeństwa ruchu pieszego nad ruchem samochodowym,
  - wyznaczenie stref z wyłączeniem ruchu samochodowego, w szczególności w zasięgu historycznego centrum Pyskowic oraz w zasięgu osiedli mieszkaniowych,
  - dopuszczenie przebiegu ścieżek rowerowych bez konieczności przestrzennego wyznaczenia i wprowadzania segregacji ruchu,
  - powiązanie obszaru z obszarem zieleni publicznej oraz obszarem przestrzeni zieleni,
- b) dla obszaru przestrzeni publicznej uspokojonego ruchu miejskiego:
  - uwzględnienie równorzędnych funkcji komunikacji pieszej, rowerowej i samochodowej, z zastosowaniem ograniczeń przestrzennych mających na celu uspokojenie ruchu: ograniczenie prędkości samochodów, ograniczenie ruchu tranzytowego, wyeliminowanie transportu ciężarowego,
  - dopuszczenie wyznaczenia stref z wyłączeniem ruchu samochodowego,
- c) dla obszaru przestrzeni publicznej ruchu miejskiego:

- uwzględnienie równorzędnych funkcji komunikacji pieszej, rowerowej i samochodowej, ograniczenie ruchu tranzytowego i transportu ciężarowego,
- dopuszczenie wyznaczenia stref z wyłączeniem ruchu samochodowego,

d) dla obszaru przestrzeni zieleni publicznej:

- wyłączenie ruchu samochodowego z obszaru,
- rozdzielenie ruchu pieszego i rowerowego,
- powiązanie obszaru z obszarem przestrzeni zieleni.

4. Obszary przestrzeni publicznej stanowią element przestrzenny, który wraz z obszarem przestrzeni zieleni powinien stanowić system powiązań funkcjonalnych na terenie całego miasta w granicach administracyjnych.

ROZDZIAŁ IX
OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY
PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

§ 37 OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. W granicach Pyskowic wskazuje się obszary o nowych kierunkach przeznaczeń, dla których winny być sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, celem ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania.
2. Ze względu na stan zagospodarowania przestrzennego miasta w pierwszej kolejności powinny być opracowywane plany:
  - 1) dla obszaru centralnego miasta w celu aktualizacji ustaleń i dostosowania do obowiązujących przepisów prawa,
  - 2) dla obszarów, dla których studium wskazuje nowe tereny zabudowy usługowej, usługowo-produkcyjnej i produkcyjnej, w szczególności w lokalizacjach strategicznych dla rozwoju miasta,
  - 3) dla obszarów, dla których studium wskazuje nowe tereny zabudowy mieszkaniowej.
3. Przyjmuje się następujące zasady przy opracowywaniu planów miejscowych:
  - 1) dla terenów zabudowy mieszkaniowej objęcie opracowaniem planu miejscowego w pierwszej kolejności terenów z dostępem do dróg publicznych oraz w zasięgu istniejącej infrastruktury technicznej,
  - 2) dla terenów zabudowy usługowej i produkcyjno-usługowej uwzględnienie realizacji układów drogowych powiązanych z układem tranzytowym,
  - 3) przeprowadzenie analiz wyprzedzających inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej i zastosowanie preferencji dla zabudowy w zasięgu systemu wodociągów, kanalizacji i zbiorowego zaopatrzenia w ciepło.

§ 38 OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH NA CELE NIEROLNICZE

W myśl przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych w granicach administracyjnych Pyskowic nie jest wymagane opracowanie wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

§ 39 OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW LEŚNYCH NA CELE NIELEŚNE

Na terenie Pyskowic nie przewiduje się zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

ROZDZIAŁ X
KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI
PRODUKCYJNEJ

§ 40 KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

- 1) Do rolniczej przestrzeni produkcyjnej należą grunty rolne, w tym: grunty orne, uprawy polowe, łąki, pastwiska, uprawy sadownicze, ogrodnicze wraz z występującą zielenią śródpolną, drogami i ścieżkami śródpolnymi, sezonowymi ciekami powierzchniowymi, punktowymi obiektami infrastruktury technicznej oznaczone w studium symbolami R.
- 2) Należy przyjąć, iż dalsze użytkowanie obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej winno odbywać się w sposób racjonalny, ze szczególną ochroną gleb wartościowych, o wysokich klasach bonitacyjnych, mimo tendencji zanikania funkcji produkcji rolniczej.
- 3) Rolnicze funkcje produkcyjne przyjmuje się na zasadzie dotychczasowego przeznaczenia lub użytkowania terenów rolniczych, utrzymywanego jako tradycyjne formy upraw oraz element krajobrazu kulturowego, w celu zachowania równowagi i proporcji pomiędzy terenami o charakterze naturalnym - przyrodniczym i terenami przetworzonymi – zurbanizowanymi, dla których powinny obowiązywać następujące preferencje rozstrzygane jednoznacznie w przyszłych planach miejscowych:
  - a) ochrona gruntów rolnych przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze - urbanizacją,
  - b) ograniczanie możliwości realizacji nowej zabudowy,
  - c) dopuszczenie realizacji nowych dróg publicznych oraz dojazdów i dróg wewnętrznych.
- 4) W granicach terenów R dopuszcza się przeznaczenie odłogowanych terenów rolniczych na trwałe łąki nieprodukcyjne lub zalesienia, a także na zieleń nieurządzoną zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 5) W granicach terenów rolniczych należy dążyć do:
  - a) ochrony istniejącej zieleni wysokiej – leśnej i śródpolnej,
  - b) ochrony istniejących okazów zieleni – pojedynczych, grup lub alei,
  - c) wprowadzania nowej zieleni śródpolnej jako ochronę przed erozją gleb,
  - d) utrzymania istniejących cieków o charakterze melioracyjnym lub retencyjnym z możliwością ich rozbudowy i przebudowy,
  - e) utrzymania istniejących cieków wodnych powierzchniowych,
  - f) wyznaczenia ciągów rekreacyjnych pieszo – rowerowych z zapewnieniem swobody poruszania się,
  - g) wyznaczenia terenów użytkowanych sezonowo jako niekubaturowe tereny sportowo-rekreacyjne bez możliwości ograniczania swobody poruszania się.
- 6) Na terenach zabudowanych lub przeznaczonych do zabudowy przyległych do terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej w planach zagospodarowania przestrzennego należy przyjmować zasady zapewniające wzajemną niekonfliktowość. Zabudowa o funkcjach mieszkaniowych powinna być lokalizowana tak, aby nie podlegała uciążliwościom pochodzącym od sąsiednich terenów rolnych. Należy przy tym przyjmować priorytet ochrony warunków kontynuacji produkcji rolniczej, w tym możliwości zmiany jej profilu oraz intensyfikacji.

§ 41 KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

- 1) Do leśnej przestrzeni produkcyjnej należą grunty leśne, w tym oznaczone w ewidencji symbolem Ls, wraz z polanami, ścieżkami i drogami śródleśnymi, sezonowymi ciekami powierzchniowymi, będące terenami lasów państwowych lub lasów prywatnych oraz zalesienia, zadrzewienia, zakrzewienia, istniejące zabudowania i użytkowane rolniczo polany leśne, oznaczone w studium symbolem ZL.
- 2) Przyjmuje się, iż dalsze użytkowanie obszarów leśnej przestrzeni produkcyjnej powinno odbywać się w sposób racjonalny, chroniący ich trwałe wartości, gwarantując utrzymanie równowagi i proporcji powierzchniowych pomiędzy terenami o charakterze naturalnym - przyrodniczym i terenami przetworzonymi – zurbanizowanymi, tym samym zachowując dla przyszłych pokoleń tradycyjny charakter gminy.
- 3) Dla zagwarantowania utrzymania i ochrony istniejących kompleksów leśnych należy:
  - a) rozwijać ekosystem leśny poprzez uzupełnienie drzewostanu za pomocą gatunków rodzimych,
  - b) zachować i chronić łąki i polany śródleśne jako specyficzny element kompozycji terenów leśnych,
  - c) chronić istniejącą florę,
  - d) chronić istniejące skupiska fauny,
  - e) utrzymywać i dokonywać korekt istniejących dróg leśnych,
  - f) wyznaczać ciągi rekreacyjne piesze i rowerowe w oparciu o drogi leśne oraz wyznaczone miejsca widokowe,
  - g) dopuścić możliwość zalesienia gruntów rolnych zgodnie z przepisami ustawy o lasach.
- 4) W granicach terenów leśnych należy dążyć do:
  - a) ochrony istniejących cennych okazów lub grup zieleni,
  - b) zagwarantowania obsługi komunikacyjnej do gruntów leśnych,
  - c) utrzymania istniejących cieków o charakterze melioracyjnym lub retencyjnym z możliwością ich rozbudowy i przebudowy,
  - d) utrzymania istniejących cieków wodnych powierzchniowych.
- 5) Gospodarkę w obszarach leśnej przestrzeni produkcyjnej należy prowadzić spójnie z zasadami zagospodarowania dla obszarów przestrzeni zieleni, zasadami zachowania spójności przyrodniczej oraz zasadami ochrony przyrody zawartymi w rozdziale IV.

ROZDZIAŁ XI
OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS
ZIEMNYCH

§ 42 OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

1. W granicach Pyskowic **obszary szczególnego zagrożenia powodzią** obejmują, określone na podstawie map zagrożenia powodzią (MZP), w zlewni Kłodnicy, dla rzeki Drama, podane do publicznej wiadomości 22.10.2020 r. zgodnie z art. 171 ust.5 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2021 poz. 624):

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%

graficznie przedstawione na Rysunku studium nr II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Ww. rysunek studium zawiera również zasięg obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

2. Dla wskazanych w ust. 1 obszarów, w tym stanowiących **obszar szczególnego zagrożenia powodzią** należy uwzględnić wymogi wynikające z przepisów Prawa wodnego oraz wykluczyć zabudowę i zagospodarowanie terenu, które sprzeczne jest z celem zarządzania ryzykiem powodziowym w rozumieniu w art. 16 pkt 4) ustawy Prawo wodne.

Dla terenów znajdujących się w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią położonych w obszarze miasta Pyskowice ustala się:

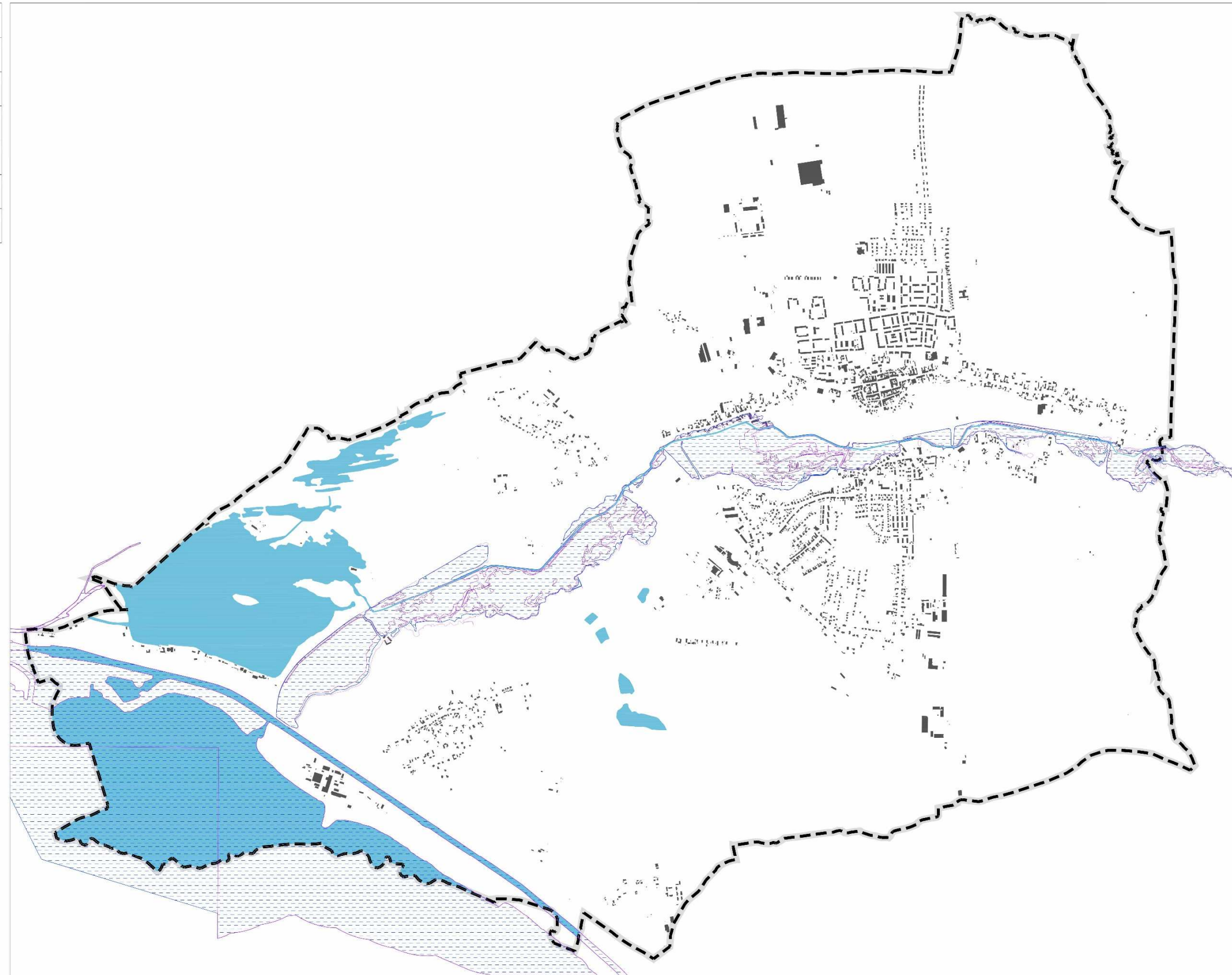
- zakaz zabudowy na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, który nie dotyczy budowli przeciwpowodziowych, urządzeń wodnych i obiektów związanych z gospodarką wodną (tj. obiektów hydrotechnicznych, hydroenergetycznych, itp.),
- wymóg wyniesienia poziomu parteru ponad poziom wód powodziowych (Q1%),
- wymóg zabezpieczenia wszelkich obiektów infrastruktury technicznej (sieci, urządzeń i instalacji) przed uszkodzeniami w czasie powodzi,
- wymóg zastosowania odpowiednich technologii i materiałów w celu zminimalizowania strat powodziowych.

Zgodnie z przepisami Prawa wodnego mapy zagrożenia powodzią (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP) podlegają aktualizacji co 6 lat, w wyniku czego wyznaczone strefy zalewów mogą ulec zmianie.

3. Na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zakazy i wymogi wymienione w ust. 2 w odniesieniu do wymagań lub warunków dla planowanej zabudowy wymaganych przepisami Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. *w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania.*

SCHEMAT NR 9 - OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ
	ZASIĘG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST NISKIE I WYNOSI 0,2%
	ZASIĘG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOSI 1%
	ZASIĘG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI 10%
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

§ 43 OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

1. Na obszarze miasta Pyskowice na podstawie Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000, arkusz Pyskowice, opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy oraz na podstawie kart rejestracyjnych osuwisk opracowanych przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy - Program Geozagrożenia (październik 2016) zidentyfikowano następujące zagrożenia zaliczone do obszarów osuwania się mas ziemnych:
  - 3 osuwiska aktywne okresowo,
  - 6 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,graficznie przedstawione na Rysunku Studium nr II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz na Schemacie nr 9.
2. W granicach obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych położonych w obszarze miasta Pyskowice wskazuje się:
  - 1) prowadzenie monitoringu na obszarach osuwiskowych,
  - 2) dążenie do wykluczenia możliwości prowadzenia prac ziemnych, które zmieniają parametry zbocza oraz zakaz lokalizacji nowej zabudowy przy jednoczesnym poszanowaniu praw nabytych,
  - 3) zagospodarowanie i odwadnianie terenów osuwiskowych - zgodnie z obowiązującymi przepisami,
  - 4) w przypadku budowy jednoznacznego potwierdzenia wystąpienia negatywnych zjawisk osuwiskowych poprzez wykonywanie badań jak dla obszarów o skomplikowanych warunkach gruntowych.

ROZDZIAŁ XII

OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie miasta Pyskowice nie zidentyfikowano obiektów i obszarów, dla których wyznaczono filary ochronne w złożu kopaliny.

ROZDZIAŁ XIII

OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIAZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Na terenie miasta Pyskowice nie zidentyfikowano obszarów pomników zagłady.

ROZDZIAŁ XIV
OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB
REMEDIACJI

§ 44 OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ

1. W studium określa się obszary wymagające przekształceń. Większość wyodrębnionych w studium terenów podlega przekształceniom funkcjonalno-przestrzennym, wynikającym z przyjętych kierunków rozwoju oraz kierunków zmian w strukturze przestrzennej i w przeznaczeniu terenów.
2. **Do znaczących przekształceń należą** przekształcenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwiększające zasięg terenów zurbanizowanych, przy czym wskazuje się wyłącznie obszary stanowiące kontynuację istniejącej lub wyznaczonej w planach miejscowych zabudowy.

§ 45 OBSZARY WYMAGAJĄCE REHABILITACJI

1. W studium określa się obszary wymagające rehabilitacji.
2. Pod pojęciem rehabilitacji rozumie się działania, mające na celu przywrócenie pierwotnych lub nadanie nowych cech zdegradowanej przestrzeni i zabudowie, zarówno historycznej jak i współczesnej, przy czym są to działania odnoszące się do obszarów zurbanizowanych.

Rehabilitacja to pojęcie ogólne, zawierające w sobie działania polegające na: rehabilitacji, rewitalizacji i rewaloryzacji.

3. Wskazuje potencjalne obszary wymagające rehabilitacji:
  - a) zabudowę mieszkaniową osiedli: Wojska Polskiego/Braci Pisko/Szpitalna, Wojska Polskiego/Lompy/Wieczorka/Szopena, Traugutta/Krokusów oraz gen. Sikorskiego/ks. Chrzęszcza/Oświęcimska/Wolności;
rehabilitacja powinna obejmować działania mające na celu poprawę jakości zamieszkania i działania dotyczące przestrzeni publicznych,
  - b) zabudowę przemysłową kompleksu Skansenu Kolejowego;
rehabilitacja powinna obejmować działania mające na celu zagospodarowanie terenów z poszanowaniem historyczno-kulturowej genezy i z zastosowaniem nowoczesnych technologii.
4. Obszar rewitalizacji przyjęto w myśl art. 10 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U.2015.1777 z późn. zm.), na podstawie Lokalnego programu rewitalizacji dla miasta Pyskowice do roku 2023 (Uchwała Nr XXXV/265/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 18 maja 2017 r.

§ 46 OBSZARY WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI

1. Rekultywacja – to działania w trybie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, prowadzące do przywrócenia zdegradowanym terenom cech, wartości i walorów odpowiadających środowisku naturalnemu. Metody, kierunek rekultywacji oraz wybór form pokrycia i zagospodarowania terenu różnymi formami zieleni należy dostosować do docelowego trwałego przeznaczenia tych terenów na:
  - 1) tereny zieleni, w tym zalesienia,
  - 2) tereny rolnicze,

- 3) tereny wód powierzchniowych,
  - 4) tereny sportu i rekreacji po uzdatnieniu obszarów zdegradowanych zgodnie z przepisami ochrony środowiska.
2. W Studium nie wskazuje się konkretnych terenów do przeprowadzenia rekultywacji.
  3. Dopuszcza się rekultywację rozumianą zgodnie z przepisami związanymi z ochroną środowiska. Obszary takie mogą być wyznaczane na dalszych etapach prac planistycznych lub realizowane niezależnie od ustaleń studium.

§ 47 OBSZARY WYMAGAJĄCE REMEDIACJI

1. Remediacja – to działania w trybie przepisów ustawy prawo ochrony środowiska dotyczące całości działań naprawczych, które należy podjąć, aby usunąć lub zmniejszyć ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska
2. Nie wskazuje się obszarów remediacji, natomiast dopuszcza się remediację rozumianą zgodnie z przepisami prawa ochrony środowiska, jeżeli nastąpi taka potrzeba. Obszary te mogą być wprowadzane na dalszych etapach prac planistycznych lub realizowane niezależnie od ustaleń studium.

ROZDZIAŁ XV **OBSZARY ZDEGRADOWANE**

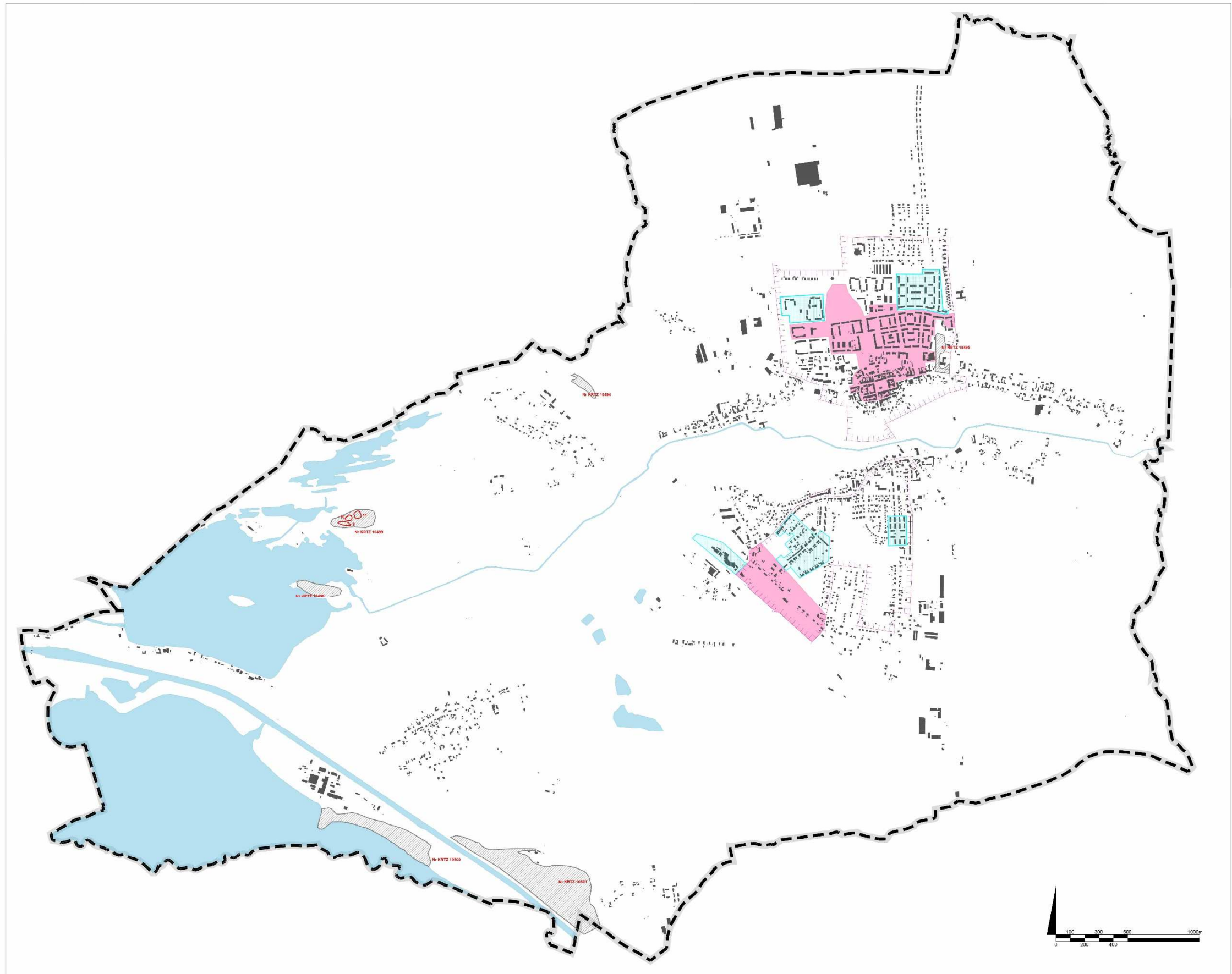
§ 48 OBSZARY ZDEGRADOWANE

1. W studium wskazuje się obszar zdegradowany w myśl art. 9 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U.2021.485), na podstawie Lokalnego programu rewitalizacji dla miasta Pyskowice do roku 2023 (Uchwała Nr XXXV/265/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 18 maja 2017 r.). Zasięg obszaru przedstawiono na Schemacie nr 9.
2. W Studium nie wskazuje się obszarów zdegradowanych w myśl art. 72 ust.3 prawa ochrony środowiska (Dz.U.2022.1260).

SCHEMAT NR 10 - OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI ORAZ OBSZARY REWITALIZACJI

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	BUDYNKI I BUDOWLE
	GRANICA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
	GRANICA OBSZARU REWITALIZACJI
	GRANICA OBSZARU REHABILITACJI
	TEREN ZAGROŻONY RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI
	OSUWISKO AKTYWNE OKRESOWO WRAZ Z NUMEREM
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

ROZDZIAŁ XVI
GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

§ 49 TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE

Na terenie miasta Pyskowice wskazuje się:

- 1) tereny zamknięte – tereny kolejowe, dla których tych nie zostały wyznaczone strefy ochronne;
- 2) strefy ochronne terenu zamkniętego resortu obrony narodowej: strefę B i strefę C (teren zamknięty znajdujący się pod poz. 863 w załączniku do decyzji Nr 38/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 marca 2019 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej); teren zamknięty w całości położony jest poza granicami Pyskowic.

ROZDZIAŁ XVII **WNIOSKI KOŃCOWE**

§ 50 REALIZACJA STUDIUM

1. Studium wraz z pozostałymi funkcjonującymi w Urzędzie Miejskim systemami informatycznymi winno stać się podstawą jednolitej bazy lokalnego systemu informacji o istniejącym i planowanym zagospodarowaniu przestrzeni.
2. Bieżąca analiza, prowadzonej z uwzględnieniem ustaleń Studium polityki przestrzennej, winna pozwolić na wprowadzenie:
  - 1) realnych priorytetów odnośnie kolejności przystępowania do sporządzania planów miejscowych lub zmian planów miejscowych;
  - 2) realizacji poszczególnych zadań z zakresu inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

§ 51 WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Podstawą badania nienaruszalności ustaleń planów miejscowych z ustaleniami Studium winny być przede wszystkim:
  - 1) ustalenia Tomu II, określone w ust. 2;
  - 2) Rysunek studium nr II - Kierunki zagospodarowania przestrzennego, zawierający:
    - a) ustalenia studium:
      - kierunki przeznaczeń terenów wymienionych w §7 w tabeli nr 1,
      - strefa węzła lub skrzyżowania układów komunikacyjnych, w granicach której dopuszcza się przebudowę lub rozbudowę,
      - strefa planowanego rozwoju komunikacji, w granicach której dopuszcza się lokalizację nowych układów drogowych lub przebudowę, rozbudowę istniejących,
      - mosty, wiadukty kolejowe i kolejowo-drogowe,
      - granica strefy B ochrony konserwatorskiej,
      - strefa K ochrony krajobrazu kulturowego,
      - strefa ochrony krajobrazu,
      - strefa ochrony ekspozycji,
    - b) zasady, strefy, obszary i obiekty wynikające z przepisów odrębnych:
      - obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków wraz ze strefami ochrony,
      - zespół urbanistyczny miasta Pyskowice wpisany do rejestru zabytków - granica strefy A ochrony konserwatorskiej,
      - stanowisko archeologiczne wraz z numerem,
      - teren zagrożony ruchami masowymi ziemi (oznaczenie informacyjne – orientacyjne),
      - osuwisko aktywne okresowo wraz z numerem,
      - pomniki przyrody,
      - obszar szczególnego zagrożenia powodzią,
      - zasięg pięćdziesięciu metrów od cmentarza,
      - zasięg stu pięćdziesięciu metrów od cmentarza.

2. Szczegółowe wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
- 1) W zakresie kierunków zmian w przeznaczeniu terenów:
    - a) wskazane dla poszczególnych terenów przeznaczenia dominujące, równorzędne i dopuszczone są ustaleniami studium,
    - b) określone dla każdego terenu przeznaczenia dominujące, równorzędne i dopuszczone mogą w planach miejscowych być wyznaczane w formie terenu o przeznaczeniu podstawowym i/lub dopuszczonym.
  - 2) W zakresie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania terenów:
    - a) dopuszcza się ustalenie innego niż wskazany w studium wskaźnika zainwestowania dla poszczególnych terenów, o ile nie spowoduje to przekroczenia wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej w danym terenie funkcjonalnym studium,
    - b) dopuszcza się ustalenie innego niż wskazany w studium wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej w przypadku, kiedy analiza istniejącego stanu zagospodarowania wykaże inny – niższy wskaźnik,
    - c) dopuszcza się przyjęcie wskaźników zagospodarowania terenów ustalonych w obowiązujących planach miejscowych.
  - 3) W zakresie obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego:
    - a) wprowadzenie do ustaleń planów zasad określonych w studium dla obszaru przestrzeni zieleni i nadania im ustaleń zgodnych z polityką przestrzenną w zakresie ochrony krajobrazu zawartą w studium,
    - b) uwzględnienie ochrony walorów krajobrazowych, środowiska i warunków klimatycznych, w szczególności związanych z adaptacją do zmian klimatu pozwalających na:
      - stworzenie systemów błękitno-zielonej infrastruktury,
      - realizację rozwiązań zapobiegających lokalnym podtopieniom i suszy, w tym retencję krajobrazową,
    - c) ustalenie dla poszczególnych przeznaczeń właściwej proporcji pomiędzy powierzchnią zabudowaną a biologicznie czynną, pozwalających na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia,
    - d) ustalenie dla przeznaczeń, w granicach których znajdują się siedliska cenne przyrodniczo zapewnienia odpowiednich warunków do życia bądź po przeprowadzonej analizie i ocenie stanu środowiska zapewnić rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące ewentualne negatywne oddziaływania zgodnie z przepisami ochrony przyrody i ochrony środowiska,
    - e) zakaz lokalizacji nowych zakładów stwarzających zagrożenie awarii przemysłowej,

- 4) W zakresie obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej należy uwzględnić obiekty i obszary wskazane w studium do ochrony, z dopuszczeniem weryfikacji i aktualizacji ich wykazów oraz zasięgów ochrony konserwatorskiej.
- 5) W zakresie kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej:
  - a) w odniesieniu do przebiegu układów drogowych określonych w studium:
    - dopuszcza się korekty (zmiany) przebiegu dróg, wynikające z uwarunkowań prawnych i możliwości technicznych, oraz dostosowanie szerokości pasów drogowych do ich klas technicznych i funkcji, jaką pełnią w obsłudze miasta oraz bezpośrednio przyległych terenów, z uwzględnieniem obiektów i budowli inżynierskich, rozwiązań z dziedziny organizacji ruchu, komunikacji pieszej oraz rowerowej, zieleni a także obiektów uznanych za zabytki,
    - dopuszcza się możliwość etapowania i utrzymania rozwiązań istniejących dróg i ulic do czasu realizacji układu docelowego, przyjętego w studium,
    - dopuszcza się inne, nie wyznaczone w studium, przebiegi dróg wynikające z potrzeb rozwojowych miasta i zapewnienia sprawnej organizacji ruchu,
  - b) w odniesieniu do układu kolejowego dopuszcza się korekty przebiegu linii kolejowych oraz realizację innych wynikających z ponadlokalnej polityki transportowej (wynikającej z zadań samorządu województwa oraz Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii GZM), w szczególności do obsługi transportu zbiorowego,
  - c) należy uwzględnić ustalenia studium w odniesieniu do infrastruktury technicznej, w szczególności realizacji infrastruktury w nowych obszarach wyznaczonych do zabudowy.
- 6) Należy uwzględnić ustalenia studium w zakresie:
  - a) obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
  - b) obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
  - c) obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

3. Pozostałe paragrafy studium oraz załączniki graficzne stanowią element polityki przestrzennej miasta i stanowią materiał uzupełniający przy badaniu nienaruszania przez plan miejscowy ustaleń studium.

§ 52 AKTUALIZACJA LUB ZMIANY STUDIUM

1. Określone w studium zasady polityki przestrzennej mogą tracić swą aktualność w całości lub w części, w wyniku zmian ustawowych bądź zmiany uwarunkowań.
2. W przypadku utraty aktualności winny zostać podjęte działania zmierzające do zmiany studium w całości lub w części, w trybie zgodnym z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

ROZDZIAŁ XVIII **UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ**

§53 DETERMINANTY ROZWOJU

/opracowane na podstawie Strategii rozwoju miasta Pyskowice do roku 2030/

1. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej Pyskowic jest pięć kluczowych problemów, do których zaliczono:
  - utrzymujące się niekorzystne procesy demograficzne, w tym malejącą liczbę ludności i rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym,
  - niskie zainteresowanie ofertą inwestycyjną przez podmioty zewnętrzne, w tym duże zakłady pracy (średnie i duże przedsiębiorstwa),
  - niewystarczający stan techniczny dróg i infrastruktury,
  - chaos przestrzenny i niska atrakcyjność tkanki budowlanej (mieszkaniowej i usługowej),
2. Powyższe problemy stoją w opozycji do silnych stron:
  - rosnącej liczby podmiotów gospodarczych i wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców,
  - dostępności atrakcyjnie zlokalizowanych terenów inwestycyjnych,
  - dobrej dostępności do usług publicznych, edukacyjnych oraz obiektów związanych z kulturą, rozrywką i sportem,
  - rosnącego zaangażowania społecznego mieszkańców w życie miasta (partycypacja społeczna, współzarządzanie, NGO-sy)
  - dogodnego położenia, w tym komunikacyjnego w stosunku do Gliwic i innych gmin GZM,
  - dużej powierzchni i atrakcyjnych terenów zielonych oraz zagospodarowania turystycznego zbiornika Dzierżno Małe.
3. Wymienione powyżej czynniki powodują, że rozwój i przekształcenia miasta muszą uwzględnić następujące kluczowe zadania:
  - wzrost jakości życia,
  - wzrost liczby mieszkańców,
  - wzrost poziomu wykształcenia / kapitału społecznego,
  - poprawę jakości przestrzeni publicznych,
  - wzrost poziomu jakości oferowanych w mieście usług publicznych,
  - atrakcyjną ofertę spędzania czasu wolnego dostosowaną do potrzeb mieszkańców,
  - poprawę jakości komunikacji / wzrost mobilności miejskiej,
  - poprawę jakości środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu,
  - wykorzystanie nowych technologii dla lepszego rozwoju miasta,
  - rozwój przedsiębiorczości, innowacyjność,
  - wykorzystanie potencjału rekreacyjnego,
  - spadek bezrobocia.

§54 ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ MIASTA

1. Przyjęte kierunki przekształceń i rozwoju uwzględniają stan i diagnozę miasta.

2. Podstawowym celem wszystkich określonych w studium ustaleń jest wskazywanie kierunków zmian, które przyczyniać się mają do zrównoważonego rozwoju miasta i osłabienia lub likwidacji przyczyn i czynników negatywnie oddziałujących na miasto.
3. Z uwagi na zdiagnozowane procesy przestrzenno-demograficzne (depopulację miasta) oraz determinanty rozwoju, jako przesądzenie nadrzędne przyjęto realizację modelu miasta dośrodkowego, do którego należy dostosować polityki związane z polityką zrównoważonych przekształceń przestrzennych: demograficzną, społeczną, komunikacyjną, infrastrukturalną, rynku usług oraz rynku pracy, spójne z polityką ochrony wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego. Zadaniem modelu rozwoju dośrodkowego jest wzmocnienie wewnętrznych funkcji miasta, zintegrowanie obszarów o różnych, często przeciwstawnych funkcjach, nadanie właściwych kierunków przekształceń poszczególnym obszarom, docelowo asymilujących się z otaczającą strukturą osadniczą i przestrzenno-funkcjonalną, a także skuteczne przeciwdziałanie zjawiskom codziennych, lokalnych migracji do miast sąsiednich - procesu występującego szczególnie wyraziście w obszarach stykowych miasta.
4. Osiągnięcie wskazanego celu i modelu przestrzennego wymaga stymulowania pozytywnych zmian w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, kulturalnym i materialnym, dla przeprowadzenia których, w wymiarze przestrzennym, studium jest podstawowym, strategicznym dokumentem, decydującym o planowanych działaniach w miejskich obszarach zurbanizowanych i niezurbanizowanych.
5. Planowane w studium przekształcenia struktury miasta winny:
  - a) dynamizować rozwój poprzez zaktywizowanie występujących oraz generowanie i wdrażanie nowych pozytywnych czynników wzrostu,
  - b) transformować (przekształcać) miasto, czyli eliminować i ograniczać występowanie negatywnych oddziaływań i niepożądanych zjawisk społeczno-ekonomicznych poprzez tworzenie obszarów dla nowych możliwości rozwojowych.
6. Rezultatami przeprowadzonych przekształceń winno być:
  - a) ugruntowanie pozycji Pyskowic jako jednego z kluczowych ośrodków miejskich Powiatu Gliwickiego o silnych powiązaniach z aglomeracją gliwicką,
  - b) uzyskanie nowego oblicza miasta – przyjaznego w wymiarze społecznym oraz nowoczesnego w wymiarze gospodarczym i infrastrukturalnym,
  - c) wyhamowanie negatywnych zjawisk depopulacyjnych, szczególnie tych wynikających ze rosnącej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym,
  - d) ograniczenie barier rozwojowych związanych z układem komunikacyjnym.

ROZDZIAŁ XIX SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

§55 KIERUNKI ROZWOJU I PRZEKSZTAŁCENÍ

- 1. Kierunki rozwoju i przekształceń** określone w studium są spójne ze Strategią Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 (Uchwała Nr XI/107/2019 Rady Miejskiej w Pyskowicach dnia 29 sierpnia 2019 r.), a także uchwalonymi przez Radę Miejską dokumentami, stanowiącymi narzędzia służące realizacji strategicznych celów miasta, w tym Lokalnym programem rewitalizacji dla miasta Pyskowice do roku 2023 (Uchwała Nr XXXV/265/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 18 maja 2017 r.).

Założeniem podstawowym Strategii jest ukierunkowanie na podstawowy misję oraz wizję:

- 1) Misją Miasta Pyskowice jest kreowanie spójnego, zrównoważonego rozwoju zapewniającego najwyższą jakość życia mieszkańców współtworzących jego przyjazne środowisko.
  - 2) Wizja rozwoju miasta Pyskowice do roku 2030:
„Pyskowice to otwarte, zielone, innowacyjne miasto dbające o swoich mieszkańców oraz środowisko naturalne. Posiada ono bogatą ofertę usług dostosowanych do potrzeb społecznych i wykorzystuje nowe technologie, tworząc przy tym dogodne warunki rozwoju i rekreacji oraz atrakcyjną infrastrukturę inwestycyjną. Miasto Pyskowice to zdrowe przestrzenie publiczne umożliwiające zrównoważony rozwój mieszkalnictwa, rekreacji, gospodarki i turystyki”
- 2. Kierunki zmian w zakresie funkcji zewnętrznych** wykorzystują korzystne położenie i rolę miasta w województwie śląskim i prowadzą do wzmocnienia pozycji Pyskowic wśród miast powiatu gliwickiego. Najważniejszymi kierunkami są:
- 1) włączenie miasta do strategicznych inwestycji rządowych i samorządowych rangi wojewódzkiej, w tym:
    - a) realizację układu drogowego w połączeniu z istniejącym układem dróg krajowych nr 40 i nr 94 oraz drogi wojewódzkiej nr 901, pozwalające na uruchomienie nowych terenów inwestycyjnych związanych z obszarem stref aktywności gospodarczej i mieszkaniowych,
    - b) modernizację linii kolejowych nr 132 i 135;
  - 2) wzmocnianie rangi ośrodka miejskiego i powiązań ponadlokalnych, w tym:
    - a) zwiększenie potencjału inwestycyjnego terenów produkcyjnych i usługowych przy ul. Poznańskiej, Mickiewicza/Toszeckiej, Wrzosowej/Gliwickiej oraz Kolonia Pyskowicka poprzez kompleksową realizację infrastruktury, w tym infrastruktury drogowej,
    - b) realizację obiektów infrastruktury technicznej: rozbudowa układu odprowadzania ścieków oraz nowej oczyszczalni ścieków,
  - 3) utrzymanie i rozwijanie indywidualnych powiązań przestrzennych i funkcjonalnych w pasach przygranicznych Pyskowic, tworzących z terenami miast i gmin sąsiednich spójny i ciągły system przestrzenny, mający swoje odzwierciedlenie w skoordynowanych dokumentach planistycznych, zwiększających szansę na wzajemne programowe uzupełnianie się, a nie konkurowanie, w tym:
    - a) wypracowanie wspólnie z miastami i gminami sąsiednimi spójnej polityki związanej z:
      - rozwojem stref aktywności gospodarczej,
      - rozwojem i powiązaniem stref rekreacyjnych w kierunkach korzystnych dla realizacji interesu wspólnego i interesów indywidualnych poszczególnych miast i gmin,

- b) pokonywanie ograniczeń i barier rozwojowych we współpracy z gminami sąsiednimi, poprzez opracowanie niekonkurencyjnych programów, wykorzystujących unikalną specyfikę każdej z nich, a w szczególności koordynację działań w obszarach stykowych.

3. Kierunki rozwoju funkcji wewnętrznych prowadzą do szeroko rozumianej poprawy warunków życia mieszkańców dzięki realizowanym kierunkom rozwoju zewnętrznego, a także stopniowemu wdrażaniu programów udogodnień miejskich w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, infrastrukturze komunikacyjnej i technicznej. Kierunki realizowane są poprzez:

- 1) Wzmacnianie ośrodka miejskiego poprzez:
  - a) wzmocnienie funkcji obszaru centrum miasta,
  - b) wykształcenie pasm aktywizacji obszarów osiedli mieszkaniowych,
  - c) wzmocnienie połączeń komunikacyjnych pomiędzy częściami miasta – przez dolinę Dramy, linie kolejowe, układy dróg krajowych,
  - d) wykreowanie nowej jakości przestrzeni publicznych w oparciu o istniejące ulice,
  - e) wykorzystanie potencjału istniejących usług – utrzymanie i rozwijanie ich jakości,
  - f) wykorzystanie potencjału topograficznego – ukształtowania terenu umożliwiającego realizację elementów sportowo-rekreacyjnych,
  - g) podniesienie atrakcyjności turystycznej miasta,
  - h) nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych obiektom stanowiącym dziedzictwo kulturowe Pyskowic,
  - i) prowadzenie działań promocyjnych i marketingowych;
- 2) Przekształcenia centrum Pyskowic:
  - a) rozwój istniejącego systemu przestrzeni publicznych,
  - b) rewitalizacja obszaru historycznego centrum, zlokalizowanego w obrębie średniowiecznego założenia miejskiego,
  - c) redefinicja funkcjonalno-programowa zabudowy, stymulująca trwałą aktywizację usługową, gospodarczą i mieszkaniową, a tym samym pozytywne skutki inwestycyjne i zmiany w społecznym traktowaniu i użytkowaniu tego kluczowego obszaru miasta;
- 3) Przywrócenie priorytetowej roli przestrzeni miejskiej, w tym zieleni, w tworzeniu wizerunku miasta:
  - a) rewitalizację charakterystycznych układów ulic, placów, parku, skwerów i zielonych terenów rekreacyjnych,
  - b) przeciwdziałanie dekapitalizacji istniejącej zabudowy mieszkaniowej i obiektów publicznych,
  - c) poprawa stanu ładu przestrzennego, decydującego o możliwości osiągnięcia w mieście wysokiego poziomu życia,
  - d) ochronę obiektów i obszarów objętych ochroną prawną, z jednoczesnym zagwarantowaniem niekonfliktowego i harmonijnego rozwoju przestrzennego;
- 4) Maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału obszarów zurbanizowanych do rozwoju istniejących i nowych funkcji:
  - a) zachowanie skali i charakteru, a jednocześnie odrębności przestrzennej miasta,
  - b) waloryzacja obszarów zurbanizowanych wraz z wyodrębnieniem obszarów przestrzenno-funkcjonalnych, dla których możliwe jest określenie generalnych kierunków i zasad rozwoju,
  - c) określenie maksymalnego zasięgu planowanej urbanizacji,

- d) wyznaczenie w studium obszaru urbanizacji jako świadome przeciwdziałanie tendencjom niekontrolowanego i rozproszonego inwestowania;
- 5) Utrzymanie obszarów niezurbanizowanych oraz obszarów zieleni położonych w obszarach zurbanizowanych:
  - a) przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju w sukcesywnie zachodzących procesach zmian przeznaczenia i zagospodarowania terenów,
  - b) wyznaczenie obszarów zieleni miejskiej,
  - c) wykorzystanie potencjału przyrodniczego i scalającego rzeki Dramy i zbiornika Dzierżno Małe,
  - d) wyznaczenie systemu połączeń ekosystemowych i komunikacyjnych - ścieżek pieszych i tras rowerowych;
- 6) Redefinicja funkcjonalno-programowa istniejących obszarów zurbanizowanych związanych z:
  - a) mieszkalnictwem,
  - b) usługami,
  - c) rekreacją, sportem i turystyką,
  - d) produkcją i wytwórczością;
- 7) Rozwój systemów infrastruktury technicznej gwarantujący skuteczną realizację kierunków rozwojowych, a tym samym:
  - a) prawidłowo kształtowane struktury zabudowy mieszkaniowej – w dostosowaniu do dostępu do istniejącej i zaplanowanej infrastruktury technicznej,
  - b) promowanie, rozwijanie i wykorzystanie systemów i technologii związanych z odnawialnymi źródłami energii,
  - c) wzrost aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości, decydujący o poprawie warunków środowiskowych i skuteczności ekologicznej odnowy miasta.
- 8) Stymulowanie pozytywnych kierunków przekształceń w sferze społeczno-demograficznej, w tym:
  - a) budowa modelu miasta dośrodkowego,
  - b) wzmocnienie wewnętrznych funkcji miasta, zintegrowanie obszarów o różnych, często przeciwstawnych przeznaczeniach,
  - c) dążenie do spowolnienia, zatrzymania lub odwrócenia niekorzystnych procesów zachodzących w strukturze demograficznej miasta,
  - d) wyznaczanie centralnych obszarów poszczególnych jednostek osadniczych,
  - e) rozbudowę/reorganizację sieci komunikacji publicznej i ukierunkowanie działań na rzecz uczynienia z dostępności do komunikacji publicznej atrybutu zamieszkania w mieście,
  - f) wskazanie obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych w bezpośrednim otoczeniu obszarów zabudowy mieszkaniowej, połączonych systemem ścieżek pieszych i rowerowych, w celu polepszenia standardu zamieszkania, mającemu na celu przeciwdziałanie migracji zewnętrznej.

ROZDZIAŁ XX
STOSOWANE DEFINICJE I POJĘCIA ORAZ USTALENIA OGÓLNE

§56 DEFINICJE I POJĘCIA

Ilekróć w studium jest mowa o:

- 1) **studium** – należy przez to rozumieć „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice”, edycja 2022, na które składają się kolejno:
  - a) Tom I – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
  - b) Tom II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego,wraz z odpowiadającymi im rysunkami:
  - a) Rysunek IA – Stan ładu przestrzennego i struktury przestrzennej,
  - b) Rysunek IB – Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
  - c) Rysunek IC – Stan środowiska przyrodniczego oraz kulturowego,
  - d) Rysunek II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego – **rysunek studium**;
- 2) **mapie** – należy przez to rozumieć mapę topograficzną w skali 1:10 000, która stanowi tło wszystkich opracowań graficznych studium; poszczególne tematyki zostały opracowane z wykorzystaniem map w różnych skalach od 1:500 do 1:10 000;
- 3) **ustawie** lub **ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (j.t. Dz. U.2022.503 z późn. zm.);
- 4) **rysunku studium** – należy przez to rozumieć Rysunek nr II - Kierunki zagospodarowania przestrzennego, zawierający ustalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice”;
- 5) **przepisach odrębnych** – należy rozumieć obowiązujące ustawy, wraz z aktami wykonawczymi oraz pozostałymi przepisami, w tym:
  - a) **przepisy ustawy prawo budowlane** – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (j.t. Dz.U.2021.2351 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
  - b) **przepisy ustawy prawo wodne** – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (j.t. Dz.U.2021.2233 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
  - c) **przepisy ustawy prawo geologiczne i górnicze** – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz.U.2022.1072 t.j. z późn. zm.)wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzenie w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej,

- d) **przepisy ustawy prawo ochrony środowiska** – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (j.t. Dz.U.2021.1973 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, rozporządzenie w sprawie udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
  - e) **przepisy ustawy o ochronie przyrody** – ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (j.t. Dz.U.2022.916 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej roślin, rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
  - f) **przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami** – ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (t.j. Dz.U.2022.840),
  - g) **przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych** – ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (t.j. Dz.U.2021.1326 z późn. zm.),
  - h) **przepisy ustawy o lasach** – ustawa z dnia 28 września 1991 r. *o lasach* (Dz.U.2022.672 t.j.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzeniem w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej,
  - i) **przepisy ustawy o drogach publicznych** – ustawa z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych* (t.j. Dz.U.2022.1693) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie,
  - j) **przepisy ustawy o transporcie kolejowym** – ustawa z dnia 28 marca 2003 r. *o transporcie kolejowym* (t.j. Dz.U.2021.1984 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
  - k) **przepisy ustawy o rewitalizacji** – ustawa z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji* (Dz.U.2021.485 t.j.) wraz z aktami wykonawczymi,
- 6) **struktura przestrzenna** - to układ elementów przestrzennych (zagospodarowania przestrzennego i środowiska) danego obszaru, obejmujący ich wzajemne relacje funkcjonalne (użytkowe) i przestrzenne (kompozycyjne) (wg.IGPiA O/Kraków). Pojęcie odnosi się do całości miasta w jego administracyjnych granicach (przestrzeni niezurbanizowanych i zurbanizowanej);
- 7) **obszary, rejony i obiekty studium** - są to wyodrębnione w granicach miasta problemowe obszary i obiekty, odpowiadające zagadnieniom merytorycznym, występującym w studium, są to:
- a) obszary związane z budową modelu struktury przestrzennej stanu docelowego,
  - b) rejony, obszary i tereny modelu struktury przestrzennej stanu docelowego,
  - c) obszary zurbanizowane i niezurbanizowane,
  - d) obiekty i obszary ochrony środowiska,

- e) obiekty i obszary ochrony środowiska kulturowego,
  - f) obszary i obiekty dóbr kultury współczesnej,
  - g) obszary przestrzeni publicznych;
- 8) **strefy studium** - są to wybrane fragmenty w przestrzeni miasta wyodrębnione przy pomocy określonych kryteriów, którym przypisuje się specjalne cechy, cele, ograniczenia czy kierunki działań, odpowiadające tematyce wynikającej z nazwy strefy,
- 9) **obszar studium** – jest to jednostka przestrzenna, stanowiąca poziom I struktury przestrzennej, składająca się z jednego lub kilku terenów studium,
- 10) **teren studium** – jest to jednostka przestrzenna, stanowiąca poziom II struktury przestrzennej, składająca się z jednej lub kilku działek budowlanych lub niebudowlanych, dla których w studium możliwe jest określenie wspólnego kierunku przeznaczenia dominującego, a także zbieżnych sposobów ich zagospodarowania i użytkowania, oraz którym przyporządkowano odpowiednie wskaźniki urbanistyczne; szczegółowy sposób zagospodarowania i określenie kierunku przeznaczenia zawarto w opisie szczegółowym dla poszczególnych rodzajów terenów funkcjonalnych w tomie II studium;
- 11) **przeznaczenia** – w rozumieniu ustawy, są to kierunki przeznaczenia terenu zagregowane do typów przeznaczeń, występujące jako przeznaczenia: dominujące, równorzędne lub dopuszczone:
- a) **przeznaczenia dominujące** - przez które należy rozumieć, iż określony w studium kierunek przeznaczenia terenu odnosi się do przeważającej powierzchni nieruchomości położonych w granicach każdego z wyznaczonych graficznie na rysunku studium terenów funkcjonalnych,
  - b) **przeznaczenia równorzędne** – przez które należy rozumieć, iż dla specyficznych terenów funkcjonalnych, dla których nie jest możliwe lub wskazane określenie jednoznacznego kierunku przeznaczenia terenu w postaci przeznaczenia dominującego, dopuszcza się określenie z nazwy kilku przeznaczeń, z których każde, może w planach miejscowych stać się przeznaczeniem dominującym – podstawowym przeznaczeniem terenu,
  - c) **przeznaczenie dopuszczone** – przez które należy rozumieć:
    - istniejące przeznaczenie i zagospodarowanie, w tym przeznaczenia wynikające z prawomocnych decyzji administracyjnych i obowiązujących planów miejscowych,
    - nowe, wymieniane z nazwy, kierunki przeznaczenia terenu, dopuszczone dla części **terenu studium**, niekolidujące, uzupełniające lub wzbogacające przeznaczenie dominujące,z których każde może w planach miejscowych stać się podstawowym przeznaczeniem terenu;
- 12) w przyszłych planach miejscowych poza przeznaczeniem dominującym, równorzędnym i dopuszczonymi istnieje możliwość określania, w granicach każdego wyznaczonego terenu studium, dodatkowego zagospodarowania, z zastrzeżeniem, iż zagospodarowanie to nie

naruszy ustalonej polityki przestrzennej, zasad ładu przestrzennego oraz pozostałych ustaleń określonych w studium dla danego terenu;

ww. zagospodarowaniem terenu mogą być odpowiednio:

- a) istniejące i planowane, przystosowane przede wszystkim do ruchu pieszego, place, skwery, aleje, ścieżki itp., a także trasy turystyczne, ścieżki rowerowe,
- b) istniejące lub planowane: drogi publiczne należące do podstawowego i uzupełniającego układu drogowego: klasy zbiorczej, lokalnej i dojazdowej, a także drogi wewnętrzne, powierzchnie jezdne, postojowe oraz inne tereny o utwardzonych nawierzchniach,
- c) parkingi naziemne, realizujące zapotrzebowanie na miejsca postojowe,
- d) parkingi wielopoziomowe i garaże, w tym naziemne, podziemne i nadziemne realizujące zapotrzebowanie na miejsca postojowe,
- e) powierzchnie zieleni, w tym zieleń urządzona i nieurządzona, zieleń wysoka, średnia i niska, a także zagospodarowanie rekreacyjne i sportowe niekubaturowe,
- f) wody płynące i stojące,
- g) obiekty liniowe infrastruktury technicznej, w tym: sieci, przyłącza i urządzenia związane z uzbrojeniem terenu, wraz z zagwarantowaniem dostępności komunikacyjnej do nich,

z zastrzeżeniem, iż w przyszłych planach miejscowych wymienione przeznaczenia, funkcje oraz sposoby zagospodarowania i urządzenia terenu będą wymagały jednoznacznych ustaleń graficznych i tekstowych;

13) **wskaźniki urbanistyczne:**

w studium zastosowano następujące **wskaźniki urbanistyczne:**

- a) **powierzchnia biologicznie czynna (PB)** - pod tym pojęciem należy rozumieć parametr określany jako procent minimalny, będący ilorazem: sumy wszystkich powierzchni biologicznie czynnych położonych w granicach terenu studium, do jego powierzchni liczonej w granicach tego terenu studium, przemnożony przez 100%, przy czym podana wartość jest szacunkowa i może być zmieniona na etapie opracowania planu miejscowego, po przeprowadzeniu analizy stanu istniejącego;

w przypadku, gdy **powierzchnia biologicznie czynna** stanu istniejącego lub stanu wynikającego z obowiązujących planów miejscowych jest mniejsza niż określona w studium, dalsze jej zmniejszanie jest niedopuszczalne;

- b) **wysokość zabudowy (W)** – pod tym pojęciem należy rozumieć nieprzekraczalną wysokość budynku, podaną za pomocą jednego lub dwóch parametrów: ilości metrów i/lub ilości kondygnacji, z zastrzeżeniem:
  - dopuszczenia utrzymania istniejącej zabudowy wyższej niż określona w studium,
  - dopuszczenia innych wysokości dla budynków/obiektów usługowych, przemysłowych, produkcyjnych,

- nie określa się wysokości obiektów w obszarach parków, skwerów, cmentarzy i ogrodów, oraz obiektów związanych z rekreacją pozostawiając te ustalenia w kompetencji planów miejscowych,
  - nie określa się ograniczeń wysokości dla budowli, w szczególności: masztów, wież, kominów, obiektów technicznych i technologicznych oraz obiektów wysokiego składowania, pozostawiając te ustalenia w kompetencji planów miejscowych,
  - nie określa się wysokości obiektów małej architektury,
- c) **wskaźnik zainwestowania (Z)** – pod tym pojęciem należy rozumieć stosunek powierzchni całkowitych wszystkich budynków położonych w terenie studium do powierzchni tego terenu (obejmujące przeznaczenia dominujące, równorzędne i dopuszczone oraz zagospodarowanie, o którym mowa w pkt.12);
- 14) **zabudowa mieszkaniowa wysokiej intensywności** – oznacza zabudowę wielorodzinną i zespoły zabudowy mieszkaniowej zlokalizowane w terenach o kierunkach przeznaczeń SC, MW i MU, dla których w studium ustalono maksymalny wskaźnik zainwestowania 2,0;
- 15) **zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności** – oznacza zabudowę jednorodzinną, w tym zabudowę szeregową i bliźniaczą, a także zabudowę mieszkaniową typu mały dom, zlokalizowane w terenach o kierunkach przeznaczeń MN i MU, dla których w studium ustalono maksymalny wskaźnik zainwestowania 0,8;
- 16) **zabudowa mieszkaniowa typu mały dom** – oznacza budynki mieszkalne wielorodzinne do czterech lokali mieszkalnych, o wysokości do III kondygnacji nadziemnych.

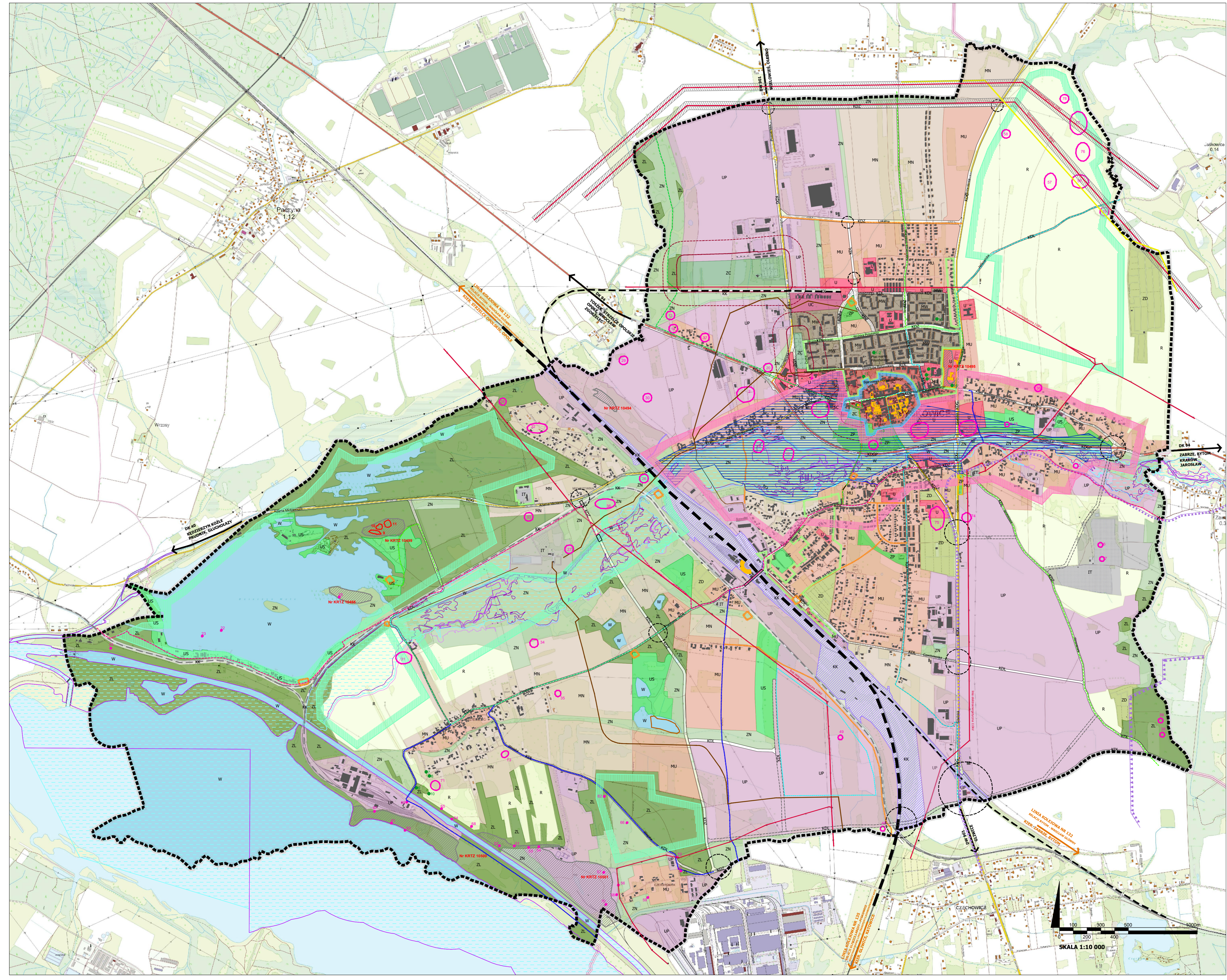
§57 ZESPÓŁ AUTORSKI:

- 1) **Struktura przestrzenna, osadnictwo, dziedzictwo kulturowe i zabytki, ochrona środowiska i przyrody oraz infrastruktura:**
- mgr inż. arch. Katarzyna Bondek,
  - mgr inż. arch. Sławomir Tront,
  - mgr inż. arch. Sylwia Jendrysek;
- 2) **Opracowanie komputerowe i graficzne – system informacji przestrzennej GIS:**
- inż. Leszek Sobieraj,
  - mgr Edyta Furdzik.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

RYSUNEK NR II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

OZNACZENIA:

	GRANICA ADMINISTRACYJNA MIASTA
	STREFA WĘZŁA LUB SKRZYŻOWANIA UKŁADÓW KOMUNIKACYJNYCH, W GRANICACH KTÓREJ DOPUSZCZA SIĘ PRZEBUDOWĘ LUB ROZBUDOWĘ
	STREFA POTENCJALNEGO ROZWOJU KOMUNIKACJI, W GRANICACH KTÓREJ DOPUSZCZA SIĘ LOKALIZACJE NOWYCH UKŁADÓW OROGOWYCH LUB PRZEBUDOWĘ ISTNIĄCYCH
	MOSTY, WIADUKTY KOLEJOWE I KOLEJOWO-OROGOWE
	LINIA KOLEJOWA
	LINIA KOLEJOWA PLANOWANA DO ODTWORZENIA
	LINIA KOLEJOWA TOWAROWA PLANOWANA DO ODTWORZENIA
	OBZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZI
	ZASIEG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST NISZKIE I WYNOŚI 0,2%
	ZASIEG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOŚI 1%
	ZASIEG OBSZARU, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOŚI 10%
	ZASIEG PIĘĆDZIESIĘCIU METRÓW OD OCHOTARZA
	ZASIEG STUPIĘDZIESIĘCIU METRÓW OD OCHOTARZA
	STREFA DOPUSZCZENIA LOKALIZACJI MAGAZYNÓW WYSOKIEGO SKŁADOWNIA
	OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW WRAZ ZE STREFAMI OCHRONY
	ZESPÓŁ URBANISTYCZNY MIASTA PYSKOWICE WPISANY DO REJESTRU ZABYTKÓW - GRANICA STREFY A OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
	GRANICA STREFY B OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
	STREFA K OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO
	STREFA OCHRONY KRAJOBRAZU
	STREFA OCHRONY EKSPOZYCJI
	STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE WRAZ Z NUMEREM
	TEREN ZAGROŻONY RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI (OZNACZENIE INFORMACYJNE - ORIENTACYJNE)
	OSWIŚKO AKTYWNE OKRESOWO WRAZ Z NUMEREM
	POMNIKI PRZYRODY
	ŚCIEŻKI ROWEROWE - ISTNIĄCE I PLANOWANE, W TYM KORYTARZE PLANOWANYCH GŁÓWNYCH TRAS ROWEROWYCH
	ŚCIEŻKI PIESZE I PIESZO-ROWEROWE - PLANOWANE ORAZ MIEJSCA ODPOCZYŃKU/REKREACJI/PUNKTY SERWISOWE DLA ROWERÓW
	TERENY ZAMKNIĘTE KOLEJOWE
	ZASIEG STREFY OCHRONNEJ B TERENU ZAMKNIĘTEGO RESORTU OBRONY NARODOWEJ
	ZASIEG STREFY OCHRONNEJ C TERENU ZAMKNIĘTEGO RESORTU OBRONY NARODOWEJ
	SIĘĆ ELEKTROENERGETYCZNA PRZESYŁOWA
	SIĘĆ GAZOWA PRZESYŁOWA
	ZBIORCZY KOLEKTOR SANITARNY
	PAS TECHNICZNY LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH 220kV I 400kV
	ISTNIĄCE BUDYNKI I BUDOWLE
	ZŁOŻE SUROWCÓW ELASTYCH CERAMIKI BUDOWLANEJ "PYSKOWICE" 2075

KIERUNKI PRZEZNACZEŃ:

	TERENY KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:
	KDG - TERENY DRÓG PUBLICZNYCH GŁÓWNYCH PRZYSPIESZONYCH
	KDG - TERENY DRÓG PUBLICZNYCH GŁÓWNYCH
	KDZ - TERENY DRÓG PUBLICZNYCH ZBIORCZYCH
	KDL - TERENY DRÓG PUBLICZNYCH LOKALNYCH
	KK - TERENY KOLEJOWE
	IT - TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
	TERENY OBSZARU ZURBANIZOWANEGO (ZURBANIZOWANE I ZABUDOWANE):
	SC - TERENY ZABUDOWY WIELOFUNKCYJNEJ CENTRUM PYSKOWICE
	MU - TERENY ZABUDOWY MIESZKANOWO-USŁUGOWEJ
	MW - TERENY ZABUDOWY MIESZKANOWEJ WYSOKIEJ INTENSYWNOŚCI
	MN - TERENY ZABUDOWY MIESZKANOWEJ NISZKIEJ INTENSYWNOŚCI
	U - TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ
	UC - TERENY ZABUDOWY OBIEKTÓW HANDELWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000m ²
	LP - TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-PRODUKCYJNEJ
	US - TERENY SPORTOWO-REKREACYJNE
	ZC - TERENY OCHOTARZY
	ZP - TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ
	TERENY OBSZARU NIEZURBANIZOWANEGO (NIEZURBANIZOWANE I NIEZABUDOWANE):
	ZL - TERENY LEŚNE
	ZN - TERENY ZIELENI NIEURZĄDZONEJ
	ZD - TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
	R - TERENY ROLNE
	W - TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

RYSUNEK NR II
 - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Załącznik Nr 7 do uchwały Nr L/462/2022
Rady Miejskiej w Pyskowicach
z dnia 27 października 2022 r.

STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA PYSKOWICE

BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ
DLA MIASTA PYSKOWICE

SPIS TREŚCI:

I.	WSTĘP	3
II.	ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE, SPOŁECZNE, PROGNOZY DEMOGRAFICZNE ORAZ MOŻLIWOŚCI FINANSOWE GMINY.	5
1.	Analiza ekonomiczna	5
2.	Analiza środowiskowa	17
3.	Analiza społeczna	26
4.	Prognoza demograficzna	31
III.	MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ, WYRAŻONE W ILOŚCI POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ ZABUDOWY, W PODZIALE NA FUNKCJE ZABUDOWY	42
1.	Szacunek chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno- przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę	42
2.	Analiza statystyki dotyczącej standardów zamieszkiwania w Polsce i w Unii Europejskiej.....	50
3.	Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej	55
4.	Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową usług, w tym usług społecznych	60
5.	Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową terenów aktywności gospodarczej.....	65
IV.	SZACOWANA CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	67
V.	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ	71
VI.	PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIA NA ZABUDOWĘ Z CHŁONNOŚCIĄ OBSZARÓW O ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO- PRZESTRZENNEJ ORAZ TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W PLANACH MIEJSCOWYCH.	74
VII.	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY	79
VIII.	POTRZEBY INWESTYCYJNE GMINY WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH, ZWIĄZANE Z LOKALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY	79
IX.	PODSUMOWANIE	80

I. WSTEP

Dynamiczne przemiany ekonomiczno-gospodarcze następujące w kraju i w Europie w efekcie kryzysu finansowego trwającego na rynkach finansowych od 2008 roku przekładają się na kształtowanie polityki przestrzennej i planowanie działań inwestycyjnych na wszystkich poziomach administracji publicznej, w tym w również na poziomie gmin w sporządzanych dokumentach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także w wydawanych decyzjach administracyjnych. Widoczne w ostatnich latach tendencje wzrostu kosztów realizacji inwestycji, a także spadek tempa zwrotu wydatków poniesionych na inwestycje oraz dostrzegalna już dzisiaj perspektywa kończących się dopłat finansowych na różne przedsięwzięcia z Unii Europejskiej, wpływają na weryfikację priorytetów inwestycyjnych oraz zakresu niezbędnych działań, należących do zadań własnych gminy. Jednocześnie dotychczasowa polityka rozwoju przestrzennego w gminach, wynikająca z obowiązujących przepisów prawa, przysporzyła wiele niedogodności przestrzennych i funkcjonalnych, wiążących się z dodatkowymi obciążeniami finansowymi dla gmin, które mogą być spłacane przez wiele kolejnych lat.

Do najważniejszych problemów dotychczasowej urbanistyki zaliczyć należy: na gruncie przestrzennym – niekontrolowane rozpraszanie się zabudowy, na gruncie gospodarczym i ekonomicznym – wysokie koszty realizacji infrastruktury technicznej i drogowej, w tym także komunikacji zbiorowej, na gruncie społecznym – brak infrastruktury społecznej oraz konflikty społeczne wynikające z niewłaściwych rozwiązań przestrzennych oraz wzajemnych kolizji interesów prywatnych oraz publiczno-prywatnych. Wyraźnie zaznacza się w dotychczasowych procedurach brak skutecznych narzędzi do sprawdzania i weryfikacji przyjmowanych rozwiązań przestrzennych, które umożliwiłyby monitorowanie i w razie potrzeby korygowanie procesów inwestycyjnych w sposób zapewniający spójne i wyczerpujące sprawdzenie wszystkich potrzebnych zagadnień. Sytuacja taka spowodowała brak możliwości zdiagnozowania i szybkiego reagowania w przypadku zagrożeń związanych z utrzymaniem lub zapewnieniem zrównoważonego rozwoju, efektywnego i ekonomicznego wykorzystania przestrzeni, zagwarantowania dostępności do publicznej infrastruktury technicznej, drogowej, środków komunikacji zbiorowej oraz możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb społecznych.

W celu zatrzymania niekorzystnych procesów przestrzennych, funkcjonalnych i ekonomicznych, podjęto próbę zmian ustawodawczych polegających na wprowadzeniu nowych wymagań i zasad planowania przestrzennego, w tym dotyczących efektywnego gospodarowania zasobami. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485), która weszła w życie, bez przepisów przejściowych, z dniem 18 listopada 2015 r. Ustawa wprowadziła szereg zmian, m.in. w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503, z późn. zm.), w szczególności dotyczących efektywnego i ekonomicznego gospodarowania przestrzenią, przy uwzględnieniu interesów publicznych i prywatnych, ochrony stanu istniejącego, ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego oraz w oparciu o stosowne analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Zgodnie z intencją zmian wprowadzonych przez ustawę o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485) oraz w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503, z późn. zm.), przeprowadzona analiza ma za zadanie lepiej określić możliwości rozwojowe gminy, zarówno w rozumieniu przestrzennym, funkcjonalnym i ekonomicznym, jak również w rozumieniu potrzeb społecznych, dobra ogólnego mieszkańców i podmiotów gospodarczych. W ten sposób analiza pozwoli również zweryfikować oraz ocenić zasadność zamierzeń inwestycyjnych i kierunków polityki rozwoju przestrzennego przyjętych w sporządzanym projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Pozwoli sprawdzić i wykazać czy sporządzany dokument studium spełnia obowiązujące nowe wymogi i zasady planowania przestrzennego. Analiza umożliwi zbadanie sporządzanego dokumentu studium pod kątem

przyjętych rozwiązań projektowych oraz stwierdzenie czy będzie on stanowił instrument wdrażający racjonalną, wydolną i pożądaną społecznie gospodarkę przestrzenną, zapewniającą ład przestrzenny oraz zrównoważony i skuteczny rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

„[...]5. Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a–c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:

a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,

b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;

5) określa się:

a) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,

6) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami; w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

6. Działania, o których mowa w ust. 5, mogą wymagać powtórzenia, na zasadzie analizy wariantów lub realizacji procesu iteracyjnego, oraz powtórzenia wszystkich lub części z nich, także w połączeniu z innymi czynnościami przeprowadzanymi w ramach prac nad projektem studium.

7. Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, bierze się pod uwagę:

1) perspektywę nie dłuższą niż 30 lat;

2) niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%. [...]”

II. ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE, SPOŁECZNE, PROGNOZY DEMOGRAFICZNE ORAZ MOŻLIWOŚCI FINANSOWE GMINY.

1. Analiza ekonomiczna

1. Pyskowice posiadają wyznaczone w obowiązującym studium oraz planach miejscowych tereny inwestycyjne, które zlokalizowane są głównie w północno-zachodniej lub południowo-wschodniej części miasta (przy DW901). Tereny te, biorąc pod uwagę koszty prowadzenia działalności gospodarczej w Pyskowicach mogą okazać się konkurencyjne w porównaniu z sąsiednimi Gliwicami i innymi miastami. Niemniej, Pyskowice jako miasto położone w zasięgu oddziaływania Gliwic, doświadcza trudności w konkurowaniu o inwestorów. Zainteresowanie terenami inwestycyjnymi ze strony podmiotów zewnętrznych jest stosunkowo niskie. W mieście działa niewiele dużych podmiotów gospodarczych, a wzrost liczby firm zatrudniających powyżej 50 osób jest również niewielki. Bariery hamującą rozwój przedsiębiorczości może być niewystarczająca infrastruktura drogowa. Niekorzystnym czynnikiem jest przepustowość drogi krajowej nr 94 oraz drogi wojewódzkiej nr 901 na odcinku Gliwice – Pyskowice, gdzie według prognoz można spodziewać się dalszego wzrostu natężenia ruchu. Zagrożeniem jest również konkurencja ze strony innych miast w pozyskiwaniu pracowników. Obecnie dużo więcej osób dojeżdża do pracy poza Pyskowicami, niż do nich przyjeżdża.
2. Do największych pracodawców w Pyskowicach należą: DB Schenker Poland, MZBM – TBS Sp. z o.o., Rossmann Sp. z o.o., Hybryd Sp. z o.o., Viva Inwestycje Sp. z o.o., Eurocolor Sp. z o.o., Komsta Okna i Drzwi S.A., Glass Produkt, Polmarkus Sp. z o.o., Kurotec Sp. z o.o., Mechabud Sp. z o.o., MTL ASCO Sp. z o.o., Protor Sp. z o.o., Tonsmeier Południe Sp. z o.o. oraz Urząd Miejski Pyskowice i Szpital Powiatowy w Pyskowicach.
3. Według informacji GUS na koniec roku 2020 na terenie miasta działalność prowadziło łącznie 1 706 podmiotów, z czego 1 197 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2020 roku zarejestrowanych zostało 120 nowych podmiotów, a wyrejestrowano 59. W sektorze publicznym działa 91 podmiotów, a w prywatnym 1 610. Sektor publiczny stanowi jedynie 5,3% wszystkich podmiotów. Najczęściej występującą formą podmiotów są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 1 197, a wśród podmiotów posiadających osobowość prawną spółki cywilne – 135. Szczegółowe informacje o liczbie podmiotów gospodarczych i ich formie prawnej zawiera poniższa tabela.

Tab. 1. Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON.

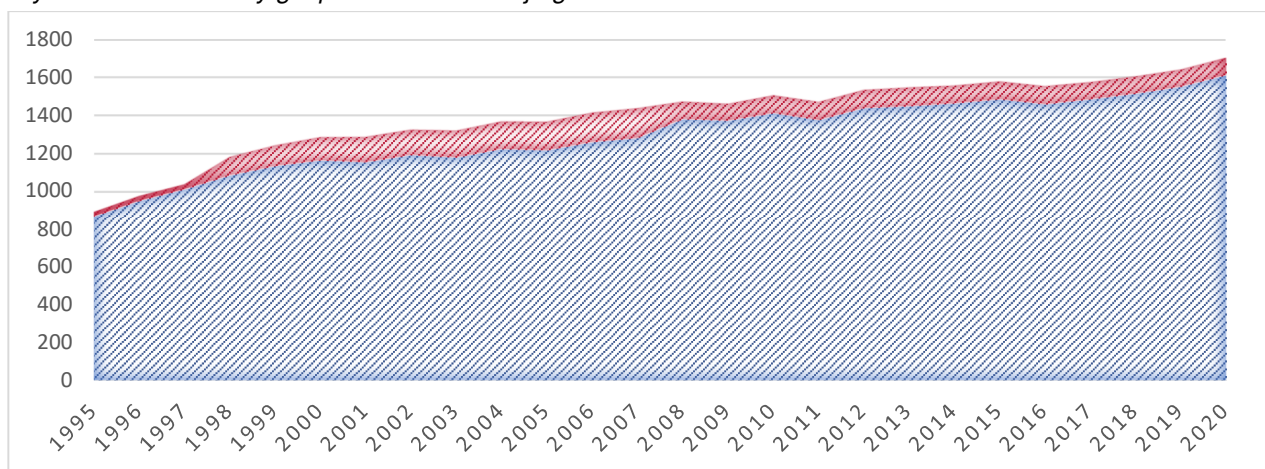
L.p.	Turystyczne obiekty noclegowe - wskaźniki	2000	2020
1	ogółem	122	91
2	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	26	25
3	przedsiębiorstwa państwowe	1	0
4	spółki prawa handlowego	3	-
5	spółki handlowe	-	3
6	ogółem	1 163	1 610
7	zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	939	-
8	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	1 197
9	spółki prawa handlowego	34	-

10		spółki handlowe	-	102
11		spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego	13	-
12		spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	12
13		spółdzielnie	3	2
14		fundacje	0	8
15		stowarzyszenia i organizacje społeczne	10	31

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

4. Liczba podmiotów gospodarczych w Pyskowicach wzrastała systematycznie od 1995 roku.

Wykres nr 1: Podmioty gospodarki narodowej ogółem w latach 1995 - 2020.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

5. W strukturze przedsiębiorstw analizowanej pod względem wielkości zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa w liczbie 1 635 podmiotów (zatrudniające do 9 pracowników). Kolejno klasyfikują się: małe przedsiębiorstwa – 54 podmiotów (zatrudniające od 10 do 49 pracowników), średnie przedsiębiorstwa – 17 podmiotów (zatrudniające od 50 do 249 pracowników), duże przedsiębiorstwa – 0 podmiotów (zatrudniających 250 i więcej pracowników).
6. Liczebność podmiotów gospodarczych w podziale na grupy rodzajów działalności PKD 2007 przedstawia się następująco: przemysł i budownictwo 409, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 5, pozostałą działalność 1 292. Najwięcej podmiotów gospodarczych w 2020 roku prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego, w tym naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Drugą pod względem wielkości grupą przedsiębiorców są podmioty zajmujące się budownictwem, a następnie działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości.

Tab. 2. Podmioty gospodarki narodowej wg PKD.

L.p.	Sekcja PKD 2007		2020
1	Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5
2	Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	0
3	Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	168
4	Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
5	Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
6	Sekcja F	Budownictwo	234
7	Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	385
8	Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	73
9	Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	43
10	Sekcja J	Informacja i komunikacja	69
11	Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	34
12	Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	197
13	Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	151
14	Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	37
15	Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2
16	Sekcja P	Edukacja	156
17	Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	84
18	Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	31
19	Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	123
20	-	ogółem	1 706

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Stan i możliwości rozwoju rynku pracy

1. Analiza danych struktury ludnościowej wg ekonomicznych grup wiekowych na przestrzeni 25 lat wykazuje spadek liczby mieszkańców Pyskowic w wieku przedprodukcyjnym (z 5981 w 1995 roku do 3 017 osób w 2020 roku), oraz w wieku produkcyjnym (z 13 127 w 1995 roku do 11 134 osób w 2020). Wzrosła z kolei liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (z 2 789 w 1995 roku do 4 304 osób w 2020 roku). Na potrzeby niniejszej analizy, do wieku przedprodukcyjnego

zakwalifikowano osoby poniżej 18 roku życia (zarówno kobiety jak i mężczyzn), do wieku produkcyjnego mężczyzn pomiędzy 18 a 64 rokiem życia oraz kobiety pomiędzy 48 a 59 rokiem życia, natomiast do wieku poprodukcyjnego mężczyzn powyżej 65 lat oraz kobiety powyżej 60 lat.

2. Struktura ludności w wieku produkcyjnym została dodatkowo przebadana w podziale na wiek mobilny i niemobilny. Wiek produkcyjny mobilny oznacza osoby między 18 a 44 rokiem życia (zarówno kobiety jak i mężczyźni), które są zdolne do zmiany stanowiska, miejsca pracy lub ewentualnego przekwalifikowania się zawodowo. Wiek produkcyjny niemobilny oznacza mężczyzn w przedziale wiekowym między 45 a 64 rokiem życia oraz kobiety między 45 a 59 rokiem życia, którzy nie są już chętni do zmiany miejsca pracy, kształcenia lub przekwalifikowania się w celu zmiany stanowiska. Ogółem liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym mobilnym spadła w roku 2020 o 9,9 % w porównaniu do roku 2010, a liczba osób w wieku produkcyjnym niemobilnym spadła w roku 2020 o 10,7 % w porównaniu do roku 2010.
3. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności jest stosunkowo niski. W 2020 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła jedynie 16,35% ludności miasta. Największy spadek tego wskaźnika nastąpił w latach 1995-2010, w następnie obserwuje się jego ustabilizowanie na poziomie ok. 16%. Dla porównania w 2020 roku ta sama grupa wiekowa stanowiła 18,2 % w skali Polski i 17,2% w skali województwa śląskiego. Na przestrzeni 20 lat zmniejszeniu uległ także odsetek osób w wieku produkcyjnym. W 2000 roku ludność w wieku produkcyjnym w Pyskowicach stanowiła 66,69%, a w 2020 roku już jedynie 60,30 %. Analogiczne wskaźniki dla kraju i województwa śląskiego są zbliżone – odpowiednio 59,5% i 59,1%. Wraz spadkiem udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym notuje się najwyższe udziały ludności w wieku poprodukcyjnym. Od 2000 roku wzrosły one z 16,27% do 23,32% w roku 200 r. (procent ludności w wieku poprodukcyjnym dla kraju to 22,3% oraz 23,7% dla województwa śląskiego za 2020 rok). Powyższe dane wskazują jednoznacznie na proces starzenia się społeczeństwa, a negatywne trendy demograficzne, które dotyczą miasta Pyskowice widoczne są we wskaźnikach obciążenia demograficznego, szczególnie w udziale ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.
4. Wskazana proporcja ludności w wieku produkcyjnym do ludności w wieku nieprodukcyjnym odgrywa istotne znaczenie dla stabilnego rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Malejący odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym przekłada się na liczbę urodzeń notowanych na obszarze miasta. Na przestrzeni analizowanych lat liczba urodzeń żywych wahała się w zakresie 152-193, przy czym w ostatnich latach zauważyć można trend wzrostowy (z 153 urodzeń w 2015 do 190 w 2020). Niemniej liczba urodzeń podlega trwałym zmianom społeczno – kulturowym. Wchodząc w wiek prokreacyjny mężczyźni i kobiety dążą do podnoszenia statusu oraz jakości życia poprzez zdobycie wykształcenia i pracy, dopiero kolejnym etapem staje się zakładanie rodziny i decyzja o posiadaniu dzieci. Zmienia się społeczna rola kobiet - obok pełnienia ról opiekuńczych, kobiety, zwłaszcza w miastach i posiadające wyższe wykształcenie, chcą realizować się podejmując aktywność zawodową. Rodzi to sytuację, w której młodzi ludzie decydują się na posiadanie potomstwa w późniejszym wieku (w okolicach 30 roku życia) lub nie decydują się wcale. W związku ze starzeniem się społeczeństwa, utrzymanie wzrostowego trendu urodzeń wymagałoby osiedlania się nowych mieszkańców w wieku rozrodczym.
5. Pyskowice mają średnio wykształcony rynek pracy, o czym świadczy m.in. fakt, że znacznie więcej osób z miasta wyjeżdża z niego do pracy, niż do niego przyjeżdża. Może to świadczyć o braku różnorodnej oferty pracy lub o silnej konkurencji miast regionu. O stosunkowo niskiej

atrakcyjności rynku pracy świadczy również poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Pyskowicach, które jest niższe niż w województwie i dużo niższe niż w sąsiednich Gliwicach. Gminę charakteryzuje jednak stosunkowo niski poziom bezrobocia i średni poziom przedsiębiorczości. Cechą charakterystyczną rynku jest wysoki udział pracujących w przemyśle i budownictwie (41,0%).

6. Podsumowując, sytuacja na rynku pracy jest średnio korzystna. Głównym zagrożeniem jest odpływ firm i pracowników do bardziej atrakcyjnych obszarów.

PODMIOTY WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI

(Źródło: GUS, 31.XII.2020)

Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klas wielkości

W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Mikro-przedsiębiorstwa (0-9 zatrudnionych)	1 635	1 635
Małe przedsiębiorstwa (10-49 zatrudnionych)	54	54
Średnie przedsiębiorstwa (50-249 zatrudnionych)	17	17
Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (<250 zatrudnionych)	1 706	1 706

PRACUJĄCY WEDŁUG PŁCI W PYSKOWICACH

(Źródło: GUS, 31.XII.2020)

Pracujący ogółem

4 206

Kobiety

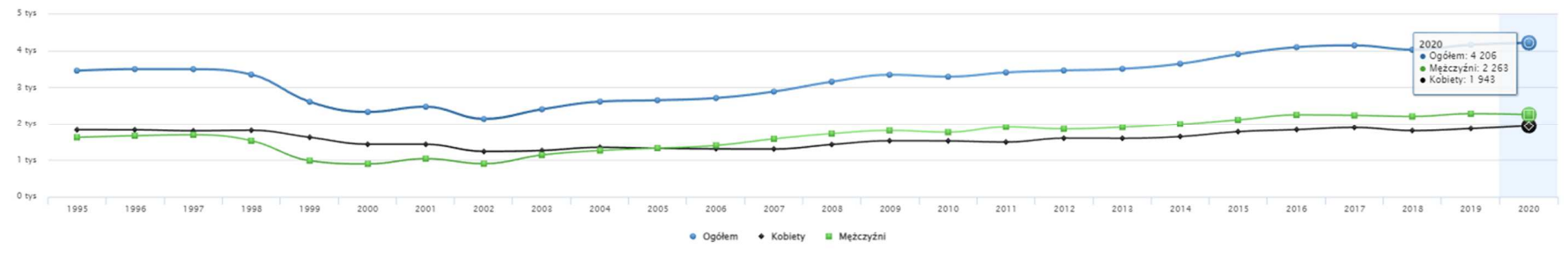
1 943

Mężczyźni

2 263

Liczba pracujących według płci w Pyskowicach w latach 1995 - 2020

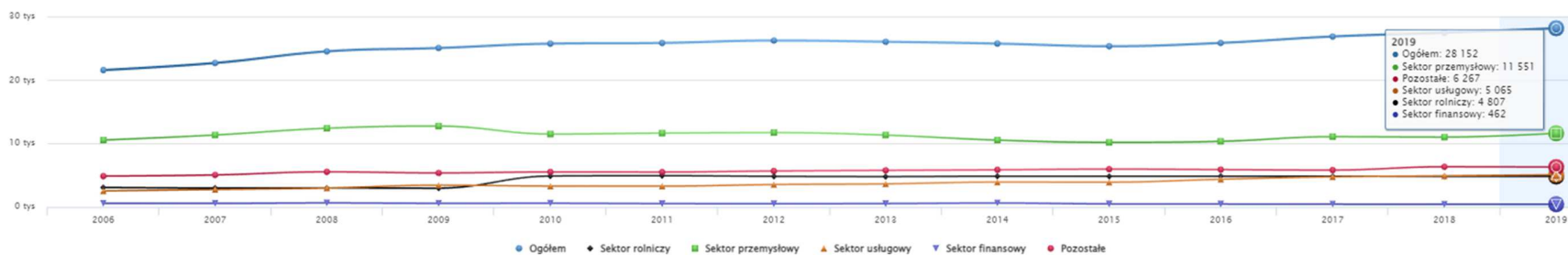
(Źródło: GUS)

Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Pyskowicach w latach 2006 – 2019

(Źródło: GUS)

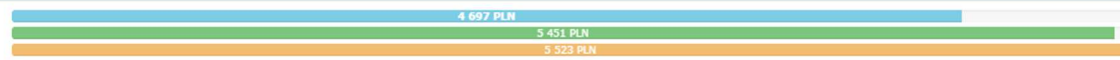
PRZĘCIĘNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W PYSKOWICACH

(Źródło: GUS, 31.XII.2020)

Wynagrodzenie brutto

4 697 PLN

Pyskowice
Województwo
Cały kraj

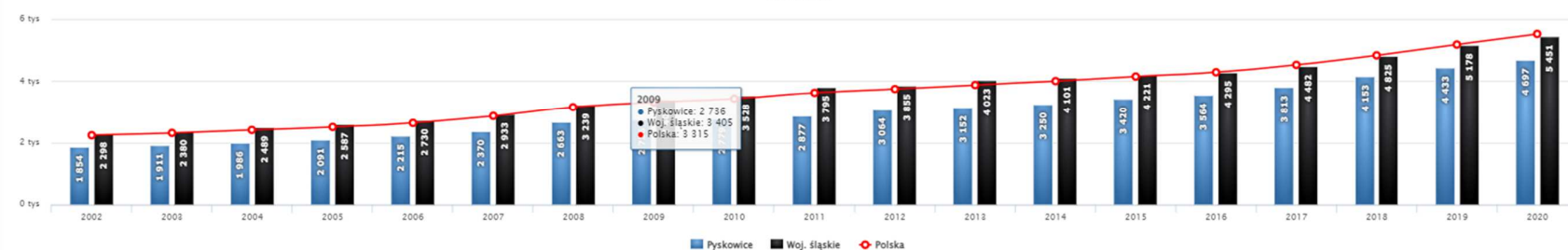

PLN

Relacja

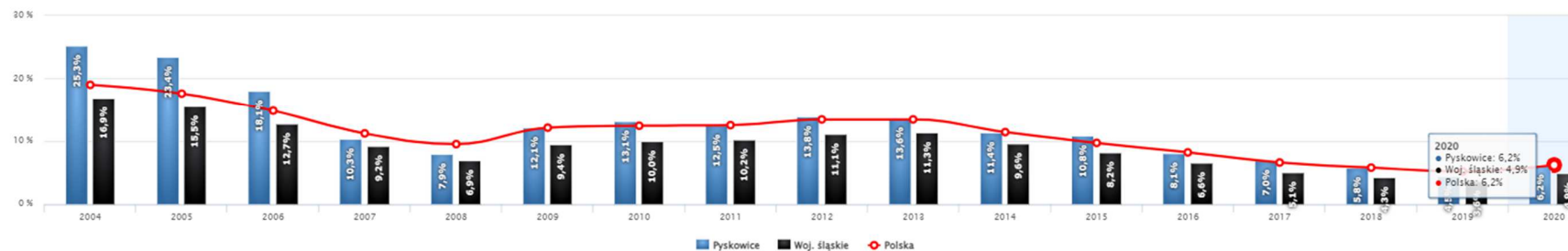
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w Pyskowicach w latach 2002 – 2020

(Źródło: GUS)

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Pyskowicach w latach 2004 – 2020

(Źródło: GUS)

7. Budżet Pyskowic

W 2020 r. dochody budżetowe zaplanowano na kwotę 111 293 092,18 zł, wydatki budżetowe na kwotę 104 136 146,81 zł. Nadwyżka budżetu gminy wynosiła 7 156 945,37 zł.

W ciągu roku budżet uległ zmianom, których dokonywano uchwałami Rady Miejskiej zarządzeniami Burmistrza Miasta zgodnie z kompetencjami. Wykonanie dochodów wyniosło 105 113 720,41 zł, a wykonanie wydatków 100 731 484,58 zł, tym samym osiągnięto dodatni wynik wykonania budżetu za 2020 r.

Tab. 3. Wykonanie budżetu gminy Pyskowice w 2020 r.

Wyróżnienie	Plan wg uchwały budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie planu
Dochody	111 293 092,18	107 847 365,07	105 113 720,41
Wydatki	104 136 146,81	109 470 170,86	100 731 484,58
Nadwyżka / deficyt	7 156 945,37	-1 622 805,79	4 382 235,83

źródło: dane Wydziału Księgowości i Budżetu Urzędu Miejskiego w Pyskowicach za Raport o stanie gminy za 2020 r.

Dochody

Struktura dochodów gminy Pyskowice w 2020 r.

Tab. 4. Dochody gminy Pyskowice w 2020 r. wg źródła pochodzenia

Wyszczególnienie	Plan po zmianach [zł]	Wykonanie planu [zł]	Wykonanie planu [%]
Dochody ogółem	107 847 365,07	105 113 720,41	97,47
Dochody własne, z czego:	53 699 603,47	52 390 748,43	97,56
– ze sprzedaży majątku,	5 000 000,00	4 440 598,82	88,81
– z tytułu przekształcenia prawa użytkowniawieczystego w prawo własności,	210 000,00	295 233,28	140,59
– z podatków i opłat,			
– inne:			
Dotacje celowe	33 690 520,77	33 822 960,56	100,39
Subwencje	14 799 082,70	13 831 955,77	93,46
Środki na inwestycje finansowane z udziałemśrodków zewnętrznych (programy unijne, programy rządowe, dotacje od jst.)	30 930 410,05	30 354 122,97	98,14
	15 999 545,00	16 087 747,00	100,55
	7 217 806,55	6 281 102,01	87,02

źródło: dane Wydziału Księgowości i Budżetu Urzędu Miejskiego w Pyskowicach za Raport o stanie gminy za 2020 r.

W 2020 r. największą procentowo pozycją w dochodach budżetu gminy były dochody własne. Zamknęły się one w kwocie 52 390 748,43 zł, co stanowiło 49,84% wszystkich dochodów Gminy. Kolejną pod względem wielkości pozycją dochodów były dotacje celowe. W 2020 r. z tego tytułu Gmina uzyskała 30 354 122,97 zł tj. 28,88% dochodów ogółem. Dochody z tytułu subwencji wyniosły 16 087 747,00 zł co stanowiło 15,30% dochodów ogółem. Poza ww. stałymi źródłami, dochodem dla Gminy mogą być także środki na realizację projektów finansowanych z udziałem środków unijnych. W 2020 r. dochody z tego tytułu wyniosły 6 281 102,01 zł, co stanowiło 5,98% wykonanych dochodów ogółem.

Inny podział dochodów jednostki samorządu terytorialnego to podział na bieżące i majątkowe. Dochody majątkowe w 2020 r. wyniosły 14 519 598,17 zł, a bieżące 90 594 122,24 zł.

Analizując dochody Gminy w latach 2017-2020 należy zwrócić uwagę, iż od 2019 r. w Pyskowicach dochody przekraczały rocznie 100 mln zł. Jest to w przeważającym stopniu zarówno efekt prężnej działalności samorządu Gminy w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych oraz fakt realizacji rządowych projektów 500+ i 300+. Należy zauważyć, iż w stosunku do 2019 r. dochody Gminy spadły o ok. 3,5 mln zł. Wpływ na ten spadek miała zarówno pandemia koronawirusa jaki opóźnienia w akceptacji wniosków o płatność po stronie instytucji pośredniczącej w wypłacie środków unijnych z RPO WSL 2014-2020.

Wydatki

W 2020 r. zł wydatki budżetowe wyniosły 100 731 000 zł., co oznacza, iż zmniejszyły się one w stosunku do 2019 r. o 11 515 000,00 zł. Spadek wydatków w stosunku do roku 2019 r. wynikał ze spadku wydatków bieżących, pandemii koronawirusa, która spowodowała zmniejszenie wpływów do budżetu gminy oraz prowadzenia części inwestycji w okresie wieloletnim, np. zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów komunalnych przy ul. Wrzosowej w Pyskowicach, adaptacja budynku byłego dworca kolejowego na „Stację Kultury”, a także budowa ul. Lokalnej. Jednakże, podobnie jak przy dochodach gminy, od 2019 r. można zauważyć wzrost ogólnych wydatków gminy w stosunku do lat 2017-2018 oraz utrzymywanie się ich na poziomie powyżej 100 000 000,00 zł. Wynikato - podobnie jak wzrost dochodów - z realizacji programów rządowych 500+ i 300+, jednak, co należy podkreślić, również z bardzo konsekwentnie prowadzonej polityki inwestycyjnej władz miasta w kadencji 2018-2023.

Tab. 5. Wydatki gminy Pyskowice w 2020 r.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach [zł]	Wykonanie planu [zł]	Wykonanie planu [%]
Wydatki ogółem	109 470 170,86	100 731 484,58	92,02
Wydatki majątkowe inwestycyjne, z czego:	13 691 554,28	11 557 024,85	84,41
– inwestycje i zakupy Inwestycyjne z wyłączeniem projektów finansowanych z udziałem środków zewnętrznych	2 894 549,64	2 255 508,31	77,92
– inwestycje i zakupy inwestycyjne finansowane z udziałem środków zewnętrznych.	10 797 004,64	9 301 516,54	86,15
Wydatki bieżące, z czego:	95 778 616,58	89 174 459,73	93,10
– finansowane z udziałem środków unijnych.	2 027 631,72	1 687 891,55	83,24

źródło: dane Wydziału Księgowości i Budżetu Urzędu Miejskiego w Pyskowicach za Raportem o stanie gminy 2020 r.

Wieloletnia prognoza finansowa

Wieloletnia prognoza finansowa gminy Pyskowice została uchwalona uchwałą Rady Miejskiej w Pyskowicach nr XVI/142/2019 z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej na lata 2020-2027. WPF sporządzona została do 2027 r., tj. do roku, który jest ostatnim rokiem planowanej spłaty zaciągniętych zobowiązań. We wszystkich latach objętych WPF była wykazana jest nadwyżka operacyjna przeznaczona na spłatę zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek.

Wydatki budżetu Pyskowice według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2013 - 2020

Pokazuj: 25 wpisów		Szukaj: <input type="text"/>								
Ogółem (zł)	51,1 mln 2,7 tys (100%)	53,9 mln 2,9 tys (100%)	53,9 mln 2,9 tys (100%)	63,5 mln 3,4 tys (100%)	72,8 mln 3,9 tys (100%)	93,4 mln 5,1 tys (100%)	112,2 mln 6,1 tys (100%)	100,7 mln 5,5 tys (100%)		
Na jednego mieszkańca (zł) (% udział w całości budżetu)										
Dział klasyfikacji budżetowej	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
Oświata i wychowanie [Dział 801]	17,1 mln 915 (33,4%)	17,5 mln 941 (32,4%)	18,4 mln 996 (34,1%)	18,6 mln 1,0 tys (29,4%)	19,4 mln 1,1 tys (26,6%)	21,3 mln 1,2 tys (22,8%)	34,1 mln 1,8 tys (30,3%)	24,8 mln 1,3 tys (24,6%)		
Administracja publiczna [Dział 750]	5,9 mln 316 (11,5%)	6,1 mln 327 (11,3%)	6,6 mln 359 (12,3%)	6,7 mln 365 (10,6%)	9,0 mln 488 (12,3%)	9,0 mln 485 (9,6%)	14,4 mln 783 (12,9%)	10,3 mln 559 (10,2%)		
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [Dział 900]	3,5 mln 189 (6,9%)	4,0 mln 214 (7,4%)	4,8 mln 259 (8,9%)	5,9 mln 318 (9,2%)	6,2 mln 335 (8,5%)	15,8 mln 854 (16,9%)	14,3 mln 774 (12,7%)	11,2 mln 605 (11,1%)		
Gospodarka mieszkaniowa [Dział 700]	7,2 mln 387 (14,1%)	7,3 mln 393 (13,5%)	7,3 mln 395 (13,5%)	8,0 mln 434 (12,6%)	7,0 mln 380 (9,6%)	7,1 mln 385 (7,6%)	8,1 mln 438 (7,2%)	7,8 mln 423 (7,7%)		
Transport i łączność [Dział 600]	4,3 mln 229 (8,4%)	5,8 mln 310 (10,7%)	2,6 mln 143 (4,9%)	3,1 mln 167 (4,8%)	6,4 mln 346 (8,8%)	9,7 mln 526 (10,4%)	7,7 mln 419 (6,9%)	8,5 mln 462 (8,5%)		
Pomoc społeczna [Dział 852]	7,0 mln 373 (13,6%)	7,0 mln 378 (13%)	7,6 mln 411 (14,1%)	14,4 mln 782 (22,7%)	3,8 mln 204 (5,2%)	5,3 mln 287 (5,7%)	5,1 mln 277 (4,6%)	5,6 mln 303 (5,6%)		
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [Dział 921]	1,9 mln 102 (3,7%)	2,0 mln 105 (3,6%)	2,0 mln 106 (3,6%)	2,3 mln 123 (3,6%)	2,5 mln 134 (3,6%)	4,8 mln 261 (5,2%)	2,8 mln 151 (2,5%)	2,4 mln 129 (2,4%)		
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [Dział 754]	1,0 mln 54,0 (2%)	991,1 tys 53,4 (1,8%)	1,2 mln 62,7 (2,1%)	994,7 tys 54,0 (1,6%)	1,1 mln 60,9 (1,5%)	1,0 mln 55,9 (1,1%)	1,3 mln 73,1 (1,2%)	1,4 mln 78,2 (1,4%)		
Edukacyjna opieka wychowawcza [Dział 854]	908,5 tys 48,7 (1,8%)	952,1 tys 51,3 (1,8%)	845,3 tys 45,8 (1,6%)	910,9 tys 49,5 (1,4%)	945,7 tys 51,4 (1,3%)	1,1 mln 62,0 (1,2%)	1,2 mln 63,8 (1,4%)	1,2 mln 62,9 (1,2%)		
Kultura fizyczna i sport [Dział 926]	897,7 tys 48,2 (1,8%)	871,8 tys 47,0 (1,6%)	822,1 tys 44,6 (1,5%)	902,6 tys 49,0 (1,4%)	1,0 mln 55,3 (1,4%)	1,1 mln 61,2 (1,2%)	1,1 mln 59,0 (1%)	969,3 tys 52,5 (1%)		
Ochrona zdrowia [Dział 851]	483,1 tys 25,9 (0,9%)	415,1 tys 22,4 (0,8%)	620,5 tys 33,6 (1,2%)	471,9 tys 25,6 (0,7%)	591,6 tys 32,1 (0,8%)	438,0 tys 23,7 (0,5%)	880,9 tys 47,8 (0,8%)	451,7 tys 24,5 (0,4%)		
Działalność usługowa [Dział 710]	150,5 tys 8,1 (0,3%)	166,0 tys 8,9 (0,3%)	116,4 tys 6,3 (0,2%)	220,7 tys 12,0 (0,3%)	355,5 tys 19,3 (0,5%)	400,8 tys 21,7 (0,4%)	318,9 tys 17,3 (0,3%)	120,0 tys 6,5 (0,1%)		
Obsługa długu publicznego [Dział 757]	49,7 tys 2,7 (0,1%)	32,0 tys 1,7 (0,1%)	18,5 tys 1,0 (0%)	5,0 tys 0,3 (0%)	3,4 tys 0,2 (0%)	62,9 tys 3,4 (0,1%)	200,4 tys 10,9 (0,2%)	352,0 tys 19,1 (0,3%)		
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej [Dział 751]	3,5 tys 0,2 (0%)	99,1 tys 5,3 (0,2%)	92,2 tys 5,0 (0,2%)	12,8 tys 0,7 (0%)	10,7 tys 0,6 (0%)	98,9 tys 5,4 (0,1%)	101,9 tys 5,5 (0,1%)	104,7 tys 5,7 (0,1%)		
Handel [Dział 900]	22,4 tys 1,2 (0%)	24,2 tys 1,3 (0%)	23,4 tys 1,3 (0%)	25,9 tys 1,4 (0%)	31,9 tys 1,7 (0%)	26,4 tys 1,4 (0%)	96,2 tys 5,2 (0,1%)	46,5 tys 2,5 (0%)		
Rolnictwo i łowiectwo [Dział 010]	34,0 tys 1,8 (0,1%)	36,6 tys 2,0 (0,1%)	38,7 tys 2,1 (0,1%)	47,7 tys 2,6 (0,1%)	49,2 tys 2,7 (0,1%)	51,1 tys 2,8 (0,1%)	61,3 tys 3,3 (0,1%)	63,6 tys 3,4 (0,1%)		
Różne rozliczenia [Dział 758]	1,1 tys 0,1 (0%)	1,3 tys 0,1 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	55,7 tys 3,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [Dział 853]	714,5 tys 38,3 (1,4%)	793,0 tys 42,7 (1,5%)	832,0 tys 45,1 (1,5%)	858,0 tys 46,6 (1,4%)	1,5 tys 0,1 (0%)	3,0 tys 0,2 (0%)	7,0 tys 0,4 (0%)	3,0 tys 0,2 (0%)		
Infomatyka [Dział 720]	17,4 tys 0,9 (0%)	5,7 tys 0,3 (0%)	6,9 tys 0,4 (0%)	9,7 tys 0,5 (0%)	20,9 tys 1,1 (0%)	6,7 tys 0,4 (0%)	4,7 tys 0,3 (0%)	125 0,0 (0%)		
Obrona narodowa [Dział 752]	600 0,0 (0%)	300 0,0 (0%)	300 0,0 (0%)	300 0,0 (0%)	300 0,0 (0%)	800 0,0 (0%)	250 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię el., gaz i wodę [Dział 400]	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	22,1 tys 1,2 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	1,1 mln 61,3 (1,1%)		
Turystyka [Dział 630]	15,0 tys 0,8 (0%)	20,0 tys 1,1 (0%)	25,0 tys 1,4 (0%)	25,0 tys 1,4 (0%)	25,0 tys 1,4 (0%)	25,0 tys 1,4 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		
Wydatki związane z poborem dochodów [Dział 756]	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		

↑ - wzrost wydatków z budżetu w stosunku do poprzedzającego roku
↓ - spadek wydatków z budżetu w stosunku do poprzedzającego roku

XXX - największa wartość w danym dziale na przestrzeni lat
YYY - najmniejsza wartość w danym dziale na przestrzeni lat

Dochody budżetu Pyskowice według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2013 - 2020

Pokazuj 25 wpisów		Szukaj:								
Ogółem (zł) Na jednego mieszkańca (zł) (% udział w całości budżetu)	51,3 mln 2,9 tys (100%)	54,2 mln 2,9 tys (100%)	55,4 mln 3,0 tys (100%)	66,6 mln 3,6 tys (100%)	72,1 mln 3,9 tys (100%)	85,1 mln 4,6 tys (100%)	108,2 mln 5,9 tys (100%)	105,1 mln 5,7 tys (100%)		
Dział klasyfikacji budżetowej	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek [Dział 756]	23,4 mln 1,9 tys (45,6%)	24,5 mln 1,3 tys (45,2%)	24,2 mln 1,3 tys (43,6%)	25,9 mln 1,4 tys (38,8%)	27,6 mln 1,5 tys (38,3%)	30,2 mln 1,6 tys (35,5%)	34,0 mln 1,8 tys (31,4%)	34,5 mln 1,9 tys (32,8%)		
Różne rozliczenia [Dział 758]	11,4 mln 613 (22,3%)	11,2 mln 603 (20,6%)	12,4 mln 673 (22,4%)	13,5 mln 734 (20,3%)	13,5 mln 732 (18,7%)	14,4 mln 782 (17%)	15,4 mln 836 (14,2%)	17,7 mln 959 (16,8%)		
Gospodarka mieszkaniowa [Dział 700]	9,0 mln 482 (17,5%)	8,6 mln 464 (15,9%)	8,8 mln 479 (15,9%)	9,8 mln 531 (14,7%)	8,8 mln 480 (12,3%)	8,8 mln 479 (10,4%)	11,8 mln 638 (10,9%)	11,4 mln 616 (10,8%)		
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [Dział 900]	422,1 tys 22,6 (0,8%)	70,2 tys 3,8 (0,1%)	2,1 mln 115 (0,1%)	2,6 mln 142 (3,9%)	3,5 mln 192 (4,9%)	10,4 mln 510 (8,7%)	9,4 mln 403 (7,1%)	7,4 mln 403 (7,1%)		
Oświata i wychowanie [Dział 801]	1,7 mln 88,9 (3,2%)	2,2 mln 117 (4%)	2,1 mln 113 (3,8%)	2,3 mln 127 (3,9%)	2,3 mln 124 (3,2%)	2,1 mln 115 (2,5%)	7,2 mln 392 (6,7%)	4,6 mln 247 (4,3%)		
Transport i łączność [Dział 600]	32,0 tys 1,7 (0,1%)	2,4 mln 127 (4,3%)	200,1 tys 10,8 (0,4%)	159,3 tys 8,6 (0,2%)	1,2 mln 67,7 (1,7%)	3,0 mln 164 (3,6%)	5,7 mln 312 (5,3%)	5,7 mln 98,1 (1,7%)		
Pomoc społeczna [Dział 852]	4,4 mln 238 (8,7%)	4,3 mln 232 (7,9%)	4,6 mln 248 (8,2%)	11,3 mln 615 (17%)	974,8 tys 52,9 (1,4%)	1,5 mln 79,1 (1,7%)	2,1 mln 116 (2%)	1,7 mln 91,7 (1,6%)		
Administracja publiczna [Dział 750]	120,9 tys 6,3 (0,2%)	132,2 tys 7,1 (0,2%)	284,5 tys 15,4 (0,5%)	316,7 tys 17,2 (0,5%)	323,6 tys 17,6 (0,4%)	334,0 tys 18,1 (0,4%)	1,9 mln 101 (1,7%)	888,1 tys 48,1 (0,8%)		
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [Dział 921]	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	870 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	1,3 tys 0,1 (0%)	0,0 0,0 (0%)	1,6 mln 88,9 (1,5%)	251,9 tys 13,6 (0,2%)		
Edukacyjna opieka wychowawcza [Dział 854]	364,9 tys 19,6 (0,7%)	364,8 tys 19,7 (0,7%)	275,6 tys 14,9 (0,5%)	288,9 tys 15,7 (0,4%)	327,8 tys 17,8 (0,5%)	393,5 tys 21,3 (0,5%)	313,9 tys 17,0 (0,3%)	300,1 tys 16,3 (0,3%)		
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej [Dział 751]	3,5 tys 0,2 (0%)	99,1 tys 5,3 (0,2%)	92,2 tys 5,0 (0,2%)	12,8 tys 0,7 (0%)	10,7 tys 0,6 (0%)	98,9 tys 5,4 (0,1%)	101,9 tys 5,5 (0,1%)	104,7 tys 5,7 (0,1%)		
Rolnictwo i łowiectwo [Dział 010]	28,2 tys 1,5 (0,1%)	31,1 tys 1,7 (0,1%)	34,0 tys 1,8 (0,1%)	43,4 tys 2,4 (0,1%)	45,4 tys 2,5 (0,1%)	46,7 tys 2,5 (0,1%)	56,9 tys 3,1 (0,1%)	59,0 tys 3,2 (0,1%)		
Działalność usługowa [Dział 710]	26,6 tys 1,4 (0,1%)	51,3 tys 2,8 (0,1%)	46,0 tys 2,5 (0,1%)	59,8 tys 3,2 (0,1%)	50,6 tys 2,7 (0,1%)	53,8 tys 2,9 (0,1%)	52,4 tys 2,8 (0%)	111,9 tys 6,1 (0,1%)		
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [Dział 754]	54,7 tys 2,9 (0,1%)	55,8 tys 3,0 (0,1%)	50,3 tys 2,7 (0,1%)	58,3 tys 3,2 (0,1%)	41,7 tys 2,3 (0,1%)	49,4 tys 2,7 (0,1%)	50,7 tys 2,8 (0%)	31,1 tys 1,7 (0%)		
Ochrona zdrowia [Dział 851]	1,4 tys 0,1 (0%)	6,4 tys 0,3 (0%)	2,3 tys 0,1 (0%)	2,9 tys 0,2 (0%)	4,6 tys 0,2 (0%)	5,4 tys 0,3 (0%)	6,6 tys 0,4 (0%)	8,2 tys 0,4 (0%)		
Informatyka [Dział 720]	157 0,0 (0%)	3,8 tys 0,2 (0%)	4,5 tys 0,2 (0%)	7,6 tys 0,4 (0%)	3,8 tys 0,2 (0%)	0,0 0,0 (0%)	4,3 tys 0,2 (0%)	0,0 0,0 (0%)		
Handel [Dział 500]	1,2 tys 0,1 (0%)	1,1 tys 0,1 (0%)	1,0 tys 0,1 (0%)	1,0 tys 0,1 (0%)	1,0 tys 0,1 (0%)	1,2 tys 0,1 (0%)	2,4 tys 0,1 (0%)	1,2 tys 0,1 (0%)		
Turystyka [Dział 630]	0,0 0,0 (0%)	1,9 tys 0,1 (0%)	820 0,0 (0%)	830 0,0 (0%)	21,7 0,0 (0%)	760 0,0 (0%)	429 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		
Obrona narodowa [Dział 752]	600 0,0 (0%)	300 0,0 (0%)	381 0,0 (0%)	300 0,0 (0%)	381 0,0 (0%)	800 0,0 (0%)	250 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		
Kultura fizyczna i sport [Dział 926]	1,7 tys 0,1 (0%)	1,4 tys 0,1 (0%)	0,0 0,0 (0%)	2,9 tys 0,2 (0%)	70,3 tys 3,8 (0,1%)	631 0,0 (0%)	226 0,0 (0%)	4,2 tys 0,2 (0%)		
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię el., gaz i wodę [Dział 400]	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	1,1 mln 60,2 (1,1%)		
Obsługa długu publicznego [Dział 757]	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	7,9 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [Dział 853]	316,4 tys 17,0 (0,6%)	262,7 tys 14,2 (0,5%)	234,5 tys 12,7 (0,4%)	209,3 tys 11,4 (0,3%)	35,5 tys 1,9 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		
Wymiar sprawiedliwości [Dział 755]	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)	0,0 0,0 (0%)		

↑ - wzrost dochodów do budżetu w stosunku do poprzedzającego roku
↓ - spadek dochodów do budżetu w stosunku do poprzedzającego roku

XXX - największa wartość w danym dziale na przestrzeni lat
YYY - najmniejsza wartość w danym dziale na przestrzeni lat

2. Analiza środowiskowa

Informacje zawarte w części uwarunkowań studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice

Położenie administracyjne i geograficzne

Miasto Pyskowice jest położone w południowo-zachodniej Polsce, w zachodniej części województwa śląskiego, w północnej części powiatu gliwickiego, nad rzeką Dramą. Powierzchnia gminy wynosi 31,14 km², co stanowi 4,69% powierzchni powiatu. Miasto sąsiaduje z miastem Gliwice oraz gminami powiatu gliwickiego: Rudziniec, Toszek, a także z należącą do powiatu tarnogórskiego gminą Zbrostawice.

Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Zgodnie z podziałem na jednostki geomorfologiczne obszar miasta Pyskowice położony jest w obrębie regionu Wysoczyzny Przywżyżenne, należącego do mezoregionu Kotliny Raciborska i prowincji Kotliny Raciborsko-Oświęcimskiej. Na obszarze miasta Pyskowice wydzielają Wysoczyzny Przywżyżenne dzielą się na subregion Wysoczyzna Proboszczowicka, który obejmuje część miasta położoną na północ od doliny Dramy oraz subregion Wysoczyzna Czechowicka, który obejmuje część miasta położoną na południe od doliny Dramy.

Obszar Wysoczyzn Przywżyżenne na obszarze Pyskowic charakteryzuje się płaskimi lub falistymi wierzchołkami wysoczyzn, leżącymi na wysokości ok. 250-255 m n.p.m. Opadają one zazwyczaj stromym stoki do otaczających je dolin. Krawędzie wysoczyzn w wielu miejscach rozcięte są głębokimi dolinami dopływów rzek głównych, co nadaje rzeźbie charakter pagórkowaty.

Strop podłoża czwartorzędowego leży w wysokości od 140 do 240 m n.p.m. W spągu osadów czwartorzędowych występują zazwyczaj piaski lub żwiry fluwioglacjalne przykryte gliną morenową miejscami o znacznej miąższości. Ponad dolnym poziomem gliny morenowej występują osady piaszczysto-żwirowe lub ilaste, przykryte drugim poziomem gliny morenowej. Ta ostatnia buduje duże powierzchnie wysoczyzn. Górną glinę morenową pokrywają miejscami piaski (Wysoczyzna Czechowicka) lub gliny pylaste (Wysoczyzna Proboszczowicka). Doliny rozcinające poziom wysoczyznowy mają płaskie i miejscami podmokłe dna ograniczone stromymi zboczami. Zawilgocenia powierzchni, płytkie zaleganie poziomu wód gruntowych lub wypływy wody mogą pojawiać się na stokach na kontakcie utworów gliniastych i piaszczystych, zwłaszcza w obrębie Wysoczyzny Czechowickiej.

Rzeźba powierzchni na obszarze gminy Pyskowice w generalnych zarysach nawiązuje do budowy geologicznej obszaru. Wyrazem tego jest występująca współczesna dolina Dramy, której przebieg nawiązuje do przebiegu doliny kopalnej, ukształtowanej w podłożu czwartorzędowym. Cechą charakterystyczną jest jej wyraźne ograniczenie krawędziami (skarpami) od terenów sąsiednich. Szerokość doliny jest zmienna, w rozszerzeniach osiąga 300 m. Na powierzchni dna doliny odłożone są holocenijskie namuły rzeczne. Litologicznie są to najczęściej piaski gliniaste lekkie pylaste przechodzące w kierunku wschodnim w piaski gliniaste lekkie. Duża przepuszczalność wodna wysyciających dno osadów powoduje jej niewielką podmokłość, co nie sprzyja gromadzeniu się substancji organicznych. Dodatkowo dolinę Dramy osuszają rowy melioracyjne. Przeprowadzenie regulacji Dramy spowodowało powstanie w obrębie płaskiego dna doliny bardziej wilgotnych zagłębień bezodpływowych.

Powierzchnie przylegające do doliny Dramy mają rzeźbę z wyraźnym piętnem procesów glacialnych i współczesnych. W okresie plejstoceńskim powstała rozległa powierzchnia zasypana materiałem glacialnym i fluwioglacjalnym. Powierzchnia ta jest wyraźnie nachylona w kierunku południowo-zachodnim. Wysoczyzny przecięte są dopływami Dramy, które tworzą stosunkowo wąskie i głęboko wcięte doliny wysłane materiałem znoszonym z wysoczyzn. W miejscach bardziej wilgotnych w dnach dolin występują nagromadzenia substancji organicznej. Rozgałęzienia dopływów Dramy tworzą najczęściej nieckowate obniżenia denudacyjne. Na terenach o zwiększonej pylastości podłoża pojawia się tendencja do kształtowania form wąwozowych typowych dla obszarów lessowych. Na terenie miasta na wschód od jego centrum występuje przykład takiej formy o nazwie lokalnej „Wąwóz”. Duża pylastość piasków i glin może być także powodem pojawiania się na bardziej nachylonych stokach procesów sufozycznych, szczególnie niebezpiecznych dla budownictwa i infrastruktury. Proces ten powoduje wzmożone wymywanie frakcji pylastej z podłoża powodując powstawanie pustek wzdłuż np. ciągów kanalizacyjnych, wodociągów, fundamentów itp. Zjawisko sufozji widoczne jest także na terenach wysoczyznowych lub spłaszczeniach powierzchni, gdzie występują zagłębienia bezodpływowe.

Antropogeniczne zmiany powierzchni terenu oraz krajobrazu związane są z rozwojem rolnictwa i osadnictwa. W południowo-zachodniej części miasta występują wyrobiska piaskowe, obecnie pełniące funkcję zbiorników wodnych – Dzierżno Małe i Dzierżno Duże.

Najstarszymi utworami geologicznymi stanowiącymi fundament geologiczny miasta Pyskowice są utwory karbonu górnego (namur). Stwierdzono je w wierceniach na głębokościach 227,3-285,7 m. Są to ilowce, mułowce, piaskowce i węgiel kamienny warstw pietrkowickich, gruszowskich, jaklowieckich i porębskich. Osady karbonu zostały w końcowej fazie orogenezy hercyńskiej (górnego karbonu) silnie sfałdowane i zuskokowane, a następnie poddane silnej denudacji w okresie permu. Na utworach karbońskich występują pochodzące z początku ery mezozoicznej warstwy piasków i ilów czerwonych i pstrych należącej do piętra środkowego pstręgo piaskowca. Następnie obszar został zalany ciepłym morzem triasowym, w którym osadziły się miększe serie wapieni i dolomitów głównie wapienia muszlowego. Miąższość ich w otworach wiertniczych przekracza 200 m. Na obszarze miasta Pyskowice nie są znane bezpośrednie odsłonięcia tych utworów. Wszędzie występują one albo w podłożu czwartorzędowym albo w pod osadami trzeciorzędowymi. Największe rozprzestrzenienie na terenie miasta Pyskowice mają serie wapienia muszlowego (trias środkowy). Występują one powszechnie w podłożu utworów kenozoicznych. Najstarszą serią wapienia muszlowego są warstwy gogolińskie, budowane przez wapienie, margle i dolomity. Na terenie miasta występują one klinem rozciągającym się od drogi do Gliwic w kierunku zachodnim. Budują one podłoże czwartorzędowe także pod centralną częścią miasta (rynek) i zalegają one na głębokości ok. 60 m. Na warstwach gogolińskich zalegają warstwy gorazdeckie (górażdzkańskie), terebratulowe i karchowickie, które budują powierzchnię podczwartorzędową na północ od doliny Dramy. Natomiast na południe od doliny Dramy zalegają dolomity diploporowe i dolomity margliste warstw tarnowickich. Zespół wapienia muszlowego (triasu środkowego) kończą warstwy boruszowickie.

W południowej części miasta pod utworami czwartorzędowymi występują osady okresu trzeciorzędowego w postaci piasków, ilów, mułków i zlepieńców morza badeńskiego (neogen – miocen), które zalało tą część Pyskowic. W pobliżu zbiornika Dzierżno Duże niewielką powierzchnię zajmują sarmackie utwory warstw kędzierzyńskich wykształconych w postaci ilów i piasków z syderytami. Osady trzeciorzędowe na terenie Pyskowic dochodzą do ok. 50 m miąższości. Utwory trzeciorzędowe na powierzchni współczesnej nie występują. Po ustąpieniu morza rozpoczął się długotrwały okres kształtowania rzeźby w warunkach lądowych, który trwa do dziś.

W trzeciorzędzie ukształtowała się monoklinalna struktura geologiczna, tzw. monoklina śląsko-krakowska. Powstanie tej struktury spowodowało, że warstwy osadów zostały nachylone w kierunku północno-wschodnim pod niewielkim kątem (do 5°). Struktura monoklinalna obejmuje północną część miasta Pyskowice zbudowaną z utworów triasowych. Z kolei ruchy tektoniczne spowodowały powstanie licznych uskoków i struktur tektonicznych. Skutkiem tych procesów jest występowanie tych samych warstw skalnych na różnych poziomach. Natomiast wzdłuż linii tektonicznych zaczęły rozwijać się kopalne doliny rzeczne (m.in. Dramy), doprowadzając do uformowania się sieci rzecznej.

Ponad połowa powierzchni przykryta jest warstwą utworów czwartorzędowych o zróżnicowanej miąższości. Największe miąższości czwartorzędowe występują w obrębie form kopalnych, gdzie miąższość ich dochodzi do ok. 60-70 m. Są to głównie fluwioglacjalne piaski i żwiry gliniaste podścielone warstwą glin zwałowych zlodowacenia sanu (krakowskiego) i Odry (środkowopolskiego). Największą miąższość glin zwałowych (ok. 50 m) stwierdzono w dolinie Dramy. Sekwencję osadów zlodowacenia odry kończy seria piasków i żwirów fluwioglacjalnych, widoczna jedynie w zachodniej części miasta w okolicach Mikoszowiny. W czasie kolejnego zlodowacenia (Wisły) obszar miasta Pyskowice znajdował się w strefie klimatu peryglacjalnego. Panujące wówczas warunki sprzyjały zrównywaniu form pozostawionych przez poprzednie zlodowacenie i transformacji osadów w trakcie procesów stokowych. O rozwoju procesów eolicznych w tym czasie świadczy występowanie w pobliżu Czerwionki i Czechowic utworów eolicznych (wydmowych).

Po ustąpieniu lądolodów plejstoceniowych zaczął się holoceniowy cykl rozwoju środowiska. Cykl ten szczególnie zaznaczył się w obrębie den dolinnych, w których akumulowane są namuły rzeczne, a w miejscach bardziej wilgotnych odłożyły się torfy. Większe powierzchnie torfowisk występują na lewym brzegu doliny Dramy w pobliżu Kolonii Pyskowice.

Warunki klimatyczne

Na obszarze miasta Pyskowice dominuje typ topoklimatów charakterystyczny dla obszarów nachylonych położonych poza dnami dolin (1.2). Są to głównie obszary upraw polowych lub z zabudową wiejską. Występowanie tego typu warunków topoklimatycznych jest spowodowane głównie litologią podłoża. Znaczny udział frakcji ilastej w osadach powoduje podwyższoną wilgotność podłoża, co z kolei wpływa na

poprawę właściwości przewodzenia ciepła z głębszych warstw podłoża, nie dopuszcza do zbyt dużego jego wyziębienia, a brak zwartej pokrywy roślinnej umożliwia podgrzewanie dolnych warstw powietrza. Powoduje to zmniejszenie częstości występowania przymrozków w okresach wiosennych i jesiennych. Jest to grupa klimatów korzystnych zarówno dla upraw polowych, jak i zabudowy. Brak intensywnego urzeźbienia obszaru sprzyja dobremu przewietrzaniu terenu już przy bardzo słabych wiatrach. Zaś nachylenie powierzchni nie sprzyja stagnowaniu powietrza i tworzeniu się zimnych zastoisk. W obrębie tego typu topoklimatu dodatkowa ilość ciepła uwarunkowana jest wystawą dosłoneczną powierzchni i otrzymywaniem przez nie dodatkowych ilości ciepła w wyniku wzmożonego promieniowania słonecznego w porze dziennej. Ten typ topoklimatu tworzy rozległe zwarte powierzchnie w północnej i południowej części miasta. Typ 1.2 uzupełniają również korzystne typy topoklimatu (2.1 i 2.2), występujące na niewielkich powierzchniach wierzchołków i działów międzydolnych.

Drugą przeciwstawną grupę topoklimatów stanowią topoklimaty den dolnych, które na obszarze miasta zajmują znaczny odsetek. Duża ilość wilgoci w podłożu dolin i dobre przewietrzanie powoduje, że wzrasta tam znacznie parowanie, które pobiera ciepło. Pod koniec dnia tego ciepła zaczyna brakować i dochodzi do wychłodzenia podłoża. Na skutek spływania chłodnego i wilgotnego powietrza z obszarów wyżej położonych, w dolinach tworzą się zastoiska chłodnego powietrza i dochodzi do powstawania mgieł. Przy dalszym spadku temperatury w nocy na skutek wypromieniowania zaczyna brakować ciepła i dochodzi do pojawienia się tzw. przymrozków radiacyjno-adwekcyjnych. Jest to grupa topoklimatów niekorzystnych szczególnie dla stałego zamieszkiwania ludzi. Duża częstość mgieł występujących w pobliżu ciągów komunikacyjnych biegnących w takich obniżeniach powoduje także wzrost zagrożenia dla ruchu samochodowego. Na terenie miasta Pyskowice występuje rozległa powierzchnia o typie topoklimatu 3.1 związana z terasą zalewową doliny Dramy i znacznie mniejsze powierzchnie związane z jej dopływami. Nieco wyżej nad dnami dolin położone są powierzchnie związane z topoklimatem 3.2. Zajmują one zwykle terasy nadzalewowe i należą do topoklimatów średnikorzystnych.

Zróznicowana sytuacja występuje na terenach zabudowanych. Z uwagi na to, iż na obszarach wiejskich mamy najczęściej do czynienia z zabudową rozproszoną nie można tu wyróżnić topoklimatów charakterystycznych dla terenów zurbanizowanych (Czerwionka, Zaolśzany, Kolonia Pyskowicka). Niemniej jednak obserwuje się wpływ czynnika antropogenicznego podgrzewania atmosfery, a bardziej jeszcze widoczny jest wpływ zanieczyszczeń powietrza pochodzących z indywidualnych palenisk domowych zwłaszcza w okresach grzewczych. Często jeszcze ogrzewanie mieszkań tanim węglem o niskiej jakości powoduje rejestrowany wzrost zanieczyszczeń powietrza w okresach zimowych. Widocznym tego obrazem jest zadymienie obszarów zabudowanych zimą. Stąd warunki topoklimatyczne tych obszarów są zależne od otoczenia i lokalizacji zabudowań. Topoklimat zabudowy zlokalizowanej w obszarach otwartych i suchych jest korzystniejszy ponieważ obszary te są lepiej przewietrzane. Natomiast w obszarach położonych nisko i wilgotnych dochodzi do łączenia się zanieczyszczeń z wilgocią zawartą w powietrzu i powstawania zjawiska smogu, które bardzo szkodliwie oddziałuje na organizmy żywe. Wyróżnione na mapie tereny zabudowane (Śródmieście Pyskowic, Dzierżno) również podlegają powyższemu regułom z uwagi na niewielką obszarowo powierzchnię zabudowy. Zwiększona zawartość zabudowy przyczynia się do większej kumulacji zanieczyszczeń pochodzących z emisji niskiej (ogrzewania domów) i zanieczyszczeń komunikacyjnych. Szczególnie niekorzystnie położona jest zabudowa Pyskowic znajdująca się nad Dramą wzdłuż ulicy Mickiewicza i Wyszyńskiego.

Niewielki obszar miasta stanowią obszary leśne i zadrzewione, dla których charakterystyczne są topoklimaty obszarów zalesionych. Nie wydzielano tu poszczególnych typów z uwagi na to, iż obszary te nie znajdują się w zakresie szczególnego zainteresowania planistycznego. W dalszym ciągu pozostaną w obrębie gospodarki leśnej. W obrębie lasów nie występują też większe obszary zamieszkałe. Natomiast wyróżnione zostały tereny zbiorników wodnych i ich pobrzeży. Są to położone w południowo-zachodniej części Pyskowic tereny zbiornika Dzierżno Małe, na którego pobrzeżach są zlokalizowane ośrodki rekreacyjno-wypoczynkowe oraz zbiornika Dzierżno Duże, gdzie brak jest jakiegokolwiek zabudowy. Na terenach tych występują mniejsze dobowe amplitudy powietrza z uwagi na dużą pojemność cieplną wody, co jest wyczuwalne szczególnie wieczorem i w nocy, kiedy to w pobliżu zbiorników wodnych jest cieplej, niż na otwartych powierzchniach lądowych. Jedynie zwiększona wilgotność powietrza powoduje, iż ten typ topoklimatu (6.1a) zalicza się do średnikorzystnych.

Wody powierzchniowe i zagrożenie powodziowe

Pyskowice położone są w obrębie zlewni prawostronnego dopływu Odry Kłodnicy. Dolina Kłodnicy na terenie miasta została przekształcona w duże wyrobisko i zrehabilitowana jako zbiornik wodny Dzierżno Duże. Funkcję rzeki Kłodnicy pełni w tym rejonie Kanał Gliwicki oraz Zbiornik Dzierżno Duże. Kłodnica na

terenie Gliwic część wód oddaje do Kanału Gliwickiego, natomiast część przepływa przez zbiornik Dzierżno Duże. Z obszaru miasta wody powierzchniowe odprowadzane są do ujściowego odcinka rzeki Dramy, będącej głównym ciekim miasta (prawostronny dopływ Kanału Gliwickiego) i do niewielkich potoków płynących przez Dzierżno i Czerwionkę uchodzących do Kanału Gliwickiego. Drama wpływa na teren miasta od wschodu na granicy z wsią Zawada. Szerokość dna doliny nie jest jednakowa na całej długości i wynosi 200-600 m, charakterystyczne są liczne przewężenia i rozszerzenia. Koryto potoku na całej długości jest uregulowane i umocnione. W ujściowym odcinku Drama skierowana została do zbiornika przepływowego Dzierżno Małe. Następnie, po wypływie ze zbiornika i przepłynięciu odcinka ok. 1,1 km sztucznym korytem, uchodzi do Kanału Gliwickiego. Powierzchnię północnej części miasta odwadnia stały Potok z Łubia (Sroczka) płynący częściowo wzdłuż wschodniej granicy miasta i uchodzący do Dramy w Karchowicach oraz płynący wzdłuż zachodniej granicy miasta potok Pniówka. Natomiast południową część miasta odwadniają dwa potoki stałe uchodzące bezpośrednio do Kanału Gliwickiego. Jeden z nich przepływa przez osadę Dzierżno, drugi w pobliżu osady Czerwionka. Część powierzchni miasta odwadniana jest potokami okresowymi w czasie wzmożonych opadów i roztopów.

Na podstawie analizy danych regionalnych można stwierdzić, iż potoki miasta Pyskowice mają reżim wyrównany z wezbraniem wiosennym i bardzo słabym drugorzędym wezbraniem letnim oraz zasilaniem gruntowo-deszczowo-śnieżnym. Zgodnie z tak wyrażonym reżimem potoki na obszarze miasta przez cały rok zasilane są z odpływu gruntowego, natomiast podwyższone przepływy spowodowane są topnieniem śniegu wiosną lub opadami letnimi.

Powierzchniową sieć hydrograficzną uzupełniają występujące na obszarze miasta Pyskowice zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego. Największymi z nich są zbiorniki Dzierżno Małe i Dzierżno Duże, które powstały w wyniku zalania w wyrobisk popiaskowych. Pierwszy z nich położony jest w całości w granicach miasta, a drugi częściowo. W tym samym kompleksie wyrobisk popiaskowych znajduje się cały szereg różnej wielkości zbiorników. Poza tym w południowo-zachodniej części miasta znajduje się wiele zbiorników wypełniających wyrobiska po surowcach ilastych (glinianki).

Rzeki, kanał i zbiorniki retencyjne występujące na obszarze Pyskowic wchodzi w skład tzw. hydrowęzła Kłodnicy i Kanału Gliwickiego dostarczając wody i umożliwiając sterowanie zasobami wodnymi dla potrzeb transportu wodnego realizowanego przez Kanał Gliwicki. Oprócz funkcji transportowych, dla których został zbudowany, zastępuje on w obrębie miasta Pyskowice częściowo Kłodnicę.

Zgodnie z obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na obszarze miasta znajdują się następujące zlewnie JCWP:

- Drama od Grzybowickiego Potoku do Pniówki (kod JCWP: PLRW60000911667) – w środkowej części miasta,
- Pniówka (kod JCWP: PLRW60006116689) – w północno-zachodniej części miasta,
- Drama do Grzybowickiego Potoku włącznie (kod JCWP: PLRW60006116669) – obejmująca północno-wschodni skraj miasta,
- Kanał Gliwicki z Kłodnicą od Kozłówki do Dramy (kod JCWP: PLRW6000011659) – obejmująca południową część miasta,
- Drama od Pniówki do ujścia (kod JCWP: PLRW6000011659) – obejmująca niewielką powierzchnię przy ujściu Pniówki do Dramy.

Szczególnie ważne dla obszaru gminy Pyskowice jest zagadnienie zagrożenia powodziowego stwarzanego przez Dramę. W granicach Pyskowic obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują, określone na podstawie map zagrożenia powodzią (MZP) w zlewni Kłodnicy, dla rzeki Drama, podanych do publicznej wiadomości 22.10.2020 r. zgodnie z art. 171 ust.5 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2021 poz. 624):

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%.

Na obszarze Pyskowic występują również obszary, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią ciągną się wzdłuż całej doliny Dramy położonej w granicach miasta i w zależności od ukształtowania terenu danej części doliny mają różną szerokość zasięgu. Zasięg prawdopodobnych zalewów wskazuje na gwałtowny spływ wody ze zlewni dopływami Dramy, co wynika w znacznej mierze z ich dużych spadków. Z kolei dno doliny Dramy cechuje się znacznie mniejszym spadkiem i znajdują się w nim liczne przewężenia, które tamują odpływ wody. Z dotychczasowych obserwacji zalewów powodziowych wynika, iż wylewy Dramy na obszarze Pyskowic

powodowane są przez falę powodziową, która powstaje w górnej części zlewni na wschód od miasta. Zalaniu ulega wówczas szerokie dno doliny ograniczone od północy drogą DK94 a od południa krawędzią wysoczyzny. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmuje również Kanał Gliwicki oraz rejon zbiornika Dzierżno Duże.

Wody podziemne

Obszar gminy Pyskowice należy, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną B. do regionu śląsko-krakowskiego, subregionu triasu śląskiego, rejonu gliwickiego. Warunki geologiczne miasta sprzyjają występowaniu na jego terenie, znaczących z gospodarczego punktu widzenia, poziomów wodonośnych związanych z utworami czwartorzędu i triasu.

Piętro wodonośne czwartorzędu występuje na całym obszarze miasta pokrytym mięszszą warstwą utworów czwartorzędowych. W profilu piętra wodonośnego czwartorzędu stwierdzono występowanie od 1 do 3 poziomów. Pierwszy z nich, poziom holoceniński związany jest z aluwiami rzecznyymi, zalega płytko (do 1 m), występuje głównie w dolinie rzeki Dramy i jej większych dopływów, a twory budujące ten poziom są nasiąkliwe, wodochłonne o zróżnicowanej wodoodporności co sprzyja powstawaniu podmokłości w rejonie dolin. Kolejne poziomy czwartorzędowe związane są z utworami rzecznołodowcowymi, piaskami międzymorenowymi oraz glinami lodowcowymi. Utwory te wypełniają przedczwartorzędową dolinę Dramy oraz zalegają zwartą pokrywą o znacznej mięszszości na wierzchowinach i zboczach podłoża podczwartorzędowego. Wymienione poziomy są zasobne w wodę i położone na poziomie 2 m w rejonie dolin i 5 m w rejonie wysoczyzn. Czwartorzędowe poziomy wodonośne mają bezpośredni kontakt z wodami powierzchniowymi, zasilając je lub drenując. Warto przy tym zaznaczyć, iż w obszarze objętym hydroizobata 2 m znajduje się znaczna część zabudowy kubaturowej, która zlokalizowana jest głównie w pobliżu den dolinnych.

Bardzo istotne znaczenie hydrogeologiczne i gospodarcze (z uwagi na dużą zasobność) mają poziomy wodonośne związane z utworami triasu. Miasto w całości znajduje się w zasięgu granic zbiornika wód podziemnych Gliwice GZWP nr 330 o powierzchni całkowitej 399,9 km², z obszarem chronionym o powierzchni 192,3 km². Działania ochronne na obszarach ochronnych zbiornika zawarto w dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej przyjętej przez Ministra Środowiska 27.01.2012 r. (DGiKGhg-4731-40/6908/3776/11/MJ). Zasadniczym poziomem wodonośnym zbiornika Gliwice jest poziom wapienia muszlowego i retu. Jest to zbiornik (T/2) porowo-szczelinowy o krasowym systemie prowadzenia wód. Szczeliny i pustki krasowe stanowią zasadnicze drogi migracji wód podziemnych. Spływ wód podziemnych zbiornika odbywa się w kierunku południowo-zachodnim. Zwierciadło tego poziomu kształtuje się na wysokości ok. 220 m n.p.m. w części północnej miasta i ok. 200 m n.p.m. w części centralnej. Zasilanie kompleksu wodonośnego triasu odbywa się w rejonie bezpośrednich wychodni, które występują poza Pyskowicami - na wschód i północ od terenu miasta. Zasilanie poziomu triasowego odbywa się także poprzez przepuszczalne utwory czwartorzędowe na całej powierzchni miasta z poziomów czwartorzędowych wód podziemnych. Znaczenie GZWP Gliwice jest wysokie ze względu na bliskie sąsiedztwo z terenami zurbanizowanymi i uprzemysłowionymi. Większość ujęć należy do wodociągów komunalnych zaopatrujących w wodę miasta Śląska. Aktualny pobór wód wynosi 75,4% prognozowanych zasobów zbiornika (88 000 m³/24h).

Ujęcia wód podziemnych

Na terenie Pyskowic zlokalizowany jest jeden z obiektów ujęcia wody Zawada, przy ulicy Piaskowej 4 (w eksploatacji GPW Katowice), obejmujące studnie głębinowe z ustanowioną strefą ochrony bezpośredniej w decyzji nr RL.6320.10.2013 z dnia 15.03.2013 r.

Właścicielem i użytkownikiem ujęcia „Zawada”, eksploatującego studniami wierconymi wody podziemne z wodonośnego kompleksu węglanowego triasu w obrębie GZWP Gliwice (nr 330) jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.. Eksploatację prowadzi Stacja Uzdatniania Wody (SUW) „Zawada”, będąca terenową jednostką administracyjną GPW S.A. Ujęcie wód podziemnych „Zawada” GPW S.A. w Katowicach jest zlokalizowane w Karchowicach, Zawadzie i Pyskowicach. Składa się z 5 eksploatowanych studni głębinowych: Zawada II, Zawada IV, Jelina, Pyskowie I i Pyskowie II oraz jednej studni rezerwowej Zawada V. W skład ujęcia wchodzi ponadto dwa układy rurociągów międzystudziennych, SUW w Karchowicach z urządzeniami do uzdatniania wody - dezynfekcji wody, 2 pompownie, 2 zbiorniki wody czystej, obiekty współpracujące z siecią oraz obiekty towarzyszące. Zatwierdzone w 2014 roku zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 625 m³/h, przy depresji zwierciadła w otworach od 12 do 27 m. Pobór wód podziemnych w 2014 roku kształtował się na poziomie 5.833÷6.758 m³/d, maksymalny godzinowy wynosił

282 m³/h, średni dobowy (2013 rok) - 7.027 m³/d, a maksymalny roczny (w latach 2004÷2013) wynosił w 2006 roku 3.557.030 m³. Zatwierdzone w 2014 roku zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 15.000 m³/d, przy rzędnych dynamicznego zwierciadła wody nie niższych niż 214 m n.p.m. dla studni: Zawada II, Zawada IV i Jelina, 190 m n.p.m. dla studni Pyskowice I i Pyskowice II, w obszarze zasobowym o powierzchni 74,23 km². Na podstawie badań fizyko-chemicznych z 2014 roku stwierdzono, że wody ujęcia „Zawada” odpowiadają wymaganiom jakościowym określonych w aktualnym Rozporządzeniu Ministra Zdrowia (Dz.U.2015.1989). Pompowana ze studni ujęcia „Zawada” woda, po dezynfekcji podchlorynem sodu, przeznaczona jest na zaopatrzenie sieci wodociągowych: Zabrze, Gliwice, Pyskowice, Bytomia, Dzierżna i kilku mniejszych miejscowości w gminie Zbrosławice i Toszek (Paczynka) oraz Zakładów „Bumar-Łabędy” w Gliwicach. Czynne studnie ujęcia wód podziemnych „Zawada” miały wyznaczone tereny ochrony bezpośredniej, które przestały obowiązywać z dniem 31 grudnia 2012 roku, zgodnie z art. 21, ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych ustaw (Dz.U.2011.32.159)

Ponadto na terenie Pyskowic funkcjonuje 5 podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć, jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej:

- PHU Posejdon, ul. Nad Kanałem 1 F, Pyskowice-Dzierżno:
- Tawerna Kormorany, ul. Nad Kanałem 7, Pyskowice-Dzierżno:
- Łabędź, ul. Węgorza 1, Pyskowice-Dzierżno:
- Ośrodek Wędkarski, ul. Wędkarzy, Pyskowice-Dzierżno:
- Ośrodek sezonowy Maytur, ul. Nad Kanałem 5, Pyskowice-Dzierżno:

Są to obiekty zlokalizowane przy zbiorniku wodnym Dzierżno Małe, świadczące usługi noclegowe całoroczne i sezonowe. Zaopatrywane są w wodę z głębinowych ujęć indywidualnych i nie posiadają dostępu do wodociągu sieciowego.

Teren miasta położony jest w całości zasięgu jednolitej części wód podziemnych o numerze 128 (kod: PLGW6000128). Całkowita powierzchnia obszaru JCWPd nr 128 wynosi 691,10 km². JCWPd obejmuje w sumie 4 piętra wodonośne: czwartorzędowe, neogeńskie, triasu i karbonu, przy czym w różnych jej częściach sekwencja poziomów jest różna.

Szata roślinna i świat zwierzęcy

Obszar miasta Pyskowice położony jest zgodnie z regionalizacją geobotaniczną Polski w Prowincji Niżowo-Wyżynnej, Dziale Bałtyckim, Pododdziale Pasa Wyżyn Środkowych, Krainie Wyżyny Śląskiej, Okręgu Zachodnim. Środowisko miasta Pyskowice jest środowiskiem antropogenicznym z wyraźnym ukierunkowaniem na produkcję rolniczą. Szata roślinna obszaru powiązana jest ze strukturą użytkowania powierzchni miasta, zgodnie z którą 60,15% powierzchni stanowią grunty rolne, w tym 9,00% łąki i pastwiska trwałe, a 7,96% lasy i zadrzewienia (dane GUS z 2014 r.). Szata roślinna została dość mocno zmieniona na skutek działalności człowieka i odbiega od układów pierwotnych roślinności potencjalnej, będąc połączeniem zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych. W krajobrazie dominują pola uprawne, wykształcone na rozległych powierzchniach wysoczyzn. W wyniku prowadzonej gospodarki rolniczej ukształtowany został ekosystem intensywnych upraw polowych i łąkowych.

Zbiorowiska leśne mają stosunkowo niski udział w powierzchni miasta. Wzdłuż doliny Dramy w rozproszeniu występuje zbiorowisko lasów łęgowo-jesionowych, zajmujące siedlisko wilgotne, na glebach hydrogenicznych oraz bagiennych. Zespół ma budowę jednowarstwową, gdzie warstwę drzew tworzą olsza czarna z niewielką domieszką dębu szypułkowego (*Quercus robur*), brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*), czasami topoli osiki (*Populus tremula*). Runo jest skąpe w typowe rośliny łęgowe, występują tam gatunki nitrofilne takie jak: glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*) i podagrycznik zwyczajny (*Aegopodium podagraria*). Lasy te są wybitnie zantropogenizowane. Występują także wzdłuż doliny cieku Pniówka, na północ od zbiornika Dzierżno Małe, w zachodniej części miasta, we w dolinie potoku z Łubia wschodniej części miasta. Zbiorowiskom łęgowym towarzyszą miejscami zarośla łozowe, w których najczęściej spotykanymi gatunkami są wierzba szara (*Salix cinerea*) i wierzba uszata (*Salix aurita*), a w runie występują gatunki olsowe. Na północo-wschód od zbiornika Dzierżno Małe i na południe od Paczynki występują natomiast jedyne na terenie miasta niewielkie fragmenty kompleksów leśnych, stanowiące las mieszany o charakterze antropogenicznym. W zbiorowisku tym dominuje głównie brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), w domieszcze spotkać można dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb czerwony (*Quercus rubra*), topolę osikę (*Populus tremula*), świerka pospolitego (*Picea abies*), modrzewia europejskiego (*Larix decidua*). Wiek niektórych drzew szacuje się na około 70 lat. Na tym terenie, wzdłuż drogi, występuje także topola biała (*Populus alba*) i robinia akacjowa (*Robinia pseudacacia*). Warstwę krzewów stanowią: leszczyna pospolita (*Corylus avellana*), trzmielina zwyczajna (*Euonymus europaeus*), wierzba krucha (*Salix*

fragilis), dziki bez czarny (*Sambucus nigra*). W runie występuje zawilec gajowy (*Anemona nemorosa*), fiolek leśny (*Viola reichenbachiana*) oraz w dużej ilości pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*). Na południowo-zachodnim krańcu zbiornika Dzierżno Małe, na terenie ośrodka wypoczynkowego i w jego okolicach, obserwuje się celowe nasadzenia sztuczne: wprowadzono tam gatunki rodzime - sosnę zwyczajną (*Pinus sylvestris*), brzozę brodawkowatą (*Betula pendula*), robinie akacjową (*Robinia pseudacacia*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), jak i obce - sosnę czarną (*Pinus nigra*), sosnę wejmutkę (*Pinus strobus*), dąb czerwony (*Quercus rubra*).

W otoczeniu zbiorników wodnych i cieków występują zbiorowiska szuwarowe. Szuwar trzcinowy (*Phragmitetum communis*) zajmuje siedliska od ubogich (głębokie zbiorniki) do bogatych (tereny okresowo zalewane z licznymi gatunkami łąkowymi) i w większości przypadków zdominowanym przez trzcinę pospolitą. Zbiorowisko to występuje w strefie brzegowej zbiornika Dzierżno Małe i na terasie zalewowej rzeki Dramy. Szuwar pałki szerokolistnej (*Typhetum latifoliae*) występuje gdzieś w oczkach wodnych oraz fragmentarycznie wzdłuż krawędzi cieków i zbiornika wodnego i jest na ogół ubogi florystycznie. Szuwary wielkoturzycowe to zbiorowiska wysokich roślin bagiennych, najczęściej składające się z różnych gatunków turzyc. Zbiorowisko wysokich turzyc ze związku *Magnocaricion* zajmuje najczęściej siedliska w obrębie płatów trzciny pospolitej. Porasta strefy litoralne zbiornika Dzierżno Małe. Wśród gatunków dominujących odnotowano turzycę zaostrzoną (*Carex gracilis*), turzycę dzióbkową (*Carex rostrata*) i turzycę błotną (*Carex acutiformis*). Zbiorowisko mozgi trzcinowatej (*Phalaridetum arundinaceae*) występuje wzdłuż brzegów wód płynących, w płatach trzciny pospolitej, w dolinie Dramy i na brzegach zbiorników wodnych. Z innych zbiorowisk związanych z takimi siedliskami występują: szuwar z manną jadalną i jeżogłówką gałęziastą (*Sparganio-Glycerietum fluitantis*), który występuje wzdłuż czystych wód płynących; szuwar z manną fałdowaną (*Glycerietum plicatae*), zbiorowisko z tojeścią pospolitą (*Lysimachia vulgaris*) oraz krwawnicą pospolitą (*Lythrum salicaria*) i jaskrem rozłogowym (*Ranunculus repens*), które porasta brzegi wód.

Wśród łąk wyróżnić można łąki wilgotne, świeże, suche i ciepłolubne. Łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia* zajmują niewielkie obszary dolin rzecznych (Pniówka, potok z Łubia, Drama) w miejscach, w których niegdyś wykarczowano lasy łąkowe. Łąki te odznaczają się obecnością bujnej warstwy zielnej. Należą do nich następujące zbiorowiska: z ostrożeniem warzywnym (*Cirsio-Polygonetum*), z ostrożeniem zwistym (*Cirsietum rivularis*), zespół sitowia leśnego (*Scirpetum silvatici*), zbiorowisko z sitem rozpierschłym (*Epilobio-Juncetum effusi*), zbiorowisko z wiązówką błotną i bodziszkiem błotnym (*Filipendulo-Geraniatum*) oraz zbiorowisko z wiązówką błotną i sitami (*Junco-Molinietum*). Łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* są najważniejsze gospodarczo. Przeważają na nich miękkolistne trawy darniowe - głównie rajgras wyniosły (*Arrhenatherum elatius*), a oprócz niego inne gatunki: tymotka łąkowa (*Phleum pratense*), tomka wonna (*Anthoxanthum odoratum*), stokłosa miękka (*Bromus hordeaceus*), kostrzewa łąkowa (*Festuca pratensis*), kłosówka welnista (*Holcus lanatus*), kłosówka miękka (*Holcus mollis*), konietlica łąkowa (*Trisetum flavescens*) oraz barwnie kwitnące byliny: chaber łąkowy (*Centaurea jacea*), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), komanica zwyczajna (*Lotus corniculatus*), złocien właściwy (*Leucanthemum vulgare*), bodziszek łąkowy (*Geranium pratense*) i wiele innych. Łąki te są częstsze od wilgotnych i mniej zagrożone, ale w obrębie Pyskowic ich zróżnicowanie jest zakłócone z powodu podsiewania gatunkami innych traw i roślin motylkowych. Z kolei łąki suche i ciepłolubne zajmują wyniesienia. Na łące ciepłolubnej (kserotermicznej) egzystują kwitnące byliny związane z podłożem o odczynie zasadowym, wśród których odnotowano występowanie szeregu rzadkich i objętych ochroną prawną roślin m.in. goryczki krzyżowej (*Gentiana cruciata*), dziewięcisiła bezłodygowego (*Carlina acaulis*) i pierwiosnka lekarskiego (*Primula veris*).

Tereny agrocenozy są zróżnicowane na obszary upraw wielkopowierzchniowych oraz obszary o tradycyjnej strukturze rozdrobnionej. Częste i intensywne stosowanie środków ochrony roślin spowodowało niemal całkowity zanik chwastów, które zgrupowano w tzw. zbiorowiska segetalne, oddzielne dla upraw zbożowych i dla roślin okopowych. Grupa zbiorowisk segetalnych, czyli chwastów upraw to: zbiorowisko z komosą białą (*Chenopodium album*) i rdestem kolankowatym (*Polygonum nodosum*), stanowiące zbiór chwastów upraw okopowych, zbiorowisko z chabrem bławatkiem (*Centaurea cyanus*), makiem polnym (*Papaver rhoeas*) i ostróżeczką polną (*Consolida regalis*), stanowiące grupę chwastów upraw zbożowych i zbiorowiska porębowe, będące wstępnym etapem procesu wtórnej regeneracji lasu. Azotolubne zbiorowiska okazałych bylin i pnączy występują na siedliskach ruderalnych i nad brzegami wód. Zbiorowisko wrotycza i bylicy pospolitej (*Tanacetum-Artemisium*) to wysokie byliny rosnące na miedzach i przydrożach śródpolnych, które mają duże zapotrzebowanie na związki azotowe. Są to najpospolitsze zbiorowiska na terenie miasta. Wielkopowierzchniowe płaty tego zespołu spotkać można w okolicy wiaduktu kolejowego nad Dramą. Zbiorowisko z ostrożeniem lancetowym i polnym (*Cirsium lanceola-Cirsium arvense*) zajmuje obszary nieużytków. Zbiorowiska z trzcinikiem piaskowym (*Calamagrostis epigejos*), nawłocią kanadyjską (*Solidago canadensis*) i nawłocią późną (*Solidago gigantea*) odznaczają się dużą

ekspansywnością, eliminując przy tym inne gatunki łąkowe. Zbiorowisko jeżyny fałdowanej porasta brzegi lasów, obwałowania zbiornika Dzierżno Małe, przydroża i towarzyszy rzadkim śródpolnym zakrzewieniom. Zbiorowisko to świadczy o zaburzeniach siedliskowych w danym regionie.

Na terenie miasta prawie nie występują zbiorowiska śródpolne wielogatunkowych zarośli (*Pruno-Crataegetum*). Jedynie kilka kęp można spotkać na północno-wschodnim krańcu miasta, w okolicy Sroczej Góry. Najczęstsze ich postaci mieszczą się w ramach wielogatunkowych z udziałem tarniny (*Prunus spinosa*), głogu (*Crataegus*), leszczyny (*Corylus avellana*), grabu (*Carpinus betulus*) oraz szeregu innych gatunków leśnych, zarówno drzewiastych jak i zielnych. Dodatkowo występują zakrzewienia śródpolne, które mogą być pozostałościami po większych kompleksach leśnych (zwłaszcza grądach). Współcześnie zakrzewienia śródpolne rozwijają się na terenach nieużytków porolnych.

Wśród terenów zieleni urządzonej Pyskowic wyróżnić należy zielen parkową, zielen towarzyszącą obiektom publicznym, zielen na terenach spółdzielni mieszkaniowych, ogrodów działkowych, cmentarzy, wspólnot mieszkaniowych i prywatnych podmiotów. Licznie reprezentowana jest również zielen przyuliczna i przydrożna. Wśród zieleni o charakterze parkowym występują:

- Park Miejski przy ul. Powstańców Śląskich – położony pomiędzy drogą krajową a historycznym centrum miasta, utworzony na początku XX w., z aleją jesionową i kasztanową i pozostałymi nasadzeniami: świerk kłujący, sosna wejmutka, sosna czarna, topola czarna, topola kanadyjska, robinia akacjowa, klon jesionolistny, wierzba biała, klony tatarskie, cyprysiki, żywotniki, tawuły, jaśminowce,
- Park przy Placu Józefa Piłsudskiego – położony w centrum miasta, pomiędzy ul. Strzelców Bytomskich i Ignacego Padewskiego, z tężnią solankową, z m.in. klonami tatarskimi, głogami, wierzbami płaczącymi,
- Ogródek Jordanowski – położony pomiędzy ul. Strzelców Bytomskich i Poniatowskiego, z atrakcjami dla dzieci, z następującymi nasadzeniami: jesiony, robinie akacjowe, klony, jawory, wiązy, wiśnie, śliwy ozdobne, lipy, różaneczniki, żywotniki, cisy, świerki, jałowce.

Na obszarze Pyskowic występują rośliny objęte całkowitą i częściową ochroną gatunkową. Gatunki objęte całkowitą ochroną to: barwinek pospolity (*Vinca minor*); bluszcz pospolity (*Hedera helix*), cis pospolity (*Taxus bacata*), goryczka krzyżowa (*Gentiana cruciata*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis latifolia*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), skrzyp olbrzymi (*Equisetum telmatea*), storczyk szerokolistny (*Dactylorhiza majalis*) oraz wawrzynek wilczelyko (*Daphne mezereum*). Gatunki objęte ochroną częściową to: kalina koralowa (*Viburnum opulus*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), przylaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), marzanka wonna (*Asperula odorata*) i pierwiosnka lekarska (*Primula veris*), goździk kropkowany (*Dianthus deltoides*).

Występowanie zwierząt uzależnione jest od dostępnych siedlisk oraz sposobów użytkowania terenu. Na obszarze Pyskowic występują obszary silnie zurbanizowane, tereny zieleni miejskiej, tereny ogrodów działkowych, tereny mieszkaniowe o niższej intensywności oraz tereny rolne i nieużytków, z udziałem terenów łąkowych i przywodnych. Na terenie miasta wyróżnić można główne trzy typy siedliskowe: tereny otwarte (uprawy rolnicze, nieużytki, łąki) – dominujący, lasy oraz siedliska wodne. Szczególne znaczenie mają tu siedliska związane z zbiornikami wodnymi: Dzierżno Małe i Dzierżno Duże.

Wszystkie ssaki należące do *Insectivora* są na obszarze Pyskowic prawnie chronione. Są to: jeż wschodni (*Erinaceus europeus*), kret (*Talpa europea*), ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*) i ryjówka malutka (*Sorex minutus*). Większość przedstawicieli *Rodentia* na obszarze badań jest związanych z siedliskami otwartymi np. zając szarak (*Lepus europaeus*), nornica ruda (*Myodes glareolus*), polnik zwyczajny (*Microtus arvalis*), mysz polna (*Apodemus agrarius*) i mysz zaroślowa (*Apodemus sylvaticus*). Z innych ssaków można tu spotkać także sarnę (*Capreolus capreolus*).

Z płazów zostały stwierdzone: traszka zwyczajna (*Lissotriton vulgaris*), ropucha szara (*Bufo bufo*), żaba jeziorowa (*Pelophylax lessonae*), żaba wodna (*Pelophylax esculentus*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*). Gatunki te związane są przede wszystkim z terenami podmokłymi, wodami i oczkami wodnymi.

Gady są reprezentowane przez pospolicie występujące jaszczurki (zwinka (*Lacerta agilis*), żyworodna (*Zootoca vivipara*) oraz jadowitą żmiję zygzakowatą (*Vipera berus*).

Dla charakterystyki ornitofauny posłużono się danymi pochodzącymi z rozpoznania przeprowadzonego na terenie gminy Zbrosławice przez P. Cempulika (Waloryzacja przyrodnicza gminy Zbrosławice, 1998), gdzie stwierdzono 98 gatunków ptaków lęgowych, wśród których 29 jest zagrożonych

na tym obszarze. Oznacza to, że jeśli wyznaczone powierzchnie przyrodniczo cenne ulegną dalszym niekorzystnym przekształceniom (zmienią swój charakter użytkowania), to ptaki te nie znajdą na terenie gminy warunków do rozrodu, tzn. odpowiednich miejsc do założenia gniazd oraz miejsc żerowiskowych. Stwierdzono również, że spośród ptaków lęgowych wykazujących spadek liczebności w skali Europy Środkowej gnieździ się w tej gminie 21 gatunków, z których 15 jest w niej zagrożonych (Tomiałojć L., Ptaki Polski – rozmieszczeni i liczebność, 1990). Są to między innymi: perkoz (*Tachybatus ciconia*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), czernica (*Aythya Fuligula*), błotniak stawowy (*Circus aerruginosus*), pustułka (*Falco tinnunculus*), kobuz (*Falco subbuteo*), derkacz (*Crex crex*), łyska (*Fulica atra*), sieweczka rzeczna (*Charadrius dubius*), czajka (*Vanellus vanellus*), krętogłów (*Jynx torquilla*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł zielony (*Picus viridis*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), świergotek łąkowy (*Anthus pratensis*), strumieniówka (*Locustella fluviatilis*), trzcinniczek (*Acrocephalus scirpaceus*), remiz (*Remiz pendulinus*) i czyż (*Carduelis spinus*). Występowanie na obszarze Pyskowic dużych akwenów wodnych skutkuje znacznie większą ilością gatunków ptactwa wodnego. W ich rejonie mamy do czynienia z największą różnorodnością gatunków.

3. Analiza społeczna

Opisywane poniżej sfery polityki społecznej miasta stoją przed licznymi wyzwaniami, związanymi ze zmianami demograficznymi, społecznymi i technologicznymi,

Opieka zdrowotna i opieka społeczna

Służba zdrowia w mieście znajduje się na zadowalającym poziomie. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 r. liczba przychodni w gminie wynosiła 10, co daje 5 przychodni na 10 tys. ludności (dla porównania w województwie śląskim 6). W ostatnich latach maleje liczba udzielanych porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (z 210 328 porad w 2015 r. do 168 612 w 2020 r.). Na terenie miasta funkcjonuje jeden szpital, leczący na oddziałach wewnętrznym, chirurgii ogólnej, ginekologiczno-położniczym i neonatologicznym. Szpital świadczy również usługę nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Na terenie miasta siedzibę ma też stacja pogotowia ratunkowego. Pozostałe usługi medyczne dla mieszkańców Pyskowic świadczone są głównie w miastach regionu. W 2020 na terenie miasta działało 5 aptek, a na 1 ogólnodostępną aptekę przypadało 3 691 mieszkańców. Była to wartość nieco większa od średniej dla województwa i kraju.

Opieka medyczna realizowana jest w następujących placówkach:

- Szpital w Pyskowicach,
- Stacja Pogotowia Ratunkowego,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Wielospecjalistyczna Nr 1,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Usług Medycznych A.A. "REMEDIUM",
- NZOZ Poradnia Chirurgiczna dla Dzieci i Dorosłych,
- NZOZ Poradnia Chorób Płuc,
- NZOZ Lekarska Spółka Partnerska Krystyna Kaźmierczyk i Barbara Miarczyńska-Kunert.

Opiekę paliatywną realizuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Usług Medycznych A.A. "Remedium", który prowadzi hospicjum domowe i poradnię medycyny paliatywnej.

W zakresie leczenia osób uzależnionych od alkoholu gmina współpracuje ze Szpitalem Psychiatrycznym w Toszku oraz Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Gliwicach. Zgodnie z danymi ze szpitala w Toszku oraz Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Gliwicach liczba mieszkańców Pyskowic leczących się z powodu uzależnienia od alkoholu w tych placówkach wyniosła w 2020 r. 51, z czego 9 kobiet i 42 mężczyzn. W stosunku do roku 2019 liczba ta spadła o 6 osób. Na terenie miasta działa Ośrodek Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Dodatkowo w świetlicach socjoterapeutycznych przy ul. Dąbrowskiego 2 i Oświęcimskiej 2 prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy. W ramach programu przeciwdziałania narkomani na terenie miasta funkcjonuje punkt konsultacyjny przy ul. Kościelnej 13.

Usługi pomocy społecznej świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. Strzelców Bytomskich 3), do którego zadań należy:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- tworzenie alternatywnych form działania oraz programów dożywiania i wsparcia rzeczowego oraz usługowego kierowanego do dzieci wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym,
- pomoc rodzinie w trudnościach materialnych, w szczególności poprzez pomoc rzeczową i materialną,
- wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.

Z pomocy przyznawanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej w 2020 r. skorzystało 218 rodzin. Wśród pracowników ośrodka zatrudnieni są konsultant ds. profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz asystenci rodzinni. Asystenturą zostało objętych 43 rodzin, w których jest łącznie 104 dzieci. Przy Ośrodku Pomocy Społecznej działa Centrum Wsparcia Rodziny w Pyskowicach (ul. Sikorskiego 83). Głównym celem centrum jest zwiększenie dostępności usług społecznych wspierających prawidłowe funkcjonowanie rodziny, a tym samym zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. W centrum skorzystać można z usług asystentów rodziny, psychologa, psycholog dziecięcego, terapeuty rodzinnego oraz prawnika. Przy OPS działa też Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zadania z zakresu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi z obszaru miasta realizowane są za pośrednictwem Dziennego Domu Senior+ w Pyskowicach (ul. Cicha 1). Ośrodek zapewnia możliwość 8 – godzinnego pobytu, wyżywienie, usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne, pomoc zdrowotną, spotkania z kulturą i rozrywką, dostęp do mediów. Do seniorów skierowany jest miejski program

„Pyskowicki Senior 60+”, dzięki któremu każdy mieszkaniec, który ukończył 60 lat może skorzystać z ulg, zniżek i bonifikat oferowanych przez wybranych usługodawców. Przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Pyskowicach działa natomiast Stowarzyszenie "Uniwersytet Trzeciego Wieku w Pyskowicach".

Edukacja

Infrastruktura edukacyjna tworzona jest przez placówki przedszkolne oraz szkolne szczebla podstawowego i ponadpodstawowego.

Na terenie miasta infrastrukturę żłobkową tworzą 2 podmioty, w tym 1 żłobek publiczny:

- Żłobek Miejski, ul. Ignacego Paderewskiego 5,
- Klub Malucha Kajka, ul. Ogrodowa 20a.

Infrastrukturę przedszkolną miasta tworzy 5 placówek:

- Przedszkole nr 1, ul. Oświęcimska 28,
- Przedszkole nr 2, ul. Wyzwolenia Boczna 2,
- Przedszkole nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Wojska Polskiego 19,
- Przedszkole nr 4, ul. Dąbrowskiego 3,
- Przedszkole nr 5, ul. Szopena 9B.

W roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowały 24 oddziały do których zapisanych zostało łącznie 583 dzieci. Średnia liczba dzieci w oddziałach kształtowała się na poziomie 24,29 wychowanków. Maksymalna liczba dzieci w grupie przedszkolnej – to 25. W analizowanym okresie miejsca w przedszkolach wykorzystane były prawie w 100%. Od 1 marca 2020 r. w Szkole Podstawowej nr 5, w ramach projektu „Pyskolandia – wzrost dostępności do edukacji przedszkolnej dla najmłodszych mieszkańców Pyskowic”, zaczęły funkcjonować 2 oddziały przedszkolne dla 40 dzieci 3-4 letnich.

W 2019 roku wychowaniem przedszkolnym objętych było 85,0% dzieci w wieku 3 do 6 lat. Była to wartość niższa od danych notowanych dla kraju (90,4%), województwa śląskiego (91,4%) i powiatu gliwickiego (91,6%). Od 2010 roku odnotowano wzrost o ok. 15%.

Na terenie miasta działają następujące szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Strzelców Bytomskich 1,
- Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Wojska Polskiego 23,
- Szkoła Podstawowa nr 5, ul. Szkolna 2,
- Szkoła Podstawowa nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Wyzwolenia 4,
- Zespół Szkół Specjalnych, ul. Poniatowskiego 2 (Szkoła Podstawowa Specjalna).

W roku szkolnym 2019/2020 do czterech szkół podstawowych uczęszczało 1 245 uczennic i uczniów, a liczba oddziałów w szkołach podstawowych wynosiła 64. Na 1 oddział przypadało więc 19,5 uczniów. Była to wartość nieco wyższa od analizowanych jednostek terytorialnych. Od 2010 roku wskaźnik ten zmniejszył się o 3.

Pyskowickie szkoły dysponowały następującymi pracownikami dydaktycznymi: komputerowe, językowe, przedmiotowe oraz pomieszczenia świetlic i bibliotek. W skład bazy sportowej pyskowickich szkół wchodziły sale gimnastyczne, boiska szkolne, a także zmodernizowany w 2019 r. basen przy Szkole Podstawowej nr 5.

Edukację ponadpodstawową dla młodzieży na terenie miasta oferuje Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej w Pyskowicach. W ramach zespołu działa:

- Liceum Ogólnokształcące, oferujące naukę w klasach o profilu informatyczno-matematycznym, językowym, medyczno-kosmetycznym, humanistyczno-psychologicznym,
- Technikum, z klasami technik logistyk profil mundurowy oraz technik logistyk,
- Branżowa Szkoła I Stopnia, kształcąca w zawodach: fryzjer, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik-monter maszyn i urządzeń, ślusarz, murarz-tylnik, kucharz, stolarz, elektryk, elektronik, lakiernik samochodowy, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, blacharz samochodowy, cukiernik, monter sieci i instalacji sanitarnych, piekarz, przetwórcza mięsa.

Bazę edukacji na poziomie ponadpodstawowym uzupełniają ponadto placówki zlokalizowane w najbliższych miastach, głównie Gliwicach.

Dla uczniów niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na terenie miasta dostępny jest Zespół Szkół Specjalnych w Pyskowicach. W ramach zespołu działa:

- Szkoła Podstawowa Specjalna w Pyskowicach,
- Szkoła Branżowa I Stopnia Specjalna w Pyskowicach (kucharz, murarz-tylnkarz),
- Szkoła Przynależająca do Pracy w Pyskowicach.

Na terenie miasta działa również Ognisko Pracy Pozaszkolnej, które jest placówką oświatową finansowaną z dotacji Powiatu Gliwickiego. Prowadzi zajęcia dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Pyskowic oraz dla uczniów szkół podstawowych z terenu Gmin Toszek, Wielowieś i Rudziniec. W ramach ogniska w 2020 r. działało 29 sekcji, w tym artystyczne, techniczne, naukowe, sportowe.

Oferta edukacyjna dla dorosłych chcących uzupełnić lub podnieść poziom wykształcenia obejmuje na terenie miasta licea ogólnokształcące Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych w Pyskowicach, ul. Strzelców Bytomskich 1,

Na terenie miasta funkcjonuje również Szkoła Policealna w Zespole Szkół im. Marii Konopnickiej, kształcąca w zawodzie opiekunka dziecięca. W ramach Zakładu Doskonalenia Zawodowego Katowice działa Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Pyskowicach, ul. Powstańców Śląskich 7.

Kultura, Sport, Rekreacja

Instytucje kulturalne na terenie miasta to przede wszystkim Miejski Ośrodek Kultury i Sportu, i Biblioteka.

Największą instytucją kultury działającą na terenie gminy Pyskowice jest Miejski Ośrodek Kultury i Sportu (MOKiS), organizujący wiele projektów i wydarzeń o charakterze kulturalnym i społecznym, w tym koncertów, recitali, spektakli, wieczorów, warsztatów, konkursów, cykli spotkań, jarmarków, pikników i różnorodnych projektów. MOKiS jest również organizatorem zajęć dla dzieci i młodzieży podczas ferii i wakacji. Do zadań instytucji należy także tworzenie odpowiednich warunków materialnych i technicznych służących rozwojowi kultury i sportu. Wymienione cele są realizowane w formie: ośrodka kultury(MOKiS), Centrum Wystawienniczego, Galerii PodCień, świetlicy osiedlowej, Hali Widowiskowo – Sportowej im. Huberta Wagnera, stadionu sportowego i boiska sportowego w Dzierżnie oraz Pracowni Artystycznej w Ratuszu. W budynku domu kultury odbywają się zajęcia: Amatorskiego Ruchu Artystycznego (Koło Modelarstwa Lotniczego i Kosmicznego „GAWRON”, Teatr Młodzieżowy „Carpe Diem”, Dziecięcego Zespołu Tanecznego „MINIATURKI”, Zespołu Tańca Hip Hop, Dziecięcego Zespołu Wokalno – Tanecznego „GAMA”, Zespołu Tańca Nowoczesnego „Paradox”, Klubu Plastycznego „PĘDZELEK” i „PIRAMIDA”, Kółka Artystycznego „MUMINKI”, Studia Wokalnego MOKiS, aerobiku, Aktywnego Seniora, zespołu „Przebudzenia”.

W Centrum Wystawienniczym, mieszczącym się w budynku ratusza, prezentowane są wystawy stałe i okolicznościowe dotyczące m.in. historii miasta. Galeria PodCień w Centrum Wystawienniczym w Pyskowicach specjalizuje się w prezentacji dzieł artystów uprawiających malarstwo, grafikę, rysunek, rzeźbę i fotografię. W Pracowni Artystycznej w Centrum Wystawienniczym odbywają się głównie zajęcia dla dorosłych z zakresu różnych sztuk plastycznych.

Na terenie miasta działa Miejska Biblioteka Publiczna, która udostępnia swe zbiory w swojej siedzibie przy pl. Józefa Piłsudskiego 1 oraz dwóch filiach, tj. Miejska Biblioteka Publiczna - Oddział dla dzieci przy pl. Józefa Piłsudskiego 3 oraz Miejska Biblioteka Publiczna - Filia nr 1 na ul. Traugutta 53. W bibliotekach zgromadzono ponad 50 tysięcy książek i ponad 40 tytułów prasy bieżącej. Biblioteka realizuje również dodatkowe usługi biblioteczne m.in. projekt udostępniania osobom niewidomym książek mówionych, lekcje biblioteczne, zajęcia literackie i plastyczne szkolenia komputerowe dla seniorów, konkursy i wystawy. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 r. na jedną placówkę biblioteczną przypadało w Pyskowicach 9 228 mieszkańców. Jest to wartość stosunkowo wysoka, dla porównania w kraju 4 424 mieszkańców na oddział, w województwie 5 723, w powiecie gliwickim 4 617.

W Pyskowicach dostępna jest infrastruktura sportowa oraz turystyczno-rekreacyjna, stwarzająca możliwość wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców oraz turystów. Nadzór nad działalnością obiektów sportowo-rekreacyjnych w sprawuje Miejski Ośrodek Kultury i Sportu. Do obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym należą:

- Hala Widowiskowo-Sportowa im. Huberta Wagnera, ul. Strzelców Bytomskich 1a – z pełnowymiarowym boiskiem oraz siłownią, salka fitness, salka do tenisa stołowego, ścianką wspinaczkową oraz pełnym zapleczem socjalno- sanitarnym i magazynowym,

- Stadion sportowy, ul. Gen. Władysława Sikorskiego 79,
- Stadion sportowy i boisko sportowe w Dzierżnie – z pełnowymiarowym boiskiem piłkarskim, bieżnią, boiskiem zastępczym oraz trybunami sportowymi,
- Basen przy Szkole Podstawowej Nr 5,
- boiska i siłownie zewnętrzne, skatepark i inne miejsca rekreacji i sportu – które zgodnie z wykazem urządzeń sportowych występują łącznie w 20 lokalizacjach,
- przyszkolne boiska i urządzenia sportowe – przy 4 szkołach podstawowych i 2 zespołach szkół,
- place zabaw, w tym 24 miejskie.

Wśród klubów sportowych działających na terenie miasta Pyskowice można wymienić: MKSR „Czarni” Pyskowice (piłka nożna 11-osobowa), Klub Futsal Akademia Pyskowice (piłka nożna futsal), Futsal Club Pyskowice (piłka nożna futsal), MKSR Pyskowice (piłka siatkowa chłopcy), KSS „Gumisie” (piłka siatkowa dziewczęta), Śląski Klub Taekwon-do ITF (taekwon-do), Klubu Sympatyków Siatkówki „Gumisie” (piłka siatkowa dorośli), UKS „Feniks” (tenis stołowy), Uczniowski Klub Sportowy "Robin Hood" (łucznictwo, Uczniowski Klub Sportowy BUSHI PYSKOWICE (m.in. karate ju-jitsu). Zgodnie z danymi GUS, na 10 tys. mieszkańców Pyskowic w 2020 roku przypadało 4,3 klubów sportowych, co było wartością wyższą od średniej krajowej i dla województwa (3,7). Od 2010 roku nastąpił wzrost ich liczby, ten sam wskaźnik w 2010 roku wynosił bowiem 3,2. Wskaźnikiem informującym o aktywności fizycznej mieszkańców jest liczba członków klubów sportowych przypadająca na 10 tys. mieszkańców. Wg danych GUS w 2020 roku członkami klubów było 575 osób, co daje 311 osób na 10 tys.

Obszar Pyskowic, a zwłaszcza rejon Dzierżna stwarza możliwości uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i wodnej. Walory krajobrazowe tworzą skupiska leśno-wodne jeziora Dzierżno Małe, szeroka dolina Dramy z wysokimi, pięknie rzeźbionymi zboczami oraz otwarte przestrzenie pól i łąk. Przez teren Pyskowic przebiegają następujące trasy turystyczne:

- Szlak Powstańców Śląskich (niebieski szlak turystyczny), biegnący na niewielkim odcinku przy północnym skraju miasta w Sroczej Górze,
- Szlak Wypoczynkowy (czarny szlak turystyczny) Pyskowice – Sławięcice, biegnący z centrum do rejonu zbiorników w Dzierżnie,
- Szlak Okrężny Wokół Gliwic (żółty szlak turystyczny), biegnący z kierunku Pniowa, przez centrum, w kierunku Czechowic,
- Szlak „Razem czy osobno”, biegnący z Pyskowic do Rudzińca, na terenie gminy od dworca PKP w kierunku Pniowa.

Zgodnie z *Mapą tras rowerowych Powiatu Gliwickiego* przez Pyskowice przebiegają następujące trasy rowerowe:

- trasa rowerowa zielona nr 384 – istniejąca, na terenie miasta prowadząca ze Sroczej Góry do Parku Miejskiego, o przebiegu: Pyskowice – Pniów – Pisarzowice – Toszek;
- trasa rowerowa niebieska nr 17 – istniejąca na odcinku od rynku do ul. Traugutta, o przebiegu: Gliwice – Czechowice – Pyskowice – Lubliniec – Olesno – Lasowice Małe – Kluczbork – Byczyna;
- trasa rowerowa czerwona nr 386 – projektowana, w większości pokrywająca się z istniejącą trasą Jaśkowice – Dzierżno, o przebiegu: Kamieniec – Pyskowice – Pławniowice;
- trasa rowerowa zielona nr 399 – projektowana, o przebiegu: Ujazd – Rudziniec Pławniowice – Pyskowice – Gliwice Czechowice – Zabrze;
- trasa rowerowa niebieska nr 377 – projektowana, o przebiegu: Toszek – Pławniowice – Pyskowice – Gliwice Łabędy – Rudziniec Rzeczyce – Gliwice Brzezinka – Sośnicowice – Pilchowice Stanica;
- trasa rowerowa żółta nr 383 – projektowana, o przebiegu: Sośnicowice – Pilchowice – Nieborowice – Knurów – Gierałtowiec – Chudów – Paniówki – Borowa Wieś – Halemba.

Trasy nr 384 i 17 zostały oznakowane w ramach projektu „Zaplecze aktywnej turystyki rowerowej dla mieszkańców zachodniej części Subregionu Centralnego”, realizowanego przez Powiat Gliwicki i gminy powiatu, w tym miasto Pyskowice.

Zbiornik Dzierżno Małe pełni rolę miejsca wypoczynku dla mieszkańców miasta oraz gmin i miast sąsiednich, leżących w niedalekiej odległości: Gliwic, Zabrze, Bytomia czy Rudy Śląskiej. Przy zbiorniku zlokalizowane są ośrodki sportów wodnych, oferujące wynajem żaglówek oraz baza noclegowa i gastronomiczna. Zbiornik jest też miejscem przyciągającym wędkarzy.

Atrakcyjność turystyczną miasto zawdzięcza również pamiątkom ze swojej historii, w której przenikają się wątki niemieckie, pruskie, śląskie, żydowskie i polskie. Bogate, wieloetniczne dziedzictwo manifestuje się w zabytkowych kościołach, urokliwej starówce z rynkiem i ratuszem, przykładach dawnej kultury technicznej, jak ponad stuletni dworzec kolejowy.

4. Prognoza demograficzna

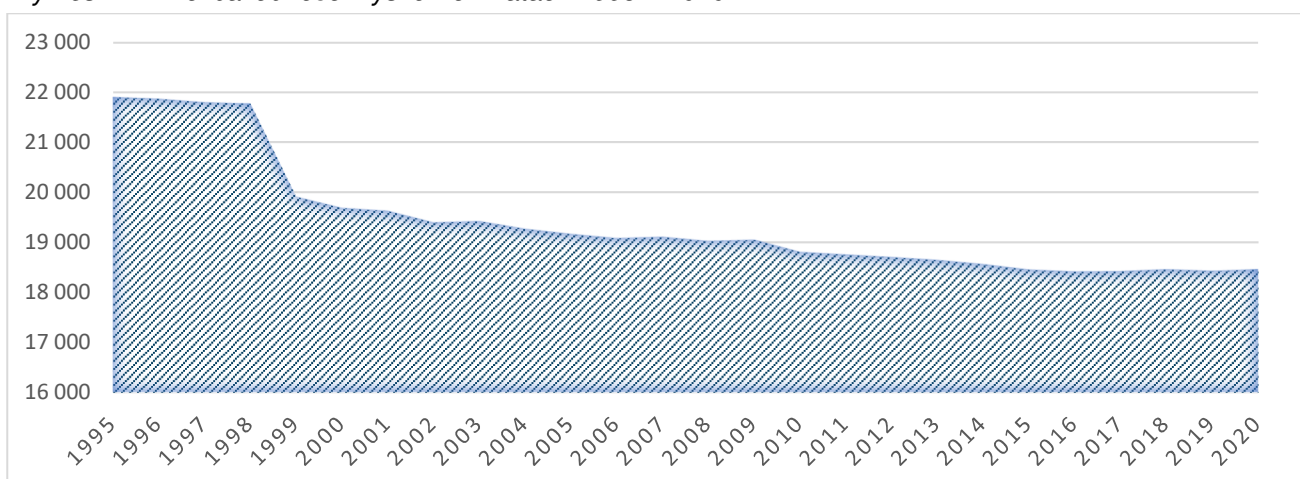
1. Pyskowice są niewielkim miastem, którego liczba mieszkańców wg danych GUS za 2020 rok wynosiła 18 455 osoby, z czego 52% stanowią kobiety a 48% mężczyźni. Zgodnie z danymi Wydziału Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Pyskowicach liczba mieszkańców w 2020 roku wyniosła 16 910, z czego 16 465 osób zameldowanych było na pobyt stały, a 445 na pobyt czasowy. W latach 1995 – 2016 liczba mieszkańców stale spadała, ale w ostatnich latach nastąpił niewielki wzrost liczby mieszkańców. Obecnie liczba ta utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W całym analizowanym okresie 1999-2020 spadek liczby ludności wyniósł 15,7%. Zmiany w strukturze demograficznej miasta są generalnie tożsame ze zmianami zachodzącymi obecnie zarówno w kraju, jak i w Europie, stąd można przypuszczać, że w dalszych latach wystąpi ponownie trend spadkowy lub liczba mieszkańców zanotuje niewielki wzrost. Zmiany liczby ludności przedstawia poniższa tabela oraz wykres:

Tab. 6. Ludność wg płci

L.p.	Ludność wg płci	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	ogółem	21 897	19 684	19 164	18 802	18 452	18 412	18 417	18 456	18 429	18 455
2	mężczyźni	10 731	9 480	9 174	9 035	8 846	8 841	8 826	8 875	8 855	8 855
3	kobiety	11 166	10 204	9 990	9 767	9 606	9 571	9 591	9 581	9 574	9 600

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Wykres nr 2: Liczba ludności Pyskowic w latach 1995 – 2020.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

2. Spadek gęstości zaludnienia miasta od 2005 r. jest związany ze spadkiem liczby mieszkańców miasta. Porównując zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców w Pyskowicach i w województwie śląskim, można wysnuć wniosek, że o ile zmiana liczby ludności w województwie śląskim jest ujemna i utrzymuje się na mniej więcej stałym poziomie, to w przypadku Pyskowic wyższe spadki występowały w latach 2005-2015, podczas gdy w ostatnich latach występują niewielkie wzrosty liczby ludności. Może to świadczyć o stosunkowo korzystnej sytuacji Pyskowic na tle całego województwa. Średnią gęstość zaludnienia miasta, województwa i kraju oraz zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców w poszczególnych latach obrazuje poniższa tabela:

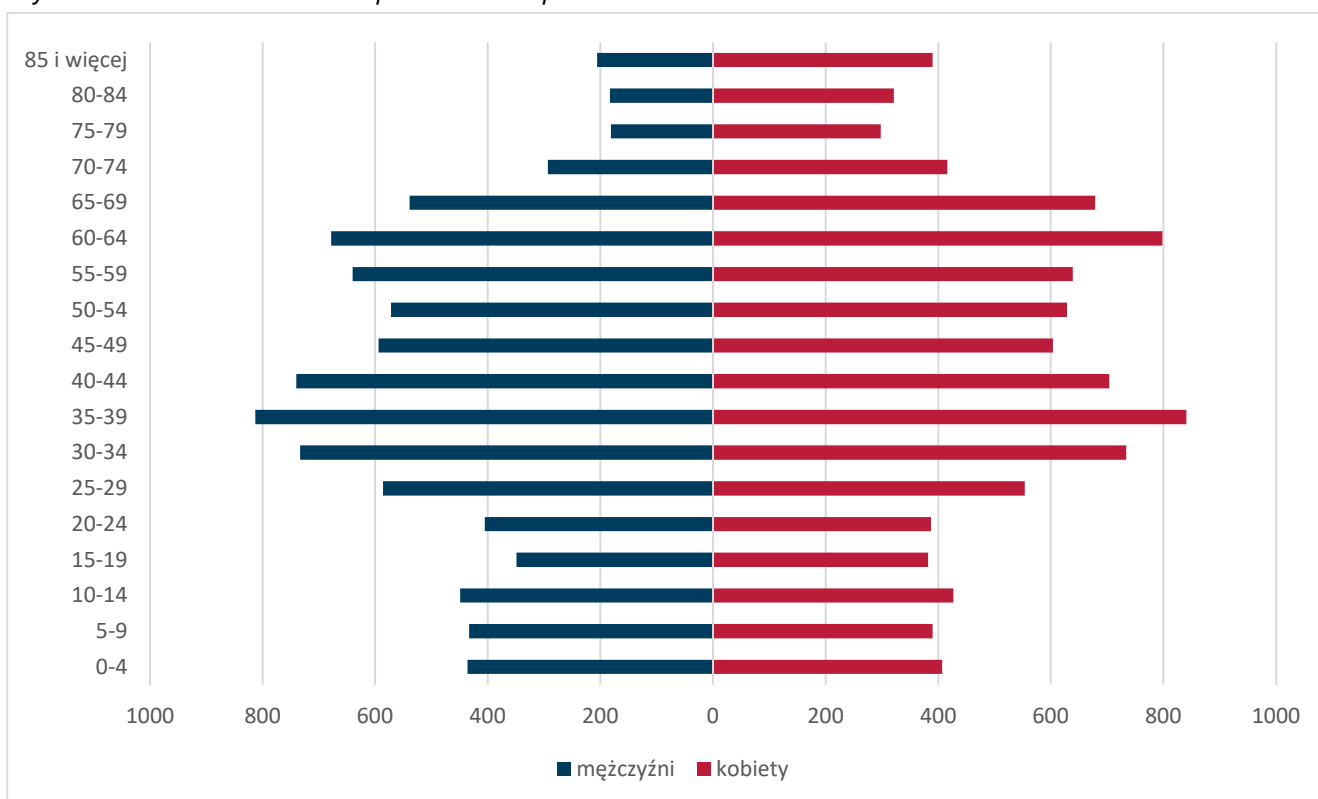
Tab. 7. Gęstość zaludnienia.

L.p.	Gęstość zaludnienia - wskaźniki	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	ludność na 1 km ² w Polsce	122	123	123	123	123	123	123	122
2	ludność na 1 km ² w woj. śląskim	380	376	371	370	369	368	366	364
3	ludność Pyskowic na 1 km ²	615	609	597	596	597	597	597	597
1	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców Polski	-0,4	9,5	-1,1	-0,1	0,0	-0,6	-0,7	-3,1
2	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców woj. śląskiego	-3,2	-1,3	-3,3	-2,6	-2,4	-3,2	-3,5	-5,6
3	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców Pyskowic	-5,4	-12,9	-6,0	-2,2	0,3	2,1	-1,5	1,4

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

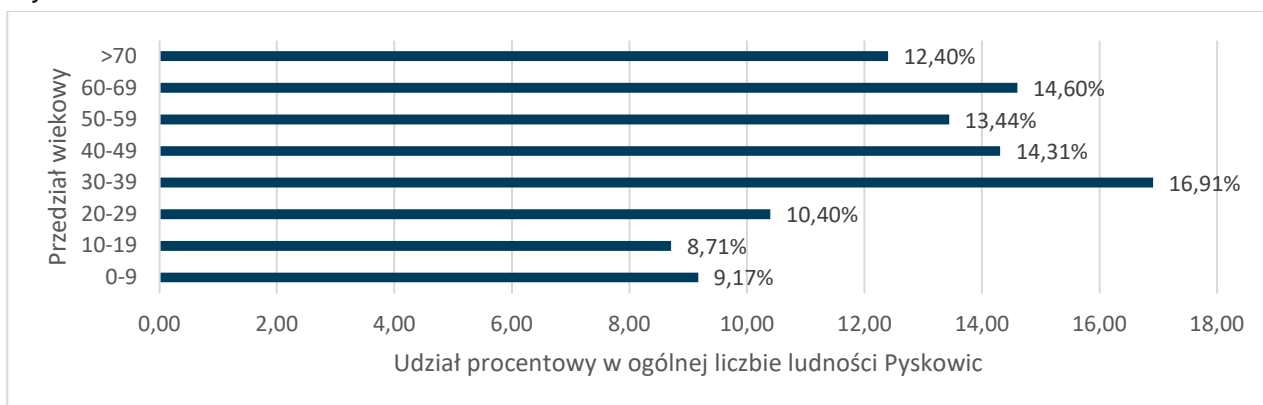
3. W Pyskowicach najliczniejszą grupę mieszkańców w 2020 roku stanowiły osoby w wieku 30-39 (około 16,91 %), a najmniej liczną są najniższe grupy wiekowe, tj. między 0 – 19. Struktura ludności wg wieku biologicznego ma szczególne znaczenie społeczne, ponieważ wskazuje na możliwy rozwój sytuacji demograficznej miasta i determinuje zapotrzebowanie mieszkańców na konkretne rodzaje usług. Niska liczebność grupy 0-29 wpłynie będzie silnie na spadek przyrostu naturalnego i ogólnej liczby ludności. Wzrost liczby osób w wieku powyżej 70 lat wymagać będzie rozwoju usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych, w tym zapewnienia miejsc w instytucjach zapewniających opiekę dzienną i całonocową.

Wykres nr 3: Struktura wieku z podziałem na płeć.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Wykres nr 4: Procentowa struktura wieku.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

4. Analiza danych struktury ludnościowej wg ekonomicznych grup wiekowych na przestrzeni 25 lat wykazuje spadek liczby mieszkańców Pyskowic w wieku przedprodukcyjnym (z 5981 w 1995 roku do 3 017 osób w 2020 roku), oraz w wieku produkcyjnym (z 13 127 w 1995 roku do 11 134 osób w 2020). Wzrosła z kolei liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (z 2 789 w 1995 roku do 4 304 osób w 2020 roku). Na potrzeby analizy, do wieku przedprodukcyjnego zakwalifikowano osoby poniżej 18 roku życia (zarówno kobiety jak i mężczyzn), do wieku produkcyjnego mężczyzn pomiędzy 18 a 64 rokiem życia oraz kobiety pomiędzy 48 a 59 rokiem życia, natomiast do wieku poprodukcyjnego mężczyzn powyżej 65 lat oraz kobiety powyżej 60 lat.

Struktura ludności w wieku produkcyjnym została dodatkowo przebadana w podziale na wiek mobilny i niemobilny. Wiek produkcyjny mobilny oznacza osoby między 18 a 44 rokiem życia (zarówno kobiety jak i mężczyźni), które są zdolne do zmiany stanowiska, miejsca pracy lub ewentualnego przekwalifikowania się zawodowo. Wiek produkcyjny niemobilny oznacza mężczyzn w przedziale wiekowym między 45 a 64 rokiem życia oraz kobiety między 45 a 59 rokiem życia, którzy nie są już chętni do zmiany miejsca pracy, doksztalcania lub przekwalifikowania się w celu zmiany stanowiska. Ogółem liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym mobilnym spadła w roku 2020 o 9,9 % w porównaniu do roku 2010, a liczba osób w wieku produkcyjnym niemobilnym spadła w roku 2020 o 10,7 % w porównaniu do roku 2010. Strukturę ludności wg ekonomicznych grup wiekowych przedstawia poniższa tabela:

Tab. 8. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

L.p.	Struktura ludności - wskaźniki		1995	2000	2005	2010	2015	2020
1	w wieku przedprodukcyjnym	ogółem	5 981	4 528	3 526	3 053	2 831	3 017
2		mężczyźni	3 048	2 292	1 780	1 547	1 444	1 563
3		kobiety	2 933	2 236	1 746	1 506	1 387	1 454
1	w wieku produkcyjnym	ogółem	13 127	11 952	12 299	12 397	11 901	11 134
2		mężczyźni	6 892	6 165	6 250	6 379	6 218	5 890
3		kobiety	6 235	5 787	6 049	6 018	5 683	5 244
1	w wieku produkcyjnym mobilnym	ogółem	-	-	-	7 524	7 147	6 780
2		mężczyźni	-	-	-	3 746	3 582	3 408
3		kobiety	-	-	-	3 778	3 565	3 372
1	w wieku produkcyjnym niemobilnym	ogółem	-	-	-	4 873	4 754	4 354
2		mężczyźni	-	-	-	2 633	2 636	2 482
3		kobiety	-	-	-	2 240	2 118	1 872
1	w wieku poprodukcyjnym	ogółem	2 789	3 204	3 339	3 352	3 720	4 304
2		mężczyźni	791	1 023	1 144	1 109	1 184	1 402
3		kobiety	1 998	2 181	2 195	2 243	2 536	2 902

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

W celu lepszej interpretacji zmian w strukturze ludności Pyskowic, dane statystyczne dotyczące ekonomicznych grup wiekowych zostały przedstawione procentowo w poniższej tabeli:

Tab. 9. Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

L.p.	Ludność wiek- wskaźniki		1995	2000	2005	2010	2015	2020
1	w wieku przedprodukcyjnym	ogółem - %	27,31%	23,00%	18,40%	16,24%	15,34%	16,35%
2	w wieku produkcyjnym	ogółem - %	59,95%	66,69%	64,18%	65,93%	64,50%	60,30%
3	w wieku poprodukcyjnym	ogółem - %	12,74%	16,27%	17,42%	17,83%	18,17%	23,32%

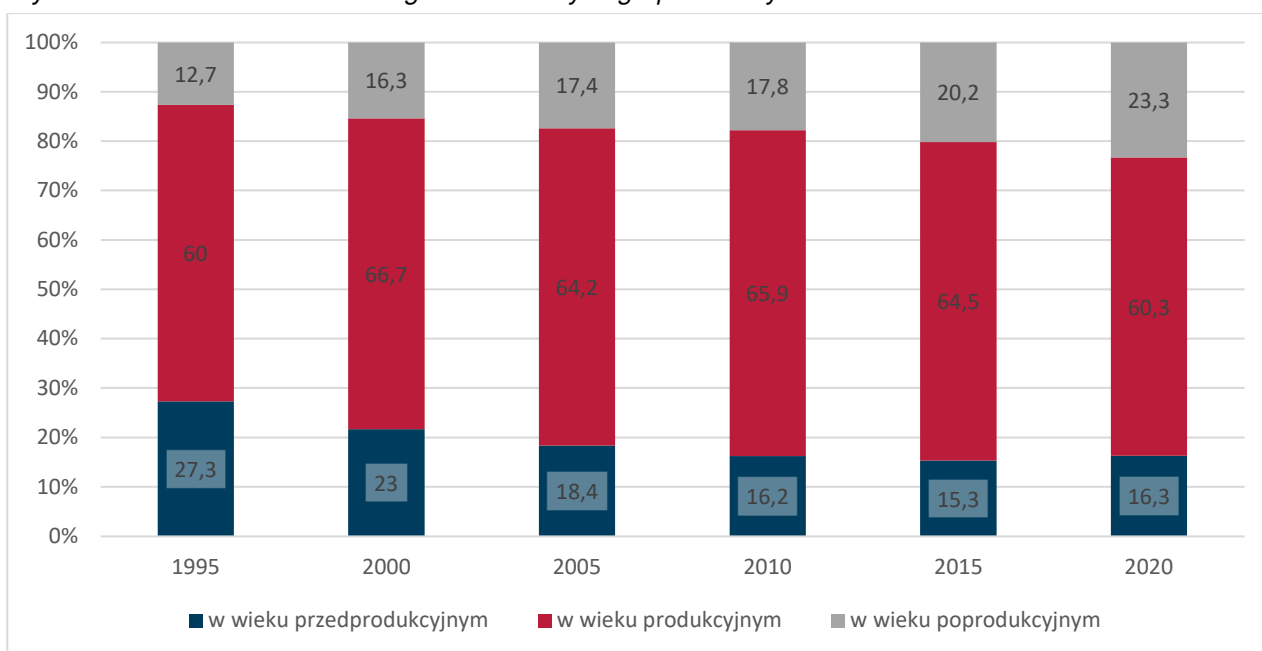
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności jest stosunkowo niski. W 2020 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła jedynie 16,35% ludności miasta. Największy spadek tego wskaźnika nastąpił w latach 1995-2010, w następnie obserwuje się jego ustabilizowanie na poziomie ok. 16%. Dla porównania w 2020 roku ta sama grupa wiekowa

stanowiła 18,2 % w skali Polski i 17,2% w skali województwa śląskiego. Na przestrzeni 20 lat zmniejszeniu uległ także odsetek osób w wieku produkcyjnym. W 2000 roku ludność w wieku produkcyjnym w Pyskowicach stanowiła 66,69%, a w 2020 roku już jedyne 60,30 %. Analogiczne wskaźniki dla kraju i województwa śląskiego są zbliżone – odpowiednio 59,5% i 59,1%. Wraz spadkiem udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym notuje się najwyższe udziały ludności w wieku poprodukcyjnym. Od 2000 roku wzrosły one z 16,27% do 23,32% w roku 200 r. (procent ludności w wieku poprodukcyjnym dla kraju to 22,3% oraz 23,7% dla województwa śląskiego za 2020 rok). Powyższe dane wskazują jednoznacznie na proces starzenia się społeczeństwa, a negatywne trendy demograficzne, które dotyczą miasta Pyskowice widoczne są we wskaźnikach obciążenia demograficznego, szczególnie w udziale ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym, co obrazuje poniższy wykres:

Wykres nr 5: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

5. Wskazana proporcja ludności w wieku produkcyjnym do ludności w wieku nieprodukcyjnym odgrywa istotne znaczenie dla stabilnego rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Malejący odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym przekłada się na liczbę urodzeń notowanych na obszarze miasta. Na przestrzeni analizowanych lat liczba urodzeń żywych wahała się w zakresie 152-193, przy czym w ostatnich latach zauważyć można trend wzrostowy (z 153 urodzeń w 2015 do 190 w 2020). Niemniej liczba urodzeń podlega trwającym zmianom społeczno – kulturowym. Wchodząc w wiek prokreacyjny mężczyźni i kobiety dążą do podnoszenia statusu oraz jakości życia poprzez zdobycie wykształcenia i pracy, dopiero kolejnym etapem staje się zakładanie rodziny i decyzja o posiadaniu dzieci. Zmienia się społeczna rola kobiet - obok pełnienia ról opiekuńczych, kobiety, zwłaszcza w miastach i posiadające wyższe wykształcenie, chcą realizować się podejmując aktywność zawodową. Rodzi to sytuację, w której młodzi ludzie decydują się na posiadanie potomstwa w późniejszym wieku (w okolicach 30 roku życia) lub nie decydują się wcale. W związku ze starzeniem się społeczeństwa, utrzymanie wzrostowego trendu urodzeń wymagałoby osiedlania się nowych mieszkańców w wieku rozrodczym.

W Pyskowicach w ostatnim dziesięcioleciu zanotowano również wzrost liczby zgonów, który wzrósł z 187 (2010 r.) do 238 (2020 r.), co daje średni wzrost zgonów ogółem na poziomie 2,7% w skali roku. Należy jednak wziąć pod uwagę, że na wyższą liczbę zgonów w 2020 r. wpływ

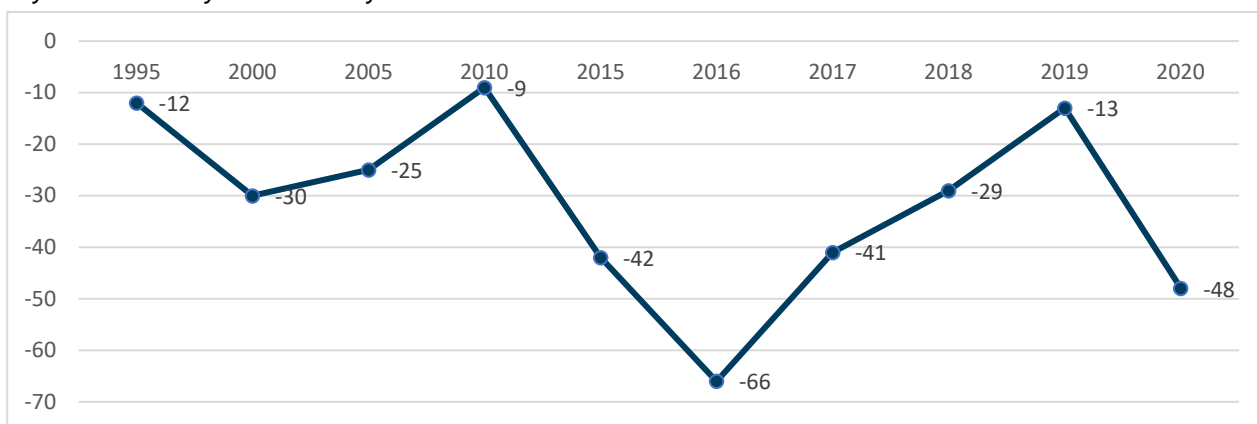
mogła mieć pandemia COVID-19. Różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów definiuje przyrost naturalny, który w całym analizowanym okresie utrzymywał wartość ujemną. Najgorszy pod względem salda przyrostu naturalnego był 2016 rok (-66 osób). W 2020 na znaczny spadek przyrostu miała wpływ większa liczba zgonów.

Tab. 10. Przyrost naturalny.

L.p.	Ruch naturalny - wskaźniki	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
1	urodzenia żywe	ogółem	193	176	167	178	154	152	167	191	173	190
2		mężczyźni	97	93	82	86	86	84	93	98	93	94
3		kobiety	96	83	85	92	68	68	74	93	80	96
4	zgony ogółem	ogółem	205	206	192	187	196	218	208	220	186	238
5		mężczyźni	120	110	103	94	120	104	118	104	104	126
6		kobiety	85	96	89	93	76	114	90	116	82	112
7	zgony niemowląt	ogółem	3	2	0	0	0	0	2	1	1	0
8		mężczyźni	1	2	0	0	0	0	2	1	0	0
9		kobiety	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0
10	przyrost naturalny	ogółem	-12	-30	-25	-9	-42	-66	-41	-29	-13	-48
11		mężczyźni	-23	-17	-21	-8	-34	-20	-25	-6	-11	-32
12		kobiety	11	-13	-4	-1	-8	-46	-16	-23	-2	-16

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

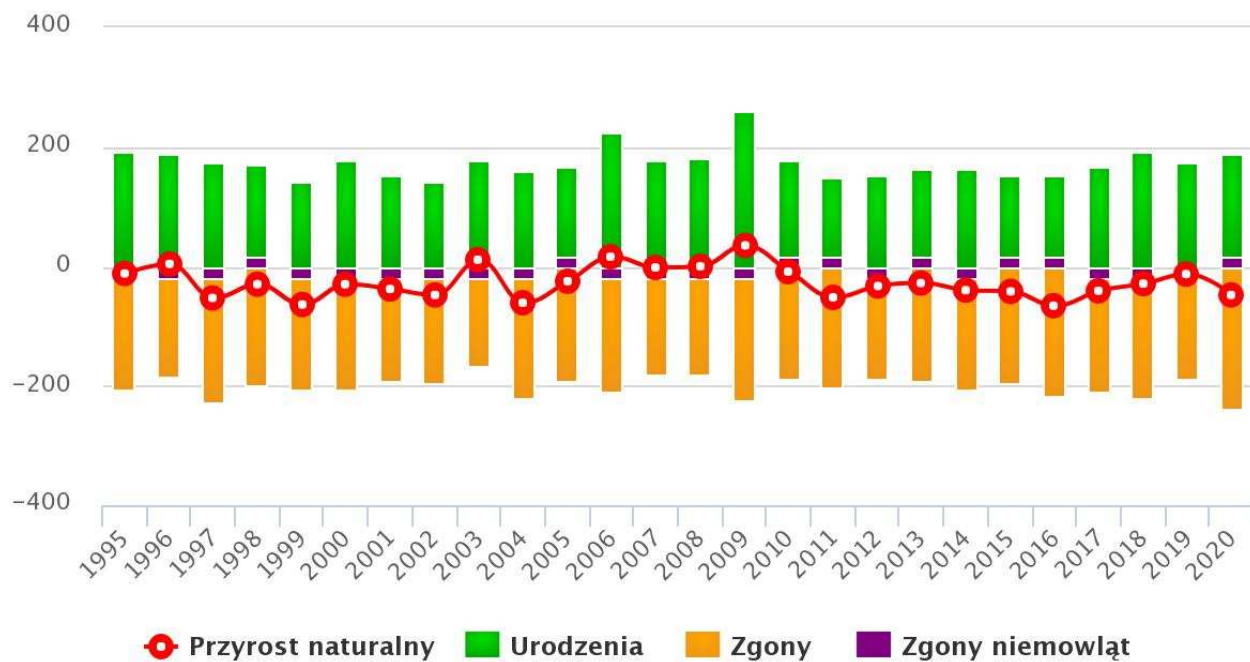
Wykres nr 6: Przyrost naturalny.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Przyrost naturalny w latach 1995–2020 w Pyskowicach

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

6. Kolejnym czynnikiem demograficznym wpływającym na liczbę ludności w mieście są migracje. Na przestrzeni lat 1995–2020 Pyskowice charakteryzowały się zróżnicowanym saldem migracji wewnętrznych, co oznacza, że w niektórych latach więcej osób osiedlało się na stałe w mieście niż z niego wyjeżdżało, a w niektórych latach miała miejsce sytuacja odwrotna. Niemniej, w ostatnim dziesięcioleciu średnie saldo migracji wewnętrznych było dodatnie i wyniosło 9,2 osób zameldowujących się w mieście rocznie. Inaczej wygląda sytuacja z migracjami zewnętrznymi, których saldo w latach 1995–2014 było stale na poziomie ujemnym, ale w ostatnich latach osiąga nieznaczną wartość dodatnią. Podsumowując, średnie saldo migracji ogółem w ostatnich dziesięciu latach jest dodatnie, czyli więcej osób sprowadza się do Pyskowic niż z nich wyjeżdża. Wśród wymeldowań przeważają te do miast, co może wynikać z poszukiwania większych możliwości w zakresie zatrudnienia, nauki, infrastruktury i usług.

Tab. 11. Migracje ludności.

L.p.	Migracje na pobyt stały - wskaźniki	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Zameldowania w ruchu wewnętrznym	244	201	175	211	188	195	214	233	234	200
2	Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	172	197	201	172	208	202	178	190	251	169
3	Saldo migracji wewnętrznych	72	4	-26	39	-20	-7	36	43	-17	31
4	Zameldowania z zagranicy	3	3	11	8	b.d.	5	3	3	4	6
5	Wymeldowania za granicę	166	187	56	19	b.d.	4	0	0	1	3
6	Saldo migracji zagranicznych	-163	-184	-45	-11	b.d.	1	3	3	3	3

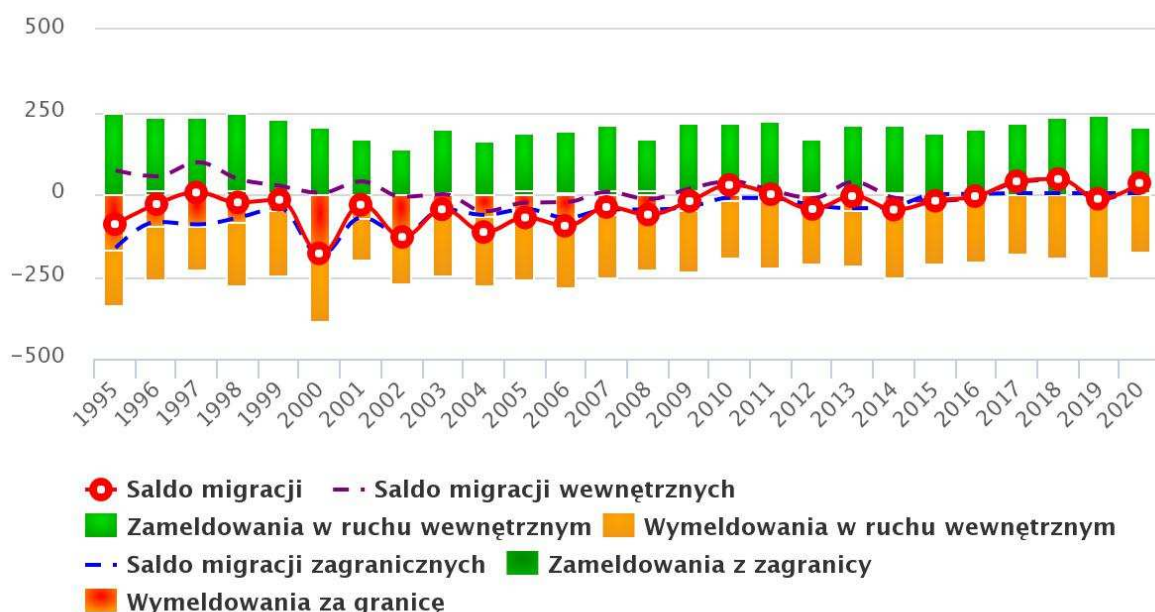
7	Zameldowani ogółem	247	204	186	219	b.d.	200	217	236	238	206
8	Wymeldowani ogółem	338	384	257	191	b.d.	206	178	190	252	172
9	Saldo migracji ogółem	-91	-180	-71	28	b.d.	-6	39	46	-14	34

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

b.d. – brak danych

Migracje na pobyt stały w latach 1995–2020 w Pyskowicach

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

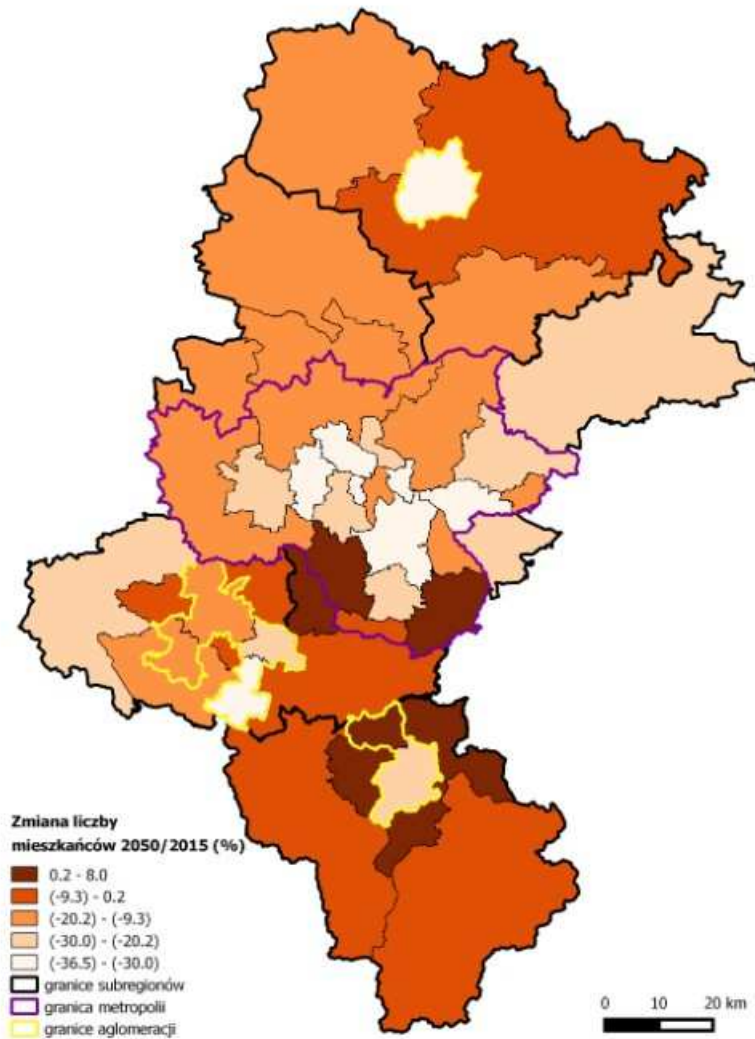
- Mieszkańcy miasta zawierali w latach 2010-2019 średnio 97,5 małżeństw rocznie, natomiast w 2020 roku zawarto ich tylko 66, co najprawdopodobniej wiąże się z ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19. W latach 2010-2019 liczba zawieranych rocznie małżeństw na 1000 mieszkańców mieściła się w przedziale 4,5-5,7, co jest wartością zbliżoną do wartości dla województwa śląskiego i dla Polski.
- Zachodzące zmiany w strukturze ludności miasta Pyskowice będą wg prognoz demograficznych w dalszym ciągu się pogłębiać. Jest to zjawisko tożsame ze zmianami zachodzącymi obecnie zarówno w Polsce, jak i w większości krajów Europy. Wykazane wcześniej wskaźniki, takie jak ujemny przyrost naturalny i rosnący udział ludzi w wieku poprodukcyjnym powodują przemodelowanie struktury wieku ludności Pyskowic, czego następstwem będzie konieczność realizacji nowych zadań w zakresie społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta.
- W tabeli poniżej przedstawiono prognozę demograficzną dla Pyskowic obejmującą okres od 2016 do 2050 – bazującą na danych GUS. Jest to prognoza progresywna – przyjmująca najbardziej optymistyczne tendencje w okresie dekady od 2011 do 2021, zarówno w zakresie ruchu naturalnego oraz migracyjnego, ludność według płci oraz ekonomicznych i biologicznych grup wieku, to jest ruch naturalny w przedziale $-41 \div -75$, migracje wewnętrzne na pobyt stały $+5 \div +45$ oraz migracje zagraniczne na pobyt stały $+1 \div +9$.

Tab. 12. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA DLA PYSKOWIC

Płeć	Wiek	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2040	2050
Ogółem	Ogółem	18 412	18 364	18 312	18 258	18 203	18 136	18 064	17 991	17 917	17 844	17 762	17 680	17 601	17 514	17 432	16 901	16 360
		(według statystyki GUS – Bank Danych Lokalnych stan ludności na dzień 31-12-2020 to 18 455, a więc analiza „ex post” tj. różnica w odniesieniu do prognozy eksperymentalnej 15 letniej GUS to – 252, błąd statystyczny 1,3% - przy obiektywnym mierniku predykcji w prognozach długoterminowych na poziomie 5% - prognozę uznaje się za dokładną, a w przedziale 5% - 10 % za dopuszczalną)																
	przedprodukcyjny 0-17	2 836	2 900	2 920	2 969	3 007	3 021	3 049	3 052	3 043	3 039	3 006	2 967	2 963	2 967	2 949	2 803	2 713
	produkcyjny 18-59/64	11 759	11 540	11 352	11 160	10 953	10 800	10 599	10 436	10 325	10 228	10 145	10 049	9 924	9 812	9 680	9 957	9 638
	mobilny 18-44	7 044	6 914	6 840	6 706	6 605	6 473	6 336	6 205	6 088	5 962	5 818	5 694	5 503	5 341	5 191	5 815	5 629
	niemobilny 44-59/64	4 715	4 626	4 512	4 454	4 348	4 327	4 263	4 231	4 237	4 266	4 327	4 355	4 421	4 471	4 489	4 142	4 009
	poprodukcyjny 60+/65+	3 817	3 924	4 040	4 129	4 243	4 315	4 416	4 503	4 549	4 577	4 611	4 664	4 714	4 735	4 803	4 142	4 009
	0-14	2 403	2 453	2 483	2 532	2 550	2 549	2 554	2 534	2 509	2 516	2 525	2 514	2 483	2 460	2 440	2 352	2 277
	15-59	11 555	11 321	11 091	10 880	10 732	10 615	10 451	10 362	10 284	10 177	10 068	9 969	9 872	9 800	9 698	9 838	9 523
	60+	4 454	4 590	4 738	4 846	4 921	4 972	5 059	5 095	5 124	5 151	5 169	5 197	5 246	5 254	5 294	4 711	4 560
	15-64	12 919	12 750	12 585	12 388	12 208	12 060	11 855	11 658	11 500	11 343	11 195	11 036	10 947	10 852	10 755	11 041	10 688
	65+	3 090	3 161	3 244	3 338	3 445	3 527	3 655	3 799	3 908	3 985	4 042	4 130	4 171	4 202	4 237	3 508	3 396
	80+	1 006	1 021	1 025	1 034	1 039	1 029	1 005	983	958	933	914	914	932	937	967	922	892
Mężczyźni	Ogółem	8 841	8 822	8 799	8 778	8 758	8 740	8 712	8 680	8 644	8 606	8 562	8 520	8 481	8 434	8 389	8 138	7 878
	przedprodukcyjny 0-17	1 443	1 479	1 487	1 526	1 546	1 558	1 570	1 582	1 564	1 567	1 551	1 538	1 538	1 539	1 520	1 443	1 397
	produkcyjny 18-64	6 178	6 089	6 014	5 929	5 822	5 751	5 654	5 538	5 476	5 409	5 366	5 300	5 243	5 172	5 121	5 272	5 103
	mobilny 18-44	3 544	3 494	3 465	3 398	3 351	3 296	3 232	3 150	3 105	3 034	2 978	2 911	2 828	2 742	2 681	2 961	2 866
	niemobilny 44-64	2 634	2 595	2 549	2 531	2 471	2 455	2 422	2 388	2 371	2 375	2 388	2 389	2 415	2 430	2 440	2 311	2 237
	poprodukcyjny 65+	1 220	1 254	1 298	1 323	1 390	1 431	1 488	1 560	1 604	1 630	1 645	1 682	1 700	1 723	1 748	1 423	1 378
	0-14	1 235	1 262	1 281	1 304	1 324	1 310	1 319	1 310	1 303	1 307	1 310	1 298	1 282	1 277	1 260	1 216	1 177
	15-59	5 749	5 640	5 522	5 434	5 366	5 342	5 262	5 218	5 162	5 095	5 049	5 007	4 967	4 915	4 890	4 931	4 773
	60+	1 857	1 920	1 996	2 040	2 068	2 088	2 131	2 152	2 179	2 204	2 203	2 215	2 232	2 242	2 239	1 992	1 928
	15-64	6 386	6 306	6 220	6 151	6 044	5 999	5 905	5 810	5 737	5 669	5 607	5 540	5 499	5 434	5 381	5 499	5 323
	65+	1 220	1 254	1 298	1 323	1 390	1 431	1 488	1 560	1 604	1 630	1 645	1 682	1 700	1 723	1 748	1 423	1 378
	80+	352	354	351	356	360	358	353	344	339	322	308	305	311	318	331	317	307
	Kobiety	Ogółem	9 571	9 542	9 513	9 480	9 445	9 396	9 352	9 311	9 273	9 238	9 200	9 160	9 120	9 080	9 043	8 763
przedprodukcyjny 0-17		1 393	1 421	1 433	1 443	1 461	1 463	1 479	1 470	1 479	1 472	1 455	1 429	1 425	1 428	1 429	1 360	1 316
produkcyjny 18-59		5 581	5 451	5 338	5 231	5 131	5 049	4 945	4 898	4 849	4 819	4 779	4 749	4 681	4 640	4 559	4 685	4 535
mobilny 18-44		3 500	3 420	3 375	3 308	3 254	3 177	3 104	3 055	2 983	2 928	2 840	2 783	2 675	2 599	2 510	2 854	2 763
niemobilny - 44-59		2 081	2 031	1 963	1 923	1 877	1 872	1 841	1 843	1 866	1 891	1 939	1 966	2 006	2 041	2 049	1 831	1 772
poprodukcyjny 60+		2 597	2 670	2 742	2 806	2 853	2 884	2 928	2 943	2 945	2 947	2 966	2 982	3 014	3 012	3 055	2 718	2 631
0-14		1 168	1 191	1 202	1 228	1 226	1 239	1 235	1 224	1 206	1 209	1 215	1 216	1 201	1 183	1 180	1 137	1 100
15-59		5 806	5 681	5 569	5 446	5 366	5 273	5 189	5 144	5 122	5 082	5 019	4 962	4 905	4 885	4 808	4 908	4 751
60+		2 597	2 670	2 742	2 806	2 853	2 884	2 928	2 943	2 945	2 947	2 966	2 982	3 014	3 012	3 055	2 718	2 631
15-64		6 533	6 444	6 365	6 237	6 164	6 061	5 950	5 848	5 763	5 674	5 588	5 496	5 448	5 418	5 374	5 542	5 364
65+		1 870	1 907	1 946	2 015	2 055	2 096	2 167	2 239	2 304	2 355	2 397	2 448	2 471	2 479	2 489	2 085	2 018
80+		654	667	674	678	679	671	652	639	619	611	606	609	621	619	636	604	585
15-49		4 348	4 285	4 219	4 170	4 097	4 039	3 980	3 946	3 901	3 857	3 768	3 703	3 653	3 603	3 537	3 707	3 588

Prognoza liczby ludności w powiatach województwa śląskiego (perspektywa do 2050r.)

Mapa 6. Zmiany liczby ludności w poszczególnych powiatach województwa śląskiego do 2050 roku.

Tab. 13. Liczba mieszkańców miasta Pyskowice w okresach 10-letnich

rok	liczba ludności
2020	18 203
2030	17 432
2040	16 901
2050	16 360

Prognozowana liczba ludności miasta Pyskowice w 2050 r. – 16 360 mieszkańców, oparta została o uśrednione wartości historyczne, które nie uwzględniają szeregu działań podejmowanych przez władze lokalne jak i krajowe wspomagających demografię. I tak w analizie nie uwzględniono rządowego programu mającego na celu poprawę dzietności w Polsce - Rodzina 500+ wprowadzonego w 2016 r. Ponadto przyjęty w prognozie model jako uśredniony może w przyszłości podlegać szeregu czynników, które mogą mieć wpływ zarówno pozytywny jak i negatywny na zmianę prognozowanej liczby ludności miasta Pyskowice. Czynniki te to, w szczególności:

- wzrost urodzeń np. na skutek wspomnianego programu Rodzina 500+ lub spadek urodzeń np. na skutek starzenie się społeczeństwa,
- wzrost liczby zgonów z uwagi na COVID-19,
- dalszy i sukcesywny rozwój strefy aktywności gospodarczej lub załamanie się koniunktury i odpływ inwestorów,
- powrót ludności z emigracji lub wzrost emigracji np. na skutek rozluźnienia polityk zatrudnienia w państwa UE,
- odpływ ludności np. na skutek migracji do dużych aglomeracji lub poza granice miasta, lub napływ ludności np. na skutek wyższego komfortu życia, w tym związanego z opieką medyczną.
- migracja osób z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi.

III. MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ, WYRAŻONE W ILOŚCI POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ ZABUDOWY, W PODZIALE NA FUNKCJE ZABUDOWY

1. Szacunek chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę

Sporządzając bilans szacuje się chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych na terenie miasta Pyskowice.

Ze względu na istniejące zagospodarowanie miasta, trudne do precyzyjnego określenia, przeznaczenie istniejącej zabudowy, wszystkie dane w tym wyliczenia powierzchni użytkowej istniejącej zabudowy, należy traktować jako przybliżone. W związku z powyższym wyliczenia zawarte w niniejszej analizie również należy traktować jako szacunkowe i prognozowane.

Dla Pyskowic, w stanie istniejącym a także w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dla zgeneralizowania zagadnienia przeanalizowano przeznaczenia dominujące (podstawowe) terenów takie jak: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usługowa, zabudowa przemysłowa (aktywność gospodarcza).

Dla niektórych terenów takich jak np. tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej nie można w sposób jednoznaczny określić (wyliczyć) przeznaczeń dominujących oraz precyzyjnie wyliczyć proporcji w jakich będą one realizowane. W związku z powyższym dla takich terenów przyjęto zasadę szacowania chłonności.

Tab. 14. Zestawienie powierzchni użytkowych budynków na terenie miasta w podziale na typy zabudowy – stan istniejący na 2020 r. (według danych BDOT):

Typ zabudowy	Powierzchnia użytkowa	Udział w ogólnej powierzchni użytkowej
jednorodzinna	296 836,07	26,85
wielorodzinna	428 599,51	38,77
usługa komercyjna	73 575,60	6,65
usługa publiczna	58 416,75	5,28
produkcja	127 386,77	11,52
infrastruktura	2 444,80	0,22
gospodarczy/pomocniczy	118 341,35	10,70
Suma końcowa	1 105 600,86	100,00

Tab. 15. Zestawienie powierzchni zabudowy budynków na terenie miasta w podziale na typy zabudowy – stan istniejący na 2020 r. (według danych BDOT):

Typ zabudowy	Powierzchnia zabudowy(ewidencyjna)	Udział w ogólnej powierzchni użytkowej
jednorodzinna	177 615,7	28,12
wielorodzinna	122 871,90	19,45

usługa komercyjna	56 376,61	8,92
usługa publiczna	31 920,87	5,05
produkcja	123 855,9	19,61
infrastruktura	1 769,47	0,28
gospodarczy/pomocniczy	117 336,60	18,57
Suma końcowa	631 747,00	100,00

Tab. 16. Zestawienie liczby budynków na terenie miasta w podziale na typy budynków – stan istniejący na 2020 r. (według danych BDOT)

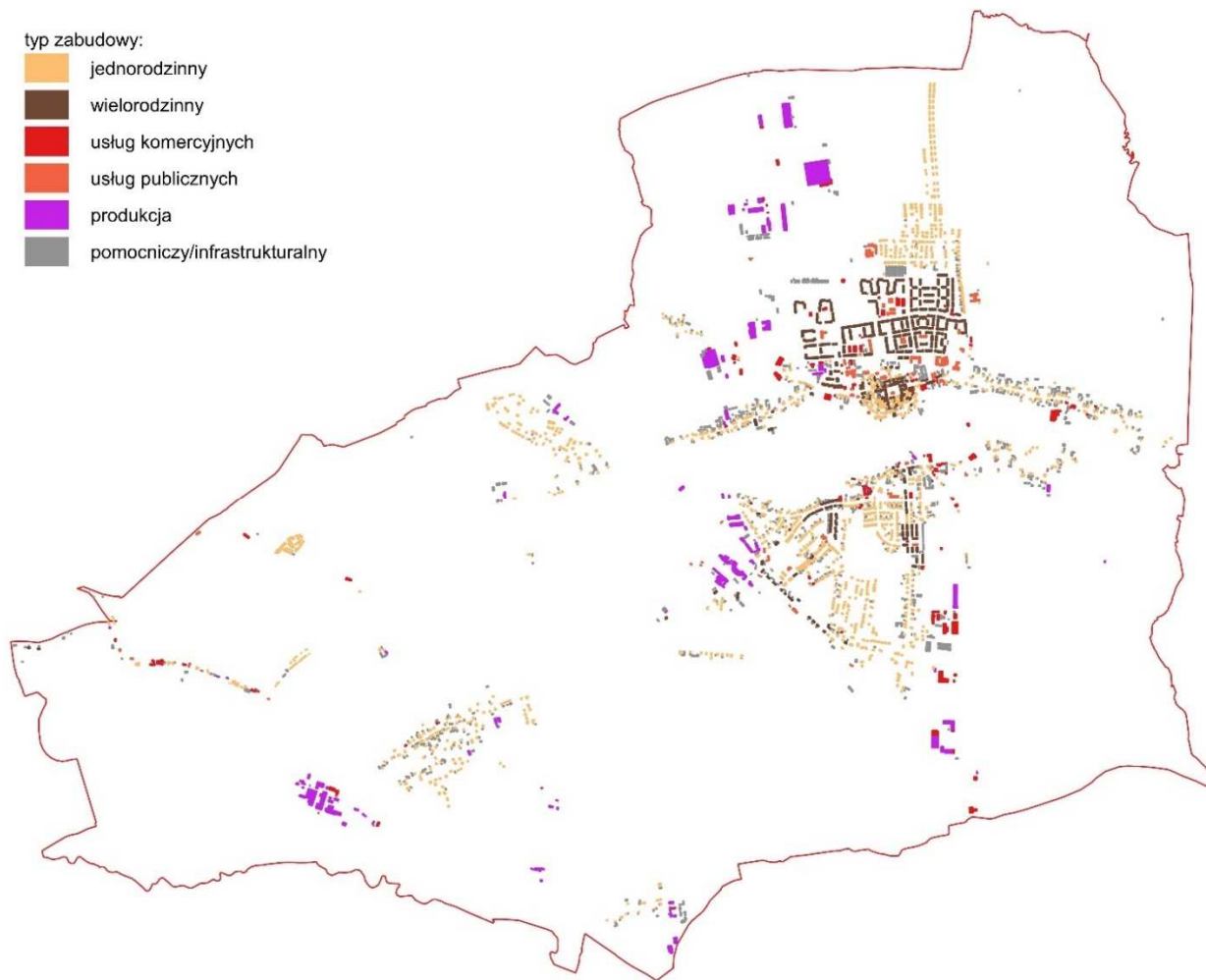
Typ zabudowy	Funkcja szczegółowa wg BDOT	liczba obiektów
produkcja	budynek gospodarczy	935
	produkcyjny	79
	hangar	3
	magazyn	65
	budynek produkcyjny zwierząt hodowlanych	1
	szklarnia lub cieplarnia	3
usług komercyjnych	restauracja	11
	pawilon handlowo-usługowy	166
	hotel	6
	stacja paliw	4
	dom wypoczynkowy	6
usług publicznych	budynek kontroli ruchu kolejowego	11
	budynek kultu religijnego	14
	dom kultury	2
	dworzec kolejowy	1
	elektrociepłownia	2
	hala sportowa	1
	muzeum	2
	placówka ochrony zdrowia	9
	placówka operatora pocztowego	3
	policja	1
	przedszkole	4
	straż pożarna	1

Typ zabudowy	Funkcja szczegółowa wg BDOT	liczba obiektów
	szkoła podstawowa	6
	szkoła ponadpodstawowa	2
	szpital	4
	urząd administracji publicznej	1
	żłobek	2
pomocniczy/infrastrukturalny	stacja pomp	2
	stacja transformatorowa	3
	garaż	94
zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	budynek jednorodzinny	1573
zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	budynek wielorodzinny	358
Suma		3380

typ zabudowy:

- jednorodzinny
- wielorodzinny
- usług komercyjnych
- usług publicznych
- produkcja
- pomocniczy/infrastrukturalny

Tab. 17. Zestawienie powierzchni terenu według funkcji na terenie miasta

Funkcja	Suma powierzchni terenu (m ²)	Udział w ogólnej powierzchni zabudowy
usługi	155 630,83	5,17
jednorodzinna	1 514 088,29	50,38
pozostała zabudowa suma	319 121,04	10,62
produkcyjna i składowa	419 144,61	13,94
wielorodzinna	59 767,64	19,89
Suma końcowa	3 005 662,41	

Zestawienie powierzchni według użytków na terenie miasta

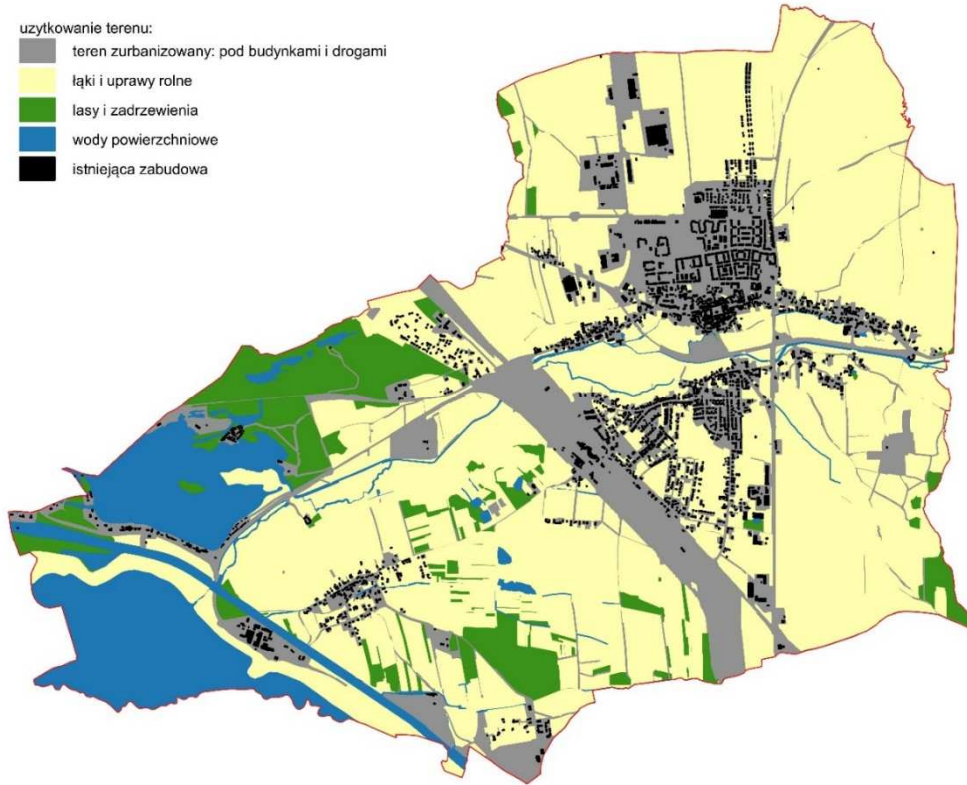
Tab. 18. Użytkowanie gruntów.

L.p.	Użytki gruntowe	Powierzchnia w ha	Udział w całości gminy	
1	ogólna powierzchnia miasta		3 089	100%
2	grunty rolne		1 858	60,15%
3	w tym	R – grunty orne	1 448	46,88%
		S – sady	3	0,10%
		Ł – łąki trwałe	231	7,48%
		Ps – pastwiska trwałe	47	1,52%
		Br – grunty rolne zabudowane	18	0,58%
		Wsr – grunty pod stawami	1	0,03%
		W – grunty pod rowami	6	0,19%
	N – nieużytki	104	3,37%	
4	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione		246	7,96%
5	w tym	Ls – lasy	191	6,18%
		Lz – grunty zadrzewione i zakrzewione	55	1,78%
6	grunty zabudowane i zurbanizowane		653	21,14%
7	w tym	B – tereny mieszkaniowe	198	6,41%
		Ba – tereny przemysłowe	108	3,50%
		Bi – inne tereny zabudowane	41	1,33%
		Bp – zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	36	1,17%
		Bz – tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	25	0,81%
8	w tym tereny komunikacyjne	dr – drogi	125	4,05%
		Tk – tereny kolejowe	120	3,88%
9	grunty pod wodami		327	10,59%
10	w tym	Wp – grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	208	6,73%
		Ws – grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	119	3,85%
11	tereny różne	Tr -tereny różne	5	0,16%

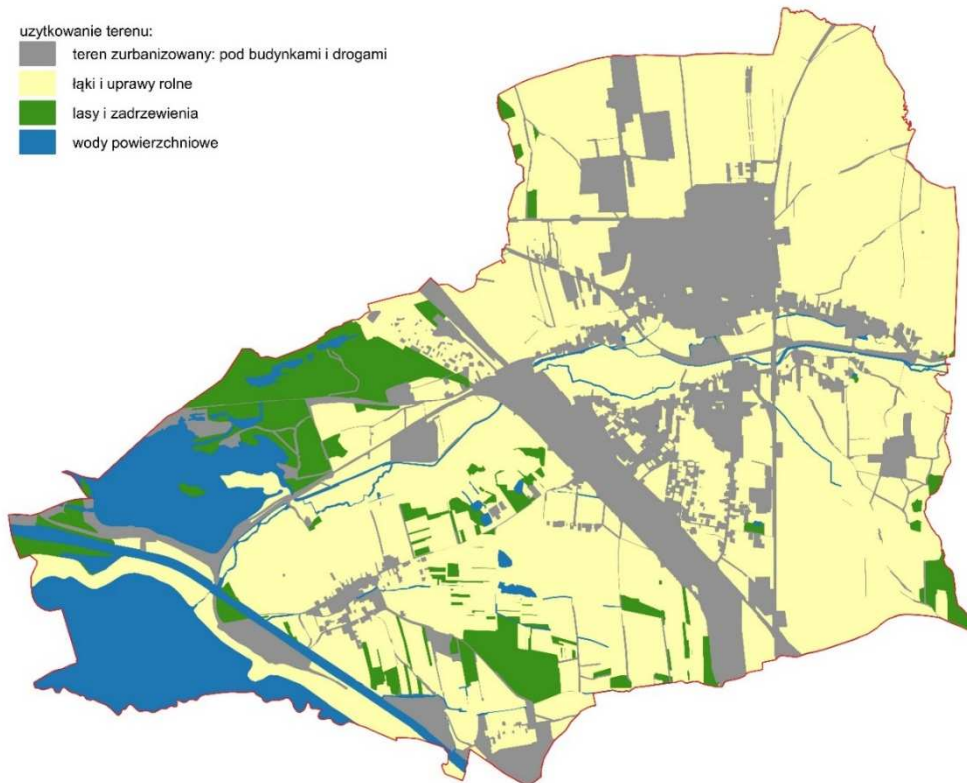
uzytkowanie terenu:

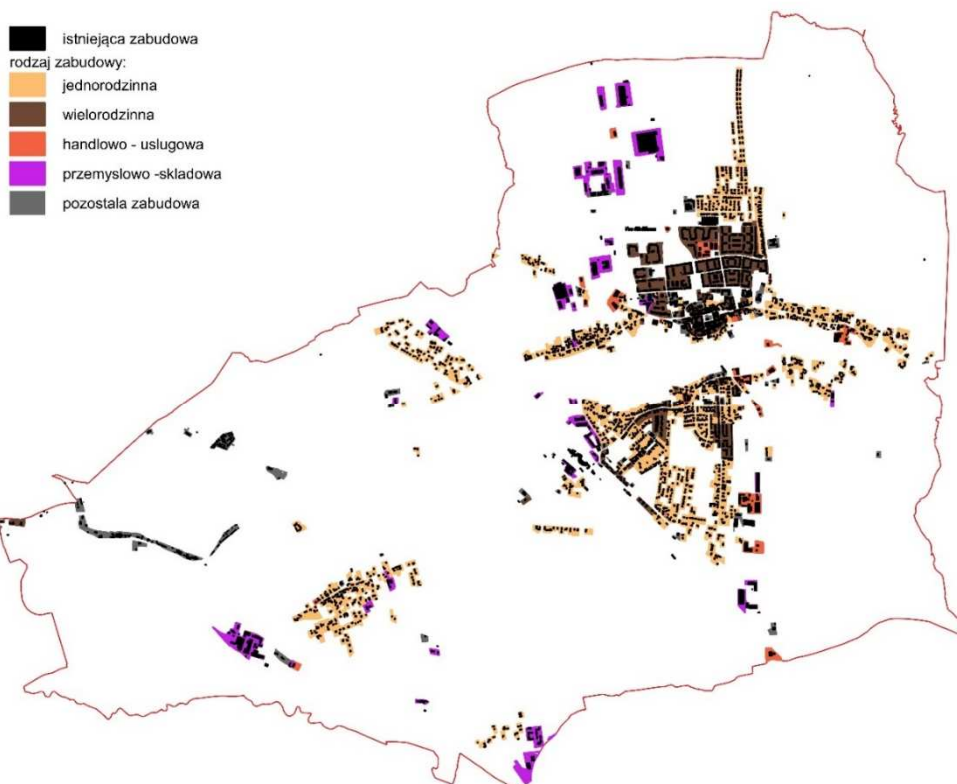
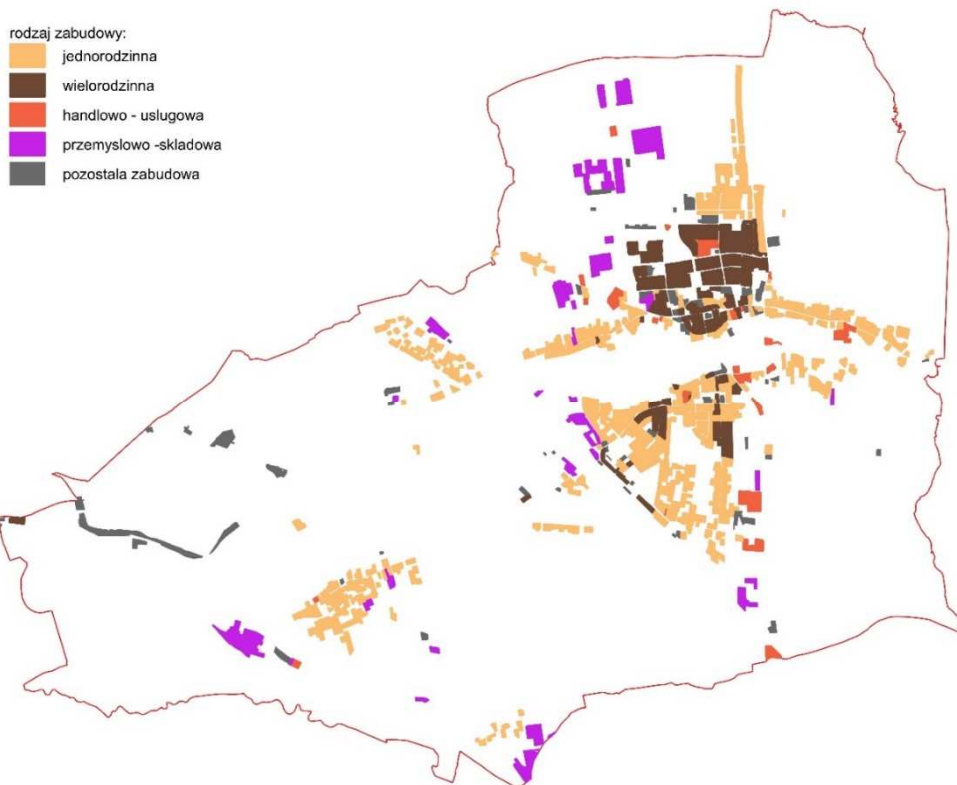
- teren zurbanizowany: pod budynkami i drogami
- łąki i uprawy rolne
- lasy i zadrzewienia
- wody powierzchniowe
- istniejąca zabudowa

uzytkowanie terenu:

- teren zurbanizowany: pod budynkami i drogami
- łąki i uprawy rolne
- lasy i zadrzewienia
- wody powierzchniowe

Całkowite zasoby mieszkaniowe Pyskowic to 2 793 budynki mieszkalne, zawierające łącznie 7 135 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców przypada 387,2 mieszkań. Jest to wartość niższa od wartości dla całego województwa śląskiego (395,50 mieszkania) oraz porównywalna z wartością dla całego kraju

(385,90 mieszkań). W 2020 roku przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 61,50 m², co jest wartością niższą niż w województwie (71,50m²). Również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę jest niższa niż w województwie i wynosi 23,80 m² (w porównaniu do 28,30 m²).

Tab. 19. Zasoby mieszkaniowe.

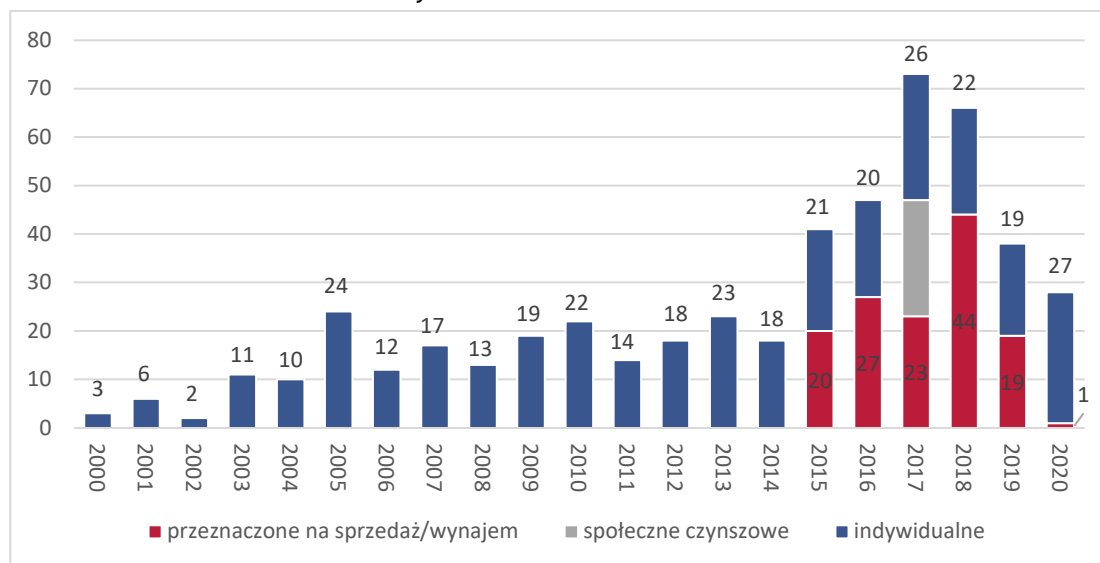
L.p.	Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki	Jednostka	Wartość	
1	zasoby mieszkaniowe ogółem	budynki mieszkalne	-	2793
2		mieszkania	-	7 135
3		izby	-	25 094
4		powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	438 514
5		przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	61,5
6		przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	23,8
7		mieszkania na 1000 mieszkańców	-	387,2
8		przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	-	3,52
9		przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	-	2,58
10		przeciętna liczba osób na 1 izbę	-	0,73
11	zasoby mieszkaniowe gmin	mieszkania	-	1250
12		powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	62 295,52
13		lokale socjalne	-	130
14		powierzchnia użytkowa lokali socjalnych	m ²	4 810

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>) oraz Raportu o stanie Gminy za 2020 r.

W 2020 roku w Pyskowicach oddano do użytku 28 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,52 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach to 5,71. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w Pyskowicach to 150,20 m² i jest ona znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa śląskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Ma to związek z tym, że w Pyskowicach powstaje głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Najwięcej mieszkań oddawano do użytku w latach 2015-2019, co ma związek z realizacją przez inwestorów budynków mieszkalnych pod kątem sprzedaży lub wynajmu. W 2020 r. realizowano prawie wyłącznie budynki na potrzeby indywidualne.

Wykres nr 7: Mieszkania oddane do użytku w latach 2000-2020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

W 2020 roku gminne zasoby mieszkaniowe komunalne wynosiły 1250 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 62 295,52 m², z czego 996 lokali mieszkalnych znajdowało się w 139 budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem miasta, a 254 lokale znajdowały się w 30 budynkach będących wyłączną własnością Gminy Pyskowice. Zarządzeniem i administrowaniem gminnym zasobem nieruchomości zajmuje się Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych - Towarzystwu Budownictwa Społecznego spółce z o. o. z siedzibą w Pyskowicach. W 2020 roku na remonty (wraz z usługami) mieszkań zasobu komunalnego wydano kwotę 304 929,75 zł, natomiast na inwestycje kwotę 215 426,77 zł (projekty i modernizacje poszycia dachów, projekt termomodernizacji budynku, przyłącze kanalizacji sanitarnej, wykonanie odwodnienia budynku). Zadłużenie czynszowe w Gminie jest duże, dlatego podejmowane są działania windykacyjne jak ugody, umorzenia, odpracowania zadłużenia, egzekucje komornicze, eksmisje.

Stopień wyposażenia mieszkań jest bardzo dobry, 99,80% z nich jest podłączonych do wodociągu, 97,41% posiada łazienkę, a 77,86% jest wyposażonych w centralne ogrzewanie.

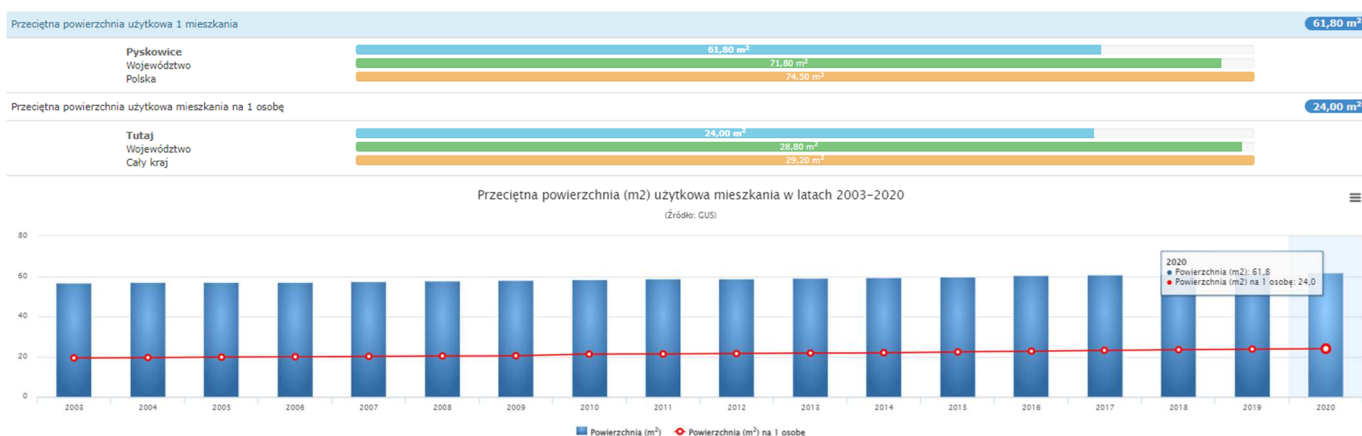
2. Analiza statystyki dotyczącej standardów zamieszkiwania w Polsce i w Unii Europejskiej.

Analiza wskaźników statystycznych dotyczących rynku mieszkaniowego i obszarów zabudowanych w szerszym ujęciu porównawczym wskazuje następujące wnioski i spostrzeżenia dla Pyskowic:

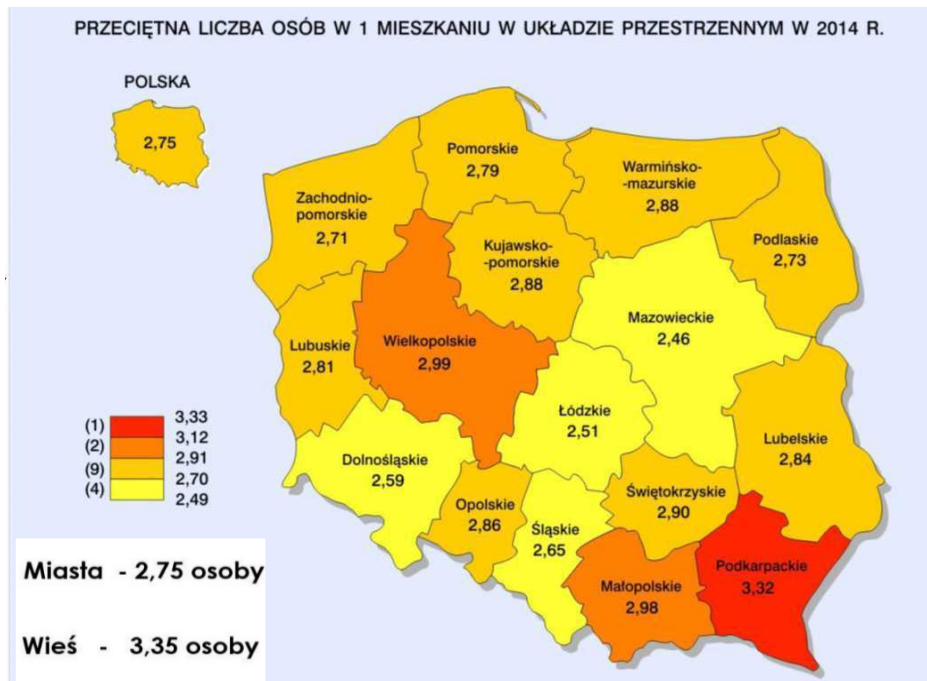
- wskaźnik liczby osób w 1 mieszkaniu dla województwa śląskiego w 2020r.: 2,49, przy średniej krajowej - ogólnej 2,55, dla miasta 2,58 - wskaźnik dla miasta świadczy o prawidłowych i pożądanym tendencjach na tym obszarze sprzyjających nieprzeludnianiu mieszkań,
- przeciętna powierzchnia użytkowa w m² 1 mieszkania dla województwa śląskiego w 2020 r.: 71,80, przy średniej krajowej - ogólnej 74,50, dla miasta 61,8 - wskaźnik dla województwa świadczy o potencjale i możliwościach poprawienia w przyszłości przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań na tym obszarze,
- średnia powierzchnia użytkowa w m² 1 mieszkania w krajach Unii Europejskiej: ok. 92 m², a w Polsce 74,5 m² - wskaźnik niższy niż w innych państwach, w których wskaźnik jest niższy od średniej europejskiej, m.in.: na Węgrzech, w Czechach, na Słowenii, w Irlandii,

w Chorwacji, w Grecji, Finlandii i we Włoszech - wskaźnik obrazuje możliwe i pożądane kierunki kształtowania powierzchni użytkowej mieszkań w Polsce,

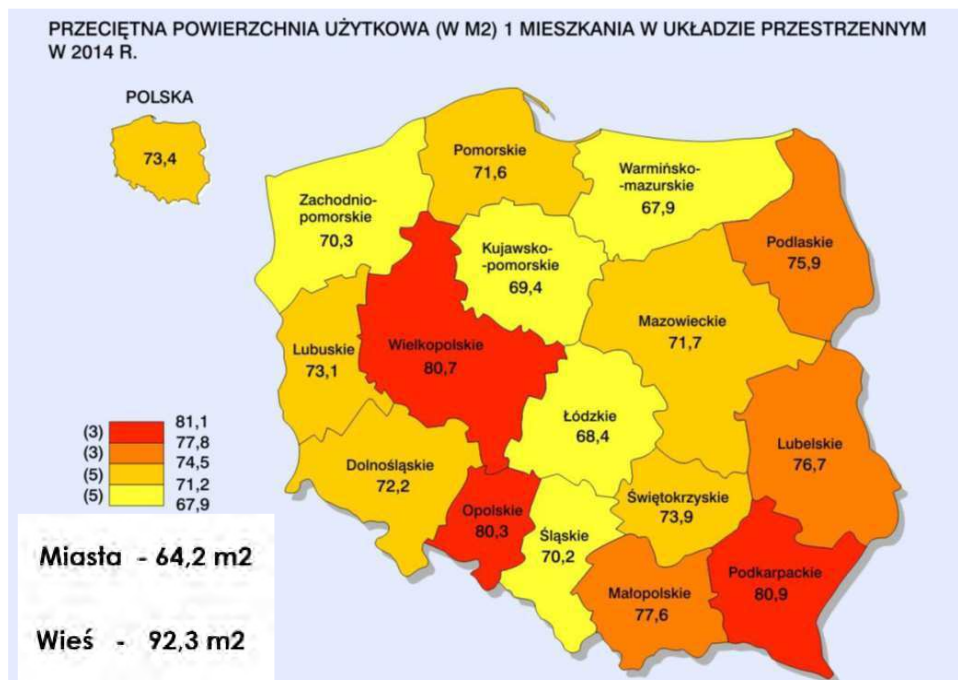
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę dla województwa śląskiego w 2020 r.: 28,8, przy średniej krajowej - ogólnej 29,2, dla miasta 24,00 - wskaźnik dla miasta świadczy o potencjale i możliwościach poprawienia w przyszłości przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań na 1 osobę na tym obszarze,
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Polsce niższa niż w innych krajach Unii Europejskiej, np. dla: Estonii (30,5), Hiszpanii (37,4), Portugalii 41,8 - wskaźnik obrazuje możliwe i pożądane kierunki kształtowania powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę w Polsce,
- Polska znajduje się w grupie państw Unii Europejskiej o najwyższym odsetku ludności zajmującej przeludnione mieszkania - w 2020 r. blisko 45%, podczas gdy średnia dla wszystkich krajów unii europejskiej wynosiła ok. 17% - wskaźnik eksponuje konieczność prowadzenia działań na rzecz zmniejszania przeludniania mieszkań w Polsce,
- zmiany średniej powierzchni mieszkań ukończonych przez deweloperów oraz inwestorów indywidualnych w Polsce w okresie od 2003 r. do 2020 r. wskazują na zmniejszanie się średniej powierzchni użytkowej mieszkań - z 68,2 m² w 2003 r. na 52,6 m² w 2020 r. dla średniej powierzchni użytkowej mieszkań deweloperskich oraz z 115,8 m² w 2010 r. na 105,6 m² w 2020 r. dla średniej powierzchni użytkowej mieszkań inwestorów indywidualnych - wskaźnik obrazuje konieczność podejmowania działań zmierzających w kierunku zahamowania zmniejszania się średniej powierzchni użytkowej mieszkań w Polsce i poprawy tej sytuacji,
- ludność Polski według faktycznego stanu cywilnego w 2020 r. - przeważający udział żonatych i zamężnych (60,1%) oraz duży udział kawalerów i panien (21,6%) - wskaźnik obrazuje rozłożenie potencjału odbiorców zabudowy mieszkaniowej i wskazuje możliwe kierunki kształtowania rozwoju zabudowy mieszkaniowej w Polsce - dla potrzeb rodzin z dziećmi oraz potrzeb gospodarstw jednoosobowych,
- mały udział gospodarstw domowych 1 osobowych w Polsce w stosunku do udziału w państwach Unii Europejskiej - dane z 2006 i 2020 r. - wskaźnik obrazuje możliwe kierunki kształtowania rozwoju zabudowy mieszkaniowej w Polsce.

Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu w układzie przestrzennym w Polsce.

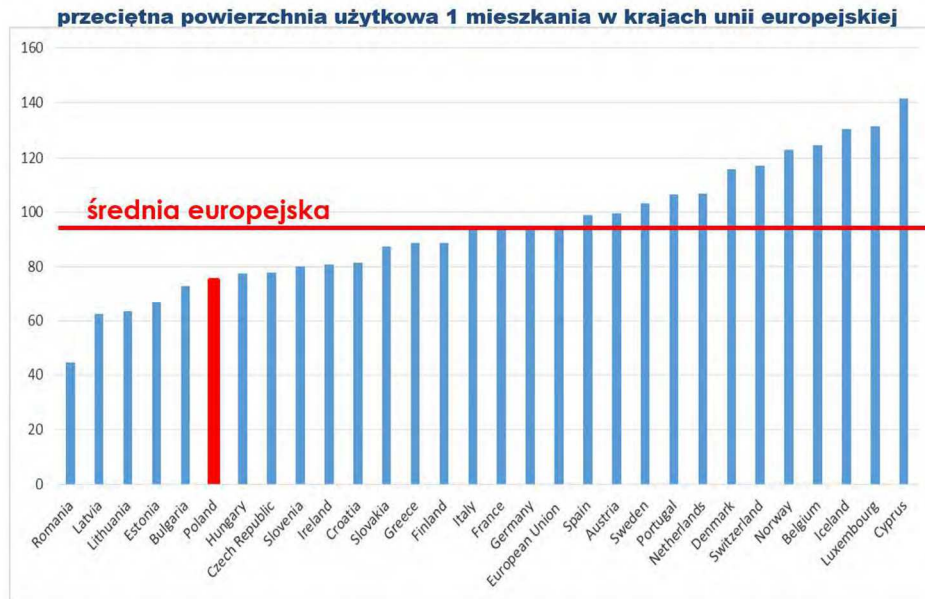

Przeciętna powierzchnia użytkowa (w m²) 1 mieszkania w układzie przestrzennym w Polsce.

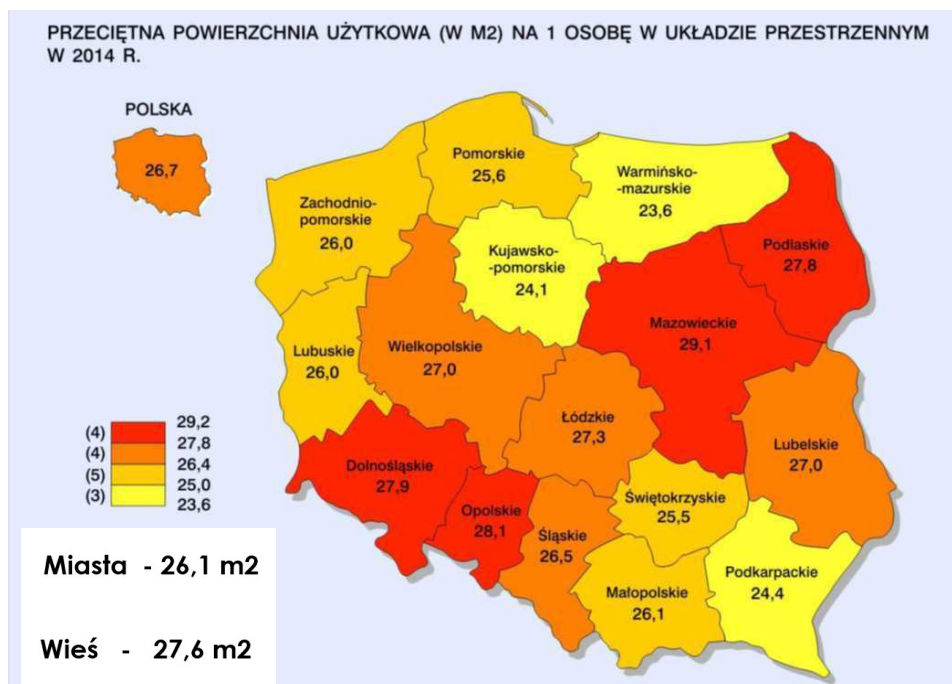

Przeciętna powierzchnia użytkowa (w m²) 1 mieszkania w krajach Unii Europejskiej.

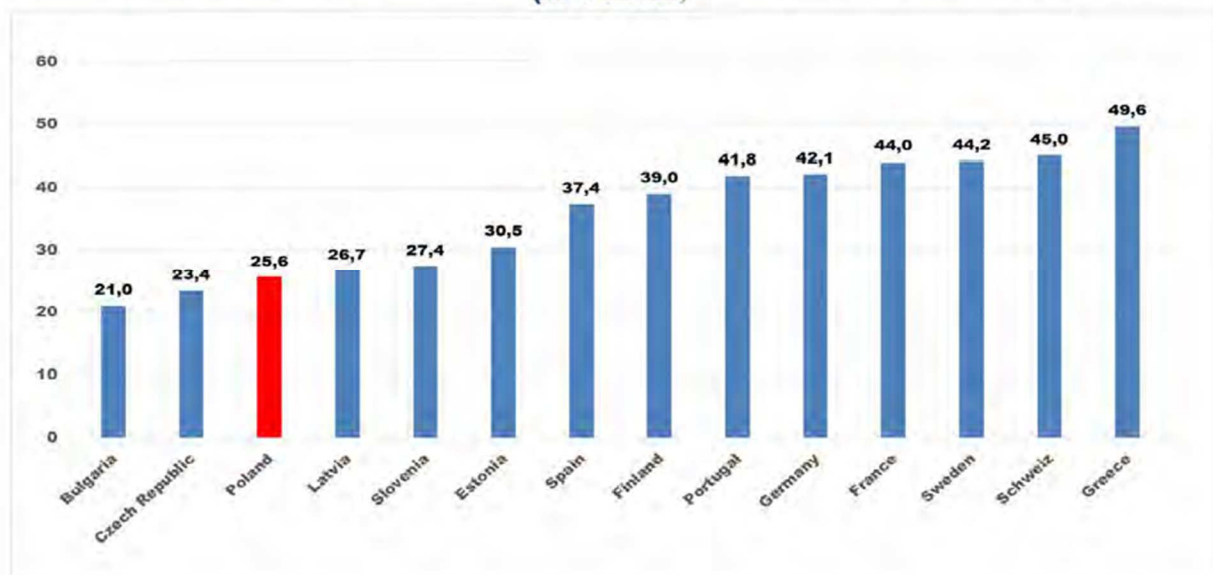

Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę w układzie przestrzennym w Polsce.

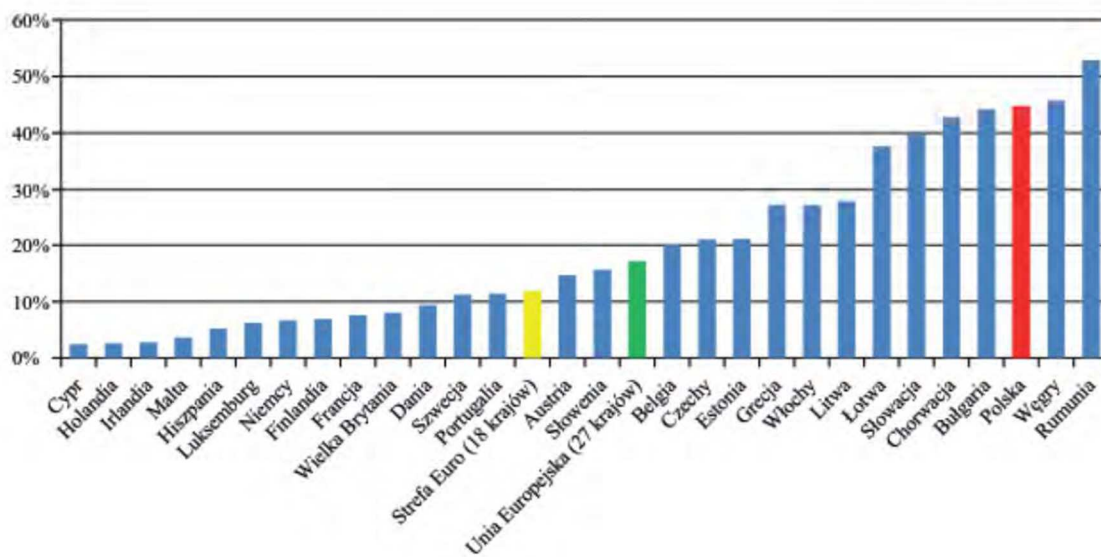
Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w wybranych krajach Unii Europejskiej.

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w wybranych krajach europejskich w 2011r (m² / osoba)

Przeludnienie mieszkań w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej.

Odsetek ludności ogółem zajmującej przeludnione mieszkania w krajach UE w 2013 roku.

Tab. 20. Zmiany średniej powierzchni mieszkań ukończonych przez deweloperów oraz inwestorów indywidualnych w latach 2003 – 2014 w Polsce.

Zmiany średniej powierzchni mieszkań ukończonych przez deweloperów oraz inwestorów indywidualnych (2003 r. – 2014 r.)		
Rok	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkań budowanych przez deweloperów (dotyczy budynków ukończonych w danym roku)	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkań w budynkach wznoszonych przez inwestorów indywidualnych (dotyczy budynków ukończonych w danym roku)
2003 r.	60,6 mkw.	139,8 mkw.
2004 r.	61,1 mkw.	143,6 mkw.
2005 r.	63,1 mkw.	145,4 mkw.
2006 r.	65,0 mkw.	145,6 mkw.
2007 r.	67,2 mkw.	144,5 mkw.
2008 r.	68,2 mkw.	144,1 mkw.
2009 r.	66,1 mkw.	145,8 mkw.
2010 r.	66,7 mkw.	147,8 mkw.
2011 r.	64,4 mkw.	145,1 mkw.
2012 r.	62,4 mkw.	140,8 mkw.
2013 r.	60,9 mkw.	141,5 mkw.
2014 r.	59,6 mkw.	139,6 mkw.

3. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej

W pierwszym etapie prac, maksymalne zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową należy określić w prognozowanej liczbie ludności. Natomiast wymagany ustawowo sposób wymiarowania zapotrzebowania zakłada konieczność przejścia na m² powierzchni użytkowej zabudowy. W związku z tym na podstawie analizy zmian w ostatnim piętnastoleciu prognozuje się dalszy wzrost ilości mieszkań oraz przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w założonej piętnastoletniej perspektywie planistycznej.

Przyjmując, że średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w UE według danych Eurostat na rok 2021 wynosi ok. 40 m², przyjęto na perspektywę roku 2050 wzrost ok. 12 % (co daje ok. 4 % w każdej dekadzie) do 45 m² przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę

Tab. 21. Zasoby mieszkaniowe – stan istniejący 2020r.

Zasoby według ewidencji gruntów i budynków				
Typ budynku	Liczba budynków	Powierzchnia zabudowy (ewidencyjna) (m²)	Powierzchnia użytkowa (m²)	Udział w powierzchni użytkowej
Budynki wielorodzinne	358	122871,9	428 599,51	59,08
Budynki jednorodzinne	1573	177615,7	296 836,07	40,92
Razem	1931	300487,6	725435,58	

Zasoby i wskaźniki dla zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej.

powierzchnia terenu MW – 59,76 ha

powierzchnia terenu MN – 15,14 ha

powierzchnia terenu MW + MN - 74,9 ha;

liczba mieszkańców MW + MN – 18 368 mieszkańców;

liczba budynków mieszkalnych – 1931;

liczba lokali mieszkalnych – 7161 mieszkań;

ogółem powierzchnia użytkowa mieszkań: 725435 m²;

Wskaźniki:

61,8 m² powierzchni użytkowej / 1 mieszkanie;

24,00 m² powierzchni użytkowej / 1 mieszkańca;

2,57 mieszkańca / 1 mieszkanie;

245,23 mieszkańca /ha;

Średni udział zabudowy jednorodzinnej w budynkach oddanych do użytkowania - 40%.

Średni udział powierzchni użytkowej zabudowy jednorodzinnej do powierzchni użytkowej wszystkich budynków oddanych do użytkowania – 60%

Zasoby mieszkaniowe - stan projektowany na perspektywę 2050r.

Wyliczenie potrzeb w zakresie powierzchni użytkowej i terenów pod mieszkalnictwo, w podziale na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i zabudowę mieszkaniową jednorodziną.

Przyjęte założenia na 2050r.

Przyjęta liczba mieszkańców na 2050 r. – 16 360 mieszkańców.

Przyjęte standardy mieszkaniowe ogółem:

1 mieszkanie na 1 gospodarstwo domowe;

ogółem powierzchnia użytkowa mieszkań w 2020r.: 725 435 m²;

przyjęty liczba mieszkańców na lokal : 1,5 mieszkańca / 1 mieszkanie;

liczba mieszkań na 1000 mieszkańców: 666,6 mieszkań / 1000 mieszkańców;

wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkań na 1 mieszkańca - 45,0 m²;

pokrycie potrzeb mieszkaniowych (na podstawie zmiany trendu mieszkaniowego według realizacji z lat 2010-2020):

w zabudowie wielorodzinnej – 30% powierzchni użytkowej, przy obecnej na poziomie 60%

w zabudowie jednorodzinnej – 70% powierzchni użytkowej, przy obecnej na poziomie 40%

OBJAŚNIENIA SKRÓTÓW UŻYTYCH W OBLICZENIACH:

M - mieszkania

p.uż. – powierzchnia użytkowa
mk – mieszkaniec/mieszkańcy miasta
Pc – powierzchnia całkowita
Pt – powierzchnia terenu
Lm – liczba mieszkań
Lmk – liczba mieszkańców
Gzal – gęstość zaludnienia

Obliczenie powierzchni użytkowej pod mieszkalnictwo na 2050 r. według nowych potrzeb

Obliczenie łącznej powierzchni użytkowej mieszkań na 2050r. przy wskaźniku 40m² powierzchni użytkowej / mieszkańca.

$$p.uż. = 16\ 360\ mk \times 45m^2\ p.uż./mk = 736\ 200\ m^2.$$

Obliczenie liczby mieszkańców mogącej pomieścić się w istniejących zasobach mieszkaniowych przy wskaźnikach, założonych na 2050 r. Łączna powierzchnia użytkowa (stan na 2020r.) podzielona przez przyjęty na 2050 r. wskaźnik 40 m² powierzchni użytkowej na mieszkańca.

$$Lmk1 = 725\ 435\ m^2\ p.uż. : 45\ m^2\ p.uż. / mk = 16\ 120\ mk$$

Obliczenie liczby mieszkańców, dla których należy wybudować mieszkania, liczby mieszkań i ich łącznej powierzchni użytkowej - od prognozowanej na 2050 r. liczby mieszkańców odejmujemy liczbę mieszkańców wyliczoną powyżej i mnożymy przez wskaźnik 45 m² powierzchni użytkowej / mieszkanie.

ogółem liczba mieszkańców, dla których należy wybudować mieszkania:

$$Lmk2 = 16\ 360\ mk - 16\ 120\ mk = 239\ mk,$$

ogółem liczba mieszkań do wybudowania przy wskaźniku 1,5 mk / M:

$$L = 239\ mk : 1,5\ mk/M = 159\ M$$

ogółem łączna powierzchnia użytkowa mieszkań do wybudowania na rok 2050:

$$p.uż. \max = 239\ mk \times 45m^2\ p.uż./mk = 10\ 765\ m^2, \text{ z tego:}$$

$$\text{w zabudowie wielorodzinnej (30\%)}\ p.uż. \text{ MW} = 10\ 765\ m^2 \times 0,3 = 2261\ m^2$$

$$\text{w zabudowie jednorodzinnej (70\%)}\ p.uż. \text{ MN} = 10\ 765\ m^2 \times 0,7 = 7536\ m^2$$

Na podstawie art. 10 ust. 7 ustawy o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym zapotrzebowanie na tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej zwiększa się o 30%, stąd do studium przyjęto łączną powierzchnię użytkową mieszkań do wybudowania na rok 2050:

$$p.uż. = 10\ 765\ m^2 \times 1,30 = 13\ 995\ m^2$$

z tego, na podstawie planowanej struktury mieszkaniowej przyjmuje się:

w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej (30%) p.uż.:

$$MW = 13\ 995\ m^2 \times 0,30 = 2939\ m^2$$

w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej (70%) p.uż.:

$$MN = 13\ 995\ m^2 \times 0,70 = 9796\ m^2$$

Obliczenie powierzchni użytkowej pod mieszkalnictwo na 2050r. według potrzeb rozwojowych oraz wskazanego trendu związanego ze zmianą proporcji zabudowy na rzecz mieszkalnictwa jednorodzinnej w Pyskowicach

Obliczenie koniecznej korekty udziału powierzchni użytkowej wielorodzinnej w istniejącej tkance budowlanej do roku 2050r.

Istniejąca proporcja w zabudowie mieszkaniowej wynosi MW/MN – 60%/40%

Zmiana trendu wynikającego z nowych realizacji w okresie 2010 – 2020r. MW/MN – 30%/70%

Oznacza to możliwość odpływu mieszkańców z istniejącej zabudowy wielorodzinnej do nowej zabudowy jednorodzinnej przy jednoczesnej wymianie istniejącej zabudowy wielorodzinnej na zabudowę jednorodziną. Skalę tego zjawiska biorąc pod uwagę układ przestrzenny Pyskowic (historyczny układ urbanistyczny w większości wielorodzinny oraz rozkład pozostałych obszarów zabudowy wielorodzinnej, w szczególności rozproszoną zabudowę wielorodziną zlokalizowaną w południowej części miasta wśród zabudowy jednorodzinnej) należy oszacować na ok. 58 202 m² (powierzchnia użytkowa obiektów wielorodzinnych, które w perspektywie 2050 r. będą ulegały przekształceniom), co przekłada się na zmianę proporcji w okresie do roku 2050 na MW/MN – 50%/50%. Niniejsze zjawisko będzie wymagało zabezpieczenia dodatkowych powierzchni użytkowej dla zabudowa mieszkaniowej jednorodzinnej w perspektywie 2050 r. w liczbie obliczonej jako różnica pomiędzy powierzchnią użytkową zabudowy wielorodzinnej do przekształcenia a typową powierzchnią użytkową jednorodziną uzyskana jako iloczyn powierzchni zabudowy do liczby kondygnacji, w przypadku Pyskowic oznacza to budynek jednokondygnacyjny, stąd potrzebna nowa powierzchnia użytkowa wynosi: 58 202 – 19 520 (powierzchnia zabudowy istniejących budynków wielorodzinnych) = 38 682 m²

Obliczenie łącznej powierzchni użytkowej wszystkich zasobów mieszkaniowych w perspektywie 2050r.

Obliczenie łącznej powierzchni użytkowej wszystkich zasobów mieszkaniowych w perspektywie 2050r. (suma stanu istniejącego i projektowanego):

łączna (istniejąca i projektowana) powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej

- bez 30% rezerwy:

$$p.uż. = 725\,435\text{ m}^2 + 10\,765\text{ m}^2 = 736\,200\text{ m}^2$$

łączna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej - z 30% rezerwą:

$$p.uż. = 725\,435\text{ m}^2 + 13\,995\text{ m}^2 = 739\,430\text{ m}^2, \text{ z tego:}$$

w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej

$$p.uż. MW = 370\,397\text{ m}^2 + 2939\text{ m}^2 = 376\,336\text{ m}^2$$

w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej

$$p.uż. MN = 355\,038\text{ m}^2 + 9796\text{ m}^2 = 364\,834\text{ m}^2$$

Obliczenie powierzchni terenów potrzebnych pod nową zabudowę mieszkaniową.

Zabudowa wielorodzinna MW:

Założenia:

zabudowa wielorodzinna - 30% p.uż. nowej zabudowy;

średnia ważona liczba kondygnacji – 3.0 kondygnacji;

intensywność zabudowy $I = (Pc/Pt) = 1,00$;

do obliczeń przyjmuje się założenie, że p.uż. = 0,7 Pc, a wyliczona powierzchnia terenu Pt jest powierzchnią netto i stanowi 75% (wskaźnik x 0,75) powierzchni terenu brutto określonej w studium.

Obliczenie powierzchni całkowitej nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:

$$p.uż. = 0,7 \times Pc \text{ stąd } Pc = p.uż. : 0,7 = 2939 \text{ m}^2 : 0,7 = 4198 \text{ m}^2$$

Obliczenie powierzchni terenów dla nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:

$$Pt = Pc : I = 4198 \text{ m}^2 : 1,0 = 4198 \text{ m}^2 = \text{ok. } 0,5 \text{ ha}$$

Przyjmuje się, że wyliczona powierzchnia odnosi się do działek zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, a więc terenu mieszkalnictwa netto. Z uwagi na skalę i stopień agregacji ustaleń studium, wyznaczone w nim obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej należy traktować jako tereny brutto (łącznie z zielenią towarzyszącą (skwery, ale nie parki) publiczną, drogami, parkingami, usługami podstawowymi itp.). Stąd powierzchnia terenu brutto:

$$PtMW = Pt : 0,75 = 0,5 \text{ ha} : 0,75 = \text{ok. } 0,7 \text{ ha}$$

Zabudowa jednorodzinna MN:

Założenia:

zabudowa jednorodzinna - 70% p.uż. nowej zabudowy;

intensywność zabudowy $I = (Pc/Pt) = 0,30$;

do obliczeń przyjmuje się założenie, że p.uż. = 0,7 Pc, a wyliczona powierzchnia terenu Pt jest powierzchnią netto i stanowi 75% (wskaźnik x 0,75) pow. terenu brutto, określonej w studium.

Obliczenie powierzchni całkowitej nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:

$$p.uż. = 0,7 \times Pc \text{ stąd } Pc = p.uż. : 0,7 = (9796 + 38\ 682) \text{ m}^2 : 0,7 = 69\ 254 \text{ m}^2$$

Obliczenie powierzchni terenów dla nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:

$$Pt = Pc : I = 69\ 254 \text{ m}^2 : 0,3 = 230\ 847 \text{ m}^2 = 23,0 \text{ ha}$$

Przyjmuje się, że wyliczona powierzchnia odnosi się do działek zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a więc terenu mieszkalnictwa netto. Z uwagi na skalę i stopień agregacji ustaleń studium, wyznaczone w nim obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej należy traktować jako tereny brutto (łącznie z zielenią towarzyszącą (skwery, ale nie parki) publiczną, drogami, parkingami, usługami podstawowymi itp.). Stąd powierzchnia terenu brutto:

$$PtMN = Pt : 0,75 = 23,0 \text{ ha} : 0,75 = 30,7 \text{ ha}$$

Powierzchnia terenów pod nową zabudowę mieszkaniową na 2050 rok ogółem:

$$PtM = PtMW + PtMN = 0,7 \text{ ha} + 30,7 \text{ ha} = \mathbf{31,4 \text{ ha}}$$

4. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową usług, w tym usług społecznych

Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową usług administracji publicznej

Pyskowice są siedzibą administracji samorządowej na poziomie gminnym z Urzędem Miejskim jako jej siedzibą. Nie znajdują się tutaj inne organy ani instytucje administracji publicznej i samorządowej, realizujące swoje zadania.

Określenie potrzeb na perspektywę.

Z uwagi na przewidywany spadek liczby ludności Pyskowic w okresie perspektywicznym nie przewiduje się rozbudowy lub budowy nowych jednostek administracji publicznej, chyba, że potrzeba taka wynikać będzie ze zmian obowiązujących przepisów prawa. Wówczas należy ująć je w studium, po określeniu rodzaju i wielkości potrzeb.

Analiza potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej i innych usług podstawowych

Infrastruktura społeczna stanowi istotną część usług publicznych, określających komfort życia mieszkańców poprzez dostęp do usług podstawowych w miejscu zamieszkania, poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość wypoczynku i rekreacji. Programowanie potrzeb w tym zakresie zależne jest od prognozowanej liczby ludności oraz przyjętych wskaźników perspektywicznych dla poszczególnych rodzajów usług. Na infrastrukturę społeczną składają się usługi:

- edukacji i wychowania, w tym: żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe,
- ochrony zdrowia i opieki społecznej, jak: szpitale, przychodnie, praktyki lekarskie, apteki, placówki pomocy społecznej i placówki socjalizacyjne,
- kultury fizycznej, sportu i rekreacji, w tym: tereny sportowe, zieleń rekreacyjna,
- kultury i sztuki,
- administracja i bezpieczeństwo publiczne.

Uzupełnieniem są usługi podstawowe z zakresu handlu, gastronomii oraz obiekty obsługi ludności, w tym m.in. punkty usług rzemieślniczych.

Uwarunkowania demograficzne.

Zgodnie z analizą demograficzną na rok 2050 przyjęto liczbę 16 360 mieszkańców miasta.

Dla określenia potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej przyjmuje się założenie, że większość tych usług powinna być związana przestrzennie z lokalizacją planowanej nowej zabudowy mieszkaniowej wielo- i jednorodzinnej, zapewniając mieszkańcom łatwy dostęp do usług. Z przyjętych bilansów nowej zabudowy mieszkaniowej powinny być wyłączone te zasoby, których realizacja odbywać się będzie w ramach rezerw, istniejących w pełni ukształtowanych strukturach urbanistycznych.

Należy przy tym zauważyć, że w okresie perspektywicznym (2050 r.) przewiduje się ogólny spadek liczby ludności miasta. Dodatkowo planowane „rozgęszczenie” zabudowy w istniejących zasobach mieszkaniowych, poprzez przyjęcie większych wskaźników powierzchniowych na mieszkańca, spowoduje zmniejszenie liczby mieszkańców istniejących osiedli, korzystających z istniejącej tam infrastruktury społecznej. Spowoduje to poprawienie wskaźników obsługi tych mieszkańców, ale może też wpłynąć na konieczność likwidacji (zmiany funkcji) niektórych obiektów tej infrastruktury.

Określenie potrzeb z zakresu infrastruktury społecznej na perspektywę 2050 r.

Edukacja i wychowanie.

Dla określenia potrzeb w zakresie edukacji i wychowania na perspektywę przyjmuje się niżej podane wskaźniki.

Tab. 22. Wskaźniki i standardy urbanistyczne dla infrastruktury społecznej w zakresie usług opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych na perspektywę 2049 r. *)

Lp.	Rodzaj usług /wskaźnika	Żłobki	Przedszkola	Szkoły podstawowe
1.	% liczby mieszkańców korzystających z usług	0,3%	3%	9%
2.	Zalecana chłonność placówki	60 dzieci	120 dzieci	500-700 uczniów
3.	Powierzchnia działki	0,3 ha	0,4 ha	1,5 – 2,0 ha
4.	Liczba mieszkańców / 1 obiekt	20 000	4 000 – 5 000	10 000
5.	Powierzchnia terenu/1 mieszkańca	0,15 m ² /mk	0,9 m ² /mk	1,8 m ² /mk
6.	Zalecany max promień dojazdu pieszego	1000 m	500 m	500 – 800 m

*) na podstawie „Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia” Grażyna Dąbrowska – Milewska, 2010.

Tab. 23. Dla placówek oświatowych przyjmuje się wielkości:

Lp.	Rodzaj placówki	Liczba dzieci /uczniów na oddział /klasę	Dodatkowe warunki
1.	żłobki	20	1 dziecko/ 1 miejsce
2.	przedszkola	20-25	1 dziecko/ 1 miejsce
3.	szkoły podstawowe	20-25	1 zmiana
5.	szkoły ponadpodstawowe	25/30	1 zmiana

Dla założonej liczby 239 mieszkańców nowej zabudowy mieszkaniowej na rok 2050, w oparciu o przyjęte wskaźniki, wyliczono zapotrzebowanie powierzchni użytkowej oraz powierzchni terenów dla obiektów z zakresu edukacji i wychowania, podane w poniższej tabeli.

Tab. 24. Zapotrzebowanie w zakresie edukacji i wychowania dla mieszkańców nowej zabudowy

Lp.	Rodzaj usług	Przyjęty wskaźn. do liczby ludności (%)	Liczba miejsc /dzieci	Liczba dzieci na oddział	Liczba oddziałów /klas	Wskaźn. m ² pow. użyt. na 1 dziecko	Zapotrzebowanie ogółem	
							pow. użytkowa zab. (m ²)	pow. terenu (ha)
1.	Żłobki	0,3	1	20	0	10	0	0
2.	Przedszkola	3,0	7	20-25	0,5	10	70	0,01

3.	Szkoły podstawowe	6,0	14	20-25	1	8	112	0,25
Razem							182	0,26

Zapotrzebowanie na nowe obiekty w zakresie edukacji i wychowania dla mieszkańców mogą zostać zapewnione przez istniejące obiekty.

Placówki szkolnictwa ponadpodstawowego.

W zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego Pyskowice posiadają 1 obiekt.

Liczba szkół z zakresu szkolnictwa ponadpodstawowego wydaje się być wystarczająca. Zmianie uleg mogą przede wszystkim kierunki kształcenia, dostosowane do zmieniających się potrzeb rynku, w tym zarówno na poziomie szkół zasadniczych jak i wyspecjalizowanych usług, związanych z nowymi technologiami. Wzrastać też będą potrzeby związane z opieką nad osobami starszymi i schorowanymi, stąd potrzeba kształcenia w kierunkach pielęgniarstwo-opiekuńczych. Nie przewiduje się jednak istotnego wzrostu liczby obiektów edukacyjnych. Dla szkolnictwa ponadpodstawowego na perspektywę należy przyjąć wskaźniki 25-30 uczniów/klasę oraz nauczanie na 1 zmianę.

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna.

Izochrona dojazdu do placówek podstawowej służby zdrowia nie powinna przekraczać odległości 1000-1500m.

Tab. 25. Zalecane perspektywiczne wskaźniki zatrudnienia placówek podstawowej opieki zdrowotnej.

Lp.	Zatrudniony:	Liczba osób objętych opieką zdrowotną
1.	lekarz rodzinny lub lekarz POZ	2500 – 3000 mieszkańców
2.	lekarz pediatra w POZ	1200 1500 mieszkańców
3.	lekarz ginekolog	10000 kobiet (15-49 lat)
4.	pielęgniarka środowiskowa - rodzinna	2500 – 3000 mieszkańców
5.	położna środowiskowa - rodzinna	6000 kobiet (15 – 49 lat)
6.	pielęgniarka środowiskowa w placówkach nauczania i wychowania	600 – 800 uczniów

Wobec przewidywanego spadku liczby ludności w okresie perspektywicznym, obecna ilość placówek ochrony zdrowia i opieki społecznej wydaje się wystarczająca. Niemniej jednak, z uwagi na nowe obszary lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, tereny te powinny być również wyposażone w usługi podstawowe z zakresu ochrony zdrowia i opieki społecznej, w zasięgu uzasadnionej izochrony dojazdu pieszego.

Kultura fizyczna, sport i rekreacja.

W stanie istniejącym zgodnie z rejestrem gruntów, tereny rekreacji i wypoczynku zajmują w Pyskowicach 12,63ha, co daje wskaźnik 6,9 m² na mieszkańca.

Tab. 26. Zalecane wskaźniki programowo-powierzchniowe dla terenów zieleni i rekreacji przydomowej oraz ogólnodostępnych kompleksów zieleni, wypoczynku i sportu.

Rodzaj terenów	Program	Minimalna powierzchnia	Wskaźnik powierzchniowy minimalny	Max promień dojazdu (m)
Tereny przydomowe, na terenie działki budowlanej (netto)	plac zabaw dla dzieci do lat 6	250 m ²	5 m ² /mk	50
	plac zabaw dla dzieci starszych (powyżej 50 mieszkań)	250 m ²		100
Podstawowe ogólnodostępne tereny wypoczynku i sportu	ogród osiedlowy	2 ha	4,0 m ² /mk	500
	boiska sportowe do gier zespołowych		1,5 m ² /mk	
Ponadpodstawowe tereny wypoczynku i sportu	park	2 ha	4,0 m ² /mk	1000
	zespół boisk 1000 m kryte pływalnie hala sportowa	2 ha	2,5 m ² /mk	

*) na podstawie „Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia” Grażyna Dąbrowska – Milewska, 2010.

Uzupełnieniem mogą być perspektywiczne wskaźniki sportowo-rekreacyjnych obiektów kubaturowych, określające poziom zabezpieczenia potrzeb w tym zakresie:

- stadiony – 1 obiekt/60000–70000 mieszkańców;
- boiska sportowe – 1 obiekt/1500–2000 mieszkańców;
- pływalnie kryte – 1 obiekt/35000–40000 mieszkańców;
- korty tenisowe – 1 obiekt/25000–30000 mieszkańców;
- hale sportowe – 1 obiekt/45000–50000 mieszkańców;
- sale ćwiczeń – 1 obiekt/3000 mieszkańców.

Przyjmuje się założenie, że na terenach zieleni i rekreacji osiedlowej (przydomowej) nie przewiduje się trwałej zabudowy kubaturowej, a na ogólnodostępnych terenach zieleni, wypoczynku i sportu jedynie niewielkie obiekty zaplecza. Dlatego też zapotrzebowanie w tym zakresie ogranicza się do określenia potrzebnej powierzchni terenów.

Tab. 27. Zapotrzebowanie terenów rekreacji i sportu

Rodzaj terenu	Funkcja terenu	Wskaźnik powierzchniowy minimalny
Tereny przydomowe, na terenie działki budowlanej (netto)	plac zabaw dla dzieci	5 m ² /mk
Podstawowe ogólnodostępne tereny	ogród osiedlowy	4,0 m ² /mk

wypoczynku i sportu	boiska sportowe do gier zespołowych	1,5 m ² /mk
Ponadpodstawowe tereny wypoczynku i sportu	park	4,0 m ² /mk
	zespół boisk	2,5 m ² /mk

Dla nowej zabudowy mieszkaniowej (239 mieszkańców) w celu programowania zapotrzebowania terenów zieleni, sportu i rekreacji przyjmuje się na perspektywę zapotrzebowanie na poziomie 0,2 ha według wskaźników przedstawionych w powyższych tabelach.

Kultura i sztuka.

W obszarach planowanej na perspektywę nowej zabudowy mieszkaniowej nie ma konieczności lokalizacji nowych obiektów.

Pozostałe rodzaje usług podstawowych.

Każda nowo tworzona lub rozwijana struktura urbanistyczna winna być wyposażona w szereg usług podstawowych, gwarantujących mieszkańcom zapewnienie właściwego standardu oraz bezpieczeństwa zamieszkiwania. Zapotrzebowanie na ww. usługi dla 239 mieszkańców zestawiono w poniższej tabeli.

Tab. 28. Zapotrzebowanie na osiedlowe usługi podstawowe.

Lp.	Rodzaj usług	Wskaźnik Pc zabudowy na 1 mieszkańca*	Powierzchnia całkowita zabudowy [m ²]	Powierzchnia użytkowa zabudowy [m ²]
1.	Handel	0,3 – 1,0	239	179,25
2.	Gastronomia.	0,1 – 0,2	47,8	35,85
3.	Usługi rzemiosła i podobne	0,15 – 0,4	95,6	71,7
4.	Administracja i biura	0,03 – 0,05	11,95	8,9625
5.	Oddział poczty i banku	0,05 – 0,15	35,85	26,8875
6.	Posterunek policji	0,02 – 0,03	7,17	5,3775
	Razem		437	328

*) wg wytycznych opracowanych przez Wydz. Architektury Politechniki Gdańskiej

Wielkość powierzchni użytkowej w poszczególnych częściach miasta z nową zabudową należy dostosować do rzeczywistych potrzeb.

Usługi komercyjne, ponadpodstawowe.

Jest to grupa działalności gospodarczych o dominującej funkcji usług dla firm i dla ludności, nie obejmująca wydzielonych grup usług, tj. usług publicznych oraz usług handlu wielkopowierzchniowego (WOH) o pow. sprzedaży przekraczających 2000m². Usługi komercyjne skupione są przede wszystkim w obszarze śródmiejskim. Mniejsze zespoły usług komercyjnych towarzyszą strefom zabudowy mieszkaniowej i rozlokowane są w ich otoczeniu.

Według stanu na 2020 rok powierzchnia zagospodarowanych terenów usług komercyjnych wynosi ogółem 5,63 ha a powierzchnia użytkowa zabudowy usługowej 73 575 m². Daje to odpowiednio wskaźniki 13 068 m² pow.uż/ha i 4,00 m² pow. uż/mieszkańca. Rozwój sfery usług stanowić będzie ważny czynnik rozwoju ogólnego potencjału gospodarczego miasta i podażać będzie za wzrostem stopnia zamożności społeczeństwa i wzrostem oczekiwań w stosunku do rodzaju i wielkości świadczonych usług.

Dlatego też na okres perspektywiczny zakłada się zwiększenie wskaźnika pow. użytkowej zabudowy usługowej do 8,0 m² pow. użyt./mieszkańca.

W zależności od rodzaju działalności gospodarczej wskaźniki powierzchni użytkowej zabudowy w stosunku do powierzchni terenu mogą być bardzo zróżnicowane. Dlatego też dla terenów usług komercyjnych przyjmuje się wskaźniki w przedziale 3000– 8000 m² pow. użyt. zabudowy/ha terenu, z dopuszczalnością wskaźników granicznych, wykraczających poza przyjęte wartości. Dla potrzeb obliczeniowych przyjęto wskaźnik 8000 m² pow. użyt. zabudowy/ha terenu.

Dla docelowej liczby mieszkańców 16 120 mk pow. użytkowa zabudowy usług komercyjnych przy wskaźniku 8,0 m² pow. użyt./mieszkańca wynosić będzie:

$$P_u = 16\ 120\ \text{mk} \times 8,0\ \text{m}^2\ \text{p.uż/mk} = 128\ 960\ \text{m}^2$$

Wielkość niezbędnych rezerw terenowych przy wskaźniku 8000m² p.uż/ha terenu:

$$P_{tu} = (128\ 960\ \text{m}^2 - 73\ 575\ \text{m}^2) : 8000\ \text{m}^2\ \text{p. uż./ha} = 6,92\ \text{ha.}$$

Na podstawie art. 10 ust. 7 ustawy o pizp wielkość zapotrzebowania na nowe tereny pod usługi komercyjne zwiększa się o 30%, stąd docelowo łączne rezerwy terenów wyniosą:

$$P_t = 1,91\ \text{ha} \times 1,3 = 8,99\ \text{ha}$$

5. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową terenów aktywności gospodarczej

Przemysł, składy, magazyny oraz przemysł hutniczy.

Tereny produkcyjno-składowo-magazynowe zlokalizowane są głównie w rejonie południowo-wschodnim oraz w części północnej miasta.

Według stanu na koniec 2020 r. powierzchnia zagospodarowanych terenów przemysłowo-składowych wynosi 41,9 ha, a łączna powierzchnia użytkowa zabudowy – 127 386 m², co daje wskaźnik 3 040 m² p.uż./ha terenu.

Przy liczbie pracujących na koniec 2020 r. na 1000 mieszkańców 228 (ogółem 4206 os) oraz proporcji pracujących w przemyśle 41 % co daje to wskaźnik 73,64 m²/na 1 pracującego. Zakładając, że z uwagi na automatyzację procesów produkcyjnych oraz zjawiska demograficzne poziom pracujących na 1000 mieszkańców będzie zawierała się w przedziale 200-230 na 1000 mieszkańców to przy utrzymaniu powierzchni użytkowej otrzymamy wskaźnik 75,00 m²/na 1 pracującego.

Programowanie zapotrzebowania na tereny przemysłowo-składowe nie musi zachowywać proporcji w stosunku do perspektywicznej liczby ludności miasta. Obecnie rynek pracy zdominowany jest przez przemysł, w którym trudno wyróżnić dominującą branżę. Daje to dobrą i pewną stabilizację dzisiejszego rynku pracy i będzie miało na niego wpływ jeszcze przez ok. 20-30 lat.

Najważniejszą wydaje się dywersyfikacja i rozbudowa potencjału gospodarczego miasta poprzez tworzenie nowych zakładów, wykorzystujących nowoczesne technologie, pozwalające młodym, wykształconym ludziom na znalezienie zatrudnienia i spełnianie swoich zawodowych ambicji.

Zadania miasta dotyczą przede wszystkim tworzenia warunków do działalności gospodarczej, wspierania podmiotów przez odpowiednią politykę i promocję miasta. Ważnym elementem wsparcia będą również działania związane z planowaniem przestrzennym i rozwojem infrastruktury technicznej na terenach wykorzystywanych i możliwych do wykorzystania do celów gospodarczych.

Cele strategiczne w sferze gospodarczej powinny wpływać na decyzje podejmowane przez wszystkie podmioty działające w mieście oraz przyszłych inwestorów zewnętrznych i wewnętrznych. Wysoki stopień rozwoju gospodarczego miasta w harmonii ze środowiskiem można osiągnąć przez:

- zwiększenie dostępności przygotowanych terenów inwestycyjnych;
- zwiększenie aktywności inwestorów w mieście;
- podniesienie atrakcyjności warunków prowadzenia działalności dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- rozwiniętą infrastrukturę usługową na terenie miasta.

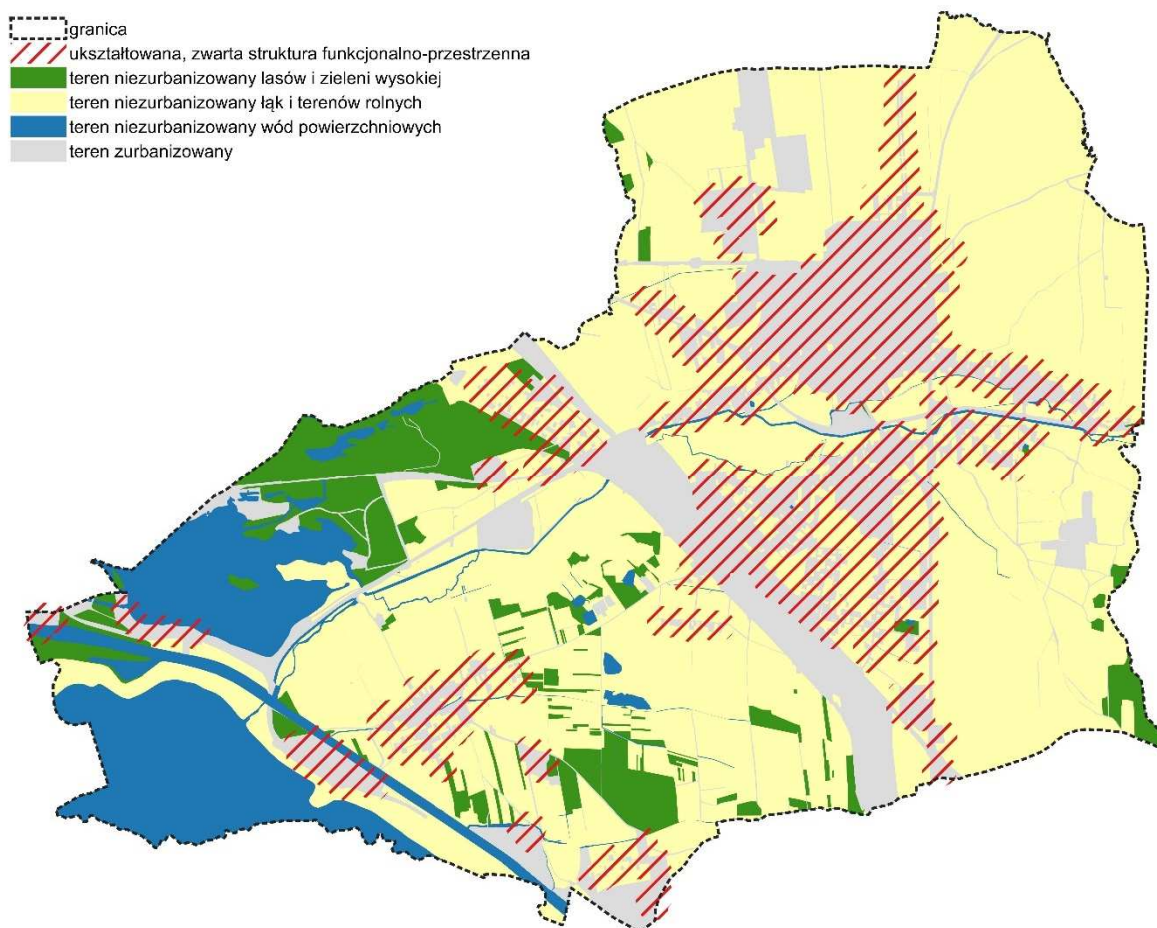
Wobec powyższych uwarunkowań celem zmiany studium w sferze gospodarczej jest zaplanowanie odpowiednio dużych rezerw terenów przemysłowo-składowych, usytuowanych w różnych częściach miasta, dających potencjalnym inwestorom możliwości wyboru lokalizacji, stosownie do potrzeb. Do bilansu przyjęto więc rezerwy terenów, zdefiniowane pod ten cel w planach miejscowych.

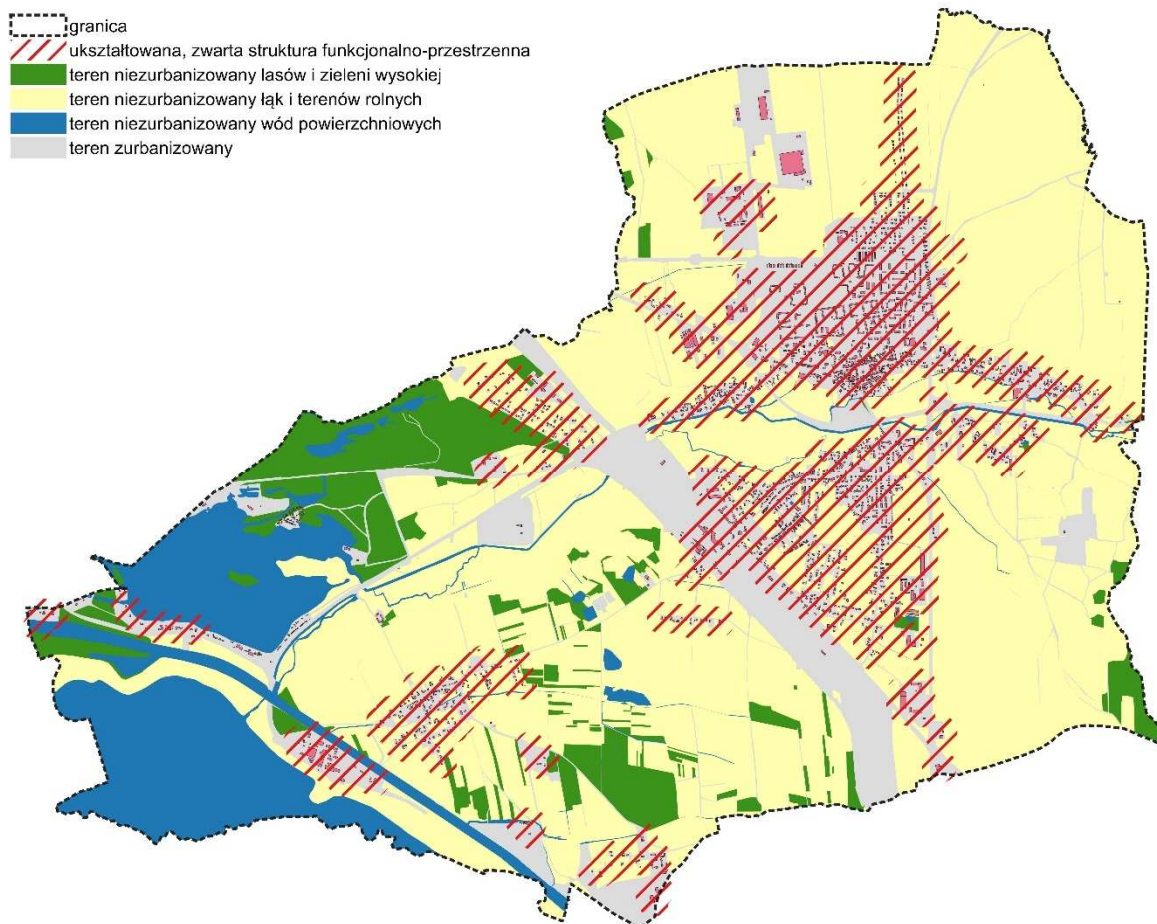
W zależności od planowanego rodzaju działalności gospodarczej i związanego z tym sposobu zagospodarowania terenu, wskaźniki powierzchni użytkowej zabudowy w stosunku do powierzchni terenu mogą być bardzo zróżnicowane. Dlatego też dla terenów przemysłowo-składowych przyjmuje się zoptymalizowane wskaźniki w przedziale 1000–5000m² pow. użytk. zabudowy/ha terenu, z dopuszczalnością wskaźników granicznych, wykraczających poza przyjęte wartości.

Dla potrzeb dalszych prac obliczeniowych przyjęto wskaźnik 2000m² pow. uż. zabudowy/ha terenu.

IV. SZACOWANA CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Na potrzeby sporządzenia bilansu należało wyznaczyć obszar o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. W tym celu wykorzystano metodologię zaproponowaną w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161) opartą o przedstawione tam definicje „zwartej zabudowy - rozumie się przez to zgrupowanie nie mniej niż 5 budynków, za wyjątkiem budynków o funkcji wyłącznie gospodarczej, pomiędzy którymi największa odległość sąsiadujących ze sobą budynków nie przekracza 100 m;” oraz „obszaru zwartej zabudowy - rozumie się przez to obszar wyznaczony przez obwiednię prowadzoną w odległości 50 m od zewnętrznych krawędzi skrajnych budynków tworzących zwartą zabudowę lub po zewnętrznych granicach działek, na których położone są te budynki, jeśli ich odległość od tych granic jest mniejsza niż 50 m” oraz uzupełniono ją o dane dotyczące uzbrojenia terenu w układ komunikacyjny, sieć wodociągową oraz sieć elektroenergetyczną – jako niezbędne do inwestowania w obszarze miejskim (odstąpiono od sieci kanalizacyjnej, gdyż zgodnie z planem aglomeracji część terenów w zwartej zabudowie na obszarze miasta nie będzie objęta zbiorczym systemem odprowadzania ścieków). Z przyjętych założeń uzyskano następujący obraz przestrzenny:

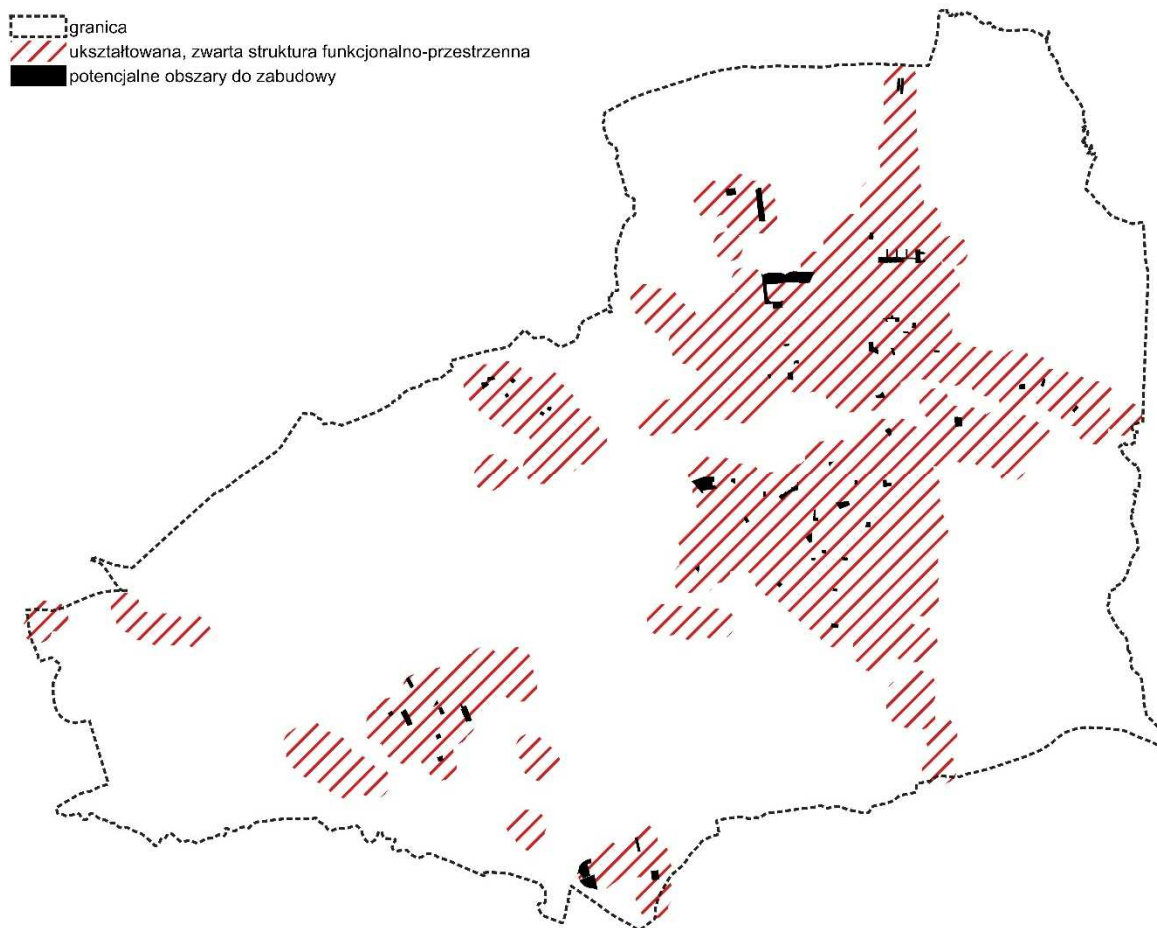
Powierzchnia obszaru o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej została oszacowana na 869,51 ha, obejmuje ona zarówno układ drogowy, działki zieleni miejskiej, wody powierzchniowe, tereny infrastruktury technicznej, tereny sportowo-rekreacyjne jak również działki budowlane niezabudowane oraz zabudowane obiektami budowlanymi o funkcjach mieszkaniowych jednorodzinnych i wielorodzinnych, przemysłowych i usługowych.

Tab. 29. Zestawienie powierzchni istniejących terenów według funkcji na terenie miasta

Funkcja	Suma powierzchni terenu (m ²)	Udział w ogólnej powierzchni zabudowy
usługi	155 630,83	5,17
jednorodzinna	1 514 088,29	50,38
pozostała Zabudowa Suma	319 121,04	10,62
produkcyjna i składowa	419 144,61	13,94
wielorodzinna	597 677,64	19,89
Suma końcowa	3 005 662,41	

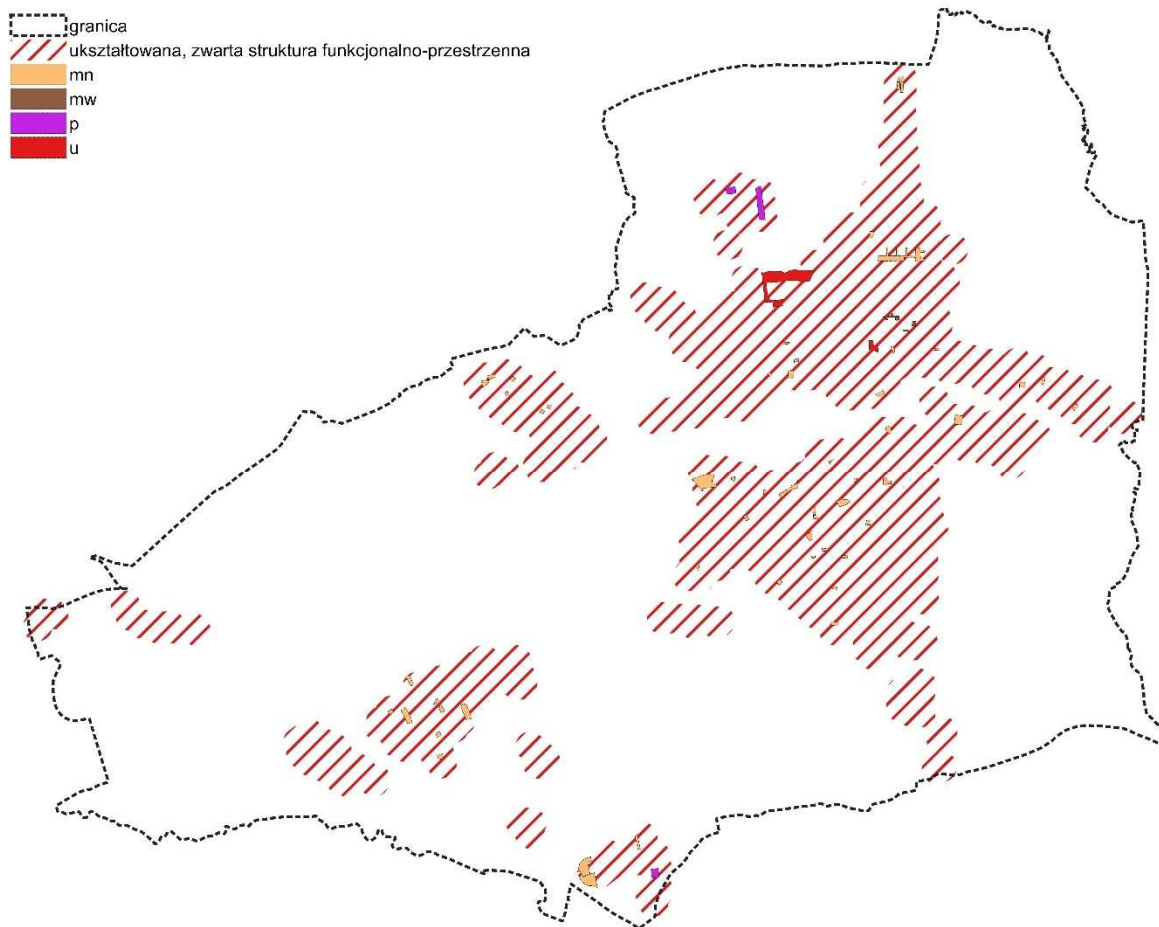
Tym samym kolejnym krokiem, jest oszacowanie powierzchni terenów, które w ramach istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej mogą być zabudowane na podstawowe funkcje mieszkaniowe,

przemysłowe i usługowe. W tym celu z obszaru zurbanizowanego wyłączono działki drogowe, wodne, zieleni urządzonej, usług sportu i rekreacji, infrastruktury technicznej oraz działki zabudowane. Następnie dokonano oceny uzyskanych obszarów pod kątem ustawowej definicji działki budowlanej tj. nieruchomości gruntowej lub działki gruntu, której wielkość, cechy geometryczne, dostęp do drogi publicznej oraz wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej spełniają wymogi realizacji obiektów budowlanych. Uzyskany obraz przestrzenny przedstawia się następująco:

Powierzchnia obszaru potencjalnie możliwego do zabudowy w ramach obszaru o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej została oszacowana na 16,51ha. Do oszacowania rozkładu wskazanej powierzchni na poszczególne funkcje zastosowano metodę kontynuacji zabudowy, która wprost wynika z warunków określonych w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 z późn. zm.). Uzyskany obraz przestrzenny przedstawia się następująco:

Tab. 30. Zestawienie powierzchni terenu według funkcji na terenie miasta

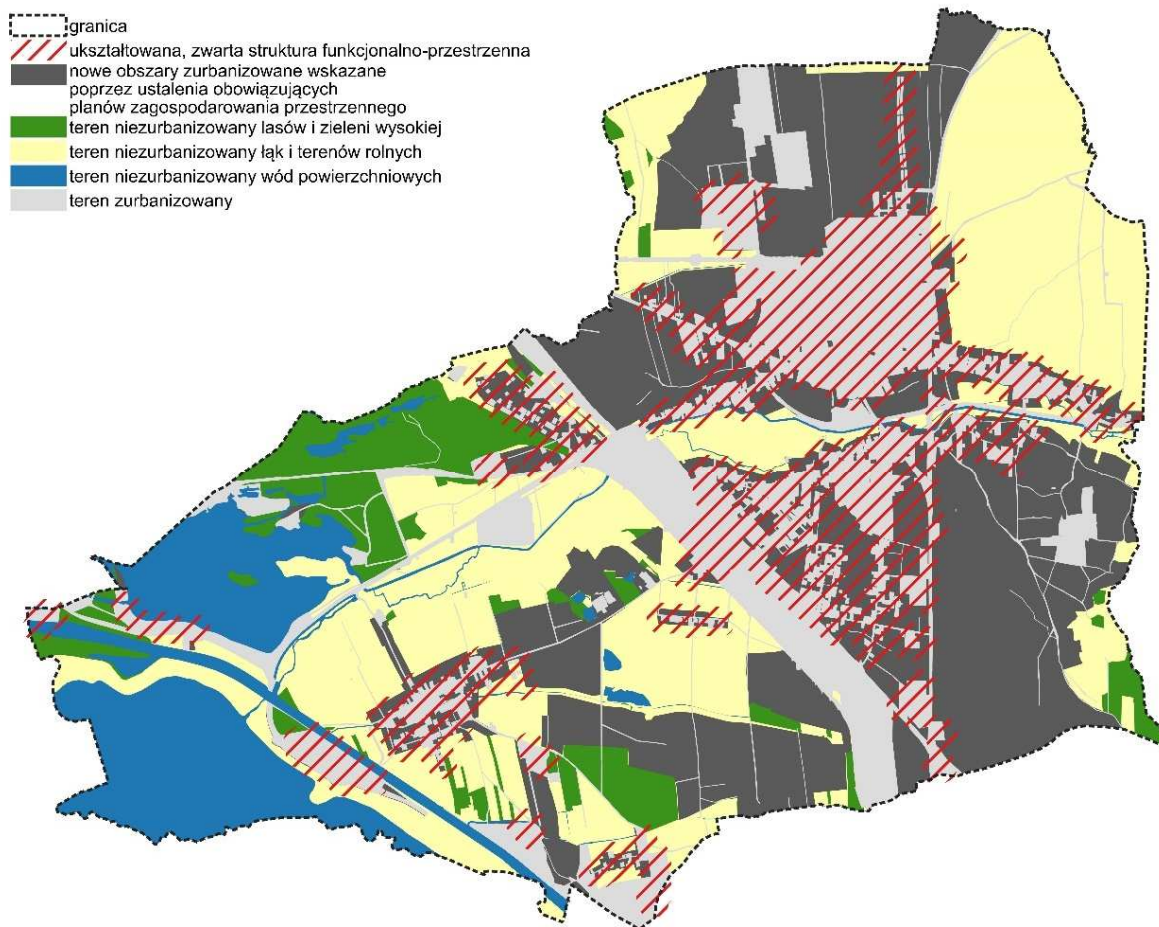
Funkcja	Suma powierzchni terenu brutto (ha)	Suma powierzchni terenu netto (ha) – 0,75 brutto
wielorodzinna	3 167	2 375
jednorodzinna	107 935	80 951
produkcyjna	16 748	1 2561
usługi	37 337	28 000
Suma	165 187	123 890

Tab. 31. Przełożenie powierzchni terenu według funkcji na powierzchnię użytkową na terenie miasta

Funkcja	Suma powierzchni terenu netto (ha) – 0,75 brutto	Suma powierzchni użytkowej według zasad przyjętych w części obliczeń chłonnościowych $P.uż. = (Pc/0,7)$ $Pc=Pt*I$ $Pt=Pn/0,75$
wielorodzinna	2375	1662
jednorodzinna	80951	16 700
produkcyjna	12561	2637
usługi	28000	9800

V. CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ

Na potrzeby sporządzenia bilansu należało wyznaczyć obszary w których na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego możliwa jest lokalizacja zabudowy. Dla przedmiotowego zagadnienia uzyskano następujący obraz przestrzenny:

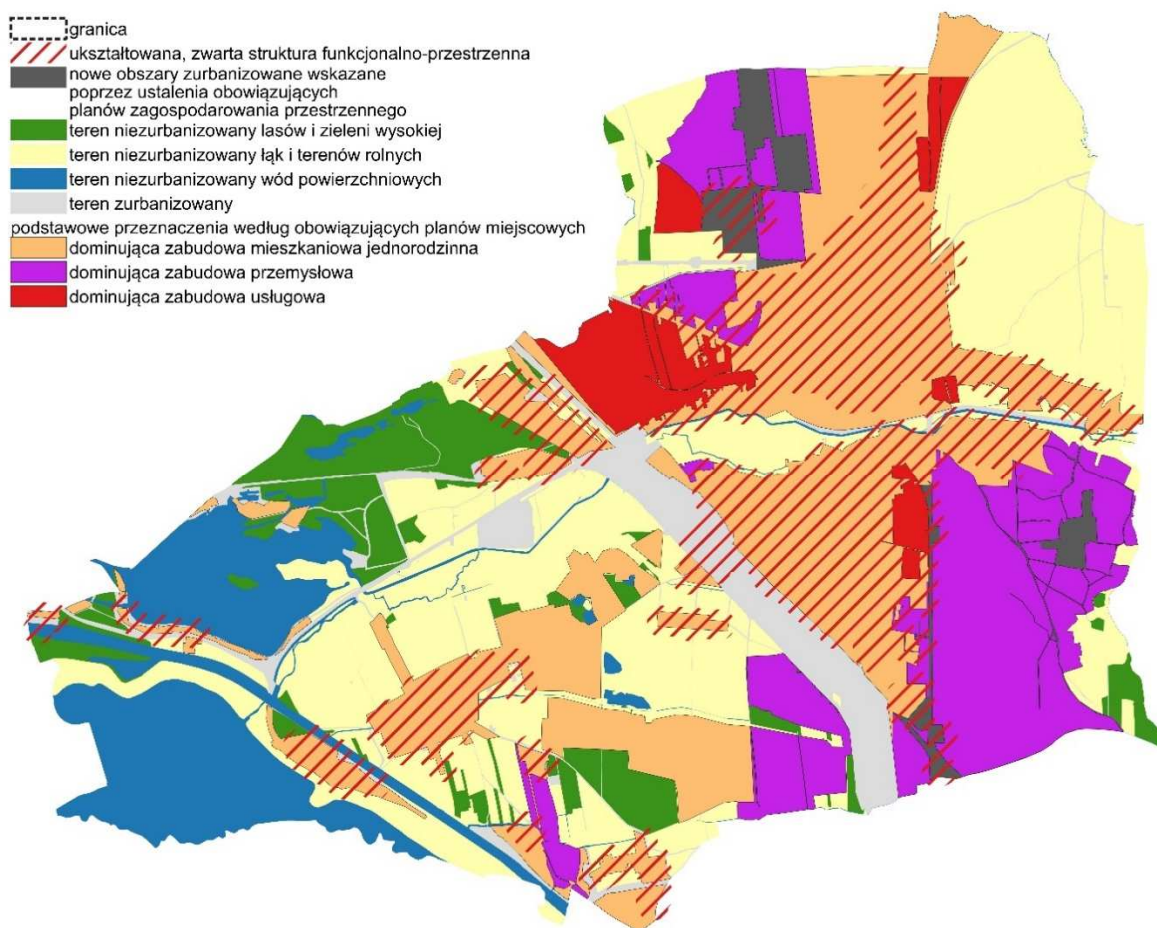

Tab. 32. Zestawienie powierzchni terenu według funkcji na terenie miasta

Funkcja	Suma powierzchni terenu brutto (ha)	Suma powierzchni terenu netto (ha) – 0,75 brutto
jednorodzinna	852,25	639
produkcyjna	432,93	324
usługi	118,73	89
Suma	1403,91	1052

Tab. 33. Przełożenie powierzchni terenu według funkcji na powierzchnię użytkową na terenie miasta

Funkcja	Suma powierzchni terenu netto (ha) – 0,75 brutto	Suma powierzchni użytkowej według zasad przyjętych w części obliczeń chłonnościowych $P.u.ż. = (Pc/0,7)$ $Pc=Pt*I$ $Pt=Pn/0,75$
jednorodzinna	74,0	639 000
produkcyjna	97,9	648 000
usługi	9,5	178 000
Suma	213,1	2 780 714

VI. PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIA NA ZABUDOWĘ Z CHŁONNOŚCIĄ OBSZARÓW O ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W PLANACH MIEJSCOWYCH.

Tabelaryczny bilans potrzeb pod nową zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną z uwzględnieniem rezerw wynikających ze stanu istniejącego i planów miejscowych.

Tab. 34. Zapotrzebowanie powierzchni użytkowej dla nowej zabudowy na perspektywę - rok 2050.

Lp.	Funkcja terenu	Istniejąca powierzchnia użytkowa zabudowy 2020 r. (m ²)	Planowana powierzchnia użytkowa zabudowy na 2050 r. (m ²)	Powierzchnia użytkowa rezerw terenów w obrębie istniejącej zabudowy o w pełni wykształconej strukturze (m ²)	Powierzchnia użytkowa w obrębie terenów wyznaczonych w obowiązujących mpzp (m ²)	Bilans/ zapotrzebowanie terenów w perspektywie 2050 r. (kol.3 – kol.2- kol. 4 – kol. 5) (m ²)
	1	2	3	4	5	6
1.	MW	428 599	376 336	1662	-	-53 925
2.	MN	296 836	364 834	16700	639000	-587 702
3.	P	127 386	778 023	2637	648000	0
4.	U	73 575	128 960	9800	178000	-132 415

Tab. 35. Zapotrzebowanie powierzchni terenów dla nowej zabudowy na perspektywę - rok 2050.

Lp.	Funkcja terenu	Istniejąca powierzchnia zagospodarowania terenów 2020 r. (ha)	Zapotrzebowanie terenów pod nową zabudowę 2050 r. (ha)	Powierzchnia rezerw terenów w obrębie istniejącej zabudowy o w pełni wykształconej strukturze (ha)	Powierzchnia terenów w obrębie terenów wyznaczonych w obowiązujących mpzp (ha)	Bilans/ zapotrzebowanie terenów w perspektywie 2050 r. (kol.3 – kol.2- kol. 4 – kol. 5) (ha)
	1	2	3	4	5	6
1.	MW	59,77	0,70	0,31	0	0,39
2.	MN	151,40	30,50	10,79	639	-619,29
3.	P	41,91	367,58	1,67	324	0,00
4.	U	15,56	8,99	3,73	89	-83,74

Symulacja zapotrzebowania powierzchni terenów dla nowej zabudowy mieszkaniowej na perspektywę roku 2050 w celu uzupełnienia deficytu powierzchni mieszkaniowych w związku z uruchomieniem wszystkich terenów produkcyjnych.

Rezerwa terenu produkcyjnego na poziomie 324 ha powinna według przyjętych wskaźników spowodować wykształcenie co najmniej 13 338 miejsc pracy (41 % pracujących w Pyskowicach związana jest z przemysłem biorąc pod uwagę powierzchnię istniejących terenów przemysłowych oraz utrzymanie tendencji zatrudnienia w przemyśle otrzymujemy $((4206 \text{ os.} \cdot 0,41 \text{ w.zatrudnienia}) \cdot 324 \text{ ha pow. nowych terenów})/41,9 \text{ pow. istn. terenów}$).

Dokonano analizy zapotrzebowania na powierzchnię mieszkaniową przy wykorzystaniu potencjału wynikającego z istniejących w planach miejscowych rezerw inwestycyjnych tj. 324 ha. Powinno to według przyjętych wskaźników spowodować wykształcenie co najmniej 13 338 miejsc pracy. Następnie przyjmując wskaźnik ostrożnościowy należy założyć, podobnie jak ma to miejsce w stanie istniejącym, że maksymalnie 25% tych osób będzie mieszkańcami Pyskowic otrzymujemy wynik 3300 mieszkańców. Przyjmując, że na 1 pracującego w przemyśle będzie przypadać 0,25 osoby pracującej poza tym sektorem ekonomicznym, a założona liczba pracujących na 1000 mieszkańców będzie wynosiła 200.

$$((3300 \cdot 1,25) \cdot 1000) / 200 = 20\ 625$$

Otrzymujemy 20 625 nowych mieszkańców, co powoduje wystąpienie w perspektywie 2050r. dodatkowego zapotrzebowania:

Ogółem łączna powierzchnia użytkowa mieszkań do wybudowania na rok 2050:

$$\text{p.uż. max} = 20\ 625 \text{ mk} \times 45\text{m}^2 \text{ p.uż./mk} = 928\ 125 \text{ m}^2, \text{ z tego:}$$

$$\text{w zabudowie wielorodzinnej (50\%)} \text{ p.uż. MW} = 928\ 125 \text{ m}^2 \times 0,5 = 464\ 062 \text{ m}^2$$

$$\text{w zabudowie jednorodzinnej (50\%)} \text{ p.uż. MN} = 928\ 125 \text{ m}^2 \times 0,5 = 464\ 062 \text{ m}^2$$

Zabudowa wielorodzinna MW:

Założenia:

zabudowa wielorodzinna - 50% p.uż. nowej zabudowy;

średnia ważona liczba kondygnacji – 3.0 kondygnacji;

intensywność zabudowy $I = (Pc/Pt) = 1,00$;

do obliczeń przyjmuje się założenie, że p.uż. = 0,7 Pc, a wyliczona powierzchnia terenu Pt jest powierzchnią netto i stanowi 75% (wskaźnik $\times 0,75$) pow. terenu brutto, określonej w studium.

Obliczenie powierzchni całkowitej nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: p.uż. = 0,7 x Pc stąd $Pc = \text{p.uż.} : 0,7 = 464\ 062 \text{ m}^2 : 0,7 = 662\ 945 \text{ m}^2$

Obliczenie powierzchni terenów dla nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:

$$Pt = Pc : I = 662\ 945 \text{ m}^2 : 1,0 = 662\ 945 \text{ m}^2 = 66,29 \text{ ha}$$

Przyjmuje się, że wyliczona powierzchnia odnosi się do działek zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, a więc terenu mieszkalnictwa netto. Z uwagi na skalę i stopień agregacji ustaleń studium, wyznaczone w nim obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej należy traktować jako tereny brutto (łącznie z zielenią towarzyszącą (skwery, nie parki) publiczną, drogami, parkingami, usługami podstawowymi itp.). Stąd powierzchnia terenu brutto:

$$Pt_{MW} = Pt : 0,75 = 66,29 \text{ ha} : 0,75 = 88,38 \text{ ha}$$

Zabudowa jednorodzinna MN:

Założenia:

zabudowa jednorodzinna - 50% p.uż. nowej zabudowy;

intensywność zabudowy $I = (P_c/P_t) = 0,30$;

do obliczeń przyjmuje się założenie, że p.uż. = 0,7 P_c , a wyliczona powierzchnia terenu P_t jest powierzchnią netto i stanowi 70% (wskaźnik $\times 0,7$) pow. terenu brutto, określonej w studium.

Obliczenie powierzchni całkowitej nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: p.uż. = 0,7 $\times P_c$ stąd $P_c = p.uż. : 0,7 = 464\,062 \text{ m}^2 : 0,7 = 662\,945 \text{ m}^2$

Obliczenie powierzchni terenów dla nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:

$$P_t = P_c : I = 662\,945 \text{ m}^2 : 0,3 = 2\,209\,816 \text{ m}^2 = 220,98 \text{ ha}$$

Przyjmuje się, że wyliczona powierzchnia odnosi się do działek zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a więc terenu mieszkalnictwa netto. Z uwagi na skalę i stopień agregacji ustaleń studium, wyznaczone w nim obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej należy traktować jako tereny brutto (łącznie z zielenią towarzyszącą (skwery, nie parki) publiczną, drogami, parkingami, usługami podstawowymi itp.). Stąd powierzchnia terenu brutto:

$$P_{tMN} = P_t : 0,75 = 220,98 \text{ ha} : 0,7 = 315,68 \text{ ha}$$

Powierzchnia terenów pod nową zabudowę mieszkaniową na 2050 rok ogółem: $P_{tM} = P_{tMW} + P_{tMN} = 88,38 \text{ ha} + 315,68 \text{ ha} = 404,06 \text{ ha}$

Dla przyjętej liczby mieszkańców 20 625 mk pow. użytkowa zabudowy usług komercyjnych przy wskaźniku 8,0 m² pow. użytk./mieszkańca wynosić będzie:

$$P_u = 20\,625 \text{ mk} \times 8,0 \text{ m}^2 \text{ p.uż./mk} = 165\,000 \text{ m}^2$$

$$P_{up} = P_u \times 0,3 = 165\,000 \times 0,3 = 49\,500 \text{ m}^2$$

Razem powierzchnia użytkowa 165 000 + 49 500 = 214 500

Wielkość niezbędnych rezerw terenowych przy wskaźniku 8000m² p.uż./ha terenu:

$$P_{tu} = 214\,500 \text{ m}^2 : 8000 \text{ m}^2 \text{ p. uż./ha} = 26,81 \text{ ha.}$$

Tab. 36. Zapotrzebowanie powierzchni użytkowej dla nowej zabudowy na perspektywę - rok 2050.

Lp.	Funkcja terenu	Istniejąca powierzchnia użytkowa zabudowy 2020r. (m ²)	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową wynikającą z trendów społecznych zabudowy na 2050 r. (m ²)	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową wynikającą z przyjętej w obowiązujących dokumentach rezerw produkcyjnych zabudowy na 2050 r. (m ²)	Powierzchnia rezerw terenów w obrębie istniejącej zabudowy o w pełni wykształconej strukturze (m ²)	Powierzchnia użytkowa w obrębie terenów wyznaczonych w obowiązujących mpzp (m ²)	Bilans/ zapotrzebowanie terenów w perspektywie 2050r. ((kol.3+kol.4) – kol.2 - kol. 5 – kol. 6) (m ²)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	MW	428 599	376 336	464 062	1662	-	410 137
2.	MN	296 836	364 834	464 062	16700	639000	-123 640
3.	P	127 386	778 023	778 023	2637	648000	0
4.	U	73 575	128 960	332 800	9800	178000	200 385

Tab. 37. Zapotrzebowanie powierzchni terenów dla nowej zabudowy na perspektywę - rok 2050.

Lp.	Funkcja terenu	Istniejąca powierzchnia zagospodarowania terenów 2020 r. (ha)	Zapotrzebowanie terenów pod nową zabudowę 2050 r. (ha)	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową wynikającą z przyjętej w obowiązujących dokumentach rezerw produkcyjnych zabudowy na 2050 r. (ha)	Powierzchnia rezerw terenów w obrębie istniejącej zabudowy o w pełni wykształconej strukturze (ha)	Powierzchnia terenów w obrębie terenów wyznaczonych w obowiązujących mpzp (ha)	Bilans/ zapotrzebowanie terenów w perspektywie 2050r. (kol.4 + kol.4- kol. 2 – kol. 5-kol.6) (ha)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	MW	59,77	0,70	88,38	0,31	0	29,00
2.	MN	151,40	30,50	315,68	10,79	639	-455,01
3.	P	41,91	0,00	367,58	1,67	324	0,00
4.	U	15,56	8,99	99,30	3,73	89	0,00

Tab. 38. Porównanie powierzchni wynikających z zapotrzebowania powierzchni terenów dla nowej zabudowy na perspektywę rok 2050 a ustaleniami studium.

Lp.	Funkcja terenu	Istniejąca powierzchnia zagospodarowania terenów 2020 r. (ha)	Zapotrzebowanie terenów pod nową zabudowę 2050 r. (ha)	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową wynikającą z przyjętej w obowiązujących dokumentach rezerw produkcyjnych zabudowy na 2050 r. (ha)	Powierzchnia rezerw terenów w obrębie istniejącej zabudowy o w pełni wykształconej strukturze (ha)	Powierzchnia terenów w obrębie terenów wyznaczonych w obowiązujących mpzp (ha)	Powierzchnia terenów w obrębie terenów wyznaczonych w projekcie studium (ha)	Bilans/ zapotrzebowanie terenów w perspektywie 2050 r. (kol.7 + kol.5 - kol. 2 – kol. 3 – kol. 4) (ha) *
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	MW	59,77	0,70	88,38	0,31	0	67,85	80,69
2.	MN	151,40	30,50	315,68	10,79	639	598,26	-111,47
3.	P	41,91	0,00	286,63	1,67	324	650,87	0,00
4.	U	15,56	8,99	26,81	3,73	89	105,99	0,00

* Wskazana w bilansie nadwyżka w terenach zabudowy wielorodzinnej oraz deficyt w terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej nie wymaga dokonania korekty studium oraz wskazania nowych terenów, ponieważ zgodnie z ustaleniami studium w terenach MW dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Oznacza to, że w tym zakresie przyszłe plany będą mogły reagować na zapotrzebowanie na dany typ zabudowy, w przypadku uruchomienia terenów produkcyjnych wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych.

VII. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Miasto, z racji konieczności realizacji zadań własnych, zobligowane jest do realizacji sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej związanej z lokalizacją nowej zabudowy. Możliwości finansowe miasta są uwarunkowane poziomem dochodów własnych, głównie z wpływów z podatków od nieruchomości oraz z udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (od podatników zamieszkałych na obszarze gminy) oraz od osób prawnych (podatników posiadających siedzibę na obszarze gminy). Działania mające na celu utrzymanie i przyciągnięcie jak największej liczby mieszkańców oraz stymulowanie rynku pracy będą przyczyniały się do generowania dochodów własnych gminy, które systematycznie i sukcesywnie będą kierowane na realizację infrastruktury w planowanych terenach urbanizacji.

Miasto uwzględni w swoich wydatkach potrzeby w zakresie obsługi terenów mieszkaniowych w infrastrukturę społeczną i techniczną. Już teraz ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć kanalizacyjną i wodociągową, które są sukcesywnie rozbudowywane. Sieć drogowa zapewnia dobrą obsługę komunikacyjną większości istniejących terenów zabudowanych, w związku z czym inwestycje w układ komunikacyjny gminy to głównie remonty już istniejących dróg. Na tej podstawie można wyciągnąć wniosek, że gmina jest w stanie zapewniać obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną poszczególnym terenom zabudowanym i przeznaczonym w obowiązujących planach miejscowych pod zabudowę.

Przeanalizowano możliwości finansowania budowy dróg i infrastruktury technicznej, opierając się na analizie budżetu miasta oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej. Ustalono, biorąc pod uwagę średnią wysokość wydatków inwestycyjnych z ubiegłych lat, że zdolność finansowania inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej i dróg publicznych wynosi w Pyskowicach na około 3 mln zł rocznie.

VIII. POTRZEBY INWESTYCYJNE GMINY WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH, ZWIĄZANE Z LOKALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY

Miasto, z racji konieczności realizacji zadań własnych, zobligowane jest do realizacji sieci komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej i społecznej związanej z lokalizacją nowej zabudowy, zarówno na obszarach już zurbanizowanych, jak i tych zaplanowanych do zabudowy w obowiązujących planach miejscowych. Na podstawie niniejszej analizy stwierdzono dodatkowo zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy, co wymaga wyznaczenia w studium i zagospodarowania nowych obszarów, dotychczas niezurbanizowanych.

Przyjęto oszacowanie kosztów inwestycji wynikających z poszczególnych inwestycji z zakresu układu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej. Ich koszty oszacowano na poziomie około 97 mln zł. Biorąc jednak pod uwagę założenia dotyczące prawdopodobieństwa realizacji tych inwestycji, łączne szacunkowe koszty kształtują się na poziomie ponad dwukrotnie niższym - 45 mln zł, z czego koszty realizacji inwestycji najbardziej istotnych dla udostępnienia terenów inwestycyjnych kształtują się na poziomie 20 mln zł.

Przyjmując wielkość prognozowanych wydatków majątkowych w wysokości około 3 mln zł/rok i zakładając przeznaczenie ich w większości na realizację inwestycji, to realizacja najistotniejszych z nich może zabrać około 6 lat, a realizacja pozostałych zakładanych inwestycji - kolejne 7 lat. Uwzględniając wzrost możliwości inwestycyjnych miasta w związku z potencjalnym zwiększeniem dochodów gminy w wyniku zagospodarowania udostępnionych terenów inwestycyjnych – czas ten może ulec skróceniu.

Z uwagi na fakt, że miasto jest dobrze wyposażone w usługi społeczne, zmiana struktury i liczby mieszkańców wymagać będzie raczej reorganizacji istniejących obiektów usług publicznych, takich jak szkoły, przedszkola, żłobki, obiekty służby zdrowia niż znacznych nakładów inwestycyjnych związanych z budową nowych placówek.

Tym samym, potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę nie przekraczają możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy w tym zakresie.

Szacuje się, że tak zarysowane potrzeby inwestycyjne związane z lokalizacją nowej zabudowy nie przekroczą możliwości finansowania jej przez miasto w prognozowanym 30-letnim okresie. Szacunki te opierają się dodatkowo założeniu, że miasto prowadzić będzie racjonalną politykę w zakresie uruchamiania nowych obszarów. Zakłada się więc stabilizację dochodów i wydatków miasta wynikającą z rozwoju podmiotów gospodarczych oraz wykorzystywania (trend zaobserwowany na podstawie stanu istniejącego) w pierwszej kolejności terenów posiadających dostęp do już istniejącej infrastruktury technicznej. Pozwoli to miastu na rozłożenie działań inwestycyjnych w czasie oraz etapowanie realizacji inwestycji w zależności od możliwości budżetowych w poszczególnych latach.

IX. PODSUMOWANIE

Powyższy bilans wskazuje, iż zmianie ulegnie zarówno struktura wiekowa jak i struktura usługowo-produkcyjna gminy. Jednocześnie przełoży się to na zmianę świadczonych usług publicznych, zmniejszenie zapotrzebowania na media (większa świadomość ekologiczna mieszkańców, wyższe ceny mediów, wyższe wymagania techniczne realizowanych budynków) oraz będzie miało wpływ na infrastrukturę i układ komunikacyjny.

Stąd w bilansie, przyjmuje się jako priorytet wykreowanie wysokiej jakości życia w mieście, realizowanej poprzez podniesienie walorów przestrzennych, technicznych i socjalnych istniejących zasobów zabudowy mieszkaniowej i usługowej, zabudowy związanej z istniejącymi i nowymi miejscami pracy oraz maksymalnym wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Wyhamowanie procesów demograficznych wymaga otwartej polityki związanej z rynkiem pracy, wzmocnienia istniejących i wskazania nowych terenów usługowych i produkcyjnych, niekolizyjnych z istniejącym i zaplanowanym zagospodarowaniem, które powinny być podstawowym miejscem pracy dla możliwie największej grupy mieszkańców gminy.

Postulowana poprawa niekorzystnych trendów demograficznych wiąże się z realizacją konsekwentnej wieloletniej polityki wspierania nowej, aktywnej społeczności, opartej na silnych więziach sąsiedzkich, kulturowych oraz silnych związkach z miejscem zamieszkania i tradycją osadnictwa gminy.

Gliwice, 12.2021 r.

Zespół autorski:

mgr inż. arch. Sławomir Tront

mgr inż. arch. Katarzyna Bondek

Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do wyłożonego do publicznego wglądu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2022 poz. 503), po zapoznaniu się z listą nieuwzględnionych uwag wniesionych do wyłożonego do publicznego wglądu w dniach od 6 do 28 lipca 2022 r. projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice, Rada Miejska w Pyskowicach rozstrzyga, co następuje:

1. Nie uwzględnia się uwagi osoby fizycznej dotyczącej przekształcenia działki rolnej nr 114 na działkę o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz wprowadzenia zmian w projekcie studium w zakresie uciążliwości związanych z hodowlą zwierząt, tak aby potencjalny inwestor nie mógł projektować dużych budynków inwentarskich przy oknach sąsiedniego budynku, z następującym uzasadnieniem:

Działka nr 114 położona jest w obszarze uprawianym rolniczo, poza obszarem planowanej urbanizacji. W projekcie studium położona jest w obszarze o kierunku przeznaczenia R – tereny rolne. W bilansie terenów przeznaczonych do zabudowy, sporządzonym na potrzeby studium, wskazano na niewielkie możliwości wyznaczania nowych terenów pod zabudowę, z uwagi na dużą powierzchnię takich obszarów w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego, dotąd niezabudowanych.

2. Nie uwzględnia się uwagi firmy Silesia Park S.A. dotyczącej wniosku o wyłączenie z projektu studium punktów archeologicznych nr 34 na działce 85/3 oraz numer 35 na działce 286/20, z następującym uzasadnieniem:

Stanowiska archeologiczne stanowią element studium wyznaczony na podstawie przepisów o ochronie zabytków – obowiązkowy do wyznaczenia w dokumentach planistycznych. Kompetencje w tym zakresie posiada Wojewódzki Konserwator Zabytków, zaś tryb postępowania w stosunku do stanowisk archeologicznych reguluje ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która jest nadrzędna w stosunku do dokumentów planistycznych w gminie. W toku procedury planistycznej Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach wskazał pismem (w odpowiedzi na zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzenia planu) wykaz stanowisk archeologicznych do uwzględnienia w projekcie studium, a następnie uzgodnił ich lokalizację i zakres ochrony.

3. Nie uwzględnia się uwagi firmy Silesia Park S.A. dotyczącej wniosku o zmianę przeznaczenia działki nr 3 – zamianę MU na UP, z następującym uzasadnieniem:

Wcześniejszy wniosek spółki (z dnia 30.03.2021 r.) dotyczył przeznaczenia obszaru obejmującego działki w rejonie ul. Poddębie i ul. Polnej – na cele usługowe i produkcyjne. Większa część tego obszaru została wskazana w studium jako przeznaczenie UP – usługowo-produkcyjne, pozostała jako MU – mieszkaniowo-usługowa. Przeznaczenie całego obszaru na wnioskowane cele jest uwarunkowane sąsiedztwem planowanej zabudowy mieszkaniowej i terenów rekreacji/zieleni, które wymagają m.in. ochrony akustycznej, jakiej nie można zapewnić wyznaczając tereny usługowo-produkcyjne. W obowiązującym planie miejscowym obszar ten ma przeznaczenie MN – mieszkaniowe o niskiej intensywności.

4. Nie uwzględnia się częściowo uwagi Urzędu Miejskiego w Gliwicach dotyczącej wniosku o usunięcie z terenu miasta Gliwice osuwiska z następującym uzasadnieniem:

Osuwiska, podobnie jak tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi zostały wskazane na podstawie przepisów odrębnych – w tym przypadku kart osuwisk zidentyfikowanych i przebadanych na terenie miasta Pyskowice, wykonanych przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, w ramach programu Geozagrożenia w październiku 2016 r. Część z nich zasięgiem wykracza poza granice administracyjne Pyskowic, co wynika z cech gruntu i jego zagospodarowania, a nie przynależności administracyjnej.

Uwagę uwzględniono w zakresie zmian tekstowych: w zapisach Tomu II - Kierunki (w §43 Obszary osuwania się mas ziemnych) skorygowano wytyczne dla tych obszarów ograniczając wskazane działania do obszaru miasta Pyskowice.

5. Nie uwzględnia się częściowo Urzędu Miejskiego w Gliwicach dotyczącej wniosku o zmniejszenie wysokości dla strefy dopuszczenia lokalizacji magazynów wysokiego składowania z 40 m do 15 m oraz rozważenie poszerzenia zaproponowanego pasa zieleni z następującym uzasadnieniem:

Wysokość zabudowy dla obiektów wysokiego składowania została określona zgodnie z potrzebami miasta – na etapie opiniowania i uzgadniania projektu studium wszystkie tereny o kierunku przeznaczenia UP (zabudowy usługowo-produkcyjnej) w granicach Pyskowic posiadały parametr wysokości zabudowy wartości 40 m dla magazynów wysokiego składowania. W wyniku przeprowadzonych analiz oraz konieczności określenia konkretnych potrzeb oferty inwestycyjnej ograniczono tą wysokość do zasięgu *strefy dopuszczenia lokalizacji magazynów wysokiego składowania*. Strefa ta została wyznaczona tylko w jednym z terenów o przeznaczeniu UP.

Uwagę uwzględniono w zakresie pomniejszenia zasięgu *strefy dopuszczenia lokalizacji magazynów wysokiego składowania*.

Nie uwzględniono uwagi w zakresie poszerzenia pasa zieleni przy granicy Pyskowic i Gliwic ze względu na planowane zagospodarowanie w Gliwicach przy granicy (określone w obowiązującym planie miejscowym): tereny usługowo-produkcyjne oraz tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży pow. 2000 m².

6. Nie uwzględnia się uwagi osoby fizycznej dotyczącej wniosku o przekształcenie działek 300/44 i 295/24 na przeznaczenie MU – mieszkaniowo-usługowe z następującym uzasadnieniem:

Wnioskowane działki w projekcie studium mają kierunek przeznaczenia US – tereny usług sportu i rekreacji. W stanie istniejącym nie posiadają dostępu do drogi publicznej, nie sąsiadują ze sobą, a ich cechy geometryczne (długość, szerokość) nie pozwalają na wyznaczenie odrębnego terenu w studium. Brak również uwag i wniosków właścicieli sąsiednich nieruchomości dotyczących wyznaczenia innego przeznaczenia niż US.

7. Nie uwzględnia się uwagi firmy Mapesa Sp. z o.o. dotyczącej doprecyzowania w studium, iż strefa wyznaczona jako zasięg 150 oraz 50 metrów od cmentarza ustanawia jedynie ograniczenia w odniesieniu do lokalizowania w tej strefie zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, z następującym uzasadnieniem:

W projekcie studium wskazano informacyjnie szereg zasad, stref, obszarów i obiektów, które wynikają z przepisów odrębnych, i obowiązują niezależnie od ustaleń studium. W większości wynikają z ustaw, których zapisów zgodnie z praktyką prawną nie cytuje się w dokumentach planistycznych. W przypadku zmiany brzmienia przepisów odrębnych (ustaw i rozporządzeń) takie ustalenia studium straciłyby ważność.

Wszystkie zapisy odnoszące się do przepisów odrębnych, w tym te o ograniczeniach oraz dopuszczeniach zabudowy w zasięgu stref 50 i 150 m od cmentarzy, zostaną uwzględnione w planach miejscowych w formie szczegółowych ustaleń.

Załącznik Nr 9 do uchwały Nr L/462/2022
Rady Miejskiej w Pyskowicach
z dnia 27 października 2022 r.
Zalacznik9.gml

Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę